

FINSKA KYRKOHISTORISKA SAMFUNDETS
HANDLINGAR.

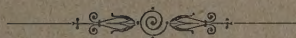
SUOMEN KIRKKOHISTORIALLISTEN SEURAN
TOIMITUKSIA.

V.

K. G. LEINBERG,
PROFESSOR.

ÅBO STIFTS HERDAMINNE
1554—1640.

HELSINGFORS
HUFVUDSTADSBLADETS NYA TRYCKERI
1903.

Tiedonanto.

Henkilöt, jotka haluavat tulla jäseniksi Suomen Kirkko-historialliseen Seuraan, voivat ilmoittautua Seuran sihteerille, prof. Jaakko Gummerukselle (Helsinki, Uudenmaankatu 23) tai jollekulle Seuran asiamiehistä, jotka välittävät ilmoituksen sihteerille. Hiippakuntakaupungeissa ovat asiamiehiä: *Turussa* pastori *K. B. Hytönen*, *Porvoossa* tuomiokap:n notaario *K. Soikkeli*, *Savonlinnassa* pastori *M. Tienari* ja *Oulussa* pastori *P. G. Korpi*.

Seuran jäsenet saavat ilmaiseksi sen julkaisut, ellei jostakin julkaisusta erikseen toisin päätetä. Vakinaiset jäsenet saavat Seuran julkaisut siitä vuodesta saakka, jolloin ovat Seuraan ruvenneet.

Jäsenmaksu on kerta kaikkiaan 40 mkaa tai vuosittain 5 mk. Vuosimaksu kannetaan postietuannilla silloin kuin vuosijulkaisut lähetetään, ellei sitä ole sitä ennen suoritettu.

Kokouksia pitää Seura yliopiston lukukausien aikana joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina klo 6 j. pp. Tieteellisten Seurojen talossa (Kasarminkatu 24). Samassa paikassa säilytetään Seuran arkisto, johon pääsee sihteerin välityksellä. Kokouksissa esitettäväksi ajottuja tiedonantoja sekä lahjoituksia arkistoon ja kirjastoon (asiakirjoja, vanhempaa ja uudempaa teologista, eritt. kirkkohistoriallista kirjallisuutta j. n. e.) sopii lähettää sihteerille tai jollekulle muulle johtokunnan jäsenelle.

Johtokuntaan kuuluvat 1902—1904: piispa H. Råbergh (puheenjohtaja), prof. J. Gummerus (sihteerin ja arkistonhoitaja), teol. lis., fil. toht. Arth. Hjelt (rahastonhoitaja), prof. E. G. Palmén, K. A. Appelberg ja K. G. Leinberg sekä kirkkoherra Ad. Neovius.

FINSKA KYRKOHISTORISKA SAMFUNDETS
HANDLINGAR.

SUOMEN KIRKKOHISTORIALLISEN SEURAN
TOIMITUKSIA.

V.

ÅBO STIFTS

HERDAMINNE

1554—1640

AF

K. G. LEINBERG,
PROFESSOR.

HELSINGFORS

HUFVUDSTADSBLADETS NYA TRYCKERI

1903.

BX
8063
F5L4

Förord.

Redan länge har det bland forskare i Finlands häfder varit erkänt, att C. H. Strandbergs förtjenstfulla, för 70 år sedan utgifna, „Åbo Stifts Herdaminne“ varit för den äldre tiden mycket ofullständigt och äfven hvad riktigheten vidkommer lemnat rum för anmärkningar. Efter att ha sökt fylla dess brister först i afseende på stiftets skollärarepersonal genom ett år 1893 utgifvet, af Finska Vetenskaps Societeten bekostadt, arbete: „Skolstaten i Åbo Stift intill 1870“ och sedan i afseende på stiftets presterskap till någon del genom det 1894 af mig utgifna: „Det odelade finska biskopsstiftets Herdaminne“, afslutadt med 1554, har jag nu vedervågat att såsom en fortsättning till sistnämnda arbete här meddela en så vidt möjligt fullständig förteckning med personnotiser öfver clerecistaten inom Åbo stift intill tidpunkten för det finska universitetets stiftelse. Från nästnämnda epokgörande tilldragelse blifver Strandbergs Herdaminne för den tid detsamma omfattar alltmer fullständigt och tillförlitligt, hvarförutom tillfälle numera gifves att för samma tid från Åbo Akademis Studentmatrikel af Vilh. Lagus hemta en riklig fyllnad till notiserna om resp. prestmän i ünnämnda Herdaminne.

Det arbete, som härmed framträder och hvilket, liksom det af mig tidigare utgifna Herdaminnet, till tryckning befordrats af Finska Kyrkohistoriska Samfundet, utgör resultatet af mångåriga forskningar, förnämligast i Finlands Statsarkiv, i hvars äldre afdelning tusentals folioband blifvit för ändamålet af mig genomgångna. Hvarje gång en till Åbo stift hörande prest der anträffats namngifven, har anteckning skett, men af dessa anteck-

ningar ha här de allra flesta utelemnats, enär det syns väsentligt att öfverhufvud angifva endast de årtal, då personen i fråga först och sist omnämnes. Härmed har framför allt åsyftats att med hänvisning till källan kunna anföra fullt tillförlitliga data för personens i fråga verksamhet, men ingalunda att begränsa densamma, så att den icke skulle kunnat i flera fall både begynna tidigare och, om ej dödsfall mellankommit, sluta senare, än de här upptagna årtalen utvisa. För att framdeles, i händelse af behof, kunna af intresserade forskare rådfrågas, har emellertid hela den härför gjorda materialsamlingen öfverlemnats till Finlands Statsarkiv.

Förutom nästnämnda arkiv, hvars akter här citerats på vanligt sätt (F. S. — med angifvande af bandets nummer och folio-blad eller -sida), har Svenska Riksarkivet äfvensom Svenska Kammararkivet utgjort de förnämsta källorter för de i detta arbete intagna uppgifter. Derjämte ha en mängd tryckta källor rådfrågats, af hvilka här hänvisats till:

Ahlqvist, Bidrag till svenska kyrkans och riksdagarnes historia.

Akiander, Herdaminne.

Andersson, Uppsala universitets matrikel.

Anjou, Svenska kyrkoreformationens historia.

Arwidsson, Handlingar till upplysning af Finlands häfder = Arw.

Bidrag till Åbo stads historia.

Bomansson, Hertig Johan och hans tid.

Bunge, Liv-, Est- und Curländisches Urkundenbuch, VIII.

Daae, Matrikler over Nordiske Studerende.

En gammal urkund om släkten Wallenius i Finland.

Finlands minnesvärde män.

Finsk biografisk handbok.

Fleege, Kyrkslätt socken.

- Fontell**, *En blick på Österbottens tillstånd 1571. Genealogi öfver Walleniuska släkten i Finland. Genealogia Sursilliana.*
- Granlund**, *Konung Gustaf I:s registratur.*
- Grönblad**, *Urkunder, första flokken.*
- Hammarén**, *Carlstads stifts herdaminne.*
- Hausen**, *Bidrag till Finlands historia.*
- Hausen**, *Diarium Gyllenianum.*
- Hildebrand**, *Riksdagsakter.*
- Historiallinen Arkisto.*
- Hülphers**, *Samlingar till en beskrifning öfver Norrland. Femte Samlingen, om Westerbotten.*
- Konung Erik XIV:s Nämnds dombok.*
- Lagus**, *Finska adelns gods och ätter.*
- Lagus**, *Handlingar och uppsatser rörande Finlands kyrkohistoria.*
- Leinberg**, *Asiakirjoja, jotka valaisevat Suomen kansan kameralisia oloja 1500 ja 1600 luvuilla = Asiak.*
- Leinberg**, *Bidrag till kännedomen af vårt land.*
- Leinberg**, *De finska klostrens historia.*
- Leinberg**, *Det odelade finska biskopsstiftets herdaminne.*
- Leinberg**, *Finske studerande vid utrikes universiteter.*
- Leinberg**, *Handlingar rörande finska kyrkan och presterskapet (= Lbg).*
- Leinberg**, *Handlingar, rörande finska skolväsendets historia.*
- Leinberg**, *Hertig Johans diarium.*
- Länsi-Suomi, III.*
- Porthan**, *Juustens chronicon episcoporum Finlandensium.*
- Radloff**, *Beskrifning öfver Åland.*
- Ruuth**, *Björneborgs stads historia.*
- Strandberg**, *Herdaminne (= Str).*
- Suomi.**
- Tengström**, *Afhandling om presterliga tjenstgörningen och aflöningen inom Åbo erkestift.*

Tengström, Handlingar till finska kyrkans historia.
Vestén, Svenska hofclericiets historia.

Waaranen, Urkunder.

Werving, Konung Sigismunds och Carl IX:s historia.

Åbo domkapitels svartbok.

Åbo tidningar, äldre årgångar.

Den stora olikhet, som i detta arbete förefinnes i afseende på namnens skriftsätt, har berott derpå, att förf. ansett sig böra så autografiskt som möjligt återgifva resp. personers namnteckningar, der dessa såsom egenhändiga anträffats. Icke sällan har ännu samme person tecknat sitt namn på olika sätt, vare sig i latinsk eller i svensk form. Af aktuarien i Finlands Statsarkiv, filosofie licentiaten Ruuth har jag vid deschiffreringen af några presters namnteckningar och sigillinitialer rönt välvilligt biträde, hvilket tacksamt erkännes.

Prest-hustrur och -enkor samt någon gång äfven en son eller en dotter ha upptagits öfverhufvud endast, då kännedom om dem förut saknats. I öfriga fall har för familjeförhållanden hänvisats till Strandbergs Herdaminne.

Före arbetets begagnande behagade läsaren benäget i akt taga de å sid. 276 införda: Rättelser och Tillägg.

Helsingfors den 2 maj 1903.

K. G. L.

Innehåll.

	Sid.
<i>Ordinariï och Biskopar</i>	1.
<i>Domprostar</i>	13.
<i>Decani</i>	16.
<i>Poenitentiarii</i>	17.
<i>Kaniker eller Capitulares</i>	19.
a) <i>Rectores</i>	20.
b) <i>Lectores Theologiæ</i>	24.
c) <i>Conrectores</i>	26.
d) <i>Lectores Gymnasii</i>	28.
<i>Oeconomi templi</i>	34.
<i>Sacristani</i>	37.
<i>Församlingarnas presterskap:</i>	

Akkas sid. 38. — Alastaro s. 124. — Antskog s. 171.
 Birkala s. 39. — Bjerno s. 41. — Björneborg s. 44. —
 Brunkala s. 136. — Brändö s. 105. — Cajaneborg s. 161.
 Carlö s. 38. — Eckerö s. 66. — Ekenäs s. 49. — Esbo
 s. 52. — Eura s. 53. — Euraåminne s. 57. — Finström
 s. 59. — Föglö s. 61. — Geta s. 60. — Halikko s. 63.
 — Hammarland s. 65. — Hattula s. 66. — Haukipudas
 s. 74. — Houtskär s. 102. — Hvittis s. 70. — Ijo s. 72.
 — Ikalis s. 211. — Ilmola s. 74. — Ingå s. 76. —
 Janakkala s. 77. — Jomala s. 78. — Kalajoki s. 79. —
 Kalvola s. 69. — Kangasala s. 82. — Karis s. 84. —
 Karislojo s. 86. — Karkku s. 87. — (Gamla) Karleby
 s. 88. — Kastelholm s. 205. — Kauhajoki s. 75. —
 Kelviå s. 91. — Kemi s. 91. — Keuru s. 183. — Kiikala
 s. 93. — Kimito s. 94. — Kisko s. 96. — Kjulo s. 98.
 — Korpo s. 99. — Kronoby s. 103. — Kumlinge s. 104.
 — Kumo s. 106. — Kyrkslätt s. 109. — Kyrobominne
 s. 200. — Kückar s. 62. — Laihela s. 112. — Lappajärvi
 s. 166. — Lappfjärd s. 113. — Lappo (Åbo län) s. 115.
 — Lappo (Vasa län) s. 116. — Lehi järvi s. 69. —
 Lemland s. 117. — Lemo s. 118. — Lempälä s. 120. —
 Letala s. 122. — Lillkyro s. 124. — Limingo s. 125. —
 Lochteå s. 127. — Loimijoki s. 128. — Lojo s. 130. —
 Lokalaks s. 133. — Loppis s. 133. — Lumparland s. 118.
 Lundo s. 133. — Malaks s. 137. — Masku s. 137. —

Messuby s. 140. — Mouhijärvi s. 141. — Muhos s. 127.
 Mustasaari s. 142. — Nagu s. 146. — Nerpes s. 149.
 — Nousis s. 151. — Nummis s. 191. — Nyby s. 195. —
 Nykarleby s. 152. — Nykyrka s. 153. — Nystad s. 155.
 — Nädendal s. 156. — Orivesi s. 158. — Paldamo s. 160.
 Pargas s. 162. — Pedersöre s. 164. — Pemar s. 166. —
 Piikkis s. 168. — Pojo s. 170. — Pudasjärvi s. 171. —
 Pungalaitio s. 172. — Pyhäjoki s. 172. — Pyhämaa
 s. 174. — Pälkäne s. 174. — Pöytis s. 176. — Raseborg
 s. 86. — Raumo s. 178. — Rengo s. 234. — Reso s. 156.
 — Rimito s. 181. — Ruovesi s. 182. — Rusko s. 140. —
 Röntämäki s. 193. — Sagu s. 184. — Sahalaks s. 186
 — Salo socken s. 187. — Salo kapell s. 225. — Saltvik
 s. 189. — S:t Bertils s. 225. — S:t Carins s. 191. —
 S:t Marie s. 193. — S:t Märzens s. 195. — Siikajoki
 s. 189. — Sjundeå s. 197. — Sjärlö s. 148. — Somero
 s. 199. — Storkyro s. 200. — Sund s. 203. — Sundskär
 s. 204. — Säskylä s. 56. — Sääksmäki s. 206. — Tammela
 s. 207. — Tavastehus s. 208. — Tavastkyro s. 209. — Teisko
 s. 141. — Tenala s. 212. — Tyrvis s. 214. — Tyrvändö
 s. 69. — Töfsala s. 216. — Ulfsby s. 218. — Ulå s. 220.
 — Urdiala s. 221. — Uskela s. 223. — Vemo s. 225. —
 Vesilaks s. 227. — Vichtis s. 229. — Villnäs s. 119. —
 Virmo s. 230. — Vånå s. 232. — Vårdö s. 204. —
 Vårfrukyrkosocken s. 193. — Vörå s. 234. — Åbo stads-
 församling s. 236. — Åbo slottsförsamling s. 249. —
 Åbo Hospital s. 253. — Åbo Helgeandshus s. 254. —

Tillägg:

Torneå, Nedertorneå s. 255. — Öfvertorneå s. 258. —
 Lappmarken s. 258. —

<i>Fältpredikanter</i>	259.
<i>Huspredikanter</i>	266.
<i>Biskopskapellaner</i>	267.
<i>Prestes utan känd lägenhet</i>	268.
<i>Skollivare</i>	271.
<i>Rättelser och tillägg</i>	276.
<i>Personlista</i>	277.

Ordinariii och Biskopar.

Mag. *Michael Olavi Agricola* utnämndes af kon. Gustaf 1554 till ordinarius (biskop) öfver Åbo stift, hvarifrån Viborgs stift då äfven blef afsöndradt. Till embetet invigdes han — och den till ordinarius öfver Viborgs stift af konungen samtidigt utnämnde Paul Iwsten — i Strengnäs i maj månad nämnda år. Sjelf titulerar sig Agricola sedermera dels: ordinarius, dels: episcopus aboensis (Leinberg, Handlingar rörande finska kyrkan och presterskapet III: 6 och II: 390). På återfärd från en resa i ett politiskt uppdrag af konung Gustaf till storfursten af Ryssland dukade Agricola under för sjukdom och afled i Nykyrka socken den $\frac{9}{4}$ 1557 samt begrofs i Viborgs domkyrka. Genom sin skriftställareverksamhet har han förvärfvat sig ärenamnet: den finska litteraturens fader. Se mera om honom i: Leinberg, Det odelade finska biskopsstiftets herdaminne, och i Finlands minnesvärde män I: 286—324. Hans enka *Birgitta Olofsdotter* trädde sedermera i nytt äktenskap med kyrkoherden i Åbo Henricus Jacobi och afled vid hög ålder i början af 1590-talet. Sonen *Christianus Michaelis Agricola* blef biskop i Reval.

Mag. *Petrus Nicolai Follingius*, hemma från Follingby nära Skenninge i Östergötland, hade efter idkade studier i Linköpings skola studerat i Köpenhamn på en tid, då det svenska universitetet var upplöst, och varit der „depositor beanorum“. Han blef der ock magister, var sedan skolrektor och kanik i Linköping med Skeda annex, hörande till Linköpings domprosteri, samt utnämndes 1558 till ordinarius i Åbo, dit han anlände i maj månad s. å. Till detta

embete skall han, sasom infödd svensk, blifvit utsedd på inrådan hos kon. Gustaf af några inflyttelserika personer, hvilka hatade finska språket, för hvars användning Föllingii företrädare arbetat. Hans okunnighet i finskan tvang honom sedan att använda tolk både i offentliga värf och i enskilda angelägenheter. Om än någon gång af andra titulerad „biskop“ (Finlands Statsarkiv, N:o 896, bl. 90), kallar Föllingius sig städse sjelf endast „ordinarius“ (Lbg III: 11 o. 13, F. S. 959: 4). Den ¹⁰/₁₀ 1558 utfärdade hertig Johan för honom ett underhållsbref, enligt hvilket honom tillkom 8 lester spannmål och biskopshemmanet Korois i S:t Marie socken (Lbg I: 36). Förutom genom sin okunnighet i och sin afvoghet mot finska språket gjorde sig Föllingius känd för list och girighet samt andra olater, hvarför kon. Gustaf den ⁴/₅ 1560 tillskref betallningsmannen på Åbo slott Joachim Bulgrin angående Föllingius: „Wij förnimme, att han begärer det, som otilbörligt ähr, Och är oss eliest till wetendes wordet, att han tager sig stoort welle och dignitet, ther som thett föghe behoff gordes, bade vdi Viciteringh och eliest, Så må thu förtenschuld lathe haffue vpseende medh honom, att han icke sättther Biscopzhatten för högt, att han icke kunne fälle vtaff honom, förre ähn han wisse ther något vtaff“ (Lbg I: 39—40). Föllingius hade dock jämväl gjort sig känd såsom i musik ganska evertuerad och en grundligt lärd man (Porthan, Juustens Chronicon, pag. 699). Konung Gustafs icke långt före hans fränfalle uttalade misstro till Föllingii pålitlighet synes ha öfvergatt till hans son och efterträdare Erik XIV, hvilken på grund af misstankar, måhända beträffande Föllingii tillgifvenhet för hertig Johan, år 1563 i maj afsatte Föllingius från hans embete i Åbo, hvartill i stället mag. Paul Iwsten förflyttades från Viborg. En upprättelse lemnades dock senare Föllingius, da han af kon. Erik år 1565 utnämndes till biskop i Reval. För detta värf blef honom efterlåtet att uppbära presträntan från Kimito socken i Södra Finland (Lbg III: 19). Efter ett kort besök på sin nya embetsort återkom Föllingius

lingius till Åbo för att derifrån afhemta sina saker, men insjuknade här och afled samma år. Han öfverlefdes af barn, af hvilka dottren *Karin* den $26/3$ 1566 utfärdat ett qvitto på fadrens underhåll (Lbg III: 20).

Mag. *Paul Petri Iwsten* var född i Viborg omkr. 1516. Fadren Peder Juusten afled omkr. 1530 och modren 3 år senare. Efter åtnjuten undervisning i Viborgs skola begaf sig den unge Iwsten år 1534 till Åbo för att i derwarande cathedralskola fortsätta sina studier. Genom skolans rektor, mag. Thomas Francisci Keyoy, som studerat i Wittenberg, blef han bekant med den evangeliska läran. Två år senare blef Iwsten af biskop Skytte antagen till föreläsare, „lector mensæ“, i dennes hus och tillika anställd såsom underlärare, „hypodidascalus“, i Åbo skola. Prestvigd redan 1540, för att undgå eventuelt påtrugad anställning i konungens kansli, förordnades han 1541 till t. f. rektor i Viborgs skola, den han ock förestod nära tvenne år. Af biskop Skytte sändes han derpå till Wittenberg, i hvars universitets matrikel „Paulus Justus ex Fillandia“ inskrefs mot slutet af 1543. Här studerade han i tre år, blef förmodligen magister och besökte sedan ännu andra tyska universitet. Återkommen om hösten 1547 till Åbo, utnämndes han den $22/2$ 1548 efter M. Agricola till skolrektor i Åbo. Han blef tillika kanik eller domkapitels ledamot, i hvilket embete han, jämväl titulerad magister, nämnes åren 1553 och 1554 (Bidrag till Åbo stads historia I. sidd. 10 och 28). På biskop Skyttes föranstaltande bekom han såsom bidrag till sitt skolmästareunderhåll den $7/8$ 1548 præbenda Clericorum. Under sitt rektorat synes Iwsten haft någon andel i Agricolas senare bibelöfversättningar, i det att den af Agricola år 1551 utgifna finska öfversättningen af Psaltaren verkstälts i Åbo skola under ledning af Iwsten såhunda, att eleverne af sin rektor anbefalldes att för stilöfnings skull till finskan öfversätta Psalmerna och dervid följa Luthers öfversättning. Detta elevernes och deras lä-

rares arbete blef sedan af Agricola granskadt och rättadt (Porthan, a. a. pagg. 677, 678 och 691). I maj 1554 blef Iwsten utnämnd och i Strengnäs vigd till den förste biskop eller ordinarius i Viborg. I detta embete kallar han sig ock: „Ordinarius Wiburgensis“ (F. S. 3819: 21) och kallas fortfarande så af kon. Erik (Lbg II: 396). Nio år senare utnämndes han af kon. Erik den 12/6 1563 till ordinarius i Åbo (Lbg I: 54). Sjelf kallade han sig dock, åtminstone sedan 1565: „Bisp i Åbo“ eller „Episcopus Aboensis“ (F. S. 1012: 26, Lbg I: 88) och tituleras så städse af kon. Johan. Från det han blef biskop i Åbo tituleras han ock ofta i handlingar: „mester“. Såsom biskop verkade Iwsten med upplyst nit till reformationens i Finland befrämjande och befastande samt till kyrkoskickets ordnande. Om hans underhåll såsom biskop i Åbo se Lbg I: 92, 128 och 129. Ett politiskt uppdrag, då han jämte andra deputerade sändes af kon. Johan till storfursten af Ryssland för att mäkla fred, tillskyndade honom mycket lidande, enär sändebuden under sin långvariga vistelse i det fiendliga landet, sept. 1569—febr. 1572, höllos fängslade och svårt misshandlades. Till någon godtgörelse för utståndna lidanden blef Iwsten efter hemkomsten af kon. Johan upphöjd i adligt stånd. Såsom minne af hans lidanden visade hans vapen i skölden en halfnaken man med en knutpiska i handen. Under biskop Iwstens tid försiggick i Finland det första prestmöte, hvars förhandlingar man känner, nämligen 1573 (Finks minnesv. män II: 420). Utom genom sina andra förtjenster har Iwsten förvärfvat sig ett berömdt namn såsom skriftställare. Så sammanskref han under sin ryska fångenskap en för finska presterskapet afsedd utläggning på latin af sön- och helgdagsevangelierna samt öfversatte en katekes till finskan. Genom sitt bekanta arbete „Chronicon Episcoporum Finlandensium“ har han gjort sig högt förtjent om finska historien. Biskop Iwsten dog i Åbo den 22/8 1576 och begrofs i domkyrkans högkor. Hans hustru hette *Anna Sigfridsdotter*. Om gods och

gårdar, hvarpå hon erhållit kungliga förläningsbref, se Lbg I: 129, 339 och 450. Efter biskopens död ingick hon nytt gifte med en ryttare Erik Mårtensson, i hvilket äktenskap hon lefde 1587 (Historiallinen Arkisto, XV, Pöytäkirjat, sid. 96). Hon var andra gången enka 1594 och kallas sedan efter sin förste man: mester Påwels enka. Hon lefde ännu 1607, måhända ock 1614 (Lbg I: 339 och II: 425¹). Af Iwstens tre söner: *Peder*, *Hans* och *Kasper* inträdde den yngste Kasper 1590 i jesuitkollegiet i Braunsberg och öfvergick sannolikt till katolicismen. Han gaf sig i tjänst vid polske konungen Sigismunds hof, hvarest han 1597 anträffas såsom kammartjenare hos drottningen (Hist. Ark. XI: 203). Om sönerne Peder och Hans samt dottren *Anna* se Akiander, Herdaminne I: 25—26.

Efter Paul Iwstens frånfalle stod biskopsstolen i Åbo i 7 års tid obesatt. Under ledigheten företrädde biskopen af domprosten mester *Henricus Canuti*, som den $\frac{4}{5}$ 1579 särskildt förordnades till superintendent i Åbo (Lbg I: 180) och förblef i denna värdighet, intill dess mag. Ericus Erici af kon. Johan förordnades till biskop i Åbo 1583.

Mag. ***Ericus Erici*** var född på Sorola gård i Letala socken, icke långt från Nystad antagligen i början af 1550-talet. Fadren Ericus Jacobi²) finnes åren 1554—1579 omnämnd såsom kkh i Letala. Efter att ha frekventerat Åbo skola, der han förekommer såsom elev 1563. och haft Jacobus Petri Finno till præceptor (Waaranen, Urkunder V: 107) inskrefs han i juni 1573 vid universitetet i Rostock på samma gång, som sedermera domprosten i Åbo Petrus Hen-

¹) Antagligen förekommer på detta ställe skrifvet: „Massdötter“ i st. f. Sigfridsdotter. Domprosten Henrii Canuti enka hette Anna Mattsdotter.

²) Icke: „Gregorii“, såsom hos Strandberg och Elmgren (Finl:s minnesv. män, II, sid. 1), efter Vestén, Svenska Hofclericiets historia, sid. 175.

rici Melartopæus. Vorden magister utrikes, blef han skolrektor i Gefle 1578. der han qvarstannade i 5 år. Antagligen hade han genom visad eftergifvenhet för den nya liturgin tillvunnit sig kon. Johans ynnest, hvilket hade till påföljd, att han 1583 utnämndes till biskop i Åbo stift och derjämte till administrator i Viborgs stift, hvilket sedan 1578. då dess biskop Ericus Herkepå afled, saknat ordinarie styresman. — Vestén, som i Svenska Hofclericiets historia upptager „Ericus Erii Finlandus“ såsom en af kon. Johans hofpredikanter, nämner honom såsom skolrektor i Gefle 1578—1583 och tillägger: „Efter hvilken tids förlopp kon. Johan III. i afseende på hans tillgifvenhet för *Hofvet där han höll Gudstjänst på Liturgiskt vis*, kallade honom till Biskop i Åbo“. — Af erkebiskopen Andreas Laurentii invigdes Ericus Erii med påfviska ceremonier den 29 1583 i Upsala till sitt embete och underskref vid samma tid jämte öfriga i Upsala närvarande biskopar en förpligtelse att i alla stycken hålla och i sitt stift efterkomma den nya liturgin. Biskop Erik uppges ock hafva på kon. Johans befallning öfversatt denna messbok till grekiska för att öfverlemnas åt patriarken i Constantinopel och så möjligen bemedla en förening mellan svenska och grekiska kyrkan, hvilken storslagna unionsplan emellertid gick om intet. — Efter kon. Johans död blef Ericus Erii mindre väl behandlad af hertig Carl både såsom riksföreståndare och såsom konung. Vid Upsala möte var biskop Ericus tillstädes och underskref den 20 3 1593 jämte andra originalakten af mötets beslut. Men genom den skarpa opposition han tillika med en del andra mötesdeltagare inlade mot hertig Carls försök att i Calvinistisk anda inverka på formuleringen af beslutet, ådrog han sig hertigens personliga hat, hvilket än mer stärktes genom biskopens trohet mot sin laglige konung Sigismund, intill dess denne på riksdagen i Stockholm 1599 blifvit afsatt från konungadömet i Sverige. Biskop Ericus insattes fängslig på Åbo slott sannolikt i medlet af november 1599 och hölls der

till i januari 1600. hvarefter han fördes till Linköping för att inför prestaståndet vid riksdagen derstädes svara på hertig Carls anklagelser mot honom. Af prestaståndet blef Ericus Erics fullkomligt frikänd och bekom äfven sin frihet, men det oaktadt tillät riksföreståndaren hertig Carl ännu icke honom att förvalta sitt biskopsembete, utan sköttes detta såsom under biskopens fängelsetid af domprosten i Åbo Petrus Melartopæus, såsom det vill synas, inpå år 1602, då biskop Ericus åter befinnes ha den $17/6$ undertecknat ett riksdagsbeslut i Stockholm. Kort derefter, den $4/7$ 1602 förordnade riksföreståndaren om tillsättandet af en komité, som skulle öfversätta bibeln till finska. Främst i komitén, som bestod af 8 personer, nämnes „Episcopus i Åbo M. Erich“ (Waaranen, a. a. I: 298). Efter det hertig Carl blifvit konung 1604, synes han än en gång ha träffat anstalt till biskop Eriks afsättning. Den $28/5$ 1606 utfärdades nämligen ett bref från Stockholm till ståthållaren på Åbo Tönne Jöresson, „att han afsätter Bispén i Åbo ifrån sitt Kall och sänder honom hijtt, och tilsäger Kyrkioherden Mester Grels, att han blifwer uti Bispens stadh till widere beskedh“ (Waaranen, a. a. II: 246). Då efter Petrus Melartopæus, som 1605 blifvit utnämnd till superintendent i Mariestad, ingen domprost mer fanns i Finland, blef vid detta tillfälle kyrkoherden i Åbo Gregorius Martini Teitt († 1615) förordnad att förestå biskopsembetet. Måhända var orsaken till denna nya onåd konungens missbelåtenhet med någon egenmäktig åtgärd, som biskop Ericus tillåtit sig vid pastorats besättande utan konungens samtycke. Någon verklig afsättning i följd af förenämnda kon. Carls bref synes biskop Erik dock ej ha blifvit underkastad, men mycket möjligt är, att hans myndighet blef inskränkt, så att han under en följd af år ej fick hålla visitationer i församlingarna, hvarmed han annars var mycket nitisk. En antydning härom ingår i ett cirkulärbref af den $1/2$ 1612 (Finl:s minnesv. män II: 38). Kanhända var han bland de biskopar, „som till nåder igen optagne och till teris Embete kompone äre“, för

hvilka den $\frac{9}{3}$ 1608 utfärdades formulär till en „Obligation“, hvilken de måste afgifva (Lbg I: 341). Atminstone gafs den $\frac{6}{9}$ 1609 befallning, att biskop Erik, „efter han nu hafver hans Kungl. Maj:ts gunst, skulle utbekomma sitt underhåll af tionde i Finland (Fink:s minnesv. män II: 38). Följande år den $\frac{23}{12}$ 1610 finnes hans namn tecknad under det beslut, som fattades vid riksdagen i Örebro (Ahlqvist, Bidrag till svenska kyrkans och riksdagarnes historia, sid. 52). Vid samma tillfälle i december 1610 och i januari 1611 uppgjordes och stadfästades enhälligt af biskopar, professores och capitulares en ny skolordning för Sveriges rike, innebärande en väsentlig förbättring och utvidgning af dittills rådande läroskick. Såsom personligen delaktig i denna 1611 års skolordning, fick biskop Ericus särskild anledning att vinnlägga sig om skolväsendets i Finland utveckling. — Efter kon. Carls fränfälle i oktober 1611 började för biskop Ericus ett nytt, ljusare tidskifte. Han åtnjöt kon. Gustaf Adolphi ynnest och gynnades äfven af rikskanslern Axel Oxenstierna. Från denna tid egnade han sig äfven åt literär verksamhet. Han utgaf en större katekes på finska, tryckt i Stockholm 1614, och samma år i öfversättning till finskan den 1614 utkomna nya svenska handboken. Vidare: „Vähä catechismus“, som innehöll utdrag ur hans större arbete, samt slutligen den första finska postilla, ett vidlyftigt arbete, tryckt i Stockholm, förra delen 1621, senare delen 1625. Af kon. Johan hade biskop Erik hugnats med adelig frihet och frälse på några skattegods i Finland, hvarpa han likväl underlät att förskaffa sig kon. Carls confirmation, enär han mest var hos denne regent „i ogunst och misshag“, men efter kon. Carls död anhöll han hos rikskanslern Axel Oxenstierna, att denne måtte utverka kon. Gustaf Adolphi confirmation härpå, hvilken äfven meddelades den $\frac{2}{5}$ 1614 (Lbg I: 354, 368). Enligt Vesténs uppgift i Svenska Hofelerciets historia „undfick biskop Erik 1615 kon. Gustaf Adolphi confirmation på det adelskap, som hans förfäder i många leder i Liffland

hade haft." Från administrationen af Viborgs stift befriades han 1618, da detta stift i följd af dess utvidgning efter freden i Stolbova 1617 erhöll egen biskop. Mot slutet af sitt lif fick biskop Ericus utstå ledsamheter af ovärdiga prester och öfvermodiga adelsmän, derunder han en gång af Åbo hofrätt fälldes till 400 dalers böter. Han afled 1625. antagligen i början af juni samt begrofs den 16/6 i Åbo domkyrka. Se mera om honom i Finlands minnesv. män II: 1—50. Biskop Ericus Erics var 2 gånger gift: första gången med en syster till domprosten i Vesterås Salomons Birgeri hustru, Anna Halvarsdotter. Mahända var hennes namn, liksom hennes dotters: Birgitta. Hon var redan 1607 afiden. Andra gången var han gift med *Ingeborg Palnedotter Rosenstråle*, fogdens i Östergötland dotter, hvilken öfverlefde biskopen, men var död 1631. I sitt förra gifte hade han, utom dottren *Birgitta*, sonen *Ericus Erics Aboensis junior*, äfven kallad Ericus Erics Aboensis, hvilken efter studier i hemlandet och utrikes öfvergick till katolicismen. Inskrifven i collegium germanicum i Rom kallade han sig der Ericus Flaminius di Sorola. Se mera om honom i Hist. Ark. XI: 205—221.

Efter biskop Erics frånfälle var Åbo biskopsstol i nära 2 år ledig, hvarunder kkh i Åbo, mag. Joachim Matthiae Stutæus var domkapitlets ordförande. Om domkapitlets „ärliga och rättvisa“ embetsförvaltning under denna tid lemnades sedan af resp. presterskap ett tack-samt erkännande strax efter det Rothovius tillträdtt sitt nya embete (Fink:s minnesv. män II: 418—419),

Mag. *Isaacus Birgeri Rothovius* föddes 1572 i Angelstad socken i Småland, der fadren Birger Larsson var bonde eller torpare. Jämte sin broder Jonas, hvilken slutade såsom superintendent i Kalmar 1625, gick han i skola först i Vexjö, sedan i Kalmar och derefter i Linköping.

Jonas inskrefs vid universitetet i Rostock i januari 1598 (Daae, Matrikler over Nordiske Studerende) och Isak i Upsala 1599 (Andersson, Uppsala universitets matrikel). Vår Rothovius begaf sig sedan till Wittenberg, vid hvars universitet han inskrefs den $\frac{1}{7}$ 1600 och der han deltog i sin broder Jonas' verksamhet, hvilken fått i uppdrag att handleda de unge friherrarne Axel, Kristian och Gabriel Oxenstierna i deras studier vid Wittenbergs universitet. Efter att i Wittenberg ha blifvit promoverad den $\frac{13}{3}$ 1602, återkom Isak Rothovius till Sverige, blef först hofpredikant hos riksföreståndaren hertig Carl och utnämndes 1603 till kkh i Nyköpings vestra eller S:t Nicolai församling, hvilken befattning han tillträdde följande år. Här verkade han nitiskt och under åtnjutande af allmän aktning och mycken tillgitvenhet i 23 år (Lbg II: 111). Enligt egen uppgift hade han under denna tid hållit 3.183 predikningar. Det nit och den kraftfullhet, som utmärkt Rothovii verksamhet i Nyköping, gjorde honom i svenska regeringens och särskildt i hans förre lärjunge Axel Oxenstiernas ögon särdeles lämplig att under den stormakts tid, som numera ingatt för Sverige, såsom svensk, bringa kyrkoskicket och skolväsendet i Finland till likformighet med det i Sverige; och så utfärdades, med förbigående af finske män, som till embetet föreslagits, den $\frac{6}{3}$ 1627 kon. Gustaf Adolphi collation för mag. Isaacus Rothovius att vara biskop i Åbo (Lbg II: 4). I denna fullmakt uppdrogs åt honom särskildt att efter behof dela de vida socknarne i stiftet och upprätta kyrkor och kapeller. Rothovius aulände till sitt stift i början af juni 1627, höll kort derpå inträdespredikan i Åbo domkyrka och installerades högtidligen i sitt embete af presidenten i Åbo hofrätt, generalguvernören Nils Bielke. Hans från Sverige medförda fördom beträffande den dåliga ordning, som rådde i Finland, gaf småningom vika för en klarare syn på bestående förhållanden. Outtröttligt nitisk sökte han emellertid genom trägna visitationer, predikningar och synodalmöten inverka ordnande och förbättrande på pre-

sterskapet och församlingarna. För att reglera kyrkoskicket i sitt stift utgaf han från 1628 i flera olika redaktioner både på svenska och finska så kallade „Constitutiones“, hvilka skulle tjena såsom fyllnad till kyrkoordningen af 1571. Rothovii förtjenster om bildningsanstalters inrättande äro högeligen prisvärda. Åbo gymnasii stiftelse 1630 var resultat af hans nitiska bemödanden, och med greve P. Brahe delar han den ovanskliga äran af att ha gifvit upphof åt Åbo akademis stiftelse, hvars första procanceller han blef och till hvars högtidliga invigning den ¹⁵/7 1640 Rothovius jämväl inbjudit presterskapet från närbelägna församlingar. I grundandet af denna institution varnade såväl P. Brahe som Rothovius den säkraste borgen för det finska folkets räddning från barbariet. På Rothovii initiativ beslöt svenska regeringen äfven 1638 att inrätta 3 nya trivialskolor i Åbo, Björneborg och Nya Helsingfors, hvilket beslut sattes i verket 1640 och 1641. Näst sina förtjenster om Åbo akademis stiftelse har Rothovius gjort sig synnerligen förtjent om kulturen i vårt land genom de åtgärder han vidtog för bibelns öfversättning till finskan. Sjelf svag i detta språks kännedom, kunde han icke, liksom biskop Ericus, taga direkt del i öfversättningsarbetet, hvilket anförtröddes åt 4 lärde och med finska språket förtrogne män, men utan Rothovii energiska samverkan skulle arbetet måhända denna gång ej qvarlemnats mera skönjbara spår, än bibelkomiténs af 1602 verksamhet. I ekonomiskt afseende väl lottad, särdeles genom flera af regeringen erhållna förläningar på hemman, lyckades Rothovius dertill ännu att för sina söners utbildning särskilda gånger åt dem utverka reseunderstöd af kronomedel. Han var 2 gånger gift: första gången med borgmästaren i Nyköping Erik Larssons dotter *Anna*, andra gången med pastorn i Östra Husby Anders Nilssons dotter *Katarina* († 1647). Han uppges ha haft 18 barn, af hvilka äro kända 6 söner och 3 döttrar. Sönerne *Birger*, *Abraham*, *Isak*, *Karl*, *Lars* och *Jonas* hade alla studerat, de flesta af dem äfven utrikes.

Den yngste Karl blef advokatfiskal och revisionssekreterare samt adlades med namnet Rothåf, död i Stockholm 1676. Döttrarna *Elisabet*, *Margareta* och *Maria* blefvo gifta med professorerne vid Åbo universitet Vigelius, Achrelius och Pratanus. Biskop Rothovius afled den $^{10}/_2$ 1652 och begrofs i domkyrkan under stora gången nära predikstolen. Se mera om honom i Finlands minnesvärde män II: 409—450.

Domprostar.

Efter det Finlands siste domprost från katolska tiden mag. Hans Petri afidit 1547, lemnades domprosteembetet i Åbo under en längre tid alldeles obesatt. intill dess Johan III, nyss blifven konung, år 1568 åter upplifvade denna värdighet, hvilken ock finnes upptagen i 1571 års kyrkoordning. A dennas blad XLVIII angifves nämligen „Biscopens Official eller Prowest“ såsom en af de 7 personer, hvilka „åt minsto behöfnas“ för att bilda ett domkapitel. Något längre bestånd egde dock ej denna gång denna ånyo inrättade prelatur, hvilken hann beklädas endast af tvenne män, innan den officiellt afskaffades.

Mester *Henricus Canuti*, antagligen samme person, som den Henricus Canuti Svecus, hvilken den $13/1$ 1554 inskrefs vid universitet i Wittenberg. Han synes varit 1568 anställd såsom predikant i Åbo och tituleras fortsättningsvis dels predikant, dels ecclesiastes, dels kyrkotjenare, dels Guds ords tjenare, men måtte för sin lärdom och andra egenskaper ansetts af konung Johan lämplig att tillika bekläda nämnda åter upplifvade embete, ty redan 1568 och allt sedan kallas han jämväl domprost i Åbo (F. S. 483: 118). Åren 1578 och 1579 mottog domprosten Henricus Canuti enligt kon. Johans befallning flere finske kyrkoherdars förbindelse att iakttaga liturgin samt utfärdade deröfver attester, på det att samme prester skulle få åtnjuta sitt underhåll (Lbg I: 169—171 och III: 43). Under biskopsledigheten efter Paul Iwsten († 1576) blef domprosten Henrik Canuti den $4/8$ 1579 förordnad till superintendent i Åbo (Lbg I: 180—181).

hvilket han förblef, tills skolrektorn i Gefle, mag. Ericus Erics af kon. Johan förordnades till Episcopus Aboensis och Administrator Wiburgensis samt äfven tillträdt sitt embete 1583. Härefter qvarstod Henricus Canuti sasom endast domprost och underskref den $19/6$ 1593 i Abo med titeln „*Præpositus Aboensis et publicus poenitentiarius.*“ Sigill HC, Upsala mötes beslut. Men den $12/12$ 1594 blef han för flerårig sjuklighet entledigad, och i hans ställe insattes till domprost M. Petrus Melartopæus (Lbg I: 285). Henricus Canuti dog 1595 (En gammal urkund om släkten Wallenius i Finland, sid. 5). Hans hustru *Anna Matts-dotter* lefde såsom enka 1600.

Mester *Petrus Henrici Melartopæus* Aboensis, en sonson af kkl i Kimito Paulus Melartopæus, hade efter studier i Rostock och Wittenberg blifvit 1587 theologie lektor i Strengnäs i hvilken egenskap han underskref originalakten af Upsala mötes beslut den $20/3$ 1593. Personligen närvarande vid detta möte, blef han der strax i början den 3 mars utsedd till en af de 12 bisittare, som skulle biträda ordföranden, professor Nicolaus Olai Bothniensis, och valdes sedan vid samma möte den 15 mars till biskop i Wiborgs stift, hvilket mötet ansåg böra afsöndras från Abo stift. De finska stiften förblefvo likväl ännu länge förenade under gemensam styresman (Anjou, Svenska kyrkoreformationens historia III: 237 och 251). Den $12/12$ 1594 förordnades Melartopæus till domprost i Abo i stället för entledigade Henricus Canuti. Dock synes han först i maj 1595 ha återkommit till Finland (En gammal urk. om släkten Wallenius i Finland, sid. 5). I sitt embete som domprost var han mycket nitisk att afskaffa alla lemningar af katholicismen. Åren 1598 och 1599 hade han öfversatt och förbättrat handboken och kyrkoordningen. Han blef 1602 en af komiterade för finska bibelöfversättningsarbetet (Waaranen, Urkunder. I: 298). Den 21 1604 förklarade riksföreståndaren, kort derpå konung Carl, sig icke vidare

bestå ett prosteembete vid domkyrkorna. Dock synes Melartopæus ännu bibehållit domprostevärdigheten (F. S. 1661, 196), tills han den $^{23}/_{12}$ 1605 utnämndes till superintendent i Mariestad. På denna plats var det honom förunnadt att verka endast några år. Han insjuknade under en embetsresa i Wermland om vintern 1610 och afled den $^{28}/_{4}$ s. å. Hans enka hette *Elsa Salomonsdotter* (Lbg I: 351). En son af honom *Johan* blef collega scholæ i Mariestad. En annan son var troligen *Florentinus Petri Melartopæus*, som slutligen blef kkh i Lilla Mellösa och Flens pastorat i Strengnäs stift (Hammarén, Carlstads stifts herdaminne I: 35—36).

Ännu senare, den $^{7}/_{4}$ 1608 kallas mester Joachim Stutæus, som då var theologie lektor i Åbo skola, „domprost och professor“ (F. S. 312: 19) och 1611 tituleras theologie lektorn i Åbo skola mester Gabriel Melartopæus: „Domprost i Åbo“ (F. S. 318: 8) samt 1615: „Prost i Åbo“ (F. S. 1769: 88). Om detta emellertid skett blott honoris causa, eller om dermed äsyftats något annat officium vid domkapitlet än det, som i samma styrelseverk tillkom desse män såsom theologie lektorer vid skolan, måste lemnas oafgjordt.

Efter det Åbo akademi inrättats, blef det vanligt att tilldela primarius theologie professor, såsom domkyrkoförsamlingens pastor och domkapitlets vice ordförande, titeln „domprost“ (Handlingar till finska kyrkans historia VIII: 42, not.).

Decani.

Det finska domkapitlets siste decanus från katolska tiden var **Petrus Ragvaldi**, som tillika var curatus eller kyrkoherde i Kimito. hvarå han erhållit collations- och confirmationsbref af konung Gustaf den $31/12$ 1554. af hertig Johan den $11/12$ 1557 och af konung Erik den $15/6$ 1564. Efter hans afgang, som till tidpunkten icke kan närmare anges.¹⁾ omnämnes ingen decanus, förrän efter det kon. Johan sökt åter upplifva de katolska prelatstitlarne. Från denna tid förekommer decani titeln vid Åbo domkapitel ännu trenne gånger, i det att skolrektorn i Åbo **Jakob Petri Finno** åren 1584 och 1586 kallar sig „Decanus och skolmästare i Åbo“ samt i ett underhållsbref, dateradt den 15/8 1584. benämnes af kon. Johan „Decanus j Åbo och Schole Mester ther sammestedz.“ Något vidare spår af detta forna domkapitelsembete i Åbo finnes icke. Men ännu vid det möte, som hölls af biskopar, capitulares och professores i Upsala i februari 1595, förutsatte man, att såväl decanats- som pœnitentiarii-embetet fortfarande skulle ega bestånd vid Sveriges domkapitel, hvilka begge embeten dock indrogos genom kon. Carls plakat af den $22/3$ 1604.

¹⁾ Måhända var han dock död 1565, eftersom biskopen i Reval Petrus Follingius hade sig för detta år efterläten presträntan från Kimito (Lbg III: 19).

Poenitentiarii.

Den af katolska kyrkans tjenare, åt hvilken biskopen anförtrött vården om biktangelägenheterna i stiftet, kallades *poenitentiarius*. Ett sådant embete förekommer redan från 12:te århundradet, men dess innehafvare hade ännu icke under medeltiden säte i domkapitlet. Först efter Tridentinska kyrkomötet ha inom katolska kyrkan befattningen anknutits till domkapitlet (Richter, *Kirchenrecht*, Achte Auflage, sidd. 445—446).

I följd af kon. Johans intresse för det katolska kyrkoskicket angafs i 1571 års kyrkoordning (bl. XLVIII och XLIX) *poenitentiarius* såsom en af de 7 personer, som åtminstone behöfdes „til at sittia widh Domkyrkiorna.“ I Sveriges domkapitel benämndes ock fortfarande en ledamot *poenitentiarius*, intill dess genom Carl IX:s plakat af den ²²/₃ 1604 detta embete helt och hållet indrogs. Dock var denna titel ännu efter det sjelfva embetet afskaffats någon gång i bruk i svenska domkapitel, såsom synes af en oration, hållen på gymnasium i Vesterås den ¹⁷/₁₂ 1621 och tryckt följande år, på hvars titelblad förf. M. Laurentius Nicolai Blackstadius kallar sig S. S. Th. Lector och *Poenitentiarius* i Vesterås.

I Finland ha blott 2 män burit *poenitentiarii* titel och innehaft ett sådant embete i förening med andra åligganden såsom domkapitlets ledamöter.

Jacobus Petri Finno förordnades 1578 till *poenitentiarius* och theologie lektor i Åbo. Han kallar sig eller tituleras *poenitentiarius* äfven 1579, 1580, 1582, 1584, 1586 och 1587.

Domprosten **Henricus Canuti** förekommer såsom tillika poenitentiarius. äfven „poenitentiarius publicus“, åren 1583—1586 och kallar sig ännu 1593, då han underskref Upsala mötes beslut: „praepositus Aboensis et publicus poenitentiarius.“

Då sålunda Henricus Canuti tituleras „poenitentiarius“ delvis under samma år som Jakob Finnö, så vill det synas, som poenitentiariiembetet icke haft någon särskild representant i Abo domkapitel, utan sköttes dess åligganden vaxelvis af nämnde 2 personer, som för sina andra tjeners skull tillhörde nämnda embetsverk.

Kaniker eller Capitulares.

Af de 4 kaniker, som i början af 1550-talet bildade Åbo domkapitel, nämligen Decanus Petrus Ragvaldi, biskopsvikarien mester Michael Agricola, kkh i Åbo mester Canutus Johannis och skolrektorn i Åbo mester Paul Iwsten (Bidrag till Åbo stads historia I, sid. 10), återstodo 1554 endast tvenne, sedan Agricola och Iwsten upphöjts till ordinarii eller biskopar i hvar sitt finska stift. Om Petrus Ragvaldi se ofvan bland Decani och om Canutus Johannis se nedanför bland Åbo församlings kyrkoherdar. Efter denna tid voro sjeltskrifne ledamöter af domkapitlet, utom biskopen: skolrektorn i Åbo, kyrkoherden och *œconomus templi* samt från 1568 domprosten.

Genom kyrkoordningen af 1571 och *ordinantia nova ecclesiastica* af 1575 bestämdes antalet af de svenska domkapitlens ledamöter till minst 7, nämligen: biskopen, domprosten, kyrkoherden (i stiftsstad), skolmästaren, *lector theologiæ*, *poenitentiarius* och *œconomus templi*. Längre nog synes dock Åbo domkapitel icke varit så fulltaligt. Sålunda förekomma under biskopsledigheten efter Iwsten vid ett tillfälle 1579 såsom *capitulares aboenses* (utom domprosten) endast Henricus Jacobi pastor och Michaelis Agricola rector (Leinberg, Handlingar rörande finska skolväsendets historia I: 244) och 1580 nämnas såsom *capitulares*: domprosten mester Henricus Canuti och M. Jacob *poenitentiarius* (Lbg I: 182). Försättningsvis ansågs dock Åbo domkapitel böra bestå af förenämnde 7 personer, enär för enhvar af dem bestämdes fast underhåll genom hertig Carls och Rikens Råds resolution af den 27 augusti 1595 (Tengström, Afhandling om presterliga tjänstgörningen och aflöpingen i Åbo

erkestift. II: 33—36 och Lagus, Handlingar och uppsatser rörande Finlands kyrkohistoria II: 129—133).

I början af följande sekel skedde en reduktion af antalet domkapitlets ledamöter, i det att hertig Carl i sin mot katolska kvarlevor riktade ifver medelst skrifvelse af den $\frac{3}{4}$ 1604 förklarade, att han vid domkyrkan icke ville „består flere än 4 personer: biskop, kyrkoherde, skolmästare och syssloman. De öfriga embetena skulle afskaffas, deras underhåll igenkallas och biskopen förse deras dåvarande innehafvare med prestgäll på landet. Härom skulle äfven biskopen i Åbo averteras (Waaranen, a. a. II: 80). På presterskapets vid riksdagen i Norrköping s. å. allvarliga anhållan beviljade dock kon. Carl den 22 mars 1604, att i stället för poenitentiarius och decanus vid domkyrkan, hvilkas tjänster indrogos med nämnda år, skulle vid cathedralskolan skolmästaren till hjälp anställas en lector theologie och en corrector, hvilka äfven i domkapitlet skulle biträda honom samt åtnjuta samma underhåll, som åtföljt nyssnämnda indragna tjänster. Domprosteembetet synes dock ha bibehållits i Åbo ännu 1605, vid hvars slut innehafvaren utnämndes till en hög presterlig befattning i Sverige. — Medan Åbo gymnasium var i verksamhet 1630 — 1640, voro dess lektorer jämväl bisittare i domkapitlet.

Förutom de i det föregående nämnde Domprostar, Decani och Poenitentiarii samt de i det följande nämnde Oeconomi templi och Kyrkoherdar i Åbo ha sålunda Capitulares under i fråga varande tid varit: Åbo skolas rektorer, theologielektorer i Åbo skola, konrektorer vid samma skola samt lektorer vid Åbo gymnasium.

a) Rectores.

Mag. **Ericus Matthaei Herkepää**¹⁾ var född i Pernå skärgård i Härkäpää by, efter hvilken han tog sitt

¹⁾ Hans namn, skrifvet på mycket olika sätt, är här återgifvet, såsom hans egenhändiga namnteckning utvisar i Finlands Statsarkiv No 3060, bl. 12.

namn. Efter förberedande studier i hemlandet inskrefs han vid universitetet i Rostock i april 1547. Derifrån förflyttade han sig till Wittenberg, vid hvars universitet han inskrefs den $15/3$ 1550 och blef magister 1551. Den $13/1$ 1551 hade Philip Melanchton derifrån utfärdat för honom ett vackert vittnesbörd till kon. Gustaf (Lbg 1: 12—13). Återkommen till hemlandet blef han 1551 lärare i Åbo skola och dess rektor 1555—1559. Såsom skolmästare bekom han af kon. Gustaf den $4/3$ 1556 ett förlänningsbref på $2\frac{1}{2}$ läster (= 120 tunnor) råg och lika mycket korn. Sin rektorsplats nödgades han dock, såsom det tyckes till följd af förtal hos Finlands dåvarande högste styresman, hertig Johan (Arw. VIII: 105), år 1559 afstå åt magister Henricus Jacobi. Herkepä synes dock derefter blifvit af hertig Johan använd i andra värf, hvarför honom den $20/6$ 1560 meddelades ett godt underhåll. Den $29/7$ 1562 blef Herkepä ånyo utnämnd till skolrektor i Åbo, hvarest Henrik Jacobi kort derpå blef kyrkoherde. Enligt sin fullmakt bekom han då åter samma underhåll som 1556, eller fem pundläster (240 tunnor) spannmål. Från detta sitt andra rektorat blef Herkepä emellertid åter afsatt af kon. Erik XIV år 1568, såsom det tyckes på grund deraf, att han efter föredömen från Tyskland sedan 2 år tillbaka i Åbo skola börjat lära eleverna grunderna af grekiska språket, hvars studium, liksom studiet af hebreiskan, allt ännu sedan medeltiden var bannlyst från Sveriges läroverk. Men sedan kon. Johan III 1568 intagit Sveriges tron, blef mester Erik ännu samma år utnämnd till biskop i Wiborg. I detta embete afled han den $4/2$ 1578. Hans hustru *Scholastica* öfverlefde honom.

Mag. *Henricus Jacobi*, se om honom under Åbo stadsförsamling, hvars kkh han var 1562—1580 l. 1581.

Jakob Petri Finno l. *Suomalainen*, blef student i Wittenberg 1563 och i Rostock 1567 samt efter

hemkomsten skolrektor i Åbo 1568, men nödgades efter 10 års förlopp afstå sitt rektorat åt biskop Michael Agricolas son, Christianus Michaelis Agricola, då denne, nyss blefven magister, återkom från Tyskland. I stället utnämndes Finno af kon. Johan den 12/10 1578 till poenitentarius vid domkyrkan och theologie lektor i Åbo skola samt kkh i S:t Marie. Derjämte fick han af kon. Johan till uppgift att „venda några nyttiga Böker in på thet Finska tungomål,” i följd hvaraf han författade och från trycket på finska utgaf katekes och psalmbok (antagligen mellan 1580 och 1582) samt bönebok 1583. Efter omkring 5 års förlopp, då Christian Agricola befordrats till biskop i Reval, blef Jakob Petri ånyo skolrektor i Åbo och qvarstod i denna befattning jämte det han förblef kkh i S:t Marie intill sin död i september 1588 (F. S. 1483: 51). Hans enka *Margareta Henriksdotter* ingick 1590 nytt äktenskap med hans efterträdare i rektoratet Gregorius Martini Teitt. Sonen *Henricus Jacobi Finno* blef kkh i Tavastkyrö. En annan son hette *Josef*. Drottren *Anna* finnes omnämnd 1626 såsom affiden (Bidrag till Åbo stads historia IV: 126).

Mag. *Christianus Michaelis Agricola*, född 1551 och son af biskop Michael Agricola, inskrefs vid universitetet i Leipzig den 23/4 1573. Sedan han i utlandet fullbordat sina studier, blef han den 9/8 1578 af konung Johan utnämnd till rektor i Åbo skola, efter att ha afgifvit skriftlig förbindelse att iakttaga den nya liturgin. Dock qvarstod han icke länge i detta embete, enär han 1583, således vid 32 års ålder, befordrades till biskop i Reval. Det vill emellertid synas, såsom skulle han först på varsommaren 1584 öfverflyttat till nästnämnde ort, dit åtföljd af en äldre, erfaren kyrkans tjänare, kyrkoherden i Reso Jören Michaelis, som den 15/5 s. å. erhållit kungl. Maj:ts förordnande att i stiftsärender biträda den nye biskopen (Lbg I: 210—211). Vid samma tid eller den 12/5 1584 blef ock biskop Christian Agricola upphöjd i adligt stand. Sjelf gjorde han dock ej

bruk af denna förmån, ej heller hans närmaste efterkommande. Först hans sonsons sonson Sven, som var sekreterare i riksarkivet och sist vicepresident i Åbo hofrätt († 1728) begagnade sig häraf och introducerades 1686 på svenska riddarhuset under namnet Leijonmarck. Biskop Agricola var gift med *Elin Pehrsson Fleming* till Wiliais i Rimito. Hans dotter, fru *Birgitta*, hvars man hette Karl Pedersson, innehade ännu 1612 under evärdeligt frälse de tvenne skattehemman Lukkarla och Keskikylä i Rusko kyrkoby, hvilka nämnas i fadrens sköldebref (Lbg I: 209—210). Biskop Agricola afled helt ung den 21 eller 22 februari 1586. Hans enka trädde 1588 i nytt gifte med Hans Johansson Stålarb till Dregby. Utom enka efterlemnade Agricola 2 söner: *Simon* och *Barthold Georg* samt en dotter *Brita*. Han öfverlefdes dessutom af sin moder, biskop Michael Agricolas efterlefvorska. — På Agricolas rektorat hade följt Finuos andra rektorat 1583—1588.

Mag. *Gregorius Martini Teitt* l. *Teittus* l. *Teettus* var hemma från Pernå. Efter att ha blifvit inskrifven i oktober 1586 vid universitetet i Wittenberg och der vunnit magistergrad, blef han skolrektor i Åbo den $31/10$ 1588. Se mera om honom bland Åbo stadsförsamlings kyrkoherdar.

Mag. *Marcus Henrici Helsingius*, nylänning, var förmodligen hemma från Helsinge. Han studerade i Wittenberg, vid hvars akademi han inskrefs den $14/3$ 1592. Antagligen var han då theologie lektor i Åbo skola. Den $10/8$ 1593 disputerade han i Wittenberg och blef troligen kort derpå magister. År 1595 blef han skolrektor i Åbo och afled den $31/1$ 1609. Hans hustru vid namn *Granberg* öfverlefde honom och gifte sig sedan med magister Gabriel Petri Melartopæus (se nedanföre).

Mag. *Joachimus Matthæi Stutæus*, hemma från Österbotten, blef efter studier i Sverige och Tyskland

theologie lektor i Åbo skola, åtminstone från 1606. och den $24/5$ 1609 samma skolas rektor, hvilket han förblef till 1615. Se mera om honom bland Åbo stadsförsamlings kyrkoherdar.

Mag. **Gabriel Petri Melartopæus** var son af kkh i Kimito Petrus Pauli. Han tjenstgjorde i Åbo skola först såsom hypodidascalus eller underlärare, collega, åren 1602—1606, reste derpå till universitetet i Wittenberg, der han disputerade den $6/9$ 1606 och blef magister 1608. Efter återkomsten till hemlandet blef Melartopæus theologie lektor i Åbo skola 1610 samt rektor derstädes 1616. Såsom rektor bekom han äfven Nådendals pastorat. I rektorsembetet qvarstod han till 1630, och Nådendals pastorat innehade han ända till 1634, hvarförinnan han den $30/3$ 1633 blifvit utnämnd till biskop i Wiborg (Lög II: 52—53), der han med döden afgick 1641. Han var 2 gånger gift: 1) med en af sina företrädare Marci Helsingii enka, 2) med *Emerentia Klöfverblad* († 1642).

b) Lectores Theologiæ.

Den förste namngitne theologie lektor i Åbo skola var

Jakob Petri Finno, förut skolmästare (se ofvan), förordnad den $12/10$ 1578 af kon. Johan att vara „Poenitentarius och Lector i Åbo stad.“ På grund af samma förordnande alag det honom bland annat att „nagre resor i veckune haffua Lectiones i Scholan.“

Efter Finnos död i september 1588 blef Gregorius Martini Teitt rektor. Under hans rektorat intill 1595 var åtminstone någon tid mag. **Marcus Henrici Helsingius** Nyl. theologie lektor, hvilket framgår ur Stiernmans Finlandia Literata, införd i utdrag i Suomi 1844, hvarest å sid. 246 Helsingius titulerus „Theologiæ professor Aboensis.“ Se mera om honom ofvan bland rectores.

Mag. **Joachimus Matthie Stuteus** blef efter återkomsten från Tyskland theologie lektor i Åbo skola, hvilket han var åtminstone från 1606 (F. S. 4379: 117). Se mera om honom ofvan bland rectores.

Mag. **Gabriel Petri Melartopæus** befordrades likaså efter återkomsten från Tyskland till theologie lektor, i hvilket embete han nämnes 1610 (F. S. 317: 20). Blef skolrektor 1616. Se mera om honom ofvan bland rectores.

Ericus Erici Alftanus, tidigare skolmästare i Borgå, blef efter Melartopæus theologie lektor vid Åbo skola. Han hade tillika Lundo såsom annex. Såsom pastor i Lundo har han undertecknat expeditioner åren 1620 och 1622. Blef 1623 kkh i Töfsala och afled 1639.

Mag. **Thomas Thomæ Florinus** var son till slottsskrifvaren i Åbo Thomas Eschilli. Han inskrefs 1619 vid akademien i Wittenberg, disputerade der den $15/9$ 1621 och blef magister. Återkommen till sitt hemland blef han theologie lektor i Åbo skola 1623 och erhöi derjämte Lundo pastorat såsom annex. Då emellertid mag. Aeschillus Petræus den $21/3$ 1628 blifvit förordnad till theologie lektor i Åbo skola, blef Florinus derigenom plötsligen beröfvad sin tjenst, hvarför han i maj 1628 begaf sig till Stockholm och på grund af biskop Rothovii rekommendationsbref utverkade hos Riksens Råd, att honom tilldelades Lundo församling såsom sjelfständigt pastorat, medan Petræus var berättigad till öfrige med tjensten förbundne förmåner. År 1628 publicerade Florinus en utförlig utläggning på latin öfver Luthers lilla katekes, hvilken trycktes i Stockholm 1634. I en synodaldisputation, hvilken Florinus försvarade vid prestmötet i Åbo 1629 och som trycktes i Stockholm samma år, kallar han sig fortfarande: S. S. Theol. Lector vid Åbo skola. Då Åbo gymnasium inrättades, blef han theologus inferior derstädes med bibehållande af Lundo pastorat såsom

annex. Han utnämndes den $19/6$ 1633 till pastor i Vasa och Mustasaari, blef dertill generalprost öfver södra Österbotten och afled 1648.

Mag. och theol. lic. **Aeschillus Olai Petreus** blef den $21/3$ 1628 förordnad till theologie lektor i Åbo skola, hvilken befattning han tillträdde 1629. Då Åbo gymnasium 1630 inrättades, blef han der theologus superior. Se mera om honom under Åbo stadsförsamling.

c) Conrectores.

Den förste innehafvare af konrektorstjensten i Åbo skola, hvilken inrättats 1604 i stället för det då indragna decanus-embetet i domkapitlet, var:

Michael Cornelii, hvilken redan 1597 synes haft anställning såsom rektors biträde (Bidrag till Åbo stads historia I: 51) och den $8/1$ 1606 i ett qvitto (F. S. 4379: 116) kallar sig „Conrector vid Åbo scholan,“ ehuru hans af kon. Carl utfärdade collationsbref på tjensten är dateradt först den $20/2$ 1608. Anmärkningsvärdt är ock, att i detta bref personen i fråga utnämndes till „Lector Philosophiæ,“ hvilken titel väl skulle utgöra ett motstycke till förut be-
kända „Lector Theologiæ.“ Sjelf kallar Michael Cornelii sig sedan alltid och kallas oftast äfven i handlingar: „Conrector vid Åbo Scholan.“ Antagligen är han samme person, som den „Michael Cornelius Aboensis Fin.“, hvilken 1603 inskrefs vid universitetet i Jena, den $30/4$ 1604 vid universitetet i Wittenberg och i september 1604 vid universitetet i Rostock. Han dog 1615.

Sigfridus Henrici, måhända samme person, som den Sigfridus Hendrici Ostrogothus, hvilken den 29 maj 1616 inskrefs vid Upsala universitet, blef conrector vid Åbo skola i mars 1618 och var i tjensten till 1625, då

han för falskt vittnesmål blef suspenderad. Någon tid der-
 efter åter insatt i embetet, omnämnes han dock den $13/9$ 1628
 såsom „fordom underskolmästare i staden.“ Utom genom
 sin lättsinniga edgång synes han äfven annars gjort sig
 känd för dåligt lefverne (Bidrag till Åbo stads historia, IV.
 sid. 37). Han afled 1630.

Mag. *Martinus Henrici Stodius* var född i Åbo
 den $9/11$ 1590. Fadren Henricus Johannis var ståthållare
 på Åbo slott och skall, då hertig Carl intog detsamma,
 fått sitt ena ben afskjutet samt sedan begagnat en träföt,
 hvaraf sonen fått tillnamnet Stodius. Efter att ha grundlagt
 sina studier i Åbo skola blef Stodius 1623 i juni månad
 immatrikulerad vid akademien i Rostock. Studerade derefter
 i Wittenberg, dit sänd på Åbo stads bekostnad att utbilda
 sig till dess skolas och församlings tjänst (Lbg II: 61) och
 der han egnade sig åt studiet af den heliga skrifts grund-
 språk samt promoverades till magister. Härifrån återkom
 han till sitt hemland 1627, då han den $20/6$ presenterade
 för Åbo domkapitel kungl. Maj:ts rekommendation till kon-
 rektoratet i Åbo skola efter Sigfridus Henrici, hvilken för
 falsk edgång blifvit suspenderad, men sedermera åter insatt
 i embetet. Domkapitlet kunde därför blott medgifva, att
 Stodius skulle få „proponera någon lexa i Skolan.“ Föl-
 jande år 1628 benämnes dock Stodius „Scholæ Aboensis
 Conrector,“ i hvilken egenskap han tillika var ledamot i
 domkapitlet. Sannolikt blef han äfven vid den tiden prestvigd.
 Den $30/5$ 1630 fick han „confirmation på Åbo Skolestuga“,
 hvarmed troligen åsyftas rektorsbefattningen efter den af
 sig komne G. Melartopæus. Denna tjänst måtte dock snart
 ha upphört att handhas af särskild person, enär Åbo skola
 under gymnasiet tillvaro fungerade blott såsom en lägre
 skola med collega klasser, hvilka hade gemensam rektor
 med gymnasiet. Vid sistnämnda läroanstalt blef Stodius till
 en början biträdande lektor för grekiska språkundervisnin-
 gen. Han kallar sig därför ock 1633 „Græcæ Linguae

Lector.“ Derefter var han någon tid skolrektor i Wiborg, åtminstone från midsommaren till julen 1633 och sannolikt någon del af året 1634. Åren 1634 och 1635 var Stodius Abo gymnasii rektor och genom kungabref af den $\frac{5}{7}$ 1636 utnämndes han till theologus inferior vid samma läroverk, i hvilken egenskap han ock tillträdde Lundo pastorat sasom annex till sitt lektorat. Genom sina specialstudier i den heliga skrifts grundspråk var han synnerligen förmögen att motsvara det förtroende, som tilldelades honom, då han den $\frac{16}{4}$ 1638 kallades till ledamot i den af regeringen tillsatta finska bibelöfversättningskomitén, i hvars arbeten han sedan mycket verksamt deltog. Vid Abo akademis stiftelse blef han derstädes professor i hebreiska och grekiska språken och senare theologie professor med Nådendals pastorat såsom annex. Detta fick han äfven behålla vid afskedstagandet från sin akademiska verksamhet 1660 intill sin död 1675.

d) Lectores Gymnasii.

Theologi superiores.

1. Mag. och theol. lic. **Aeschillus Olai Petreus** 1630—1633. Se om honom nedanføre under Abo stadsförsamling.

2. Mag. **Sveno Laurentii Vigelius** (1633—1640) var född i Köping i Vestmanland. Efter i hemmet grundlagda studier blef han student i Upsala den $\frac{20}{6}$ 1618. Här utgaf han 1623 tvenne disputationer och blef magister vid promotionen i Upsala den $\frac{26}{7}$ 1625. Genom sina disputationer hade han gjort sig kompetent till rektorstjensten i Nyköpings skola, hvilken han erhöll och innehade i 2 år. Besökte utländska akademier och var sedan skolrektor i Reval samt tillika vicesuperintendent för denna landsort i 6 år. Sedan 1628 gift med biskop Rothovii dotter *Elisabet*, blef han på svärfadrens rekommendation den $\frac{15}{4}$ 1633 utnämnd till

Petræi efterträdare såsom superior lector theologiæ vid Åbo gymnasium. hvilken befattning han synes ha tillträtt mot slutet af samma år. Sagu annex. som var anslaget åt theologus superior, måtte dock först något senare ha blifvit honom tilldeladt, enär ett regeringens bref af den $18/3$ 1634 till biskopen i Åbo meddelar, att mag. Martin Stodius uppvaktat Riksens Råd och anmält sig till erhållande af detta efter Petræus ledigvordna gäll (Lbg II: 65). Blevnen kkh i Sagu bibehöll han detta prebende äfven sedan såsom professor vid Åbo akademi. Vigelius var en af Åbo stifts presterskaps representanter vid riksdagen i Stockholm 1635 och företrädde dervid jämväl „Biscopens i Åbo ställe“ (Ahlqvist, a. a. sidd. 77 o. 78). Förgäfves sökte biskop Rothovius år 1637 få sin svärson befordrad till kkh i Nyköping. Vid Åbo akademis stiftelse 1640 befordrades Vigelius till andre theologie professor derstädes. Den $17/10$ 1650 utnämnd till pastor i Pedersöre, tillträdde han denna lägenhet 1652, men dog der hastigt redan påföljande år 1653.

Theologi inferiores.

1. Mag. **Thomas Thomæ Florinus** (1630—1634). Se om honom ofvan bland Lectores theologiæ.

2. Mag. **Ericus Matthiæ Bothniensis** eller **Forthelius** (1634—1636) var född 1602 i Ytterpurmo by af Pedersöre socken. Föräldrarne Matthias Andreæ och Birgitta Björnsdotter voro bondfolk, hvilka antagligen för skeppsbygge flyttade 1608 till Norrköping, der sonen undervisades i stadens skola, till dess han 1620 öfverflyttades till skolan i Nyköping, hvars dåvarande kkh sedermera biskopen i Åbo I. Rothovius omfattade honom med synnerlig ynnest. Efter att ännu ha fulländat sina elementarstudier vid Strengnäs gymnasium blef han den $27/8$ 1625 såsom Ostrogothus student i Upsala, hvarest hans lärdom och snillegåfvor snart gjorde honom bemärkt. Om som-

maren 1626 begaf han sig till Stockholm, der han blef informator för riksradet, sedermera guvernören öfver hela Finland och riksskattmästaren Gabriel Oxenstiernas söner. Men då Rothovius år 1627 blef biskop i Åbo, åtog sig Forthelius att för vidare studier betjena denne sin välgörarens söner Birger och Abraham, hvilka blifvit studenter i Upsala s. a. jämte det han sjelf derstädes fortsatte sina studier. År 1629 begaf han sig enligt biskopens befallning med sina disciplar till Åbo och blef der den $29/9$ samma år prestvigd. Genom biskopens bemedling blef han utnämnd till logices och eloquentiæ lector vid Åbo gymnasium i april 1630, under hvilket år han ock disputerade i Upsala. Åren 1631 och 1632 var han gymnasiets rektor. Den $13/3$ 1632 vann han magistergrad i Upsala. Till följd af Åbo domkapitels anhållan erhöll han den $11/5$ 1634 fullmakt att efterträda Florinus såsom theologus inferior vid gymnasium och pastor i Lundo annex, men skötte derjämte fortfarande logices lektoratet. Genom kungämbref af den $26/4$ 1636 utnämndes han till pastor i Pedersöre (Lbg II: 100). Han blef derjämte „General-Landt-Probst“ öfver hela Österbotten. Herredagsman vid riksdagen i Stockholm, som begynte den 24 juni 1650, afled han kort efter detta mötes öppnande den 26 juni och begrofs i storkyrkan i Stockholm. Hans enka hette *Brita Hansdotter* (Lbg III: 473).

3. Mag. **Martinus Henrici Stodius** (1636—1640). Se om honom ofvan bland Conrectores.

Eloquentiæ Lector.

Ordinarie eloquentiæ lector blef 1636

Cand. **Andreas Nicolai Neocleander**, åboens (1636—1640). Såsom student i Upsala ventilerade han 1632 en disputation. Genom att å dess titelblad benämna sig „Åboensis Dioceseos Stipendiarius“ gaf han tillkänna, att hans studier i Upsala bekostades genom understöd från

Abo stift. Han blef filosofie kandidat 1634 samt kort derpå rektor för Helsingfors skola, hvilken han förestod till 1636, då han blef eloquentiæ lector i Åbo. För Upsala akademis canceller, friherre Skytte, namngåfvos den 8 januari 1639 19 personer, hvilka dokumenterat sig till magister promotion, som firades den 29 i samma månad och dervid sedermera biskopen i Åbo Ioannes Elai Terserus var primus. Från de anmäldes antal uteslötos dock genast 5, deribland Andreas Neocleander, emedan de voro franvarande. Efter Abo gymnasii upphörande 1640 blef Neocleander kkh i Raumo, der han dog 1656.

Logices Lectores.

1. Mag. **Ericus Matthiae Bothniensis** l. **Forthelius** (1630—1636), se om honom ofvan bland theologi inferiores.

2. **Petrus Ingemari** (1637—1640) var född den $\frac{3}{4}$ 1593 i Smaland, på gården Bockhult i Annerstad socken. Föräldrarne Ingemar Nicolai och Anna Benedicti voro allmogefolk. Han kom till skolan i Vexjö 1614, i Nyköping 1617 och i Kalmar 1622, under hvilken tid han ock var privatlärare hos en adelsman Hammarsköld af Tuna. Student i Upsala i augusti 1626. Prestvigd i Stockholm 1636, kom han på kallelse af biskop Rothovius år 1637 till Åbo, der han blef Forthelii efterträdare sasom logices lector. Efter gymnasii upphörande vikarierade han åren 1641—1643 vid Åbo akademi för eloquentiæ professorn Terserus. Ehuru han af Rothovius rekommenderades både till ett akademiskt embete och till magistergrad 1643, gick han miste om hvardera. År 1644 blef han pastor och prost i Tenala, der han afled i hög ålder den $\frac{22}{6}$ 1681.

Matheseos Lectores.

1. **Boëthius Olai Muurenii** l. **Muur**, äfven benämnd **Boo Murenii** (till 1636) var hemma från

Vestmanland och sedermera biskopen i Åbo Joh. Gezelii den äldres förste lärare. Blef student i Upsala den $2\frac{1}{2}$ 1620. Han hade, okänt af hvilken anledning, kommit till Åbo, der han, då redan prestvigd, befaun sig 1630 om hösten både sjuk och medellös. År 1632 tituleras han eloquentiæ lector, men sjelf kallar han sig den $13\frac{1}{2}$ 1633 „Inferioris Matheseos Lector, Cantus et Gymnasii Rector.“ 1634 kallas han Matheseos lector äfvensom samma och följande år „Mathematicum et Eloquentiæ Lector.“ Åren 1633 och 1634 intill den 17 oktober var han gymnasii rektor. Å biskopens i Åbo vägnar bevistade han Riksens ständers utskotts möte i Stockholm i mars 1635 (Ahlqvist, a. a. sid. 66). Den $11\frac{1}{5}$ 1636 utnämndes han till kkh i Saltvik och blef sedan kontraktsprost för Åland äfvensom 1639 inspektor för den af grefve P. Brahe der då inrättade pedagogin. Afled efter en mycket nitisk verksamhet 1670.

Mag. *Georgius Christophori Alanus* (1637—1640), ålänning, föddes den $12\frac{1}{2}$ 1609. Fadren var kkh i Jomala Christophorus Sigfridi Alanus. Efter åtnjuten undervisning i Åbo skola blef han i juni 1627 student i Upsala, der han disputerade 1633 och 1635 samt promoverades till magister den $27\frac{10}{10}$ 1635. Följande år återvände han till hemlandet och utnämndes den $11\frac{8}{8}$ 1637 till matheseos lector vid Åbo gymnasium, hvarifrån han 1640 öfvergick till den nya akademien såsom Physices och Botanices professor. Var åren 1638—1640 gymnasii rektor. Senare blef han theologie professor och domprost samt 1660 theologie doktor. Afled den $15\frac{7}{7}$ 1664.

Politicae Lector.

Den förste kände och måhända ende politicae lector vid Åbo gymnasium var mag. *Stephanus Gallius* eller *Galle* (1634 och 1635), bördig från Stockholm, i hvars storskola han grundlade sina studier. Under trettioåriga

kriget var han 1630 och 1631 garnisonsprest i Elbingen. Studerade vid det 1527 af landtgreffen Philip af Hessen inrättade universitetet i Marburg, der han 1632 disputerade och den $^{18}/_{12}$ 1633 promoverades till magister. Efter återkomsten till hemlandet blef han först huspredikant hos rikskanslern greve Axel Oxenstierna och sedan den $^{13}/_8$ 1634 utnämnd till *politices lector* vid Åbo gymnasium. I denna tjänst qvarstod han ännu om hösten 1635, då han vid riksdagen i Stockholm var en af Åbo stifts deputerade, titulerande sig „Gymn. Aboens. Philo. Pract. Lector“ (Ahlqvist, a. a., sid. 78). Måhända återvände han ej mer till Finland, enär han snart derefter blef kallad till hofpredikant hos drottning Christina äfvensom till att biträda doktor Johannes Matthiæ vid Hennes Kungl. Maj:ts undervisning. Blef kkh i S:t Clara församling i Stockholm. Drunknade på Ulfsunda fjärden den $^8/_9$ 1647.

Physices Lector.

Johannes Birgeri Orbergius (1634—1638), smålänning, synes blifvit student i Upsala i september 1624. Förekommer såsom lektor vid gymnasiet 1634—1638 och nämnes såsom gymnasii rektor 1637 och 1638. Var i början af 1638 en af Åbo stifts representanter vid riksdagen i Stockholm (Ahlqvist, a. a. sid. 93). Blef kkh i Helsingfors 1638 och dog 1640.

Nicolaus Lindormi, smålänning, omnämnes i egenskap af tjänstförrättande lektor 1637, men onämndt, i hvilket ämne. Måhända var han t. f. *politicæ lector*. Han blef sedermera 1642 rektor vid trivialskolan i Helsingfors och magister i Åbo 1653. Pastor i Pyttis 1655, der han afled 1671.

Åbo domkyrkas Sysslomän l. Oeconomi templi.

Olaus Petri, omn. 1553—1556.

Steno Christophori, omn. 1556—1566. Hans hustru *Gertrud Larsdotter* omn:s såsom enka i Åbo 1571 och 1574 (F. S. 1181: 23 och 1268: 9).

Nicolaus Martij eller **Nils Falck**, omn. 1569 såsom Guds ords tjenare och kyrkovärd i Åbo, hvilken hade sig efterlåtet ett biskopshemman Pastkunda i S:t Carins socken till behaglig tid (F. S. 1122: 277 och 1128: 37).

Sveno Christofferi, omn. 1570 (F. S. 1149: 109).

Canutus Johannis, omn. 1570—1576. Bekom den $23/9$ 1575 collationsbref på Sagu prestgäll och förekommer der ännu 1594 (Lagus, Handl:r och Uppsatser till Finlands kyrkohistoria II: 150, Lbg I: 145 och III: 38 o. 118).

Barthollus l. **Bertil Erici** hade den $26/1$ 1576 „19 år varit prest och låtit mest bruka sig hos krigsfolket“, senast 12 år i Liffland, hvarför han af domprosten i Åbo Henricus Canuti rekommenderades till sysslomanstjensten, dertill han ock befullmäktigades den $14/4$ 1576 (Lbg I: 145—146). Efter det han 1578 förbundit sig till iakttagande af liturgin, tilldelades honom åter tidigare åtnjutet

spannmålsunderhåll, som någon tid varit indraget (Lagus, a. a. II: 152). Han qvarstod såsom *oconomus* ännu 1583 (F. S. 1398: 40).

Petrus Thomæ, omn. 1583 (Lagus, a. a. II: 153) och senare.

Ericus Beronis l. ***Biörnsson*** omn:s 1584—1591. Synes ha blifvit utnämnd till tjensten den $^{17}_{10}$ 1584 (Lbg III: 66). Antagligen sedermera kkh eller *curam* gerens i Korpo, der Ericus Beronis omnämnes 1592 och 1593 (F. S. 1529: 10 och 1538: 21).

Martinus Martini bekom den $^{26}_{8}$ 1591 af Åbo magistrat fullmakt på sysslomanstjensten, utfärdad på kungl. majestäts behag med biskopens, domkapitlets och stadens menighets samtycke, hvarjämte magistraten underdånigst anhöll om kunglig majestäts collationsbref härå (Lbg I: 260). Såsom *oconomus* och *capitularis* underskref Martinus Martini i Åbo den $^{19}_{6}$ 1593 Upsala mötes beslut. Han blef år 1600 kkh i Halikko, men erhöll härå kon. Carls collationsbref först den $^{31}_{3}$ 1607 (Lbg III: 209). Hans hustru *Ingeborg* var syster till skolrektorn i Åbo Gregorius Martini Teitt.

Michael Nicolai, † 1602 (Strandberg, Åbo stifts herdaminne).

Matthæus Sigfridi, förut kapellan i Åbo, omn. såsom domkyrkosyssloman 1603—1608 (Str., Lbg III: 189, 227). Han blef kkh i Kumo och efterträdades af

Johannes Sigfridi, som omn:s 1608—1616 (F. S. 261: 2 och 1774: 162). Han bevistade såsom deputerad herredagen i Nyköping 1611 och i Stockholm 1613. Blef kkh i Björneborg (Lbg I: 413).

Henricus Jacobi Gråå, tidigare kapellan i Tenala, sedan kapellan i Åbo (Lbg III: 301), omn:s såsom oekonomus 1616—1618, hvarpå han blef kkh i Tenala.

Sigfridus Jacobi Helsing förekommer såsom oekonomus 1618—1623, då han blef kkh i Kimito (Lbg III: 326, F. S. 1840: 55). Underskref såsom sådan riksdagsbeslutet i Stockholm den $^{29}/_7$ 1634 (Ahlqvist, a. a. sid. 56).

Timotheus Melchioris, omn. såsom kapellan i Åbo 1620 och 1622, handhade ekonomsbefattningen endast från den $^{10}/_5$ till den $^{12}/_9$ 1623. Blef kkh i Hvittis.

Sveno Torchilli tillträdde ekonomstjensten den $^{12}/_9$ 1623 och afgick den $^1/_5$ 1630, efter att den $^{12}/_{12}$ 1629 ha erhållit collation på Helsingfors pastorat (Lbg II: 25). Bevistade herredagen i Sverige 1626 (Bidrag till Åbo stads historia I: 103). Den $^{23}/_5$ 1637 erhöll han collation på Lojo pastorat (Lbg II: 112).

Johannes Nicolai Wenno, omn. såsom kapellan i Åbo 1625—1630, tillträdde ekonomsbefattningen den $^1/_5$ 1630 och afgick 1634, då han blef kkh i Virmo. Var sannolikt samme D. Johannes Nicolai, som den $^{24}/_9$ 1623 uppträdde inför Åbo rådhusrätt såsom å biskopens vägnar anklagande en tjuf (Bidrag till Åbo stads historia I: III, 6).

Michael Caspari erhöll collationsbref på ekonomstjensten den $^{19}/_{11}$ 1635 (Lbg II: 87).

Claudius Martini Brennerus utnämndes till denna tjänst den $^{26}/_4$ 1636 (Lbg II: 99), efter att tidigare under flera år ha tjenat såsom fältpredikant vid finska ryteriet (Lbg II: 57). Blef 1639 kkh i Loimijoki och 1640 i Töfsala.

Claudius Christophori Alanus bekom den $\frac{6}{9}$ 1639 confirmationsbref på tjensten, hvartill han blifvit af biskop och domkapitel samt borgmästare och råd förordnad (Lbg II: 148—149). Var tillika domkapitlets notarie. Blef 1651 kkh i Korpo.

Sacristani.

Olaus Henrici Aroi l. **Aro** omnämnes såsom sacristan 1553, 1554 och 1556 (Leinberg, Det odelade finska biskopsstiftets herdaminne, sid. 691) samt förekommer som sådan ännu 1559 och den $\frac{12}{12}$ 1560 (F. S. 843: 31).

Församlingarnas presterskap.

Akkas,

i äldre tid kalladt Saaris, afskildt från Sääksmäki till eget pastorat 1483.

Kyrkoherdar:

Ericus Laurentii bekom collation på detta prestgäll den $^{22}/_9$ 1551 (Svenska Riksarkivet) och omnämnes dessutom 1554 (Leinberg, Handlingar rörande finska kyrkan och presterskapet I: 16) samt ännu 1577 (Finlands Statsarkiv N:o 4148: bl. 18). Den $^{30}/_{11}$ 1568 beseglade (Sig. E L) han menige mans i Ackas socken trohetsförsäkran åt kon. Johan (Hildebrand, Svenska Riksdagsakter, II: 225).

Johannes Stephani, omn. från 1579 (F. S. 4172: 18) och ännu 1603 (F. S. 4365: 53). Underskref i Åbo den $^{19}/_6$ 1593 Upsala mötes beslut (Sig. I S) och den $^{23}/_2$ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112).

Georgius Sigfridi, omn. 1603 (F. S. 4365: 34) och ännu den $^{24}/_2$ 1613 (F. S. 323: 112, Sig. G S). Den $^{28}/_9$ 1604 utfärdades åt honom bref om åtnjutande af halfparten tionde (Lbg III: 190).

Johannes Michaelis Ilius, omn. 1613 (F. S. 4429: 62 Sig. I M), † $^{10}/_9$ 1645. Var tillika prost. (En gammal urkund om släkten Wallenius sid. 10).

Kapellaner:

Erich, omn. 1560 (F. S. 3894: 2).

Jacobus Jacobi Hiisi, Lundoensis, befordrad härifrån till Lempälä pastorat 1624, † 1626 (Strandberg, Åbo stifts herdaminne).

Ericus Johannis, diaconus Achaensium, omn. 1633 (F. S. 4506: 172 och 4514: 137).

Antskog se under Pojo.

Birkala,

egen kyrkosocken antagligen från slutet af 1200-talet.

Kyrkoherdar:

Petrus Nicolai, omn. 1554—1586 (Svenska Riksarkivet o. F. S. 2029: 5, 2380: 20 samt Lbg I: 16 och III: 50). Han beseglade (P N) den $18/11$ 1568 menige mans i Pirkala trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Den $23/6$ 1569 bekom han kon. Johans underhållsbref (Lbg I: 105) och den $26/12$ 1580 fick han bref om frihet från gärder, emedan han allsomoftast hade en stor gästning (Lbg III: 50).

Sigfridus Erici, omn. 1587—1600 (F. S. 2388: 17 och 2438: 1 samt Lbg III: 96). Nämnes dock redan 1584 såsom Gudzs ordz tienare här (F. S. 2366: 72). Underskref i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut (Sig. S E). Den $5/9$ 1594 bekom han hertig Carls bref om frihet på ett skattehemman i Birkala (Lbg I: 283).

Matthias Philippi, omn. 1600—1611 (F. S. 2504: 50). Den $^{19}/_1$ 1601 bekom han bref om underhåll och vederlag (Lbg III: 150).

Johannes Stenonis, förut kapellan i Hattula, omn. här 1612—1636. Hans collationsbref af den $^{23}/_{11}$ 1612 finnes hos Waaranen, Urkunder IV: 98—100.

Mag. **Jacobus Pauli Raumannus** var 1632 collega prim. vid den med Åbo gymnasium förbundna pedagogin eller lägre skolan, blef omkr. 1637 kkh här och dog 1678. Var tillika prost och har till finskan öfversatt: Confessio Fidei l. Augsburgiska Bekännelsen, Avenarii morgon- och aftonböner, konung Carl Gustafs religionsstadga, Articuli Schmalcaldici och Catechismus Lutheri major (Lbg II: 375 och IV: 217, 348—350).

Kapellaner:

Sigfridus Matthæi, omn. 1592 (F. S. 2410: 78, Sig. S M).

Hendricus Olaj, omn. 1593, då han den $^{19}/_6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut (Sig. II O), och 1598 (F. S. 2430: 90).

Simon Thomæ, andre kapellan, upptages af Strtvisvelaktigt för Harju kapell (jfr Carlsson, Kertomus Pirkalan pitäjäästä, s. 146). Måhända är dock riktigare att hänföra honom till Messuby kapell. Han underskref 1593 Upsala mötes beslut och förekommer ännu 1608 (F. S. 2484: 35).

Michael Martini Mæxmontanus, Mascuensis, född 1572, befordrad 1626 till kkh i Lempälä, † 1650 (Strandberg).

Severinus Matthæi Birckelmann, omn. 1630 och 1635 såsom „Gudz Ordz Tienare j Messuby Steen kyrka vtij Birkkala sochn“ (F. S. 2583: 19 och 2586: 176). Blef förste kkh i Messuby den $\frac{6}{8}$ 1636 (Lbg II: 108). † 1660.

Sigfridus Olai, omn. 1630 (F. S. 2583: 19) samt 1638—1645 (Str).

Henricus Johannis, omn. 1630 (F. S. 2583: 19).

Josephus, omn. 1633 (Str).

Nicolaus Johannis, omn. 1639.

Laurentius Johannis, omn. såsom Coadjutor 1638 och 1639.

Bjerno,

från katolska tiden, måhända afsöndradt från Uskela.

Kyrkoherdar:

Matthias Henrici, omn. 1551—1557 (F. S. 557: 3 och 638a: 3). Nämnas äfven såsom prost i Halikko härad 1553 och 1556 (Sv. Riksarkivet).

Nicolaus M., omn. 1560—1570 (F. S. 936: 35 och 1141: 55). Nödgrades erlægga 50 mark saköre för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71). Den $\frac{26}{11}$ 1568 beseglade (N M) han bofaste bönders i Bjerno trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Hans enka *Karin* lefde ännu 1577 (Asiakirjoja, jotka valaisevat Suomen kameralisia oloja 1500 ja 1600-luvulta, sid. 95).

Joannes Grindenn (i sigillet I M G ¹), omn. här ⁵/₁ 1572—1585 (F. S. 1173: 51 och 1448: 21). Synes tidigare varit anställd i vestra Nyland, att döma af ett reversal, dat. den ¹⁷/₈ 1559, öfver 500 mark ort:r, som Joannes Grindhenn då inlevererade till hertig Johans räntekammare efter att han blifvit skyldig detta belopp „pro anno 57 och 58 vpå Henrik Tyskes räkenskap,“ som var fogde på Raseborg (Svenska Riksarkivet, Handl:r angående Hertig Johans finska hertigdöme). Förekommer derefter 1566—1568 såsom slottspredikant i Åbo och rekommenderas i bref från biskop P. Iwsten af den ²/₂ 1566 såsom duglig att användas i konungens kansli eller räknekammare (Finlands minnesvärde män, I: 331).

Simon Ericj, omn. ¹²/₄ 1585—1597 (F. S. 1450: 8 och 1571: 24). Den ¹⁷/₅ 1587 och den ⁴/₂ 1589 bekom han bref om frihet från gärder för det han hade mycken gästning och besök af resande (Lbg I: 222 och III: 88). Den ¹³/₈ 1590 meddelade kon. Johan honom bref på samma underhåll, som hans företrädare åtnjutit (Lbg I: 251). Efter att ha personligen varit tillstädes vid Upsala möte 1593 underskref han den ¹⁹/₆ s. å. i Åbo detta mötes beslut och vid kröningen i Upsala underskref han den ²³/₂ 1594 trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112). Den ²⁹/₆ 1594 bekom han frihetsbref på ett hemman i Bjerno (Lbg I: 279). Hans sigill (S E R) i Hist. Ark. XI, tab. 9.

Josephus Michaelis. omn. 1599—1617 (F. S. 1581: 25 och 1789: 46, Sig. I M C). Den ²⁴/₃ 1603 och den ²¹/₁₂ 1605 erhöll han särskilda underhållsbref (Lbg III: 172 o. 203).

---

¹) Se Hist. Ark. XI, tab. 5.

Henricus Canuti har egenhändigt den $\frac{2}{4}$ 1622 underskrifvit tiondelängd (F. S. 1826: 40, Sig. H C).

Henricus Georgii Kaskas, omn. den $\frac{18}{10}$ 1623—1630 (F. S. 1834b: 78 och 1885: 12). Var förut kapellan här. Hade äfven varit fältpredikant. Afled före den $\frac{28}{2}$ 1632, då sonen *Josephus Henrici Kaskas* utfärdat qvitto å sin aflidne faders vägnar (F. S. 1885: 49). Antagligen var en annan son den *Canutus Henrici Biernoensis*, som den $\frac{16}{4}$ 1625 var predikant vid öfverste Christofer Asserssons Regemente. Henrici enka *Margareta l. Margita Bertilsdotter* lefde ännu 1640 (F. S. 1893: 221) och 1645. Hon hade under sin enketid mist tvenne söner för rikets fiender (Sv. Riksarkivet, Skrifvelser till Kongl. Maj:t, Finland).

Henricus Canuti Sylvanus, förut kapellan här, omn. såsom kkh den $\frac{9}{5}$ 1632, då han nyligen tillträdt prestgården (F. S. 1893: 117), —1662 (Str). Den $\frac{24}{6}$ 1640 bekom han bref om reduktion af taxeringen för honom (Lbg III: 433). Hans hustru hette *Elin Knutsdotter* (Str.).

Kapellaner:

1556 fanns här kapellan (F. S. 622: 30).

Mathias Olavi, omn. 1581 (F. S. 1386: 107) och 1593, då han i Åbo den $\frac{19}{6}$ underskref Upsala mötes beslut (Sig. M O).

Henricus Georgj, omn. 1614 (F. S. 368: 231 och 1766: 19). Blef kkh här (se ofvan).

Jacobus Jacobi, omn. 1617 (Str).

Henricus Canuti, omn. d. $\frac{15}{10}$ 1627 (F. S. 3637: 7). Blef kkh här (se ofvan).

Henricus Matthiæ Bock, nämnes 1642 såsom f. d. kapellan här. Blef för sitt förargeliga lefverne af domkapitlet afsatt (Lbg II: 239).

Björneborg,

stads- och landsförsamling med egen kapellan kort efter 1558, då Ulfaby stad flyttades hit.

Kyrkoherdar:

Johannes Thomæ Rauthia var tidigare hertig Johans sacellan, i hvilken tjänst han utfärdat ett qvitto den 22/7 1560 (Sv. Riksarkivet, Handl:r rörande Hertig Johans Hertigdöme, qvittensregister för 1560). Erhöll den 30/7 1563 collation på Ulfaby och Björneborg (Lbg I: 56). Den 15/6 1569 erhöll han kon. Johans bref på tionden i Ulfaby socken och omn:s ännu 1573 (F. S. 2257: 29). Hans broder Petrus Thomæ Rauthia var skolmästare i Helsingfors (Leinberg, Handlingar rörande finska skolväsendes historia I: 347 och III: 3).

Martinus Olai, förut kkh i Tyrvis (Lbg I: 161 och III: 27), omn. såsom kkh i Björneborg och Ulfaby 1574—1583 (F. S. 2267: 32 och 2388: 58). Var tillika skolmästare i Björneborg. Han bevistade riksdagen i Stockholm 1574 och deltog i erkebiskopsvalet (Svenska Riksdagsakter II: 497). År 1578 förlorade han sitt underhåll „efter han icke ville taga emot liturgien“ (Ruuth, Björneborgs stads historia, sid. 65). Afhiden den 10/1 1583, öfverlefdes han af sin hustru *Margareta Persdotter*, som sedan i underdånighet supplicerade om underhåll (Lbg I: 213—215).

Christianus Henrici Winter, tidigare kapellan

hos kon. Johan III, sedan kkh i Umeå ¹⁾ (Ruuth, a. a. sid. 501), blef kkh i Björneborg den $\frac{1}{5}$ 1584, men infann sig här först vid Larsmessen den $\frac{10}{8}$ s. å. (Lbg I: 214). Liksom andra stadsprester erhöll han 1585 frihet för gårdar och borgläger (Lbg III: 67). Han var död 1587 (F. S. 2387: 35). Ekan nämnes omgift med Jöran Mickelsson 1589 (Ruuth, a. st.).

Jacobus Henrici Smogrodh l. **Småråd**, förut 1574—1583 kkh i Lempälä, sedan 1583—1588 i finska församlingen i Stockholm, nämnes här 1588—1602 (F. S. 2391: 27 och 2445: 41; i sigillet från 1600 I H S, F. S. 2432: 56). Han erhöll den $\frac{7}{7}$ 1590 collationsbref på Björneborgs stad och socken (Lbg III: 103), som sålunda antagligen från 1584 och till 1602 voro skilda från Ulfby. Till Björneborgs socken hörde då 2 fjerdingar (Norre- och Näseby-fjerding) af Ulfby (som för tiden var inskränkt till de 2 inlandsfjerdingarna: Öfra- och Kirkie- F. S. 2404: 71 och 65), Jacobus Henrici P. B., som personligen varit tillstädes vid Upsala möte, underskref (Sig. I H) den $\frac{19}{6}$ 1593 i Åbo Upsala mötes beslut. Den $\frac{7}{9}$ och $\frac{12}{9}$ 1601 har för honom skolmästaren i Björneborg Jacobus Cauuti utfärdat qvitto (F. S. 2441: 87 och 91, Sig. I C).

Ericus Laurentii, som redan 1585 nämnes såsom kkh i Ulfby (Ruuth, a. a. sid. 501), till hvilket prestgäll då hörde endast $\frac{1}{2}$ socken (Lbg I: 269), nämligen ofvan-nämnda 2 inlandsfjerdingar, blef genom hertig Carls bref af den $\frac{8}{7}$ 1602 kkh jämväl i Björneborg (Waaranen, Urkunder I: 302). Han bekom underhållsbref den $\frac{30}{9}$ 1604 och den $\frac{10}{3}$ 1605 (Lbg III: 191 och 194). På ett ödeshemman vid Ulfby kyrka, hvilket han i saknad af prest-

---

¹⁾ Hülphers' meddelande angående kkh Christianus i Umeå i Samlingar till en Beskrifning öfver Norrland, Femte Samlingen om Westerbotten. Utdrag ur Tunæi Herdaminne, sid. 2, synes ej vara korrekt.

gård upptagit, erhöll han frihetsbref den $\frac{2}{8}$ 1612 (Lbg III, 258). I sistnämnda bref nämnes han såsom „en ålderstigen blind man“ och i ett annat frihetsbref på samma hemman af den $\frac{16}{4}$ 1616 såsom „af ålder och sjukdom så försvagad, att han intet kan berga sig sjelf, mycket mindre någon församling förestå“ (Lbg III: 310).

Johannes Sigfridi Forskåhl, förut domkyrko-syssloman i Åbo, kyrkoherde här och i Ulfsby, omn. 1616—1628 (F. S. 2571: 35). Den $\frac{27}{9}$ 1617 bekom han kon. Gustaf Adolfs underhållsbref (Lbg I: 413). Hans sigill (I S F) se Historiallinen Arkisto XI, tab. 8. Han var död 1630, då biskop Rothovius hos kungl. Maj:t föreslog theologie lektorn i Åbo, mag. Thomas Florinus till kkh här (Lbg II: 28). Hans enka *Anna* nämnes 1630 (Ruuth, a. st.).

Gregorius Thomæ Biornburgensis l. Aretopolitanus, omn. 1628 och 1630 samt äfven senare såsom „Rector Scholæ Biörneburgensis“ (F. S. 2574: 85). Var 1631 kkh här och i Ulfsby (F. S. 2584: 105). Collationsbref på Björneborg och Ulfsby utfärdades för honom den $\frac{14}{3}$ 1633 (Lbg II: 48). Hans sigill (G T B) se Hist. Ark. XI, tab. 23. Han var tillstädes vid Åbo akademis invigning 1640 (Lbg II: 178) och afled 1662.

Kapellaner.

Staden hade egen kapellan kort efter 1558. Åren 1580, 1583 och 1586 omnämnas för Björneborg (och Ulfsby?) 2 kapellaner (F. S. 2321: 29¹⁾) och Lbg I: 214).

¹⁾ Anförda ställe lyder: „Ähr efftherlathet (från nedra häradet i Cumogårdz län) her Lars Erics och her Simon Olaj Cappelaner i B:borg til theres vnderhåld eller vppehälle effther Domprostens breff, effther vnderhållet war igenkallet aff Kijrkeherden ther samme städz och the förmåtte icke sielfve hålle sigh, elliest hade kijrkietiensten bliffuit öde, der opå deres quittens datum then 28 Majj anno etc. 80 och thenn 22 Octobris anno etc. 86. Rogh — 5 Tior. Kornn 5 Tior.

Marcus Gregorij, kapellan här med mindre godt rykte. Blef 1562 kkh i Nerpes (Lbg I: 48—50).

Simon Olai, omn. 1578 såsom kapellan i Björneborg (Ruuth, a. st.). Likaså 1580 och 1586 (F. S. 2321: 29).

Laurentius Eric*i*, omn. 1580—1589 såsom kapellan dels här, dels i Ulfsby, dels såsom predikant på Björneborgs gård (F. S. 2321: 29, 2343: 41, 2350: 63; Lbg III: 95). År 1587 underskref han tionderegistret, emedan kkh Christian Winter då var död (F. S. 2387: 35, Sig. L E). — Lars Eriksson, Gudz Ordz tienere i Björneborg, nämnes dock redan den ³⁰/₁₁ 1574 (Ruuth, a. st.)

Johannes Pauli, kapellan i Björneborg, underskref (Sig. I P) i Åbo den ¹⁹/₆ 1593 Upsala mötes beslut.

Philippus Martini, omn. 1601 och 1604 såsom kapellan i Björneborg. Var gift med *Elin Persdotter*, hvilken i ett annat, sannolikt tidigare, äktenskap hade sonen Simon Hendersson i Osmalax i Sagu (Ruuth, a. st.)

Her **Matts**, omn. 1614 såsom kapellan i Björneborg (Ruuth, a. st.)

Sigfridus Matthiae omn. 1631—1639. Gift med *Karin* (Ruuth, a. st.). Enligt Brenners anteckningar i F. S. omn:s han redan 1625.

Brunkala se under Lundo.

Brändö se under Kumlinge.

Cajaneborg se under Paldamp.

Carlö,

afskildt från Salo omkring 1573 till eget pastorat.

Kyrkoherdar:

Thomas Laurentii Paldanius, omn. 1587 såsom „nyboledh“ (Lbg I: 225). Erhöll kungl. Maj:ts bref af den $^{12}/_7$ 1589 på underhåll (Lbg I: 243). Underskref i Åbo den $^{19}/_6$ 1593 Upsala mötes beslut. Bekom samma år till sitt underhåll jämnväl klockareräntan (Lbg I: 274). Omn:s ännu 1601 (F. S. 4820: 28). Jfr om honom Lbg I: 257 och 300—302.

Ericus Henrici Frosterus, förut kapellan i Kalajoki, hvartill han år 1573 ordinerades af biskop Iwsten. Omn. såsom kkh här 1604—1615 (F. S. 4837: 19 och 4903: 110. Lbg III: 232 och 286). Afled 1616. Hans hustru hette *Katarina* (Bergholm, Sukukirja, s. 475). Hemma från Packala rusthåll i dåvarande Nummis kapell af Lojo socken, antog han deraf namnet Frosterus och blef stamfader för denna släkt (Str.). Under ett tionderregister för 1611 förekommer efter namnet Ericus Henrici tillagdt med annat bläck „Cornix“ (F. S. 4878: 26). Hans söner se Str.

Henricus Eriki Frosterus, den föregående son och efterträdare både såsom kapellan i Kalajoki och såsom kkh här 1616 (F. S. 4904: 29, Sig. H F). Var senare kkh i Ruovesi.

Marcus Amundi, omn. här 1618—1625 (Lbg II: 92. F. S. 4947: 66, Str). För flera brott och våldsamheter ställd under laga tilltal, afflyttade han härifrån 1626 (Str.). Var senare kkh i Eura.

Sigfridus Canuti, förut kapellan i Limingo, blef på församlingens i Carlö anhöllan af domkapitlet den $^{30}/_{11}$

1625 förordnad hit i stället för Marcus Amundi och afled omkr. 1646 (Str.). Han efterlemnade enka och 10 barn. Enkan *Brita Eriksdotter* omn:s 1647 à 1648 (Lbg III: 467).

Kapellaner:

Mauritius Simonis, omn. 1604 såsom „Gudz ordz medharbetare vdi Karlöö“ (F. S. 4850: 36).

Josephus Josephi Palman eller Carlenius, född 1592, blef kapellan här 1627 och kkh i Pudasjärvi 1639 (Strandberg).

Eckerö se under Hammarland.

Ekenäs.

Eget kyrkogäll sannolikt kort efter det staden, hvars anläggning var 1529 påbegynt (Arw. V: 249), år 1546 erhöll privilegier. Ekenäs stadsförsamling var sedan pastorat åtminstone redan 1603 (Lbg I: 324—328) och intill 1695, då dertill lades en del af Pojo skärgård jämte det Ekenäs både stads- och landsförsamling förenades med Pojo.

Stadspredikant:

Her **Bertil** var 1562 predikant i Ekenäs (F. S. 3216: 66). Genom bref af den ²⁶/₂ 1562 hade hertig Johan efterlåtit herr Bertil „Sacellanen oppå Ekennäs“ 6 pund råg och 6 pund malt à 8 spenn i pundet (F. S. 3232: 33).

Kyrkoherdar:

Batholomæus Zachæus, förut fältpredikant, omn. såsom pastor här 1609. Blef kkh i Esbo 1616.

Sigfridus Aronus Forsius, född i (Gamla) Helsingfors, troligen något år efter stadens anläggning 1550. Uppkallande sig efter sin födelseort, skref han sig stundom ock „Helsingforsensis.“ Efter att ha tjänstgjort såsom skollärare i Reval (1593), blef han prestvigd. Inskrefs bland de förste studenter vid Upsala akademi efter dess återupprättelse 1595. Var 1599 och 1600 fältpredikant vid en afdelning af svenska rytteriet, som användes i Estland och Liffland (Lbg III: 148). Kallar sig den $1^{8}/_{12}$ 1601 „Hans Furstliga Nådes Hoffpredikant“ (Lbg I: 323). Den $2^{1}/_{12}$ 1601 befullmäktigades han jämte Hieronymus von Birekholtz och mester Daniel Hiort att företaga en geometrisk och geografisk undersökning af Lappland (Waaranen, Urkunder, I: 163) och följande dag den $3^{1}/_{12}$ 1601 erhöll Forsius till belöning för sin fälttjänst collationsbref på Nerpes pastorat med dertill hörande kapell (Lappfjärd), dock med rättighet att under vistelsen i Lappmarken i sitt ställe hålla en kapellan i Nerpes, å hvars prestbol hans hustru och barn egde att under hans frånvaro ha sitt fria uppehälle af gället (Waaranen, a. a. I: 164). Från Lappland återkom Forsius 1602 och utnämndes den $2^{9}/_{10}$ s. å. till kkh i Kimito (jfr Lbg I: 324), dit han dock först 1603 torde ha öfverflyttat. Åren 1605—1606 besökte han från Kimito Lybeck, Wismar och Rostock, hvarjämte en son till honom studerade i Lybeck 1606 (F. S. 2250: 49 och 62). Forsius fick efter sin återkomst, såsom misstänkt för att vara en anhängare till kon. Sigismund, sitta fängslad i Örebro 1606—1607, hvarunder Kimito blef honom fråntaget och tilldeladt en annan. Frigifven, utnämndes han 1608 till astrologiæ professor i Upsala, men flyttade derifrån 1610 till Stockholm, der han utnämndes till Astronomus Regius och tillika blef pastor i Riddarholmstförsamlingen, hvars patronus var konungen och i hvars kyrka äfven finska församlingen i Stockholm på den tiden firade sin gudstjänst. Genom sina astrologiska spekulationer blefven alltmer fanatisk och djerf i sina förutsägelser, suspenderades han 1615 från sitt kyrkoherdeem-

bete och något senare från sin befattning såsom kunglig astronom. Lefde sedan några år i stort armod på Norrmalm. Af Upsala domkapitel, till hvars behandling kungl. Maj:t år 1619 öfverlemnade Forsii förvillelser (Lbg I: 422), blefven förbjuden att bruka prestembetet, till dess han offentligent fördömt sina „olijdelige superstitiones“. återflyttade han omkr. 1620 l. 1621 till Finland och erhöll genom grefve Sten Axelsson Leijonbufvud Ekenäs pastorat, hvar-till bemålde grefve hade patronatsrätt. Under sin Ode Sapphica framför förra delen af biskop Erics Erics finska postilla kallar sig Forsius „Pastor Dryopolitanus et Astro-nomus.“ Hans sigill (S A F) se Histor. Arkisto XI, tab. 15. Han afled 1624, före d. $2\frac{1}{6}$ (Svenska Literatursällskapets Förhandlingar och Uppsatser 11, sidd. 181—182) och efter-lemnade enka *Anna Larsdotter*. Se mera om honom i Pipping, Finlands Calendariografi i Bidrag till kännedom af Finlands natur och folk, I häftet. Bland Forsii veten-skapliga arbeten förtjenar främst nämnas hans almanackor och Prognostica Astrologica, dem han med några mindre afbrott utgaf från 1606 till 1623 (Finsk Biografisk Hand-bok). Ännu efter hans fränfälle öfverlemnade konung Gustaf Adolph af nitälskan för svenska språket till professorernes i Upsala granskning och eventuella förbättring en af For-sius författad „physica“ på svenska, den konungen önskade låta af trycket utgå (Lbg I: 481—482).

Arvidus Thomæ Gunnerus, son af kkh Thomas Laurentii i Tenala, hvarest han omnämnes såsom kapellan 1618 och 1619 (F. S. 3596: 91). Förekommer såsom tienst-görande pastor i Ekenäs 1626. Var tillika skolmästare år 1636, då han kallar sig „Pastor loci & institutor puero-rum.“ Den $27\frac{1}{6}$ 1642 pliktfälldes han af Åbo domkapitel för sin grofhet och contumacia (Str).

Kapellaner:

Henricus Gregorii, kallar sig 1635 „Sacella-nus“ här.

Henricus Petri, kapellan här redan 1635. Kallas 1657 och 1658 „Sacellanus et Rector.“ Blef kkh här den 11/6 1658.

Esbo,

tidigare kapell under Kyrkslätt, erhöll egen pastor 1458.

Kyrkoherdar:

Henricus Stephani Herküpæus, omn. såsom kkh här 1554—1561 (F. S. 3208: 36).

Ericus Stephani;j Hercke (F. S. 3401: 120, Sig. E S), måhända den föreg:s broder, omn. såsom kkh här 1563—1586 (F. S. 3232: 79 och 3420: 80). Den 7/12 1568 beseglade (E S) han menige mans i Esbo trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 225). Erhöll kon. Johans confirmationsbref på Esbo kyrkogäll af den 22/8 1569 (Lbg I: 108). Emedan han godkänt kon. Johans liturgi, utfärdade domprosten i Åbo Henricus Canuti den 23/1 1579 för honom en anvisning till fogden i Raseborgs län att utbetala hans underhåll obehindradt (Lbg I: 171). Hans sigill se Histor. Arkisto XI, tab. 10).

Olaus Stephani, omn. 1586—1615 (Lbg I: 220, III: 98 och Str). Underskref såsom „Espoensis“ den 19/6 1593 i Åbo Upsala mötes beslut (Sig. O S).

Andreas Henrici, omn. 1615 (Str) och 1616 (Brenners ant: i F. S.). Han torde ha blifvit afsatt för afundsmäns åtal. Åbo domkapitel intercederade 1618 hos rikskanslern Axel Oxenstierna för honom, som då lefde i stor fattigdom och elände (Lbg I: 419—421).

Bartholdus Zachæus, omn. såsom fältpredikant 1606 och 1607 (Lbg III: 204, 218 och 219), och tecknande

sig dels såsom ryttarepredikant under Erik Bertilssons fana, dels såsom predikant under Claes Erikssons fana (F. S. 4379: 152), blef sedan pastor i Ekenäs och omnämnes såsom kkh här 1616—1619 (F. S. 3591: 78, Sig. B S Z). Hans enka *Brita Michelsdotter* lefde ännu 1637 (Lbg III: 399).

Hieronimus Laurentii, omn. 1619 (Str).

Johannes Marthini Brennerus, omn. 1620 o. ff., † 1649 (F. S. 3632: 25). För mycken gästning utfärdades åt honom underhållsbref af den $\frac{1}{4}$ 1624 (Lbg II: 426). Hans sigill (M I B) se Hist. Arkisto XI, tab. 11.

Kapellaner:

Andreas Henrici, omn. 1602 (F. S. 3502: 176, Sig. A H). Enligt Brenners ant:r i F. S. var han kapellan här 1600—1617.

Petrus Martini, omn. 1625—1647 enligt Brenners ant:r i F. S.

Eura,

åtminstone från början af 1420-talet.

Kyrkoherdar:

Philpus Olai omn. såsom kkh här 1539—1556 (Svenska Kammararkivet och Riksarkivet). I ett reversal af den $\frac{4}{3}$ 1558 öfver restantier från 1556, dem her Philpus levererat åt hertig Johan i egen person på „vlsby gårdh“, säger han sig hafva „*varit* kirckeprest i Effra“. Var senare i Pöytis (Lbg I: 71). Lefde såsom blind 1575 o. ff. år och hade för sin gamla tjensts skull ett skattehemman i Eura kyrkoby (Asiak. 43 o. 120). Efterlemnade enka *Margreta Hansdotter* och en son *Matts Philpusson* (Lbg III: 99—100).

Johannes Jacobi Wenne kallar sig den $18/3$ 1557 „Gudz ordz onyttighe tienare i Effra socken“ (F. S. 2016: 12). Antagligen var han son till Mester Jakob Wenne den yngre, som studerat i Rostock och 1530 af biskop Martin Skytte föreslogs till prebendet efter sin morbror archipresbytern Jakob Wenne den äldre (Arw. I: 228). Nödgades erlägga 50 mark saköre för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71). Beseglade (M I W ¹) den $15/11$ 1568 menige mans från Eura socken trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Han var här länge pastor och förekommer såsom sådan ännu 1572 (Svenska Riksarkivet, F. S. 2148: 49). Han skänkte „Hermelä“ gods i Masku „vår nådige Herre Hertig Erich“ (F. S. 54: 2 och 70: 4 samt Kon. Erik XIV:s Nämnds Dombok, sid. 273, not). Lagus i Finska adelns gods och ätter, sid. 9, uppger dock, sannolikt oriktigt, att han skänkte detta gods 1557 åt hertig Johan för det han fått Raumo pastorat (jfr Raumo).

Her **Mårten**, omn. 1574—1577 (F. S. 2267: 32 och 2287: 25, Asiak. 42).

Laurentius Wenne, omn. 1577 (F. S. 2296: 33) —1587, då han afled (F. S. 2386: 65). Hans sigill (L I) se Histor. Arkisto XI, tab. 17. Att döma af dettas initialer var han måhända en son till ofvannämnde kkh Johannes Wenne. •

Matts Martini, måhända förut kapellan här, omn. såsom kkh 1589 och 1590 (F. S. 164: 4, Lbg III: 96). Hans confirmationsbref är af den $14/3$ 1589 (Lbg I: 242). Han blef för sin „otillbörliga handel“ afsatt från prestembetet (Lbg III: 101).

Matthias l. **Matthæus Nicolai** Bjur tillsattes den $8/6$ 1590 i stället för Matts Martini (F. S. 2404: 131).

¹) Ett egentligare sigill (I I W) finnes afbildadt i Histor. Arkisto XI, tab. 17.

Han underskref 1593 Upsala mötes beslut och den $23\frac{1}{2}$ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112). Hans sigill (M N B) se Hist. Arkisto XI, tab. 31. Han omnämnes här ännu 1602 (F. S. 2440: 155). Var närvarande vid riksdagen i Linköping 1600 (meddeladt af K. Grotenfelt).

Matthias Marthini, omn. 1602 (F. S. 2445: 46) —1615 (Lbg III: 175, F. S. 2525: 25). Han hade tillnamnet Canna (medd. af K. Grotenfelt). Hans sigill (M M) se Hist. Arkisto XI, tab. 6. Hans hustru *Gertrud* omn:s 1620 (Brenners ant:r i F. S.).

Michael Johannis, omn. 1615 (F. S. 2520: 41, Sig. M I)—1629 (F. S. 2574: 43).

Joachimus Melchioris, omn. 1631 och 1632 (Lbg II: 40, F. S. 2584: 119 och 2588: 103, Sig. I M). Han var död 1633, för hvilket år hans enka *Britha Thomasdotter* den $11\frac{1}{4}$ 1634 underskref tiondelängden.

Marcus Amundi hade mot slutet af Carl IX:s och i början af Gustaf Adolfs regering i 3 år varit fältpredikant (Lbg III: 392) samt derunder comminister i Öfvertorneå 1609—1613. Derefter comminister i Kemi 1614—1618 äfvensom 1618—1625 pastor i Carlö, hvarpå han åter synes varit anställd i Kemi, ännu i januari 1633. Den $24\frac{1}{11}$ 1633 erhöll han Åbo domkapitels confirmationsbref på Eura socken och Säkylä kapell och omnämnes såsom pastor här 1633—1636 (Lbg II: 90—95). Synes 1636 ha blifvit kkh i Urdiala, men icke länge der förblifvit. Han upptages af Str såsom blott coadjutor (jfr Lbg III: 386).

Michael Marthini Mymmaeus omn. 1634 (F. S. 2591: 62, Sig. M M)—1639 (Str).

Sigfridus Matthiae Borg bevistade såsom „Espo-
ensis Pastor“ Åbo akademis invigning 1640 (Lbg II: 178).

Kapellaner:

Mathias Martini. omn. 1558—1588 (Str, F. S. 2393: 53, Sig. M M). År 1591 nämnes Matts Martini såsom „fordom Cappellan“ här (F. S. 129: 124).

Lars Laurentij omn. 1591 såsom kapellan här (F. S. 129: 124).

Ericus Canutj, omn. 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut (Sig. E K). Samma år bekom han klockarebolet och klockarereäntan i socknen, eftersom han påtagit sig jämväl klockareembetet här, efter biskopens befallning (Lbg I: 271). Den $9/6$ 1604 erhöll han confirmationsbref på samma underhåll (Lbg III: 187) och nämnes den $3/6$ 1605 såsom kapellan och klockare (F. S. 2461: 115) samt ännu 1606 (F. S. 2469: 47).

Magnus Andreae, omn. den $3/6$ 1607 (F. 2474: 120).

Matts, omn. 1614 (F. S. 2515: 63).

Anders, kapellan 1623 (Brenners antr i F. S.).

Martinus Bartholomæi, Biörneburgius. omn. här 1634 (F. S. 1918: 277, Sig. M B) och den $6/5$ 1635 (Lbg III: 385). Han hade någon tid derefter afgått.

Simon Nicolai, omn. 1639 (Str).

Säkylä,

åtminstone från slutet af 1300-talet. Senare kapell till Eura, hvarmed det var förbundet åtminstone ännu 1633

(Lbg II: 94—96). Derifrån afsöndradt till eget pastorat omkr. 1639 (Lbg II: 205).

Kapellaner:

Laurentius (Str).

Martinus förekommer såsom comminister här endast juli—oktober 1633 (Lbg II: 95).

Euraåminne,

åtminstone från 1340-talet.

Kyrkoherdar:

Sigfridus Bartholdi Borgensis, äfven „Nijlenninge“ (F. S. 2016: 32), omn. såsom kkh här 1550—1557, da han efter den $^{14}/_3$ aflöd. Var 1554 och 1555 prost i Nedre Satakunda prosteri (Lbg III: 4).

Bartholdus Sigfridi befullmäktigad den $^{1}/_5$ 1557 (Arw. IX: 275). Nödgades erlægga 50 mark saköre för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71). Beseglade (B S) menige mans i Effrabominne trohetsförsäkran af den $^{15}/_{11}$ 1568 åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Han bekom den $^{13}/_7$ 1569 kon. Johans underhållsbref (Lbg I: 106) och nämnes ännu 1579 (F. S. 2313: 29).

Matthias Erics synes förut varit kkh i Lundo (Lbg I: 178), omn. såsom kkh här 1580 (F. S. 2321: 28) och 1587, då han aflöd (F. S. 2386: 68).

Andreas Henrici Rawtherus (icke Naucherus, Str) omn:s 1588 (F. S. 2362: 2) och 1589 såsom kkh i „Effrabominne och Lappis Cappelgeld“ och tecknar sig den $^9/_8$ 1590 såsom kkh „i Lappis socken“ (F. S. 1520: 255 och 257) samt den $^{20}/_6$ 1591 och den $^{14}/_5$ 1594 med tillnamnet

„Rawtherus“ (F. S. 2397: 96 och 2423: 86). Erhöll kon. Johans underhållsbref af den $\frac{16}{6}$ 1591 (Lbg I: 254). Underskref Upsala mötes beslut 1593, efter att i februari s. å. ha varit personligen tillstädes vid mötet, och nämnes här ännu 1602 (F. S. 2445: 56, Sig. A. H).

Michael Henrici, omn. 1602 (F. S. 2445: 83, Sig. M H) — 1634, då han afled och tiondelängden underskrefs af hans son *Johan Michelsson* (F. S. 2591: 59). Han hade i april 1607 erhållit kon. Carls confirmationsbref på Euraåminne (Lbg III: 214).

Johannes Ephraemi Wojolanus, omn. 1634 o. ff. † 1659 (Str). Han sökte 1637 återföra Lappo kapell till Euraåminne, hvarifrån det blifvit afskildt (Lbg II: 115). Den $\frac{30}{11}$ 1640 utfärdades för honom drottning Christinas confirmationsbref på Euraåminne pastorat (Lbg II: 183).

Kapellaner:

Matz Olavi, omn. 1569—1577 (F. S. 2214: 64, Asiak. 43). Genom kon. Johans bref af den $\frac{4}{6}$ 1569 (Lbg I: 103) bekom han till underhåll ett anslag af råg och korn samt frihet på ett skattegods i samma socken, benämndt Sittelaks (F. S. 2259: 78). Nämnes 1572 „enn vtgammall prest“ (F. S. 2248: 49). Lejde måhända ännu 1582 (Asiak. 118).

Henricus Olai, omn. såsom Cappelän här 1579, da han underskref en ödeslängd i stället för kkh, som „bleff död“ (F. S. 2315: 63), och sedan ännu den $\frac{6}{8}$ 1607 (F. S. 2474: 119). Äfven 1587 bestyrkte han ett ödeshemmans register „effter Gudh kallade her Mattz kyrkoherden“ (F. S. 2386: 68). Han erhöll i juli 1592 öppet bref att njuta 4 års frihet på ett hemman, som han upptagit (Register till 1592 års Registratur i Svenska Riksarkivet). Underskref i Abo den $\frac{19}{6}$ 1593 Upsala mötes beslut (Sig. H O).

Gregorius Johannis, omn. 1609 (Str).

Martinus Magni, omn. 1632 (F. S. 1908: 298) och 1636. Blef kkh här 1663 (Str).

Finström,

åtminstone från 1320-talet.

Kyrkoherdar:

Henricus, omn. redan 1548 (enligt meddelande af T. Carpelan), 1557 (F. S. 2664: 27, Sig. H A), den $\frac{4}{3}$ 1558 och den $\frac{10}{5}$ 1559, då för honom utfärdades hertig Johans underhållsbref (Lbg I: 31 och F. S. 2700: 3), samt ännu 1562 (F. S. 2741: 35).

Johannes Petri, omn. 1563—1569 (F. S. 2747: 60 och 2799: 17). Var en af de 5 kyrkoherdar från Åland, som den $\frac{20}{10}$ 1568 beseglade (I P) trohetseden åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 222).

Mag. **Abrahamus Andreæ Angermannus**, född i Ångermanland, blef efter studier utrikes skolrektor i Stockholm 1576. Häftig motståndare mot kon. Johans liturgi blef han förflyttad till Öregrunds pastorat och derefter fängslad 1577. Frigifven begaf han sig till Åland och blef kkh i Finström 1580. På hösten samma år inmant i fängelse på Åbo slott, hölls han der i 30 veckor, tills han af fältöfversten och riksrådet friherre Pontus Delagardie följande år befriades ur fängelset och återfördes till sin församling på Åland. Men härifrån nödgades han snart söka rädda sig genom flykt, först till hertig Carls furstendöme och sedan till norra Tyskland. Härifrån återkallades han till Sverige, då han på Upsala riksmöte den $\frac{15}{3}$ 1593 af presterskapet valdes till Sveriges erkebiskop. Fallen sedermera i onåd hos hertig Carl, dömdes han vid riksdagen

i Jönköping 1599 förlustig embete, heder och ära samt afled slutligen i fängelse på Gripsholm i början af 1608. Hans hustru *Magdalena* var dotter af erkebiskop Laurentius Petri Nericius (Hist. Arkisto XV: 59—66).

Iacobus Petri, förut i Kumlinge, omn. här 1583 och 1586. Var 1589 afliden (F. S. 2809: 32 och 2814: 9).

Her ***Erik***, omn. 1589 (F. S. 164: 8 och Lbg III: 98).

Petrus Laurentii, omn. 1593, då han den $19/6$ i Abo underskref Upsala mötes beslut, och den $23/2$ 1594, då han vid kröningen i Upsala underskref trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112), samt ännu 1615 (F. S. 2877: 60). Kallar sig några gånger (1601, 1603 och 1606) „prädikant i Finström“ (F. S.).

Ericus Andreae, förut kapellan i Geta, omn. sasom kkh 1615— $20/8$ 1619 (F. S. 2879: 16 och 2893: 32). Hans sigill (E A H) se Hist. Arkisto XI, tab. 11. Att döma af initialerna och oxhufvudet i sigillet tillhörde han måhända släkten Härkä eller Härkäpæus.

Petrus Birgeri, omn. 1623—1650, då han afled (Str). Den $7/5$ 1634 utfärdades för honom bref om nedläggning af räntan för gården Godby, som han innehade (Lbg III: 369). År 1638 var han en af representanterne för Abo stifts presterskap vid riksdagen i Stockholm (Ahlqvist, Bidrag till svenska kyrkans och riksdagarnes historia, sid. 93). Hans barn se Str.

Geta,

kapell till Finström, hade egen kyrka atminstone 1484, kallad „S:t Jörans kapell.“

Kapellaner:

Bero Laurentii l. **Björn**, omn. 1593 och 1598. Underskref 1593 Upsala mötes beslut och den $^{23}/_2$ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112).

Ericus Andreæ, omn. 1607 (F. S. 2844: 33, Sig. E A H). Blef kkh i Finström (se ofvan).

Joachimus Melchioris, omn. 1622 (Lbg I: 453), † 1646 (Str).

Föglö,

eget pastorat före 1540.

Kyrkoherdar:

Olaus, omn. redan 1548 (enligt meddelande af T. Carpelan) och ännu 1554.

Her **Mårten**, omn. den $^{23}/_6$ 1558, då hertig Johan för honom utfärdade ett underhållsbref (Lbg I: 33), och 1561 (F. S. 2730: 3 och 26).

Her **Lars**, omn. 1562—1564 (F. S. 2741: 34 och 2745: 107).

Michael Gregerson Stwth, omn. 1565—1576 (F. S. 2755: 16, 2807a: 3 och 19, samt Förläningsregister i Svenska Kammararkivet). Den $^{17}/_7$ 1566 utfärdade kon. Erik för honom ett underhållsbref (Lbg I: 85).

Jonas Olauj l. **Olaj**, omn. 1581—1601 (F. S. 2808: 4 och 84, Sig. I O, samt 2823: 20, Sig. I P O, Lbg III: 98). Underskref i Åbo den $^{19}/_6$ 1593 Upsala mötes beslut.

Ericus Laurentii, omn. 1603—1615 (F. S. 2830: 58 och 2877: 73, Sig. E L).

Sigfridus Canuti omn. såsom vice pastor 1617 (F. S. 2887: 75, Sig. S C).

Olaus Sigfridi, omn. 1618—1640 (Str, F. S. 2896: 21, Sig. O 2 sic!). Den $^{22}/_5$ 1619 utfärdades åt honom kon. Gustaf Adolfs brev om eftersänkta gårdar (Lbg III: 328).

Kapellaner:

Sigfridus Canuti, omn. 1616 och 1617 (Str och F. S. 2887: 100).

Clemens Georgii, omn. 1625. Afsatt 1629 (Str).

Ericus Nicolai, befullmäktigad 1630. Blef kkh här omkr. 1640 (Str).

Kökar,

kapell från 1500-talet. Antagligen afsåg kapellanernes i Föglö verksamhet hela pastoratet. Men särskildt finnas för Kökar upptagne följande

Kapellaner:

Her ***Eschill***, omn. 1578 (F. S. 1334: 54).

Her ***Erich***, omn. här 1590, då han den $^{24}/_8$ för sin fattigdoms skull bekom kon. Johans frihets- och försvarelsbrev (Lbg III: 105), och 1603 (F. S. 2829: 34). Troligen densamme som Ericus Martini, hvilken äfven nämnes 1603 (F. S. 2830: 59, Sig. E M).

Geta se under Finström.

Halikko

hade egen curatus åtminstone 1330.

Kyrkoherdar:

Johannes Augustini, omn. såsom kkh här 1549 (F. S. 520: 4)—1564 (Lbg I: 71) och tillika såsom prost för Halikko härads prosteri 1554—1557 (Svenska Riksarkivet, Lbg III: 4). Han nödgades erlagga 50 mark saköre för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71).

Philippus Theobaldi Fabricius, omn. 1564—1600 (Str, Asiak. 33 och 107). Den $^{26}_{11}$ 1568 beseglade (PH T) han bofaste bönders i Halikko trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 124). Trenne underhållsbref för honom af den $^6_6$ 1569, den $^{29}_8$ 1584 och den $^{12}_1$ 1596 se Lbg I: 104, 211 och 295. Han bekom genom bref af den $^{30}_6$ 1588 grefve Axel Leijonhufvuds tillgift på „dhen igenkallede ränthen, som ähr sketh af hans underhåldh, efter han hafver mist allt thet han ägher“ (Histor. Arkisto XV: 79). Underskref i Åbo den $^{19}_6$ 1593 Upsala mötes beslut (Sig. PH T). Antagligen var han broder till den Canutus Theobaldi Fabricius, som 1563 studerade i Rostock (Lbg, Finske Studerande vid utrikes universiteter i Svenska Literatursällskapets förhandlingar och uppsatser 10: 62).

Martinus Martini, förut domkyrkosysselman i Åbo, omn. såsom kkh här 1600—1626 (F. S. 1591: 117 och 1864: 107). Kallar sig 1600 „Minister Halickoensium“. Kon. Carls collationsbref på detta prestgäll utfärdades för honom dock först den $^{31}_3$ 1607 (Lbg III: 209). Tvenne för honom utfärdade underhållsbref af den $^4_5$ 1602 och den $^{29}_1$ 1609 se Lbg III: 161 och 234, jfr Waaranen, Urkunder II: 395). Hans hustru *Ingeborg* var syster till skolrektorn i Åbo Gregorius Martini Teitt.

Hieronymus Laurentii Hinnulinus, förut predikant på Sjählö. Kkh här omkr. 1630 till 1632, då han för begånget hor af hofrätten dömdes till döden (jfr F. S. 1897: 128).

Jöran Matthiae Thauvonius, omn. 1633—1651, då han afled. Han var född i Karislojo 1577, ordinerades 1611 till Præco mensalis hos biskop Ericus Eri. Kapellän i Sagu 1614. Kkh här 1633 och senare äfven prost. Bevistade Åbo akademis invigning 1640. Erhöll 1635 och 1639 friheter på ett ödeshemman (Str och Lbg II: 84, 86, 139 och 178). Han afled d. $22\frac{2}{3}$ 1650. Var gift med *Catharina Tuusten*, en sondotter till biskop Paul Iwsten. En af hans söner *Abraham* blef theol. professor i Åbo och slutligen biskop i Viborg. Öfriga barn se Str.

Kapellaner:

År 1551 fanns gemensam kapellän för Halikko och Uskela (F. S. 622: 30).

Eskilus Mateij, omn. 1581, 1583 (F. S. 1386: 107 och 1421: 10, Sig. E M) samt 1593, då han den $19\frac{1}{6}$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut.

Her **Mårten**, omn. 1600 (F. S. 1595: 39).

Henrik Georgii, omn. den $9\frac{1}{2}$ 1616, då han bekom 3 ars frihet på ett hemman, som han ville upptaga af öde (Lbg I: 401).

Bengt, omn. 1625 (F. S. 1855: 17).

Johannes Jacobi, omn. 1632, 1635 och 1639 (Str och F. S. 1897: 128). Bekom i anledning af honom öfvergången brandskada grefve Per Brahes frihetsbref af den $21\frac{1}{8}$ 1639 på ett af bemälde kapellän upptaget ödeshemman (F. S. Åbo Län 1639, Afkortning, bl. 376).

Hammarland

hade egen kyrkoherde i början af 1400-talet.

Kyrkoherdar:

Laurentius Matthiae, omn. såsom kklh här 1551—1567 (Svenska Riksarkivet, Lbg I: 76, F. S. 2771: 20). Den $\frac{2}{3}$ 1558 utfärdades för honom af hertig Johan ett underhållsbref (Lbg I: 30). Han var äfven prost på Åland (Svenska Riksarkivet, Lbg. III: 3, F. S. 2660: 1). Måhända har dock denne her Lars tidigare efterträddts af

Laurentius Henrici, omn. 1568 och 1571 (F. S. 2807: 67, Sig. L H. Hausen, Bidrag till Finlands historia II: 173, 229 och 230). Var en af de 5 kyrkoherdar från Åland, som den $\frac{20}{10}$ 1568 beseglade trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 222).

Ericus Olai, omn. 1585—1601 (F. S. 2813: 17, 2823: 91, Lbg III: 68, 98). Den $\frac{18}{1}$ 1589 utfärdade kon. Johan åt honom ett frihetsbref (Lbg I: 236). Han underskref 1593 Upsala mötes beslut och vid kröningen i Upsala den $\frac{23}{2}$ 1594 trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112). Då han varit rest till Sverige såsom Claes Flemings kunskapare, gaf hertig Carl befallning, att her Erich skulle gripas och föras till honom (Lbg I: 305). Huru målet slutfördes, är ej känt.

Björn Larsson* l. *Bero Laurentii, omn. 1602—1617 (F. S. 2827: 80 och 2869: 29). Emedan han satt i en stor gästväg, bekom han flera frihetsbref 1605—1617 (Lbg III: 200 och 261, I: 333, 356 och 415). Att döma af det på skilda ställen förekommande sigillet — hvari var graveradt B L öfver ett hjerta med ett lågt kors ofvantill deri instucket — kallade han sig åren 1615—1617 äfven *Bartholdus Laurentij* (jfr t. ex. F. S. 2834: 48 och 2877: 71).

Matthias Simonis tillträdde 1618 och dog 1649 (Str). Han var 1640 en af Åbo stifts riksdagsmän i Nyköping (Ahlqvist, a. a. sid. 95). Var 1644 någon tid suspenderad för det han under en gudstjenst nedstigit från predikstolen och med en löfruska utkört från kyrkan några drängar, som velat nedstörta predikstolen (Radloff, Beskrifning öfver Åland, sid. 101, och Åbo Tidningar 1792. n:o 21).

Eckerö.

kapell till Hammarland åtminstone från 1430-talet.

Kapellaner,

länge gemensamma för Hammarland och Eckerö:

Her **Hans**, omn. 1581 och 1582 såsom kapellan i Hammarland och Eckerö (F. S. 2808: 45).

Her **Per**, omn. 1586 och 1587 (Hausen, a. a. II: 226).

Laurentius Matthia, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut, 1597 (Str) och 1599 (F. S. 2817: 85).

Johannes, omn. 1625 och 1632, då han afled (Radloff, a. a. sid. 105).

Samuel, omn. mellan 1632 och 1638 (Radloff, a. st.).

Erlandus Andreæ, Smol., förste kapellan, som stationerades på Eckerö, sedan företrädarne varit bosatte vid moderkyrkan (Radloff, a. st.).

Hattula,

sannolikt från medlet af 1200-talet.

Kyrkoherdar:

Matthias l. Matts Nilsson, omn. såsom kkh här 1550, 1554 (Lbg I: 16)—1557. Var död 1558, då han testamenterat något penningar åt kon. Gustaf (Lbg III: 11).

Anders Larsson Herkepä, omn. 1560—1577 (F. S. 3892: 24, 4146: 18). Han beseglade (A L) i december 1568 menige mans i Hattula trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 225). Hans sigill se Hist. Arkisto XI, tab. 10.

Canutus Sigfridi, omn. såsom kkh i Hattula och Calvola annex 1578—1603 (F. S. 4157: 22, 4365: 55 och 59). Han aflät den $^{12}/_4$ 1578 ett trohetsbref till kon. Johan, som utnämnt honom till pastor härstädes. Ett underhållsbref utfärdades för honom af kon. Johan den $^{18}/_9$ 1587 (Lbg I: 228). Han underskref i Åbo den $^{19}/_6$ 1593 Upsala mötes beslut (Sig. C S). Hans hustru *Walborgh* lefde som enka 1618 (F. S. 4447: 36).

Kapellanen **Simon Michaelis** var t. f. pastor under vakansen efter Canutus Sigfridi.

Matthæus Olavi, omn. 1604—1615. Till skadestånd för öfversvämning och andra förluster utfärdades åt honom ett bref om understöd den $^5/_10$ 1605 (Lbg III: 195, 202).

Mathæus Kanuti, omn. 1615 (F. S. 1440: 48).

Paulus Johannis Paulinus, omn. såsom kkh här 1616—1625 (Str). Han förekommer redan 1605 såsom ombud för biskop Ericus Erics (Lbg III: 195) och var sannolikt den fältpredikant Paulus Johannis, för hvilken Jakob Delagardie den $^{13}/_{12}$ 1614 utfärdade frihetsbref på ett hem-

man i Reso (Lbg III: 294). Den ¹¹/₇ 1617 utfärdade Johan de la Gardie för honom ett frihetsbref, enär Hattula prestgård var så godt som öde (F. S. 4441: 66).

Gregorius Bartholomæi l. Bartholli Cardia-ster, bekom den ¹⁶/₃ 1626 collation på Hattula gäll (Lbg I: 479) och omnämnes här sedan intill 1651, då han den ²⁵/₇ afled (En gammal urkund om Walleniuska släkten, sid. 10). Var äfven prost (Str, F. S. 4506: 169). Hörde till släkten Göös Hist. Ark. XI: 334. Hans sigill (G B) i Hist. Ark. XI, tab. 33.

Kapellaner:

Her **Erik**, omn. 1560 (F. S. 3892: 99).

Her **Hendrich**, omn. 1560 o. 1561 (F. S. 3892: 99 och 3909: 1).

Martin Person, omn. 1574 (F. S. 4123: 54).

Andreas Sigfridi, omn. 1575 (F. S. 4123: 54 o. 60) och 1578, då han af socknemännen begärdes till kkh och rekommenderades dertill af Karin Henriksdotter (Horn) till Lepas (Lbg I: 156 och 158).

Her **Morthenn**, omn. 1581 (F. S. 4191: 37 och 4193: 6).

Thomas Andrew, omn. 1593. då han underskref Upsala mötes beslut.

Simon Michaelis var t. f. pastor under vakansen efter kkh Canutus Sigfridi. Lefde ännu 1620 (Str).

Johannes Stenonis, omn. 1604 (F. S. 4372: 66). enl. Str redan 1603, blef kkh i Birkala 1611.

Martinus Jacobi, cappelan och vice pastor. omn. 1616 (F. S. 4437: 35, Sig. M I).

Laurentius Simonis Figulus, omn. 1626 och 1635 (F. S. 4480: 32, 4522: 55) samt den $17/12$ 1638.

Martinus Thomæ Florinus, omn. 1617 (F. S. 4487: 30) och ännu 1631 (Str). Blef kapellan i Koskis och förekommer såsom pastor i Lampis 1651—1669 (Akiander, Herdaminne). Männe han var en broder till theol. lektorn i Åbo Thomas Thomæ Florinus. hvilken dog 1648 såsom kkh i Vasa och Mustasaari?

Lehijärvi,

kapell till Hattula, omn:s 1540 i Agricolas Register och 1603 (Waaränen. Urkunder II: 38), men synes saknat egna prester.

Tyrvändö,

kapell till Hattula, åtminstone från medlet af 1400-talet. Kyrkoherden i Hattula titulerades ock „kyrkoprest i Tyrvändö kapell“ (F. S. 4372: 77). Särskildt upptagas här af Strandberg såsom

Kapellaner:

Matthias Philippi, omn. 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut.

Josephus Johannis, förekommer 1603 och 1605.

Ericus Johannis Rubellius l. **Särki**, från 1632, † 1676.

Kalvola

förekommer såsom kapell till Hattula i Agricolas Register 1540. Blef eget pastorat 1660, hvarförinnan det synes ha

saknat egna prester, medan pastor i Hattula icke sällan kallade sig: „Kyrkoherde i Hattula och hela Calvola“ eller „i Hattula och Kalvola annex“ (F. S. 4000: 12, 4027: 21, 4070: 21, 4365: 55).

Haukipudas,

kapell, se under Ijo.

Houtskär se under Korpo.

Hvittis,

åtminstone från början af 1400-talet.

Kyrkoherdar:

Anders, omn. såsom kkh här 1554 (Länsregister i Sv. Kammararkivet).

Johannes Clementis, omn. 1558, och 1564, då han dog den $^{31}_{12}$ (Str, Lbg I: 75). Hade den $^{20}_{2}$ 1562 fått sitt underhåll bestämdt af hertig Johan (Lbg I: 42).

Matthias Canuti Tackon. Efter att ha erhållit biskop Paulus Iwstons collation på Hvittis kyrkogård erhöi han kon. Eriks confirmation härpå den $^{13}_{5}$ 1564 (Lbg I: 67). Den $^{23}_{11}$ 1568 beseglade (M K) han Hvittis socknemäns trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Omn:s 1580 såsom redan länge paralyticus, både till händer och fötter, och af sjukdom oförmögen till kyrkotjänst (Lbg I: 181—184).

Petrus Thomæ hade länge varit kapellan i Karkku då han 1580 rekommenderades till kkh här, i händelse kkh Matts skulle i följd af sin sjukdom kallas ur lifvet (Lbg I: 181—183). Omn:s här 1581—1596 (F. S. 2335: 74, Sig. P T. och 2427: 42). För stor gästning bekom han

eftergift på gärder den $15\frac{1}{3}$ 1589 (Lbg III: 90). Underskref den $19\frac{1}{6}$ 1593 i Åbo Upsala mötes beslut. Hans enka *Margareta Mattsdotter* omn:s 1607, 1613, då hon varit enka 17 år, och ännu 1634 (Lbg III: 222, 268 och 372). Sönerne *Michel* och *Söffring Persson* omn:s 1624 (Brenners ant: i F. S.).

Henricus Nicolai, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1597—1611 (F. S. 2427: 138 och 2504: 17, Sig. H N, Waaranen, Urkunder, II: 10). Hans enka *Brita* omn:s 1613 (Lbg III: 285).

Andreas Olaj, omn. 1612—1623 (F. S. 2506: 4, Sig. A O, och 2548: 81).

Timotheus Melchioris, förut domkyrkosysselman i Åbo, omn. 1624 och 1625, blef för embetsfel afsatt omkr. 1628 (Lbg I: 471, F. S. 283: 3, Str.)

Henricus Clementis, Wemoensis, förut omn. såsom skolmästare i Björneborg 1614—1626, erhöll collationsbref på Hvittis den $13\frac{1}{2}$ 1627 (Lbg II: 1), † 1643. Hustru och dotter se Str.

Kapellaner:

Matthias Sigfridi, omn. 1579, då han utfärdat attest i stället för kyrkoherden, som då var död (F. S. 2315: 60—61, Sig. M S) och 1584 (F. S. 2356: 24). Str upptager i stället Matthias Matthiæ 1580.

Henricus Nicolai, omn. 1591 (F. S. 129: 122) och 1593, då Henricus Nicoali [!] underskref den $19\frac{1}{6}$ i Åbo Upsala mötes beslut. Blef kkh här 1597.

Ericus Åke l. **Ocus**, gammal prestman i Hvittis, lefde ännu 1626 (F. S. 2558: 36). Kon. Gustaf Adolph

utfärdade för honom ett underhållsbref den $16/4$ 1616 (Lbg III: 310).

Olaus, omn. 1631.

Matthæus Thomæ, omn. 1635 (Brenners anter i F. S.)

Coadjutor:

Canutus Johannis, coadjutor 1631, men 1634 pastorsadjunkt och sedan 1650 förordnad till förste kapellän i Vambula. Lefde ännu 1661 (Str).

Ijo,

afskildt från Kemi, hade egen kkh före 1477.

Kyrkoherdar:

Her **Knut**, omn. 1558, då kon. Gustaf den $27/8$ för honom utfärdade ett bref på vederlags spannmål (Lbg II: 392).

Laurentius Matthiæ Raumannus, omn. 1564—1580 (Lbg I: 65, 98, III: 26, 35; F. S. 4732; 27).

Jacobus Olai, förut kapellän i Storkyro. omn. 1581—1615 (F. S. 4760: 38 o. 4990: 31, Lbg III: 92, 233 och 286). Kon. Johans collationsbref för honom är utfärdadt den $15/6$ 1581 (Lbg I: 190). Om hösten s. å. blef han med sin hustru bortförd i rysk fångenskap, men fick lösköpa sig och sin hustru (Bergholm, Sukukirja). Han underskref, såsom „pastor Joensium“ (Sig. I O), i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut och bekom confirmationsbref på underhåll den $2/3$ 1597 (Lbg I: 304).

Mansuetus Jacobi Fellman, den föregåendes son, förut kapellän i Paldamo. omn. sasom kkh här 1616, blef 1620 kkh i Paldamo och senare i Sotkamo (Str).

Johannes Henrici Lithovius eller **Corvinus**, förut kkh i Uleå (Waaranen IV: 239), omn. här 1620 (F. S. 4935: 64), † 1634. Hustru och barn se Str.

Henricus Johannis Corvinus l. **Alholm**, befullmäktigad 1634, men för sin lösaktiga lefnad förflyttad till Pyhäjoki 1636, der han dock åter afsattes (Str).

Ericus Georgii Montanus, Aboens., förut kkh i Pyhäjoki, blef 1636 af domkapitlet förordnad till pastor här i stället för Corvinus. Den $\frac{5}{6}$ 1636 utfärdade drottning Christina confirmation å hans förordnande (Lbg II: 102) och den $\frac{31}{1}$ 1638 confirmation på honom förut beviljade förmåner (Lbg II: 123). Han afled 1640 (Str). Hans efterlemnade enka *Margreta Bertilsdotter* med en hop små barn nämnes 1641 (Lbg II: 195). Han hade 1625 skrivvit ett latinskt epitaphium öfver kkh i Masku Josephus Hemmingii (Se Finska kkkohist. samf:s protokoll och meddelanden II: 90 o. ff.).

Kapellaner:

Matthias, omn. 1582, då han förmåles ha blifvit lefvande bränd af ryssarne (Str).

Mansuetus Jacobi Fellman, kapellan först här, sedan i Paldamo, blef kkh här 1616 (se ofvan).

Josephus Jacobi Björn, född 1582, var kapellan här 1625 och afled omkr. 1627 (Str).

Henricus Johannis Corvinus eller **Alholm** blef kapellan här 1628 och kkh 1634 (se ofvan).

Josephus Jacobi Fellman, Mansueti broder (Str).

Haukipudas,

kapell till Ijo, erhöill kyrka 1630, egen kapellan 1631 (jfr Lbg III: 460 och II: 291).

Kapellaner:

Jacobus Krank, förste kapellan här 1631 (Str).

Carolus Henrici Limingius, omn. 1631, lefde ännu 1659 (Str).

Ikalis se under Tavastkyro.

Ilmola

blef eget pastorat 1532.

Kyrkoherdar:

Petrus Erici, omn. från 1553 och 1554 (Lbg I: 16). Kon. Gustaf utfärdade för honom den $26/6$ 1555 collationsbref (Lbg I: 21), hvilket af kon. Erik XIV confirmerades den $23/9$ 1562 (Lbg I: 48). och den $5/3$ 1569 erhöill han Johan III:s confirmationsbref på underhåll (Lbg I: 96). Omn:s ännu 1571 (F. S. 4721: 22). Hans hustru *Anna* var dotter till kkh Ericus Johannis i Pedersöre (Str).

Mathias Laurentij Stuthæus l. **Stuut**, omn. 1572 (F. S. 4729: 26)—1600 (F. S. 4817: 29). Han bekom kon. Johans bref af den $13/7$ 1574 på ökadt underhåll. Underskref Upsala mötes beslut 1593 den $19/6$ i Åbo. Hans enka *Sofia Grelsdotter* erhöill hertig Carls frihetsbref af den $5/12$ 1601 på ett torp (Lbg III: 159). Str uppger, att han blifvit ihjälslagen 1597 i klubbekriget af konung Sigismunds parti.

Henricus Jacobi Strigelius, Pöyttensis, omn. 1601 à 1602 (F. S. 4830: 79)—1629 (F. S. 4963: 40)

Jacobus Pauli Peldanus, född 1597, kapellan här 1622, kkh 1632, † 1652 (Str). Hans hustru *Märtha Strigelius* var dotter till hans företrädare. Deras barn se Str.

Kapellaner:

Thomas Laurentii, omn. 1593, då han den ¹⁹/₆ i Abo underskref Upsala mötes beslut, samt 1602 och 1606 (F. 4830: 79 och 4847: 66).

Georgius Thomæ Patur blef 1622 kkh i Storkyro, † 1644 (Str). Antagligen var han broder till kapellanen i Abo, sedermera kkh i Somero Simon Thomæ Patur.

Jacobus Pauli Peldanus, kapellan här 1622, blef kkh 1632 (se ofvan).

Johannes Canuti 1632, sedermera pastor i Saarijärvi (Str). Emellertid upptager Akianders Herdaminne såsom förste, af biskopen tillförordnade, pastor i Saarijärvi. Johannes Canuti Peldan 1628—1645, för hvilken utfärdades confirmationsbref den ²²/₄ 1639.

Aeschillus Matthiæ Stuthæus, bondson från Lappo, stationerad såsom förste ständige kapellan i Kauhajoki 1652 (Str).

Kauhajoki

erhöll kapellstuga 1584, predikohus 1624 och blef kapell 1627.

Kapellan:

Sigfridus Henrici Albilacovius, Uskelensis, var den förste här sittande predikant från 1627 (Str).

Ingå,

åtminstone från medlet af 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Henricus Thomæ bekom collation på gället den $22/4$ 1552 och tillträdde pastoratet den $1/5$ s. å. (Arw. VII: 334). Den $20/12$ 1562 erhöll han af hertig Johan bref på spannmålsunderhåll (Leinberg; Hertig Johans Diarium, sid. 60) och den $15/6$ 1569 kon. Johans confirmationsbref på Ingå pastorat och på sitt årliga underhåll (Lbg I: 104) samt den $23/5$ 1576 samme konungs bref om förbättrade underhåll (Lbg I: 147). Emedan han godkänt konung Johans liturgi, utfärdade domprosten i Åbo Henricus Canuti den $23/1$ 1579 för honom en anvisning till fogden i Raseborgs län att utbetala hans underhåll obehindradt (Lbg I: 171) och den $26/5$ 1589 bekom han förnyadt underhålls- och frihetsbref af gubernatorn i Finland grefve Axel Leijonhufvud. — Hans hustru *Margreta* hade gjort sig berömd för ölbrygd åt konung Johan och bekom därför dennes bref af den $27/5$ 1579 på 3 pund spannmål årligen till hjälp (Lbg III: 46). Kkh Henricus Thomæ underskref i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut och omn:s ännu 1594.

Henricus Johannis. förut kapellan, sedan kkh här, omn:s 1600 o. 1601, kallande sig Pastor (F. S. 210: 22 och 3498: 258). Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt).

Nicolaus Laurentij Forsius, omn. 1601, 1603 1608—1617 (F. S. 210b: 59, 3507: 111 och 311: 51 Sig. II L sic!) samt 3592: 143).

Jacobus Andreæ, omn. 1630 (Str).

Henricus Henrici, vice pastor 1630 (F. S. 3651: 37, Sig. H H I). omn. yttermera 1634 (F. S. 4528: 361). Kallar sig 1635 pastor och lefde ännu 1650 (Str).

Kapellaner:

Henricus Johannis, omn. 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut, blef senare kkh här (se ofvan).

Martinus omn. 1635, lefde ännu 1642 (Str).

Janakkala,

åtminstone från 1420-talet.

Kyrkoherdar:

Beren Nilsson, omn. 1552, 1553 och 1554 (F. S. Äldre Handlingar Serien II, N:o 23, 37. Sig. B N¹).

Henricus Martini, omn. 1560—1583 (F. S. 3892: 99, 4158: 94 Sig. H M I, 4221: 26, Asiak. 126).

Simon Henrici, omn. 1584—1594 (F. S. 4230: 28, 4319: 32). Han hade 1589 i underhåll $159\frac{1}{2}$ daler och behöfde ej, såsom andra kyrkoherdar och kaplaner i Åbo stift, erlägga någon penningehjelp till krigsfolkets aflöning, emedan han var spetelsk och bodde i en stor, allmän väg (Lbg III: 97). Han underskref i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut.

Johannes Matthæj Särki, omn. här 1599—1616 (F. S. 4345: 53, Sig. I M, 4437: 43). Blef kkh i Lempälä (F. S. 2529: 166).

¹) Se Hist. Ark. XI, tab. 33.

Ericus Thome, omn. d. $\frac{30}{8}$ 1616 (F. S. 4442: 51. Sig. E T).

Johannes Nicolai, omn. 1622—1644, blef af biskop Rothovius afsatt 1644, emedan „han är gammal, vanmäktig och barnslig vorden, den der ingen synnerlig tjenst uti predikoembetet mer uträtta kan“, hvarvid biskopen dock tillförsäkrade honom af efterträdarens tertial 12 tunnor spannmål och ett slaktnöt årligen. Lefde såsom afsatt ännu 1647 (Lbg II: 310, III: 463—467).

Kapellaner:

Ambrosius Marcusson, omn. 1560 och 1570 (F. S. 3892: 99, 4049: 53, 4058: 28).

Matthias Olai, omn. 1586 (Sv. Riksark.) och 1593, då han den $\frac{19}{6}$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut.

Jomala,

åtminstone från medlet af 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Måns Petri var kkh här i 32 år, omkr. 1545—1577 (Sv. Riksark.). Omn. äfven såsom prost på Åland 1546 och 1553 (Arw. VIII: 124). Hade 1563 blifvit falskeligen anklagad för det han „hade haft i sinnet mera bifalla hertig Johan än kungl. Maj:t“, men blef för denna beskyllning frikänd (Kon. Erik XIV:s Nämnds dombok, sidd. 114—115). A häradshöfdingen på Åland Mattz Pederszons vägnar höll han 1564 sommarting med Ålands allmoge (Hausen, Bidrag II: 171).

Petrus Arridi var kkh här i 26 år, omkr. 1577—1603 (Sv. Riksark., F. S. 2830: 55). Den $\frac{23}{7}$ 1583 utfärdade kon. Johan bref för honom att vara landprost på

Åland, „deri några år icke varit någon proest“, och meddelade tillika i brevet en instruktion för landprostens embetsåligganden (Lbg I: 204). Den $\frac{9}{10}$ 1584 meddelade kon. Johan honom bref på förbättradt underhåll (Lbg III: 65). Såväl i detta bref som vid några andra tillfällen tituleras han: „Mester“ (Hausen, Bidrag II: 218, 219, 221; F. S. 2808: 2 och 3, 2809: 2, 2810: 2, 6, 8, 2811: 26. Sig P A ¹); Lbg III: 65. 98). Underskref 1593 Upsala mötes beslut.

Christophorus Sigfridi Alanus, omn. 1603—1636 (F. S. 2834: 9, Sig. C H S, 2916: 64: Str). Vid riksdagen i Örebro 1610 var han en af representanterne för Åbo stift (Ahlqvist a. a. sid. 53). Han tecknar sig 1633: „pastor in Jomala et præpositus ejusdem contractus“ (F. S. 2913: 139). Hustru och barn se Str, som dock icke upptagit sonen *Nicolaus*, hvilken var student i Upsala 1630.

Christianus Christophori Alanus, den föregående son, förut comminister här, kkh 1636—1653 (Bergholm, Sukukirja, s. 20, F. S. Åhlands Räkningen för 1638 o. ff. Sig C S, med samma bomärke i skölden. som fadrens sigill innehöll).

Kapellaner:

Martinus Simonis, omn. 1593 då han i Åbo den $\frac{19}{6}$, sasom Sacellanus Jumalensis, underskref Upsala mötes beslut.

Christianus Christophori, tidigare comminister, blef kkh (se ofvan).

Kalajoki,

afskildt från Salo till eget pastorat 1525—1536 och ånyo från 1543.

---

¹) Se Hist. Ark. XI, tab. 28.

Kyrkoherdar:

Gregorius Henrici Keiraskius, Aboensis, omn. här d. $\frac{26}{8}$ 1558, då för honom utfärdades ett underhållsbref (Lbg I: 35) — 1577 (F. S. 4748: 43). Den $\frac{5}{3}$ 1569 meddelade kon. Johan confirmation på hans underhåll (Lbg I: 99).

Dionisius Henrici, Tavastensis, omn. här 1578—1588 (F. S. 4751: 30 och 4782: 34). Collationsbref för honom den $\frac{24}{6}$ 1581 (Lbg I: 190).

Sigfridus Balk, Raumensis, omn. här 1589—1592 (Lbg III: 98. F. S. 4795: 39).

Liungo Thomæ, Limingensis, antagligen son af kkh i Limingo Thomas Ingonis. Förut kkh i Pyhäjoki, sedan i Salo och Brahestad, omn:s han här 1593—1609. (F. S. 4799: 32. Lbg III: 246). Han underskref den $\frac{19}{6}$ 1593 i Åbo Upsala mötes beslut efter att ock ha vid mötet varit tillstådes i Upsala. Bekom den $\frac{16}{3}$ 1597, d. $\frac{1}{4}$ 1603 och d. $\frac{9}{10}$ 1609 bref på underhåll af all kyrko- och transitione från socknen (Lbg III: 132, 173 o. 246). I en skrifvelse till hertig Carl af den $\frac{26}{12}$ 1599 tog Kalajoki allmoges sin kyrkoherde i försvar mot de falska beskyllningar, hvilka gjorts mot Liungo Thomæ af Haus Hansson till Monikkala, att han i hemlighet med Claes Flemings krigsfolk skulle förehaft stämplingar (Hist. Ark. IX: 348—349). Mest känd har Liungo Thomæ blifvit genom sin öfversättning till finskan af konung Christophers landslag och af Sveriges stadslag, af hvilka den förra endast var en förbättrad upplaga af den öfversättning, som i medlet af 1500-talet verkställes af finska församlingens i Stockholm predikant her Marten. Mera om Liungo Thomæ kan läsas i hans biografi af A. H. Snellman i Hist. Ark. XVI: 2 häftet, sidd. 1—24. — Liungos enka *Margreta* bekom den $\frac{17}{9}$ 1610 kon. Carl IX:s

frihetsbref på ett hemman, hvilken förmånsrätt bekräftades af landshöfdingen Erik Hare den $^{22}/_2$ 1613 (Lbg III: 252. 265. F. S. 4874: 10, 21).

Petrus Michaelis Arctophilacius, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1610 o. ff. (F. S. 4869: 72. Lbg III: 286). Præpositus öfver Norra Österbotten, † 1647 (Str). Den $^{29}/_7$ 1634 underskref han, såsom en af representanterne för Finlands presterskap, riksdagsbeslutet i Stockholm (Ahlqvist, a. a. sid. 56). Hustru och barn se Str.

Kapellaner

enl. Str och Genealogia Sursilliana:

Första Serien.

Ericus Henrici Frosterus, ordinerad af biskop P. Iwsten 1573 till kapellan här. Bekom den $^{11}/_9$ 1579 confirmationsbref på klockarebolet i Kalajoki, hvilket han haft sig till hjälp (Lbg III: 47). Underskref Upsala mötes beslut 1593. Blef kkh i Carlö.

Petrus Michaelis Arctophilacius blef 1610 kkh här (se ofvan).

Georg Johannis, Wesilaxensis. 1612. Blef pastor i Pyhäjoki 1622.

Johannes Olai Pictorius, målareson från Åbo. En bror till honom var antagligen Carolus Olai Pictorius, också prestman, hvilken nämnes i Bidrag till Åbo stads historia, första serien, III: 13 o. 14, och som åren 1627—1629 förekommer såsom predikant på Sjählö. Befordrades till kkh i Kemi 1630. Hans hustru *Margareta* var dotter till kkh härstädes Petrus Michaelis.

Josephus Matthiæ Mathesius, son af kkh i Salo Matthias Georgii, kapellan här 1630 och pastor 1648.

Hans hustru *Susanna* var dotter till kkh Petrus Michaelis Arctophilacius.

2:dra Serien.

Johannes Florinus.

Henricus Erics Frosterus blef pastor i Carlö efter fadren 1616.

Gabriel Petri kallade sig Calajokius och senare Calamnius, var son till kkh Petrus Michaelis och blef kkh i Kemi, † 1648. Hans hustru hette *Anna Wendelius*.

Henricus Simonis Carlander, befordrad till pastor i Ijå 1648. † 1650.

Kalvola, se under Hattula.

Kangasala,

åtminstone från medlet af 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Lars, omn. 1541 och 1554. Tillika landsprost 1541.

Olaus Olauj Björn, omn. 1555, † 1584 (Str). Nödgrades erlægga 50 mark saköre för den ed han gjorde hertig Johan 1563 (Lbg I: 71). Den ³⁰₁₁ 1568 beseglade (Sig. O O) han menige mans i Kangasala trohetsförsäkran at kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 225). Omnämnes tillika såsom landsprost den ³₁ 1582, då han inför Abo domkapitel hade förpliktat sig att antaga konung Johans liturgi (Lbg I: 194).

Georgius Henrici, omn. 1585 (F. S. 2372: 75, Sig. I H)—1609 (F. S. 2494: 12, Lbg III: 96). Under-

skref såsom pastor et præpositus den $19/6$ 1593 i Åbo Upsala mötes beslut och underskref jämväl vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt konung Sigismund den $23/2$ 1594 (Lbg III: 112). Var tillstådes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grötenfelt).

Henricus Georgij, omn. d. $12/3$ 1611 (F. S. 178: 38, Sig. H G).

Johannes Henrici Agricola, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1612—1617 (F. S. 2509: 33, Sig. H H, ¹) 2529: 155). Var tillika præpositus (Str).

Andreas Judas, förut kapellan i Åbo. omn. här 1618 o. 1621 (F. S. 2534: 47, Sig. A I, och 2544: 6), † 1625 (Bidrag till Åbo stads historia II: 5, sid. 58).

Henricus Georgii, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1625, 1626 och 1627 till 1632 (F. S. 2565: 80 och 2586: 158).

Henricus Arvidi 1633 (Str).

Josephus Matthæi omn. 1634 o. ff. (F. S. 2595: 110). Öfvervar såsom pastor et præpositus Åbo akademis invigning (Lbg II: 178). Död 1654 (Str). Hans sigill i Hist. Ark. XI, tab. 29.

Kapellaner:

Henricus Erici omkr. 1560 (Str).

Thomas Johannis, omn. 1571, då han underdånigst supplicerade om confirmation på Kangasala klockaredöme, som han en tid lång innehåft, sedan han för sin

¹) Se Hist. Ark. XI, tab. 18.

svaga syns skull ej mera kunnat sköta kapellans embetet (Lbg I: 125).

Johannes Henrici Agricola, omn. 1593, då han den $19\frac{1}{6}$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut. Blef sedan kkh (se ofvan).

Henricus Georgii, omn. 1616—1618 (F. S. 2524: 28. Sig. H G. och 2534: 32). Blef kkh här (se ofvan).

Karis,

sannolikt från 1200-talet. Var regale år 1352 (Sv. B. N:o 152). men lydde på 1500-talet under Raseborgs grefskap (F. S. 3414: 89 och 210: 22).

Kyrkoherdar:

Matthias Laurentii, omn. 1547 och 1554 (Lbg II: 385), antagligen samme man, som redan den $2\frac{1}{5}$ 1531 bekom collationsbref på Karis och Karislojo kyrkogäll (Arw. V: 281).

Matthias Petri, omn. 1555—1567 (Lbg III: 485, F. S. 3290: 147). Bekom den $5\frac{1}{1}$ 1558 och den $3\frac{1}{6}$ 1562 hertig Johans underhållsbref samt den $4\frac{1}{7}$ 1566 konung Eriks confirmationsbref på vederlagsspannmål (Lbg I: 26, 44 och 82). Hade 1558 sig efterlåtet en gård i Karis socken, benämnd Mölnbolstad, hvars jord redan före hans tid var gifven Karis kyrka i testamente och prestbordet till fyllnad (Asiak. 14, Lbg. III: 485).

Henricus Mathei, den föregås son och förut kapellan här (Lbg III: 80—81), omn. såsom kkh 1568—1593 (F. S. 3463: 94). Den $10\frac{1}{12}$ 1568 beseglade (H M ¹) han

¹) Se Hist. Ark. XI, tab. 14. Sonen *Simon Henriksson* synes ha begagnat samma sigill.

menige mans i Charis trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 225). Bekom den $26/6$ 1569 kon. Johans confirmationsbref på gället (Lbg I: 106). Emedan han godkänd kon. Johans liturgi, utfärdade domprosten i Åbo Henricus Canuti den $2\frac{1}{2}$ 1579 för honom anvisning till fogden i Raseborgs län att obehindradt utbetala hans underhåll (Lbg I: 173). 1585 var herr Henrik den ena presten i Grefskapet [Raseborg], den andre var kyrkoherden i Ingå (F. S. 3414: 89). För „den stora gästning, som honom dagligen pågår“, bosatt som han var i en allmän väg, bekom han den $16/6$ 1587 förskoning på gårdar (Lbg I: 223). Underskref sasom pastor et præpositus den $19/6$ 1593 i Åbo Upsala mötes beslut och erhöll den 18⁷ s. å. hertig Carls confirmationsbref på Karis prestgäll med Karislojo annexa (Lbg I: 272). Han skall ha aflidit 1605 (Str).

Her *Matz*, omn. 1600 (F. S. 210: 22, 3487: 57, 3488: 102, 3490: 115). Matthias Laurentii var tillstådes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt).

Sigfridus Thomæ, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1603—1610 (F. S. 3507: 105, Sig. S T, och 3548: 27).

Sigfridus Antoni, omn. den $12/4$ 1614, da han bekom kon. Gustaf Adolfs confirmationsbref på Karis socken med dess annex [Karislojo] (Lbg I: 367).

Matthias Andrea till 1630 (Str).

Petrus Matthiæ Taffvia, Nylandensis, förut kapellan i Lojo, omn. som kkh här 1630—1643 (F. S. 3651: 33 och 215: 138).

Kapellaner:

Henricus Mathei, omn. 1566 (Lbg I: 80—81), senare kkh här (se ofvan).

Sigfridus Thomæ, omn. 1580 (F. S. 1370: 9) och 1593, då han den $^{19}/_6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut, senare kkh här (se ofvan).

Sigfridus Petri, omn. 1635 (Str).

Sigfridus Olai, omn. 1643 (F. S. 215: 138). Blef senare kkh här, † 1674 (Str).

Raseborg (inom Karis socken).

Slottet uppfördt under senare delen af 1300-talet och förstördt mot slutet af 1500-talet, delvis redan 1527 (Arw. II: 206), hade på sin tid eget kapell med särskild predikant, nämligen slottsherrens kapellan.

Her **Anders**, predicant, omn. 1558 (F. S. 3125: 17 o. 18, 3126: 4).

Karislojo,

kapell till Karis, åtminstone 1531 (Arw. V: 281), erhöll egen kapellan 1591 och blef eget pastorat från den $^{1}/_5$ 1614.

Kyrkoherdar:

Olaus Caspari, förut kapellan här, erhöll den $^{16}/_2$ 1614 biskop Erik Erikssons collationsbref att från den $^{1}/_5$ s. å. vara kkh här (Lbg I: 389 och II: 424). Den $^{26}/_1$ 1615 meddelade kon. Gustaf Adolph confirmation härpå (Lbg I: 390). Omns ännu den $^2_{11}$ 1632 (F. S. 3659: 20).

Henricus Amundi, omn. 1635 (F. S. 3665: 85) och senast 1648 (Str).

Kapellaner:

Olaus Caspari, förut militärpredikant, blef 1591 af konung Johan förordnad till klockare och kapellan här (Lbg I: 264). Hans Sig. O C i F. S. 3471: 72. Blef kkh här (se ofvan).

Her **Hindrich** omn. såsom „Cappelan“ här den ²/₃ 1637 (F. S. Halicko härads Räkning 1636: 106). Han var måg till khh i Kisko Georgius Johannis.

Karkku,

i äldre tid benämndt Öfre Sastamala — så ännu 1564 (Lbg I: 71). Var egen kyrkosocken åtminstone från början af 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Sigfridus omn. 1553 och 1554 (Lbg I: 15). Var död 1557, då efter honom i testamente uppbars till kronan 6 stycken ungerska gyllen (F. S. 2034: 12).

Mathias Marthini omn. 1557—1588 (F. S. 2034: 18—19, 2383: 74, Sig. M M, och 343: 109). Nödgades erlægga 50 mark saköre för den ed han gjorde hertig Johan 1563 (Lbg I: 71). Han beseglade den ¹⁶/₁₁ 1568 för menige man i Karkku deras trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Den ²³/₆ 1569 bekom han konung Johans underhållsbref och den ⁶/₁ 1581 Pontus de la Gardies bref om efterskänkta gårdar (Lbg I: 105 och III: 50). Matthias Marthini, kallande sig „fordom kyrkoherde vdi Karku sockn“, har den 27 juni anno etc. 1591 på Åbo slott attesterat sig hafva återbekommit sitt godz och ägodelar, som på kungl. Majestäts vägnar blifvit från honom vederkända (F. S. 129: 131—132).

Matthæus Matthiæ, omn. 1589:—1639 (F. S. 2399: 23, 2408: 76, Sig. M M, 2586: 156 och Str). Han nämnes 1589 såsom „nybolad“ (F. S. 164: 4b). Underskref i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut och vid kröningen i Upsala den $23/2$ 1594 trohetsförsäkran at kon. Sigismund (Lbg III: 112). Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grottenfelt). Bekom den $25/3$ 1614 Johan de la Gardies bref om efterskönt gärd (Lbg III: 179).

Anmärkning. F. S. N:o 2418: 114 har följ. öfverskrift: „Efterskrifne Tjiond haffuer jag Henricus Petri. kyrkoherde i Carkw cappelgåld upburit pro anno etc. 90“, och å blad 115 har han beseglat denna längd Datum Osola den 31 Augusti anno 91. Sig. H. P. Härmed åsyftas kapellanen i Mouhijärvi Henricus Petri (se under Mouhijärvi). Under derpå följande „Tionde Register wdi Careku Sochn pro anno etc. 90. samma nummer bl. 121, har beseglingen gjorts af Matthias Sigfridi, Sig. M S.

Kapellaner:

Peder Thomæ, omn. 1580, då han varit 20 år prest och rekommenderades till kkh i Hvittis, hvilket han ock sedan blef (Lbg I: 181—184).

Josephus Matthiæ, omn. 1588 (F. S. 2395: 60) och 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut. Blef kkh i Tyrvis.

Abrahamus Matthiæ, omn. 1621.

Johannes Matthiæ Collinius eller **Collinus**, omn. 1639, blef kkh här 1661, † 1671 (Str).

(Gamla) Karleby,

afskildt från Pedersöre 1467 och uppkalladt efter konung Karl VIII Knutsson. Namnet blef förändradt till Gamla Karleby, sedan Nykarleby pastorat tillkommit i början af 1600-talet.

Kyrkoherdar:

Karl, omn. 1554 (Länsregister i Svenska Kammararkivet).

Her **Erich**, omn. 1563 o. 1564 (F. S. 4979: 3 och 6, Lbg I: 66).

Håkan Laurentii bekom collationsbref den $20/6$ 1566 (Lbg I: 79), omn:s äfven 1567 (Sv. Riksark.) och 1568 (Lbg III: 25).

Olaus Nicolai, förut kapellan, var hitskickad redan af kon. Erik XIV. Den $10/1$ 1569 anhöllo socknemännen hos kon. Johan om confirmation för honom (Lbg I: 95), hvilken ock samma år meddelades (Str). Den $13/9$ 1580 bekom han kon. Johans bref på underhåll (Lbg I: 188). Hans sigill O N i F. S. 4764: 153.

Carolus Erici Sursill, omn. den $27/2$ 1582, då collationsbref för honom utfärdades (Lbg I: 94), och ännu 1617 och 1618 (F. S. 4914: 96, Sig. K E. 4921: 124). Underskref den $19/6$ 1593 i Åbo Upsala mötes beslut och den $10/10$ 1595 vid riksdagen i Söderköping rådets och ständernas samfälllda svar till hertig Carl (Svenska Riksdagsakter, Tredje delen, II: sid. 605). Hans genealogi se Str och framför allt Genealogia Sursilliana.

Jacobus Matthiæ Skepperus (icke: Scepperus) eller Gammal, son af kkh Matthæus Jacobi Gammall i Vörå, var förut kapellan här. omn. såsom kkh 1622 o. ff., död 1636 l. 1637 (F. S. 4944: 46, 4961: 97, Genealogia Sursill.). Hans enka *Kristin Jönsdotter* erhöll den $2/8$ 1643 för sig och sin lille faderlöse son frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 448). Mätte således varit Skepperi senare hustru, om hans första hustru enligt Geneal. Sursill.. sid. 339, varit *Anna Caroli Suursill*, med hvilken han haft 2 döttrar, se Str.

Ericus Nicolai Galle, Smolandus, 1637, † 1654 (Str).

Kapellaner

(voro enl. Str fördelade i 2 serier):

Olaus Nicolai hade före 1569 tjänstgjort mer än 20 år i Österbotten såsom kapellan, dels här dels annorstädes, (Lbg I: 95). Blef 1569 kkh här (se ofvan).

Paulus Dionysii, omn. 1593, då han den ¹⁹/₆ i Abo underskref Upsala mötes beslut, samt 1605 och den ²⁷/₇ 1607. Hade en tid varit både kapellan och länsman och missbrukat sitt prestembete; blef därför satt derifrån enligt protokoll för den ²⁷/₇ 1607 från en rättegång på Stockholms slott (F. S. Äldre Handlingar Serien II, bladen 300 och 301).

Carolus Jacobi, omn. 1605 och 1607 (F. S. Äldre Handlr Serien II, bl. 300).

Jacobus Matthiae Skepperus blef senare kkh här (se ofvan).

Nicolaus Matthiae Ryngius eller ***Ryngen***, omn. här 1614, blef kkh i Kemi 1615.

Matthias Ruuth (Str).

Matthias Skepperus omkr. 1616 (Str).

Johannes Simonis Nurka, omn. 1628, blef förste pastor i Kelviå 1639 (Str).

Henricus Merijerrius eller ***Ristrenius*** omn. 1628, förut nuhända hospitalspredikant i Kronoby (Str).

Martinus Michaelis Peitzius 1636, blef pastor i Kelviå 1660, † 1674 (Str).

Anm. I ett kungabref till ståthållaren på Uleåborg Erik Hare af den ³⁰/₃ 1614 förmåles, att capellanen i Gamla Carleby (icke namngifven) håller sig otillbörligen med hugg och slag mot bönderne (Waaranen IV: 24).

Kastelholm, se under Sund.

Kauhajoki, se under Ilmola.

Kelviå,

kapell till Gamla Karleby, hvarifrån det afskildes 1639, då dess förste

Kyrkoherde

blef **Johannes Simonis Nurka**, son till kkh i Storkyro Simon Johannis Nurka. Förut kapellan i Gamla Karleby, † 1641. Hans hustru *Gunila* var kkh dotter från Bygdeå (Str).

Kemi,

omnämnd såsom egen församling 1329 och med egen kyrkoherde 1443. Den ¹⁶/₃ 1633 bestämdes, att Kemi Lappmark skulle ligga under Kemi socken och ej under pastor i Torneå (Lbg II: 49).

Kyrkoherdar:

Eschillus Andreæ Ruuth, Nyl., blef tillsatt den ²⁷/₁ 1557. Bekom den ²⁷/₈ 1558 konung Gustafs bref på vederlagsspannmål (Lbg II: 392). Omn:s äfven 1564 (Lbg I: 65).

Jacobus Olavi, omn. 1567 (Sv. Riksark.) och 1568 (F. S. 329: 6). Den $\frac{5}{3}$ 1569 och den $\frac{2}{9}$ 1574 bekom han kon. Johans bref på underhåll (Lbg I: 99 o. 137). Hade för något svårt fall afgått 1578 (Lbg I: 166). Måhända asyftas härmed samma sak, som att han vid vinterting i Kemi socken den $\frac{18}{1}$ 1580 (F. S. 4758: 87) fälldes för ett mandråp (medd. af K. Grotenfelt).

Laurentius Henrici, Nyl., förut kapellan i Torneå, sedan 14 år tillbaka, bekom den $\frac{11}{8}$ 1578 kkh i Torneå Eskil Anderssons rekommendation till Kemi pastorat, (Lbg I: 166), hvilket han ock erhöll. Omn. här 1579—1600 (F. S. 4754: 31, 4817: 30). Hans förläning 1582 nämnes i Asiak. 116. Bekom den $\frac{10}{9}$ 1591 kon. Johans underhållsbref (Lbg I: 261) och underskref 1593 Upsala mötes beslut.

Simon Nicolai Ruuth, Nyl., omn. 1601—²¹7 1615 (F. S. 4822: 91, 4903: 7, Sig. S NR). Förut krigsprest i 8 år, kapellan i Lojo 13 år, i Torneå 7 år och här 7 år (Str). Hans egenhändiga namnteckningar 1609—1615 (F. S. 312: 42, 4865: 19, 4882: 15 och 4903: 7) utvisa, att han länge öfverlevvat sitt af Str uppgifna dödsår 1608. Hans hustru hette *Anna Henriksdotter* (Str).

Nicolaus Matthiae Ryngius l. **Ryngen**, förut kapellan i Gamla Karleby, omn. här 1615—1628 (F. S. 4990: 34, 4961: 79). $\dagger$ 1629 (Str). Hans enka *Helena Ruuth*, född i Pojo 1581, blef omgift med kkh i Nykarleby Johannes Jacobi Nycarlus.

Johannes Olai Pictorius, förut kapellan i Kalajoki, omn. här 1630 (Str. Lbg II: 45—46). Skildras i ett Riksrådens bref af den $\frac{16}{3}$ 1633 sasom en rörlig och skicklig man och oförtruten att visitera Lapparne, för hvilkas betjenande i Kemi Lappmark honom tillförsäkras 12

tunnor spannmål årligen (Lbg II: 49 och 77). Genom drottning Christinas bref af den ¹⁹/₁₂ 1633 tillförsäkrades honom hans rättigheter af allmogen i Kemi (Lbg II: 60). Den ⁴/₁₁ 1639 underrättades domkapitlet i Åbo, att drottning Christina befallt lagmannen i Vesterbotten noga ranssaka angående Lapparnes mot Pictorius anförda besvär, och anbefalldes tillika domkapitlet tillhålla Pictorius att infinna sig till riksdagen i Nyköping följande år (Lbg II: 158). Besvärens beskaffenhet föranledde sedan Regeringen att i bref af den ³⁰/₃ 1640 öfverlemnna ärendets behandling af Åbo domkapitel (Lbg II: 171—172). Vid riksdagen i Nyköping 1640 var „Johannes Pictorius Kemiensis P. nomine Cleri Orientalis Bothniæ“ en af Åbo stifts riksdagsmän (Ahlqvist, a. a. sid. 95). Den ¹¹/₁₂ 1640 blef han af domkapitlet varnad, att fogligen umgås med Lapparne. Afled antagligen 1640. Hans familjeförhållanden se Str.

Kapellaner:

Simon Nicolai Ruuth, omn. 1586 (Str), blef kkh. här (se ofvan).

Olaus Johannis, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut.

Marcus Amundi, omn. såsom comminister här 1614—1618 (Lbg II: 92), derefter kkh i Carlö.

Christiernus Erics, Aboensis, 1618, lefde ännu 1635 (Str).

Keuru, se under Ruovesi.

Kiikala,

eget pastorat, atminstone från början af 1330-talet. Var senare kapell under Uskela intill 1640, då det bekom egen kyrkoherde.

Kyrkoherde:

Nils Erici hade nyss förut erhållit biskopens collationsbref på detta pastorat, då grefve P. Brahe den ²⁸/₄ 1640 utfärdade bref om prestbol åt honom (Lbg II: 173).

Kimito,

åtminstone från 1320-talet.

Kyrkoherdar:

Petrus Ragvaldi, omn. såsom decanus i Åbo domkapitel 1533 (Arw. V: 290), 1551 och 1553 (F. S. 37: 2). Såsom decanus erhöll han Kimito pastorat, hvara collationsbref för honom utfärdades både af kon. Gustaf den ³¹/₁₂ 1554 och af hertig Johan, till hvars förläning äfven Kimito hörde, den ¹¹/₁₂ 1557, (Lagus, Handl'r och uppsatser I: 138—140) äfvensom confirmation derpa af konung Erik den ¹⁵/₆ 1564 (Lbg III: 17). Den ³/₉ 1561 bekom han hertig Johans underhållsbref (Lbg III: 14). Hans slägttafla se hos Bomansson, Hertig Johan och hans tid, sid 57, men hans dödsår kan ej uppgifvas. — Den ²⁶/₁₂ 1568 beseglade her *Per* bofaste bönders i Kimito trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Sigillet har emellertid P. H., hvilket låter förmoda, att denne her Per var en annan, än Petrus Ragvaldi, som då redan torde varit död, eftersom biskopen i Reval Petrus Follingius hade sig för 1565 efterlaten presträntan från Kimito (Lbg III: 19).

Petrus Pauli Melartopæus, omn. 1573 (F. S. 1261: 60) — 1585 (F. S. 1448: 28, Sig. P P). Hans förläning för 1576 och 1577 se i Asiak. 33. Synes ha aflidit före d. ¹²/₄ 1585 (F. S. 1450: 71 o. 84). Var död 1586 (F. S. 1462: 32).

Johannes Thomæ, kapellan här, var t. f. pastor under ledigheten efter Petrus Pauli (F. S. 1450: 71 o. 84).

Eschillus Henrici, omn. 1587 (F. S. 1474: 29),
† s. å. (Str).

Andreas Andrea, förut kon. Johans hofpredikant, erhöill collationsbref på Kimito kyrkogäll den $29/6$ 1587 (Lbg III: 77). Underskref i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut och den $23/2$ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt konung Sigismund (Lbg III: 112) samt den $10/10$ 1595 vid riksdagen i Söderköping radets och ständernas samfällde svar till hertig Carl (Svenska Riksdagsakter, Tredje delen II, sid. 605). Bekom den $19/3$ 1594 kon. Sigismunds frihetsbref på ett hemman (Lbg I: 276) och den $24/10$ 1595 hertig Carls bref om efterskänkta gårdar samt den $5/10$ 1596 frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 127 o. 131). Satt i början af oktober 1599 fången på Åbo slott „för vppror“ (F. S. 1585: 10). Han omnämnes ännu den $23/7$ 1600 (F. S. 1591: 200), måhända ock 1601 (Str), men var den $28/6$ 1602 afleden (F. S. 1608: 33, Sig. A A).

Sigfridus Aronus Fors l. Forsius omn. 1602 med följande anteckning under Tionde längden: „Summa Totalis Rog 31 Thor 21 cappar. Häraff är inthz vplurit, ty min Salighe Antecessor H. Anders haffuer tå legat siuk. Testor Sigillo et manu Propria Sigfridus Aronus Fors.“ Sig. S. A. F. (F. S. 1616: 29). Bekom den $24/1$ 1605 frihet från gårdar (Lbg III: 193). Omn. här ännu 1605 (F. S. 1661: 303) och 1606, då han återvände från Tyskland (se mera om honom ofvan under Ekenäs).

Olaus Laurentii, förut kapellan här, bekom den $25/4$ 1607 kon. Carl IX:s collationsbref på detta gäll (Lbg III: 215) och den $28/3$ 1609 Riksens Råds bref om anstånd med resterande gårders erläggande (Lbg III: 244). Omn. här ännu den $27/5$ 1622 (F. S. 1825: 79).

Sigfridus Jacobi Helsing, Nyl., förut domkyrko-syssloman i Åbo, omn. här den $12/12$ 1623 (F. S. 1840: 55)

o. ff. Om tertialens levererande åt honom tillskref Nils Bielke tionde fogden Matts Olsson den $^{11}/_{10}$ 1625 (Lbg III: 347). Såsom en af Åbo stifts deputerade underskref han riksdagsbeslutet i Stockholm den $^{29}/_6$ 1634 (Ahlqvist, a. a. sid 56). Han var tillstädes vid Åbo akademis invigning 1640 (Lbg II: 178), † 1660 (Str).

Kapellaner:

År 1556 fanns här en (icke namngifven) kapellan (F. S. 622: 30).

Johannes Thomæ, omn. 1581 (F. S. 1386: 107) —1593, då han den $^{19}/_6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut.

Olaus Laurentii, omn. den $^{28}/_6$ 1602, då tiondelängden beseglades af honom, emedan kkh Andreas Andreæ var afiden (F. S. 1608: 33 jfr 1609: 10). Bekom den $^{31}/_9$ 1604 frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 189) och omns jämväl den $^{27}/_{11}$ 1606 (F. S. 1675: 120, Sig. O L H). Blef kkh här (se ofvan).

Her **Johannes**, omn. 1601 (F. S. 1717: 190).

Diacon:

Isaacus Melartopæus, son af ofvannämnde kkh Petrus Pauli, omn. 1606, då M. Gabriel Melartopæus till-egnade sin detta år i Wittenberg utgifna disputation „De Corpore Humano“ denne sin broder jämte andra landsmän. Han blef 1613 kkh i Rimito och 1617 kkh i Lojo, † omkr. 1624.

Kisko

var kapell till Pojo inpå 1550-talet, hvarefter det såsom eget pastorat för sin litenhet ännu långt senare kallades „cappelgeld“ (Lbg III: 248).

Kyrkoherdar:

Johannes Andreae, omn. 1558 (Str). Erhöll mot slutet af 1550-talet kon. Gustafs bref på klockaredömet i Kisko (Lbg II: 393) och den $\frac{2}{3}$ 1562 hertig Johans underhållsbref med bekräftelse på förenämnda kungabref (Lbg I: 43). Nödgades erlægga 50 mark saköre för den ed han gjorde hertig Johan 1563 (Lbg I: 71). Den $\frac{10}{12}$ 1568 beseglade (I M) han menige mans i Kisko trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 225). Den $\frac{17}{6}$ 1570 bekom han kon. Johans confirmationsbref på Kisko socken med ränta och underhåll (Lbg I: 112) och den $\frac{8}{6}$ 1587 erhöll han grefve Axel Leijonhufvuds bref om eftergift på gårdar (Lbg I: 222). Omn:s ännu 1593 (F. S. 3463: 94).

Georgius Johannis, förut kapellan här, omn:s såsom kkh Dominica Sexagesima 1593 (F. S. 3464: 103, Sig. I S). Underskref den $\frac{19}{6}$ 1593 i Åbo Upsala mötes beslut. Han bekom den $\frac{6}{2}$ 1610 underhållsbref för det han „sitter i stor allmän väg och har stor gästning af krigsfolk“, med afseende hvarpå honom ock den $\frac{6}{8}$ 1631 af Gubernatorn öfver Finland Nils Bielke beviljades ett tillfälligt vederlag (Lbg II: 42). Omn:s ännu 1634 (F. S. 1918: 102). 1636 var Jöran afiden. Hans enka *Karin Mårthensdotter* qvitterar tertialspannmålen för 1635, hvarvid hon beder sin måg herr Henrik underskrifva hennes namn (F. S. Halicko härads Räkning 1635, bl. 114). Likaså den $\frac{5}{3}$ 1637 för 1636, hvarvid hon åter beder vällärde her Hindrich Capplan wthij Carislujo på hennes vägnar underskrifva qvittenset (F. S. Halicko härads Räkning 1636: bl. 106).

Michael Erici Frosterus bekom den $\frac{7}{7}$ 1636 drottning Christinas collationsbref (Lbg II: 103). Lefde icke länge, ty den $\frac{6}{3}$ 1639 var *Marina Svänssdotter* enka efter honom och qvitterar tiondelängden för 1638 samt

beseglar den med sin afiidne mans sigill M E F (F. S. Räkning för Nylands och Tavastehus län 1638, bl. 481).

Henricus Thomæ Winterus, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1639—1657 (Åbo läns Afkortningsbok 1639, bl. 511, Str).

Kapellaner:

Georgius Johannis blef kkh här (se ofvan).

Georgius Michaelis, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut.

Michael Salcovijs (Str).

Henricus Thomæ, omn. 1635—1637 (F. S. Halicko härads Räkning 1635 Finland N:o 4, bl. 80), blef kkh här (se ofvan).

Jacobus Mölijs var tillstädes vid Åbo akademis invigning 1640 (Lbg II: 178).

Kjulo,

kapell från 1400-talet, tidtals till Kumo. tidtals till Eura. Eget pastorat från 1587.

Kapellaner:

Her **Lars**, omn. 1568, då han beseglade trohetsförsäkran åt kon. Johan från Kjulo, till Kumo hörande. kapellförsamling (Svenska Riksdagsakter II: 223).

Eschillus Clementis blef kkh (se nedanföre).

Kyrkoherdar:

Eschillus Clementis, förut kapellan här. blef kkh 1587 genom kon. Johans at honom den $15/7$ utfärdade collationsbref (Lbg I: 224). Underskref i Åbo den $15/6$ 1593

Upsala mötes beslut. Omn. ännu 1603 (Waaranen, Urkunder II: 10) och 1605 (F. S. 2461: 66, Sig. E C). Den $^{19}/_1$ 1606 var han död. Enkan hette *Anna* (F. S. 2467: 20).

Ericus Kanuti eller ***Canutj***, omn. 1607—1616 (F. S. 2474: 206, Sig. E K, och 2526: 59). Den $^{19}/_6$ 1609 utfärdade kon. Carl IX bref om ett hemmans upplåtande till prestbol åt kkh härstädes och den $^{24}/_{12}$ 1612 samt den $^{25}/_6$ 1615 erhöll kkh Erik innehafvaren af Kjulå gård Johan de la Gardies försvarelsbref för detta hemman mot utlagor (Lbg II: 240, 265 och 300). Hans enka *Margreta* omn:s 1623 (Brenners antr i F. S.)

Ericus Matthæi, omn. 1622 och 1624. (F. S. 2548: 98, Sig. E M, och 2554: 82).

Henricus Francisci, omn. 1626—1638 (F. S. 2562: 27, Str).

Paulus Thomæ, vice pastor 1639, Str.

Kapellaner:

Her ***Thomas***, omn. 1558 (F. S. 2046: 5).

Eschillus Clementis var kapellan här redan då Johan III:s naturlige son Julius Gullenhjelm innehade Kjuloholms gods från 1576 till 1581, då Gyllenhjelm dog (Lbg I: 224, Lagus, Finska adelns gods och ätter, sidd. 25—26). Omnämnes så 1580 (F. S. 1354: 38). Han åtnjöt tillika klockareräntan. „för then skull at han och är klockare.“ Blef sedermera kkh här 1587 (se ofvan), då honom ock ålades att här aflöna klockare (Lbg I: 224).

Korpo,

åtminstone från början af 1400-talet.

Kyrkoherdar:

Clemens Laurentii, omn. den $\frac{9}{7}$ 1554 (Arw. VIII: 159).

Simon Sigfridi, omn. 1557 (F. S. 652: 2). Nöd-gades erlægga 50 mark i saköre för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71). Den $\frac{30}{11}$ 1564 utfärdade kon. Erik bref om tiondehjelp åt honom för gästnings skull (Lbg I: 73). Omn:s ännu 1576 (F. S. 1308: 74). Var död den $\frac{21}{6}$ 1579 (F. S. 1411: 155). Hans enka *Barbro* erhöll då kon. Johans frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 47). Hans underhåll för 1576 o. 1577 se Asiak. 35.

Jören Jonæ, omn. 1579 (F. S. 1362: 19, Sig. G I¹) och 1584 (F. S. 1439: 13).

Den $\frac{5}{8}$ 1587 utfärdade kon. Johan collationsbref på Korpo prestgäll såsom annexa åt biskop Ericus Erics, emedan konungen aktat för godt och nyttigt, att såväl biskopar som domkapitlens ledamöter skulle hafva några prestgäll ute på bygden sig till hjälp och underhåll, såsom förut varit vanligt med kanikgällen. Dervid gjordes dock det villkor, att biskop E. skulle förse annexet med en skicklig prestman såsom curamgerens (Lbg III: 80). Huru länge Korpo sedan förblef biskopens annex, kan dock tillsvidare icke uppgifvas.

Georgius Eschilli, måhända curamgerens här, kallar sig den $\frac{21}{12}$ 1589 endast Guds ordz tienare (F. S. 1520: 261, Sig. G E).

Ericus Beronis, måhända förut domkyrko sysselman i Åbo, omn. här 1592, då han kallar sig Gudz ordz tienare och kirkie herde, och likaså 1593 (F. S. 1529: 10 och 1538: 21).

¹) Ett annat sigill (G H) i Hist. Ark. XI, tab. 27.

Andreas Thomæ Peträus var vicepastor 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut, och kallar sig äfven 1596 vicepastor (F. S. 1566: 26). Omn. såsom kkh 1600 (F. S. 1599: 2, Sig. A T) och ännu 1612 (F. S. 1745: 78). Hans hustru bekom såsom blind och blefven enka med många barn befrielse för hälften af utlagorna från prestgården (Lbg III: 263).

Johannes Laurentii Ringius, tidigare fältpredikant, sedermera slottspredikant i Åbo, bekom den $4/1$ 1614 collationsbref på Korpo prestgäll (Lbg III: 275) och den $2/4$ s. å. för det han var besvärad med stor gästning ett af kon. Gustaf Adolph utfärdadt underhållsbref (Lbg I: 365) samt den $3/11$ 1614 frihetsbref för utlagor under 4 års tid från sin egande skattejord i Pargas (Lbg I: 379). År 1634 omn:s herr Jöns såsom 70 år gammal och hans hustru *Sara Eliadotter*, likaså 70 år gammal (F. S. 1918: 18b). För sin höga ålder erhöll han den $17/10$ 1630 svenska Regeringens och den $17/10$ 1634 drottning Christinas öppna bref på 26 tunnor spannmål årligen för sin återstående lifstid (Lbg III: 361 och II: 75). Omn:s ännu i tjänst i mars 1635 (Lbg III: 382). Afstod slutligen pastoratet och halfva lönen åt sin måg och efterträdare (Str). Hans sigill (I L V) i Hist. Ark. XI, tab. 8.

Nicolaus Magni Ringius l. **Ring**, omn. 1634 såsom vicepastor (F. S. 1918: 17i) och 1636 såsom „administrator in Corpo“ (F. S. Masku härads Räkning 1636, bl. 103) samt 1638 såsom „p. t. Administrator Corpensis“. Fick fullmakt på pastoratet 1641, † 1649 (Str). Hans hustru *Susanna Jönsdotter* fick efter mannens död åtnjuta 2 nådår till d. $1/5$ 1651 och erhöll af friherre Gustaf Bielke ett hemman i Näsby (Houtskär) till underhåll. Såsom informator för sönerne *Magnus* och *Petrus Ringius* vistades Gyllenius från Vermland åren 1649—1651 i Korpo. Dottern hette *Ingeborg Nilsdotter Ringh* (se *Diarium Gyllenianum*).

Kapellaner:

Matts Olai, omn. 1571 såsom kapellan här och kungl. Maj:ts skeppsprest (F. S. 1175: 9). Han bekom s. å. den $27/5$ kon. Johans underhållsbref (Lbg I: 119).

Jören Eskilsson, l. **Gregorius Eschilli**, omn. 1586, då han beseglat ödesregister (F. S. 1467: 66), 1587 (F. S. 1479: 98) och 1591 (F. S. 1520: 109) samt 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut. Förordnades af Åbo domkapitel att flytta till kapellet (Str).

Lars Jeronimi, omn. 1600 såsom kapellan här, men (thz Gud bättre) spetelsk (F. S. 1599: 2).

Clemens Severini, omn. 1610. Hans enka *Elsa Knutsdotter* omn:s den $7/9$ 1613 (F. S. 1763: 70) och bekom den $2/11$ 1614 kon. Gustaf Adolphs frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 291).

Martinus Sigfridi, omn. såsom kapellan här den $1/11$ 1614, då han bekom kon. Gustaf Adolphs frihetsbref på ett torp (Lbg III: 291).

Henricus Georgii, omn. 1625 (F. S. 1858: 8). blef kkh i Nyby 1634 och lefde ännu 1645 (Str).

Johannes Arvidi efterträdde honom 1635 (Str).

Houtskär,

kapell till Korpo före 1554, pastorat 1865.

Kapellaner:

Jören Eskilsson, (se ofvan). Måhända äfven de följande af ofvannämnde kapellaner i Korpo bodde i kapellet.

Johannes Arvidi, Chimmit insulanus, nämner sig 1634 såsom kappelan i Houtskärs Cappell (F. S. 1918: 17i). Jämväl 1636 var han sacellanus här (Sv. Riksarkivet). Hans hustru hette *Anna Bertilsdotter* (F. S. 1918: 17h).

Kronoby,

tidigare med namnet „Poras“ kapell till Pedersöre, afskildt till eget pastorat 1607.

Kyrkoherdar:

Morthen Jacobj Viloi, bekom den $21/8$ 1607 collation på Kronoby nybildade pastorat (Waaränen, Urkunder II: 326). Omn:s jämväl 1609 och 1614, då han hade i underhåll 70 t:or (Lbg III: 233 och 286). Hans hustru *Barbro* var dotter till den yngre Hans Fordell i Pedersöre (Str).

Martinus Pauli, omn. den $14/1$ 1614 såsom kkh här (F. S. 4883: 124).

Martinus Veronis, omn. 1616 (F. S. 4903: 88).

Jeremias Matthæi Cronbäck, Björneburgensis. Skolmästare i Uleå 1621. Kkh här 1628 (F. S. 4961: 97, Sig. I H S), † 1637.

Jacobus Henrici Brennerus, född i Vasa 1607. Student i Upsala 1625. Ordinerad i Åbo 1631 till bataljonspredikant, bataljons pastor 1637, kkh här 1638, † 1684. Familjeförhållanden se Str och Svenska Literatursällskapets i Finland Förhandl:r och Uppsatser, 14.

Kapellaner:

Henricus (Str), måhända densamme som senare blef kapellan i Gamla Karleby.

Martinus Georgii Taiterus eller **Grym**, omn. 1635—1673 (Str).

Kumlinge,

åtminstone från 1400-talet.

Kyrkoherdar:

Johannes, omn. 1552—1554 (F. S. 2642: 34, Sig. H M). Förekommer redan 1548, enligt meddelande af T. Carpelan.

Mårten Olai, omn. 1558—1579 (Hausen. Bidrag II: 140, Förläningsregister 1576 i Sv. Kammararkivet, Asiak. 55). Han sakfällides 1568 till 40 mark „för det han skällt slottsfogden Nils Person för en tyrann“ (Hausen, Bidrag II: 200). Han beseglade 1568 Kumlinge socknemäns trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 225). Synes ha lemnat tjensten åtminstone 1578, men derefter njutit underhåll (F. S. 2808: 17). Lefde ännu 1584, då han den $^{10}/_3$ tecknade sig: Morthen Olszon Olim G. O. T. i Cumblinge och qvitterar restantier för 1578 och 1579 (F. S. 2809: 33).

Jacobus Petri, omn. här 1578—1582 (F. S. 2808: 17, 2808: 5), var kkh i Finström 1583.

Johannes Andreæ, omn. 1583—1595 (F. S. 2809: 33, 2815b: 43). Underskref i Åbo den $^{19}/_6$ 1593 Upsala mötes beslut.

Laurentius Johannis Crugerus, omn. 1597 o. 1598 (F. S. 2817: 79, Sig. L C, 2818: 83). Flyttade till Nerpes 1603 (Str).

För 1600 och 1601 förekommer under hjälpskatts och ödeshemmanslängder från Kumlinge pastors i Föglö Erics Laurentii sigill: E L (F. S. 2823: 84 och 92).

Ericus Martini, omn. 1603—1611 (F. S. 2834: 40, Sig. E M, 2863: 49). Antagligen var det hans enka *Brita Henriksdotter*, som den $^{15}/_7$ 1618 och den $^{16}/_7$ 1619 bekom kon. Gustafs Adolfs frihetsbref på ett af henne 1614 upptaget ödeshemman i Kumlinge kyrkoby (Lbg III: 324 och 329).

Magnus Andreæ omn. 1613—1630 (F. S. 2869: 31, 2910: 211), bekom den $^{12}/_7$ 1613 kon. Gustaf Adolfs confirmationsbref på Kumlinge prestgäll (Lbg I: 357). Blef senare pastor i S:t Marie (F. S. 1916: 125).

Zacharias Johannis Stachæus, omn. såsom kkh här 1632 (F. S. 2913: 171) — 1639, då han den $^{26}/_9$ bekom Grefve Per Brahes frihetsbref på några holmar under Kumlinge prestbol (Lbg II: 150). Den $^{2}/_5$ 1631 uppträdde han inför Åbo rådstufvurätt (Bidrag till Åbo stads historia IV, sid. 90). Den $^{22}/_5$ 1634 hade han erhållit Regeringens confirmation på hela matskotts-smöret från Kumlinge för den stora och mödosamma gästning, han på denna ort hade att utstå (Lbg II: 66). Den $^{29}/_7$ 1634 underskref han såsom en af fullmäktige för presterskapet från Åbo stift riksdagsbeslutet i Stockholm (Ahlqvist a. a. sid. 57). Blef af Åbo domkapitel transporterad till ett annat gäll (Lbg II: 213), nämligen Perno, der han var född och hvarå han erhöll drottning Christinas collationsbref af den $^{28}/_9$ 1641 (Lbg II: 193).

Brändö,

kapell till Kumlinge, med egen prest åtminstone från 1630.

Kapellaner:

Zacharias, omn. 1630 (Str). Männe sedermera kkh i Kumlinge?

Johannes Bångh, omn. 1638 (Str) och den $^{22}/_9$ 1639, då grefve Per Brahe för honom utfärdade frihetsbref på ett hemman till prestbol (Lbg II: 152).

Kumo,

åtminstone från början af 1300-talet. Var regale 1352 (Sv. B. N:o 152).

Kyrkoherdar:

Olof, omn. såsom kkh här 1554 (Länsregister i Sv. Kammararkivet) och den ²⁸/₆ 1558, då hertig Johan utfärdade underhållsbref för honom (Lbg I: 34).

Michael Stephani, måhända samme man, som biskop Michael Agricolas liknämnde kapellan, hvilken förekommer 1547 (Arw. VI: 268), omn:s här 1559—1578 (F. S. 2081: 2. 2304: 49). Bekom den ¹⁰/₉ 1561 hertig Johans bref om efterskönt spannmål, (Lbg I: 41) och fick den ²⁰/₂ 1562 sitt underhåll bestämdt af hertig Johan (Lbg I: 42). Nödgades erlægga 50 mark saköre för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71). Var en af dem, som från Kumo socken 1568 beseglade trohetseden åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 223). Erhöll den ³⁰/₅ 1569 kon. Johans confirmationsbref på Kumo socken med ränta och underhåll (Lbg I: 102). Hans underhåll för 1576 och 1577 se Asiak. 118.

Johannes Michaelis, omn. 1579—1596 (F. S. 2315: 61, Sig. H M. 206: 98). Underskref 1593 Upsala mötes beslut och bekom i juli s. år hertig Carls bref på skatt af fisket i Tammerfors (Lbg I: 274).

Johannes Matthiae 1596—1599, fängslig och af-satt, emedan han hade utrustat ryttare åt Claes Fleming (medd. af K. Grotenfelt).

Johannes Clementis Mentz, antagligen den-samme, hvilken såsom collega scholæ Aboënsis underskref

Upsala mötes beslut 1593. Sedan rector scholæ Björneburgensis 1598 och 1600. Han utgaf 1600 i Wittenberg „Synopsis Rhetoricæ A. Tallæi et Dialecticæ P. Rami, areolis et cancellis distincta, tyronum gratia“, hvars förord, dat. Björneborg den $22/8$ 1598, innehåller en dedikation af arbetet till biskop Erikssons son Ericus junior Aboensis, som då skulle anträda sin studieresa till utlandet (Suomi 1844, sid. 249, och Historiallinen Arkisto III, sid. 194). Johannes Clementis Mentz omn:s såsom kkh här 1600 (F. S. 2432: 53, Sig. I C)—1605 (F. S. 2461: 36 och 173). Han satt i början af år 1600 under några veckor såsom fånge på Åbo slott, dit han ankom den 14 januari (F. S. 1585: 19 o. ff). I ett särskildt bref till Sveriges riks- och kammarråd anhöll han om samma rättighet till laxfisket i Kumo, som hans företrädare åtnjutit (Lbg III: 149). Äldre Handlingar Ser. II N:o 23 fol. 181 ff. i F. S. innehålla ett klagomålsregister från ett ting i Tyrvis för 1599—1600 eller 1601—1602, deri det heter: „Menige Mann i Cumo Sochnn berätte, att deres Kyrkioherde her Hans tilfoger dem stoor öffwerwäldh och trachterer dem med hugg och slaggh. Beg:e her Jacob [Erici] i Nummis till deres Kijrkioherde“.

Johannes Chanuthi, förut kapellan i Åbo, omn. här den $13/6$ 1606 (F. S. 2467: 43 o. 47, Sig. I C)—1608 (F. S. 2484: 54). Han nämnes 1612 såsom „fordom“ kkh i Cumo (F. S. 1749: 43).

Her **Tommas**, omn. 1608, måhända under ledigheten efter Johannes Canuti (Waaranen, Urkunder, II: 378).

Matthias Sigfridi, förut kapellan och senare domkyrkosysselman i Åbo, omn. här 1609 (F. S. 2490: 174)—1618 (F. S. 2536: 42, Sig. M S). Säges vara omnämnd ännu 1621.

Simon Johannis, kapellan här 1622, har undertecknat en längd (F. S. 2548: 34).

Stephanus Henrici, förut kapellan i Vemo, omn. såsom kkh här 1623, men blott för 3 å 4 veckor, ty han sjuknade snart och dog (Lbg I: 454). Hans son var prestmannen och bråkmakaren *Barthollus Stephani* (Lbg II: 454, 456 och flerstädes samt III: 339—340). Stephanus öfverlefdes af enka.

Johannes Clementis, omn. 1623—1628 (Str o. F. S. 2562: 29).

Simon Bartholdi Cardiaster eller Göös, omn. 1629 o. ff. Var tillstädes vid Åbo akademis invigning 1640 (Lbg II: 178), † 1674 (Str). Han hörde till Skitinbäcks ätt, i hvars vapen fanns en stjerna ofvanför ett hjerta. Deraf tog han namnet Cardiaster (Hist. Ark. XI: 335). Hans sigill (S B) i Hist. Ark. XI, tab. 33. Om hans dotter *Barbara* se Str.

Kapellaner:

Olof Carpis, omn. 1563, antagligen kapellan, hvilken genom hertig Johans bref af den $13/4$ 1563 erhållit „Mallt — 2 pundh“ (F. S. 2145: 23).

Her **Nils**, på Cumogårdh, omn. 1568, då han beseglade trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 223). En herr *Nils* i Kumo omn:s ännu 1580 och 1581 (F. S. 1383: 38).

Matthias Martini, omn. såsom Capellan 1583 (F. S. 2348: 58) o. 1590 (F. S. 1507: 13).

Jacobus Henrici, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut, och 1596 (F. S. 205: 67). Begrofs i Åbo den $17/3$ 1600 (Bidr. t. Åbo stads hist. I: 157).

Simon Johannis, omn. 1605 och 1606 (F. S. 2461: 97 o. 2467: 8) samt ännu 1622 under ledigheten efter kkh Matthias Sigfridi (F. S. 2548: 34).

Josephus Matthiæ omn. 1627, 1628 och 1630 (F. S. 2568: 49 och 2571: 72). Var död 1633, då hans enka *Anna Larsdotter* den $\frac{7 \text{ och } 12}{8}$ qvitterar hans rättigheter för 1631 och 1632 (F. S. 2589: 25 o. 54).

Canutus Johannis, omn. såsom coadjutor 1632 (Brenners ant:r i F. S.) och 1634 såsom prest, (F. S. 2590: 121).

Elias omn. 1638 (Str).

Kyrkslätt,

åtminstone från början af 1300-talet.

Hans Antonii bekom den $\frac{29}{10}$ 1551 collation på Kyrksläotts prestgäll och nämnes ännu 1556 (Str) samt såsom Her Hans 1560 och 1561 (F. S. 3180: 3 o. 3208: 36). Är antagligen densamme som Tynne eller Tönne Grabbe, hvilken omn:s som kkh 1557—1566 (F. S. 3109: 4 o. 5. 3111: 34 och 3277: 112).

Mårthen P., omn. 1567—1571 (F. S. 3287: 91 och 3320: 49). Den $\frac{7}{12}$ 1568 beseglade (M P) han menige mans i Kyrkslätt trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 225).

Då kyrkoherde tjensten var ledig 1571, supplicerade prestmannen Thomas Martini i underdånighet om detta gäll. Han hade då i 4 år tjenstgjort på konungens skeppsflotta, var bosatt i Kyrkslätt och hade af menige man derstädes blifvit begärd till kyrkoherde (Lbg I: 117). Genom konung Johans bref af den $\frac{23}{3}$ 1571 bekom samme Thomas 6 pund af klockareräntan från Kyrkslätt (F. S. 3330: 19).

Lars Sigfridi, omn. 1572—1593 (F. S. 3330: 35, 3463: 95). Den $\frac{6}{7}$ 1575 bekom han kon. Johans bref på

halfparten af spannmålstionden från Kyrkslätt (Lbg I: 144). Efter det han godkänt kon. Johans liturgi, meddelade domprosten i Åbo Henricus Canuti anvisning åt fogden i Raseborgs län att låta her Larentz obehindradt åtnjuta sitt årliga underhåll (Lbg I: 171). Den $^{26}/_9$ 1580 erhöll han, såsom sittande i en stor allmän väg, der han hade stor gästning, bref på underhåll (Lbg III: 48) och den $^6/_{10}$ 1586 eftergift på gärder (Lbg I: 220).

Andreas Petri omn. 1593—1618 (F. S. 3470: 94, Sig. A P, och 3602: 52). Den $^{19}/_6$ 1593 underskref han i Åbo Upsala mötes beslut och den $^{23}/_2$ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt konung Sigismund (Lbg III: 112). Den $^4/5$ 1605 bekom han bref på halfparten i st. för tredjedelen af kyrkotionden, emedan han såsom sittande i en stor allmän väg hade stor gästning (Lbg III: 197), hvilken förmån yttermera bekräftades genom kon. Gustaf Adolphs bref af den $^{17}/_5$ 1614 (Lbg I: 372).

Ericus Matthiæ, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1619—1632 (F. S. 3602: 44, 3659: 34, Sig. E M).

Abraham Olai Hermainen, tidigare fältpredikant, äfven på krigståg utomlands, sedan kapellan härstädes, omn. såsom kkh 1634 (F. S. 3665: 93), efter att ha undertecknat redan 1633 års tiondelängd (F. S. 3662: 49, Sig. A O H), † 1675 (Str). Såsom en af representanterne för Åbo stifts presterskap underskref han den $^{15}/_2$ 1640 riksdagsbeslutet i Nyköping (Ahlqvist, a. a. sid. 95). Den $^6/3$ 1640 bekom han drottning Christinas bekräftelse på förut af kon. Gustaf Adolph år 1614 åt kkh Andreas Petri medgifna halfpart af kyrkotionden, ehuru namnet i brefvet är felskrifvet: Andreas Petri i stället för Abrahamus Olai (Lbg II: 168). Han var 1640 tillstädes vid Åbo akademis invigning (Lbg II: 178). Hans hustru *Margareta* var dotter till hans företrädare.

Kapellaner:

Olof, omn. 1577, då han såsom predikant medföljde krigsfolket till Ryssland, och var här ännu 1585 (Fleege, Kyrkslätt socken, II: 175).

Simon, omn. 1590 (Fleege, a. st.).

Matthias Laurentii, omn. 1593, då han den ¹⁹/₆ i Åbo underskref Upsala mötes beslut.

Sigfredh, omn. 1600, (enl. Brenners ant:r i F. S.).

Jacobus Nicolai, omn. 1602 (Str).

Michael Erixi, omn. 1605 (Str).

Ericus Matthiae, omn. 1607—1609 (Fleege, a. st.), blef kkh, (se ofvan).

Olaus Andreæ omn. 1608 (Str).

Ericus Henrici, omn. 1610 (Str).

Henricus Gabrielis, Aboensis, omn. 1627 (Str).

Abrahamus Olai Hermainen, omn. 1630 (Fleege, a. st.), blef kkh här (se ofvan).

Olaus Petri, omn. 1635 till omkr. 1657. Hans efterkommande kallade sig *Gillberg* efter Gillobacka hemman, som Olaus Petri innehade (Fleege, a. st.).

Kyrobominne, se Storkyro.

Kökar kapell, se under Föglö.

Laihela,

kapell till Storkyro, invigdt 1508. eget pastorat 1576 (Lbg I: 149).

Kyrkoherdar:

Erik Eskilsson erhöll den $15/9$ 1576 kon. Johans collationsbref på detta nybildade pastorat (Lbg I: 149). Om hans underhåll för 1576 och 1577 se Asiak. 116. Omnämnes ännu 1578 (F. S. 4751: 30).

Matthias Martini befullmäktigades den $23/10$ 1578 (Str), måhända riktigare den $23/9$. Omn:s 1579 o. 1580 (F. S. 4754: 30 och 4757: 30). Efter långvarig sjukdom † före den $19/5$ 1580 (Lbg I: 185).

Jacobus Eschilli, förut kapellan här, medan kkh Matthias låg på sin sotsäng, begärdes af menige man i Laihela den $19/5$ 1580 till deras kkh (Lbg I: 185), hvilket han ock blef genom fullmakt af den $22/6$ 1580 (Str). Omn. såsom sådan 1581 (F. S. 4760: 37)—1610 (F. S. 4870: 95). Bekom den $3/3$ 1589 grefve Axel Leijonhufvuds bref på frihet från gårdar och gästning, emedan han hade ringa underhåll vid ett litet gäll med utfattig allmoge (Lbg I: 241). Han underskref i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut, † 1611 (Str). Hans hustru se Str.!

Sigfridus Johannis, förut kapellan här, omn. den $21/12$ 1611 (F. S. 4873: 36, Sig. S I. jfr Waaranen, Urkunder IV: 33)—1621 (F. S. 4941: 85). Hans enka *Agneta Hansdotter* bekom den $27/5$ 1630 kon. Gustaf Adolfs frihetsbref på ett af henne upptaget ödeshemman, hvarpå hon ännu erhöll drottning Christinas confirmation den $30/10$ 1637 (Lbg III: 360 och 398). Deras barn se Str.

Mattheus Bartollj, omn. såsom kkh den $15/9$ 1622 (F. S. 4940: 53).

Petrus Bartholomæi kallar sig pastor loci den 30/11 1624 (F. S. 4949: 46).

Haquinus Nicolai Galle, omn. 1626, † 1657 (Str, F. S. 4963: 38 o. 64, Sig. H N). År 1635 om hösten företrädde han Österbottens presterskap vid riksdagen i Stockholm (Ahlqvist, a. a. sid. 78). Hans hustru och barn se Str.

Kapellaner:

Johan eller **Hans**, omn. i Genealogia Sursilliana, sid. 24. Hans hustru *Anna Östensdotter* erhöll i sitt 2:dra gifte hans efterträdare

Jacobus Eschilli, blef kkh här (se ofvan).

Sigfridus Johannis var kapellan här några år, innan han blef kkh (se ofvan).

Petrus Johannis, som 1623 var vicepastor, lärar äfven varit kapellan (Str),

Lappajärvi, se under Pedersöre.

Lappfjärd,

kapell till Nerpes 1594, pastorat 1607. I Lappfjärds tiondelängd för 1608 heter det: „Eenn särskilt Sochnn, thär Wår Allernådig:te Herris och Konungz uthskickadhe Wällborne Jeronijmus von Birekholtz, Niels Jöransson och Jören Hansson haffue tillförordnat eenn sijinnerligh Kyrechioheerde till“ (F. S. 4861: 4, jfr desse fullmäktiges instruktion i Waaranen, Urkunder, II: 329 o. ff.).

Kyrkoherdar:

Petrus Thomæ Korppenius l. Corpenius, omn. 1607—1611 (F. S. 4861: 5, Lbg III: 242, F. S. 319: 24, Sig. P K, 4878: 109).

Mattheus Laurentij, tidigare fältpredikant, sedermera kapellan här, omn. såsom kkh den $14/2$ 1613—1616 (F. S. 4887: 100, 4899: 78). Den $9/4$ 1614 bekom han kon. Gustaf Adolfs bref på förskoning med oguldna gärder (Lbg I: 366).

Nicolaus Henrici Remannus, omn. 1617—1628 (F. S. 4906: 85, 4941: 72. 4960: 111, Sig NIC[OLAUS] HENRICIE).

Ericus Henrici Ilonius, omn. här den $14/8$ 1629 (F. S. 4963: 91, Sig. E H). Blef afsatt för sin orolighets skull, men besvärade sig till kungl. Maj:t öfver falsk angifvelse af biskopen i Åbo, hvarför drottning Christina i bref af den $30/8$ 1634 remitterade hans sak till Åbo hofrätt, som anbefalldes att efter föregående laga ransakning och dom förhjelpa bemålde prestman till hans rätt. I bref af samma dag anbefalldes drottning Christina jämväl ståthållaren i Åbo Ernst Creutz att i saken adsistera nämnde prestman (Lbg II: 69 och 70). Han återfick sedermera prestembetet och blef kkh i Pungalaitio, der han förekommer 1639 (Lbg III: 415), och slutligen i Urdiala.

Johannes Liungonis, son till kkh i Kalajoki Liungo Thomæ, skall hafva förestått Laihela pastorat, sannolikt åren 1633—1636 (Str). Hans hustru se Str.

Andreas Magni Kempe, Werml., kapellan i Nerpes 1620, kkh här 1636, † 1658 (Str). Bekom den $26/7$ 1645 tillåtelse att till sambruk med prestbolet förena ett ödeshemman (Lbg III: 460). Var gift med *Anna Warg*, kkh dotter från Torneå (Str).

Kapellaner:

Henricus Petri, omn. den $14/3$ 1597 (F. S. Ecclesiastica).

Mattheus Laurentij, omn. den $^{26}/_7$ 1601 (F. S. 2432: 248), blef sedan kkh (se ofvan).

Lappo

i Åbo län,

tidigare kapell till Euraåminne, hvarom F. S. 2342: 28 för år 1582 innehåller följande marginalanteckning: „Lappå Cappelgeldh ligger till Effrabominne medh sin Tiond och årlige Rentan til Närfinlandh.“ jfr Lbg II: 115. Härifrån afskildes det till eget pastorat omkring 1630, eller snart derefter, men kallas äfven senare „Lappis Cappelgeldh.“ Tidtals förekommer i äldre handlingar Lappo sammanfördt med Raumo stad eller socken, hvars kyrkoherde Michael Stephani äfvensom Matthias Sigfridi jämväl tecknat sig såsom kkh i „Lappå socken“. (F. S. 1185: 1 och 34, 1241: 77. 1362: 87, 153: 6, 1479: 85, 1548: 19, 1557: 29, 1747: 5).

Kapellaner:

Christiernus Andreæ, omn. 1567 (F. S. 1089: 33) — $^{10}/_5$ 1579 (F. S. 1363: 56). Den $^6/_10$ 1575 bekom han kon. Johans bref på ett klockaretorp (Lbg III: 39). Hans underhåll för 1576 och 1577 omnämnes i Asiak. 36.

Her **Per**, omn. 1582 (Asiak. 110) och 1584.

Martinus Petri, omn. såsom blind den $^7/_8$ 1595, då hertig Carl utfärdat åt honom underhållsbref på 10 tunnor (Lbg III: 124), och likaså den $^{30}/_6$ 1609, då han på detta underhåll bekom kon. Carls confirmationsbref (Lbg III: 241), hvartill Martinus Petri lemnat qvitto den $^{21}/_7$ s. å. (Lbg III: 242). Sannolikt åsyftas samme person äfven i kon. Gustaf Adolphs underhållsbref af den $^{17}/_4$ 1614 (Lbg I: 367), ehuru i skrifvelsen står: Masku, i stället för Lappo.

Kyrkoherdar:

Mathias Erici, omn. 1630 (F. S. 1889: 47).

Matthias Matthiæ, omn. såsom „p[astor] i Lappis Cappellgeldh“ 1631 — 1637 (F. S. 1895: 114 o. 126) och såsom kyrkoprest i Lappis den $\frac{9}{10}$ 1633 (F. S. 1900: 126). Den $\frac{19}{9}$ 1634 bekom han frihetsbref på ett hemman i Lappis by (Lbg III: 375). Han torde varit död den $\frac{4}{7}$ 1637, då drottning Christina meddelade afslag på kkh i Euraåminne Wojolani anhållan, att Lappo måtte återförenas med den förra socknekyrkan (Lbg II: 115).

Johannes Gregorii Aurelius, omn. den $\frac{7}{1}$ 1640, då grefve P. Prahe förordnade till prestbol samma hemman. för hvilket frihetsbref 1634 beviljats åt företrädaren (Lbg II: 177), † 1692 (Str). Han var son till kkh i Raumo Gregorius Clementis.

Lappo

i Vasa län,

kapell till Storkyro åtminstone 1561, pastorat på grund af konung Johans bref af den $\frac{11}{7}$ 1581 (Lbg I: 192).

Kyrkoherdar:

Henricus Petri Jnde, omn. den $\frac{18}{7}$ 1582 (F. S. 4764: 144, Sig. HP, jfr Arw. X: 184).

Bernhardus Petri, omn. 1585—1593 (F. S. 4772: 36. hvarest åberopas kungabref af den $\frac{26}{9}$ 1584, deri åt herr Bären till årligt underhåll anvisas hälften af tionden från Lappo. och 4799: 31). Den $\frac{3}{3}$ 1589 bekom han grefve Axel Leijonhufvuds bref på frihet från gärder och gästning, emedan han hade ringa underhåll vid ett litet gäll med utfattig allmoge (Lbg I: 241), och den $\frac{14}{9}$ 1590 kon. Johans bref på förbättradt underhåll (Lbg I: 252). Hans enka *Margareta Markusdotter* erhöll den $\frac{8}{8}$ 1595 hertig Carls bref på 8 tunnor spannmål årligen till underhåll för sig och sina många små barn (Lbg III: 125).

Martinus Henrici, omn. 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut. Tecknar sig 1616 med tillnamnet Bovilanus (F. S. 4906: 91, Sig. M H). Kort derefter omnämnd såsom blind (Lbg I: 411), förekommer han här ännu 1622 (F. S. 4940: 72).

Georgius Matthiæ Markarus eller Crapp, omn. den $2/5$ 1622 (F. S. 4941: 60) — 1629 (Str).

Christopher Johannis Gronovius, omn. 1630 (F. S. 4963: 116), † 1652 (Str). Den $16/8$ 1647 bekom han landshöfdingen Hans Kyles frihetsbref på ett hemman (Lbg II: 306).

Kapellaner:

Henricus Jnde blef kkh här (se ofvan).

Matthias Thomæ underskref 1593 Upsala mötes beslut. Den $13/9$ 1594 utfärdades för honom hertig Carls bref om brandhjelp och den $29/9$ s. å. bref om årligt underhåll af 10 tunnor spanmål, emedan han hade ett litet kapellgäld med fattig allmoge (Lbg I: 283, 285).

Johannes Gronovius, afsatt för fylleri 1600 (Str).

Christophorus Johannis Gronovius, den föregående son, blef kkh här (se ofvan).

Lehijärvi, se under Hattula.

Lemland,

från 1200-talet.

Kyrkoherdar:

Laurentius Nicolai, omn. 1553 (F. S. 2642: 26) och ännu 1563 (Sv. Riksarkivet). Den $23/6$ 1558 bekom han hertig Johans underhållsbref (Lbg I: 33).

Georgius Hendrici. omn. 1564 (F. S. 2745: 106—107)—⁵/₁₁ 1599 (F. S. 2817: 88, Sig. I H). Var en af de 5 kyrkoherdar från Åland, som den ²⁰/₁₀ 1568 beseglade trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 222). Underskref i Åbo den ¹⁹/₆ 1593 Upsala mötes beslut.

Laurentius Matthiæ, omn. 1600 (F. S. 2823: 109, Sig. L M)—1607 (F. S. 2846: 52).

Martinus Nicolai Buscherus, förut kapellan i Lumparland, omn. såsom kkh här 1608 (F. S. 2851: 55)—²⁷/₈ 1639 (Lbg III: 420). Lefde ännu 1642 (Str). Bekom den ³/₁₀ 1613 kon. Gustaf Adolphi frihetsbref för en gård (Lbg I: 360) och den ²²/₅ 1619 samme konungs bref på efterskönt halfpart af resterande gårdenpenningar (Lbg III: 328).

Lumparland,

kapell till Lemland ungefär från början af 1600-talet.

Kapellaner:

Martinus Nicolai Buscherus blef kkh (se ofvan). Måhända är han den her *Mårthen* kapellan, som för 1604 omn:s i F. S. 2833: 77.

Isak Martini Buscherus, den föreg:s son, omn. 1637 och den ²⁷/₈ 1639, då grefve P. Brahe utfärdade för honom förlänings- och säkerhets-bref på ett hemman (Lbg III: 419). Blef kkh i Lemland 1645 (Str).

Lemo,

sannolikt från slutet af 1300-talet.

Kapellaner:

Peder Mattsson, omn. 1533—1561 (Arw. V: 318 och VIII: 162). Var tillika prost i Masku härads prosteri (Lbg III: 4).

Georgius Petri, omn. 1563—1566. Supplicerade om underhåll hos hertig Johan, som den $28\frac{1}{2}$ 1563 jämväl beviljade detta (Lbg I: 51). Nödgades sedan i saköre erlægga 50 mark för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 70).

Sigfridus Thomæ, omn. 1567 (F. S. 1086: 18) —1569 (F. S. 1130: 53).

Olaus Jacobi l. **Oleff Jacobson**, skall förut ha varit länsman (Str), omn. såsom kkh den $15\frac{1}{8}$ 1570, då han erhöll kon. Johans collationsbref på Lemo prestgäll (Lbg I: 113). Om hans underhåll för 1576 och 1577 se Asiak. 35. Den $1\frac{1}{6}$ 1576 utfärdade kon. Johan för honom bref om villkorligen förbättradt underhåll (Lbg III: 40). Han underskref i Åbo den $19\frac{1}{6}$ 1593 Upsala mötes beslut. Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (meddeladt af K. Grotenfelt). Omnämnes ännu 1612 (F. S. 1758: 411, Sig. O I).

Sigfrid omn. 1613.

Ericus Henrici, Björneburgensis, förut kapellan i Willnäs, omn. såsom kkh här 1615 (F. S. 1768: 70, Sig. E H) — 1634 (F. S. 1905: 104), † $12\frac{1}{5}$ 1636. Epitaphium öfver honom och hans hustru *Christina Blum* se Str.

Jacobus Stephani, Bor., omn. 1637, † 1677 (Str). Antagligen samme man, som den herr Jacob Stephani, hvilken den $9\frac{1}{10}$ 1630 erhöll kon. Gustaf Adolphs fullmakt att vara en regementspredikant öfver allt krigsfolket i Norrfinland (Lbg II: 37).

Willnäs,

kapell till Lemo med egen kapellan åtminstone från 1592.

Kapellaner:

Ericus Henrici, omn. 1592 (Str). Underskref i Åbo den ¹⁹/₆ 1593 Upsala mötes beslut. Blef kkh i Lemo (se ofvan).

Sigfridus Michaëlis, afsatt för falskt vittnesmål den ⁷/₂ 1625 (Lbg III: 346).

Herman Petri Busk (Str).

Clemens Magni (Str).

Jacobus Bartholdi, tillsatt 1637 (Str).

Lempälä,

åtminstone från medlet af 1400-talet.

Kyrkoherdar:

Mårthen, omn. här 1550 och 1554 (Länsregister i Sv. Kammararkivet). Han var 1550 tillika prost i Öfra häradet af Cumogårds län, hvilket prosteri omfattade 8 socknar: Kyro, Birkala, Orivesi, Kangasala, Lempälä, Vesilaks, Sastamala [= Karkku] och Kalliola [= Tyrvis] (F. S. Tillägshandlingar N:o 241).

Olaus Martini Crock, omn. såsom kkh här 1556 (F. S. 2034: 19) — 1574 (F. S. 2271: 15) och från 1575 i Wånå. Den ¹⁰/₁₁ 1568 beseglade (O M ¹) han menige mans i Lempälä socken trohetsförsäkran åt konung Johan (Svenska Riksdagsakter, II, sid. 224). Om hans underhåll i Lempälä se Asiak. 45.

---

¹) Se Hist. Ark. XI, tab. 25.

Jacobus Henrici Smogrodh, omn. 1575 (F. S. 2282: 12) — 1583 (F. S. 2352: 15), flyttade sedan till Stockholm, der han var predikant vid finska församlingen 1583—1588, derefter kkh i Björneborg.

Nils Laurentii, omn. såsom kkh här den $^{23}_{/6}$ 1584, då han erhöill kon. Johans försvarelsesbref (Lbg I: 202).

Andreas Petri hade tillhört Nådendals kloster, tvifvelsutän såsom prestmunk, omn. såsom kkh här 1584 (F. S. 2363: 20) — 1609. då han dog (jfr F. S. 2499: 19). Underskref i Åbo den $^{19}_{/6}$ 1593 Upsala mötes beslut och den $^{23}_{/2}$ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt konung Sigismund (Lbg III: 112). Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 och satt fängslig på Åbo slott 1606 o. 1607 (medd. af K. Grotenfelt). Den $^{6}_{/8}$ 1601 erhöill han frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 155). Hans sigill A P i F. S. 313: 27.

Nicolaus Eriki, Aboensis, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1611 (F. S. 2504: 41, Sig. N E), † 1616 (Str).

Martinus Eriki, kallar sig Past. Lemp. 1618 (F. S. 2434: 47, Sig. M E B).

Johannes Matthiæ Särki, förut kkh i Janakkala, omn. här 1618 (F. S. 2540: 27) och den $^{23}_{/4}$ 1623 (F. S. 2544: 5), † s. å. (Str).

Jacobus Jacobi Hiisi, Lundensis, förut kapellan i Akkas, blef kkh här 1624, † 1626 (Str).

Michael Martini Mæxmontanus, förut kapellan i Birkala, omn. här 1626 (F. S. 2567: 23) o. följ., † $^{17}_{/1}$ 1650. Hans hustru hette: *Gertrudh Jacobsdotter*, deras dotter: *Angnis Michelsdotter* (F. S. 1918: 195).

Kapellaner:

Nicolaus Erics, omn. den $\frac{1}{9}$ 1591 (F. S. 2410: 4) och 1593. då han den $\frac{19}{6}$ underskref i Åbo Upsala mötes beslut. Blef kkh här (se ofvan).

Simon Clementis 1609 (Str).

Martinus Erics, omn. 1615 och den $\frac{13}{1}$ 1616 (F. S. 2518: 31, Sig. M E B, och 2524: 18). Synes ha blifvit kkh här (se ofvan).

Martinus Jacobi Lignipæus, född 1589 i Puujalka by af Loimijoki socken. hvaraf han tog sig ett latinskt tillnamn. Prestvigd 1619, blef han kapellan här 1625 och kkh 1650. † 1670 (Str). Hans hustru hette *Lisbetta Matzdotter* (F. S. 1918: 195).

Andre prester:

Her **Bertil Pauli**, omn. såsom klockare här 1580—1586, † 1587 (Sv. Riksarkivet). Han supplicerade 1582 hos kongl. Maj:t om sitt underhålls bibehållande och förbättrande (Lbg I: 196), hvilket ock beviljades genom kon. Johans bref af den $\frac{22}{6}$ 1582 (Lbg III: 55).

År 1630 hade Dn **Ericus Johannis** något prestembete i Lempälä. Hans hustru hette *Walborg Michelsdotter* (F. S. 1918: 195).

Letala,

sannolikt från början 1400-talet. Hette fördom „Undamala“, som blef namnet på ett kapell till Letala, sedan en kyrka af sten år 1468 blifvit uppförd i Letala by. — För 1596 finnes i Letala sockens tionde register följande anteckning af kyrkoherden: „I förbe:de Letala Soehn ähr 4 capeller,

fempte ähr moderkyrkian, och i 2 cappeller holles messan huar Sundagh och i de andre 2 huar tridie Sundagh, i moderkirckien huar helig dagh“ (F. S. 1566: 37).

Kyrkoherdar:

Ericus Jacobi (icke Gregorii, såsom hos Str), omn. såsom kkh här 1554—1579 (F. S. 1362: 75, Sig E I). Var efter all sannolikhet fader till biskop Ericus Erics i Åbo. Han nödgades erlägga i saköre 50 mark för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71). Hans underhåll för 1576 och 1577, se Asiak. 36.

Henricus Petri, omn. 1581—1587 (F. S. 1392: 95 och 1479: 15). Synes ha genom stämplingar med socknens bönder trängt sig in till denna lägenhet i stället för Martinus Olai, åt hvilken domprosten i Åbo Henricus Canuti förskaffat kungl. Maj:ts confirmationsbref på Letala prestgäll (Arw. X: 191—194).

Gregorius Erics, en broder till biskop Ericus Erics, omn. här 1589 (Str, men antagligare från 1590, då tjensten synes varit ledig 1589, Lbg III: 95, hvarest kkh:s namn saknas) — 1620 (F. S. 1816: 81). Han underskref i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut. Sonen *Ericus Gregorii* synes de sista åren från 1621 varit sin faders vice pastor (Str, F. S. 1837: 55).

Her ***Claës*** l. ***Nicolaus***, omn. såsom kkh i Letala den $10/5$ 1624 (F. S. 1842: 72) — 1627, då han den $24/6$ begrofs i Åbo domkyrka (Bidrag till Åbo stads hist. I: 185).

• ***Petrus Bartholomæi*** l. ***Bartholdi***, eller ***Peder Bartholinus***, förut fältpredikant, omn. såsom kkh här 1629 (F. S. 1883: 34, 1889: 46) — 1639, då han den $26/8$ erhöill grefve P. Brahes förlänings- och frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 418). Den $17/3$ 1633 hade han erhållit

generalguvernören G. Oxenstiernas underhållsbref (Lbg II: 50). Antagligen med anledning af en underdånig supplik (Lbg III: 387) bekom han den $28\frac{1}{2}$ 1635 drottning Christinas underhållsbref (Lbg III: 381). Den $\frac{7}{8}$ 1635 aflät drottning Christina ett förmaningsbref till Letala församlingsboar att åt kkh ordentligt betala hans rättigheter (Lbg II: 85).

Laurentius Sigfridi, förut slottspredikant i Åbo, omn. här 1640, då han var närvarande vid Åbo akademis invigning (Lbg II: 178). Lefde ännu 1652 (Str).

Kapellaner:

Jacobus, omn. 1571 (meddeladt af K. Grotenfelt).

Gregorius Erics, blef sedan kkh här (se ofvan).

Andreas Olai, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut.

Ericus Gregorii, son till kkh Gregorius Erics och slutligen dennes vice pastor (se ofvan).

Petrus Bartholomæi, blef sedan kkh här (se ofvan).

Her ***Erich***, omn. 1630 såsom kapellan här (F. S. 1890: 38).

Laurentius Sigfridi, blef kkh här (se ofvan).

Lillkyro,

så benämndt redan 1610 (F. S. 317: 24), men i äldre tid och äfven senare, ännu 1643, kalladt „Alastaro“, var kapell till Storkyro före 1561 (Lbg II: 395) och blef eget pastorat 1607, men var dertill bestämdt redan 1588 (Lbg I: 233—234).

Kyrkoherdar:

Casparus Martini Alstadius, Austr., förut kapellan i Storkyro, omn. såsom kkh här 1607 (F. S. 4861: 19, Sig. C M), † icke långt efter tillträdet. Hans hustru se Str.

Jacobus Henrici, Tav., omn. den $15/3$ 1609 såsom kkh i „Kyråbominne Alastaro“ (F. S. 314: 28) och den $13/6$ 1610 såsom kkh i LillKyrå (F. S. 307: 23, Sig. I H). Benämner sedan sitt gäll omvexlande Alastaro och Lillkyro och tecknar sig den $17/5$ 1626 såsom pastor „in Alastaro seu in Minori Kyrö“ (F. S. 4953: 119). Han var måg till företrädaren och afled 1644 (Str).

Kapellan:

Her **Sigfrid**, omn. 1593 (Lbg I: 371).

Limingo

förekommer såsom egen, från Salo afsöndrad, kyrkolägenhet redan 1477 (Sv. Boken N:o 664).

Kyrkoherdar:

Thomas Ingonis, omn. såsom kkh här 1547 (Sv. Riksarkivet)—1574 (F. S. 4739: 128, Sig. T I). Var 1555 prost i Norre Finland [af Österbotten] (Lbg III: 4). Synes 1563 varit anklagad för försummelse i tjensten (Lbg III: 16). Genom kon. Johans bref af den $13/3$ 1574 blef han försäkrad om sin laxtionde (Lbg III: 35).

Henricus Laurentii Lithovius, hemma från Littois by i S:t Carins socken, hvaraf han tog sig namn, omn. såsom kkh här 1575, då den $10/4$ för honom utfärdades kon. Johans collationsbref på Limingo prestgäll med lika underhåll, som hans företrädare åtnjutit (Lbg I: 141)—1614 (F. S. 4882: 22, Sig. H L). Genom kon. Johans bref af

den $21/2$ 1590 bekom han vederlag för den skada, som drabbat honom jultiden 1589, då rikets fiender uppbrände Limingo prestgård och borttogo det mesta han egde (Lbg I: 247). Den $12/10$ 1592 bekom han ytterligare kon. Johans underhålls- och frihetsbref till skadeersättning för det han för andra gången fått sin prestgård uppbränd och sin egendom sköflad af ryssarne (Lbg I: 269). Den $19/6$ 1593 underskref han i Åbo Upsala mötes beslut. Han var då äfven prost i Österbottens norra prosteri. Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt). Slutligen utfärdades för honom och hans hustru kon. Gustaf Adolfs bref af den $13/3$ 1614 om frihet på ett hemman, emedan han „är fallen i en dödlig sjukdom och lefver i stor eländighet“ (Lbg I: 363). Hustru och barn se Str.

Josephus Henrici Lithovius, omn. 1615 såsom vicepastor här (F. S. 4896: 83, Sig. I H) och derefter såsom ordinarie kkh till 1648. Hustru och barn se Str.

Kapellaner:

Gregorius, omn. 1589 (F. S. 164: 9, Lbg III: 98) och 1591, då kon. Johan den $10/9$ meddelade honom underhållsbref för det han blifvit sköflad af fienden (Lbg I: 262).

Johannes Henrici Lithovius, son af kkh Henricus Laurentii, omn. 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut. Omnämnes såsom kyrkoprest i Uleå 1609 (F. S. 314: 30).

Josephus Henrici Lithovius blef kkh här (se ofvan).

Laurentius Matthiae Lochtovius uppges ha 1615 blifvit ordinerad till kapellan i Limingo. Kkh i Lochteå 1620, † 1637 (Str).

Christianus Henrici Lithovius (Str). Hustru o. barn se Str.

Sigfridus Canuti, af domkapitlet den ³⁰/₁₁ 1625 förordnad till kkh i Carlö.

Isaacus Josephi Lithovius 1628. Pastor loci 1648, † 1652 (Bergholm, Sukukirja).

Muhos,

kapell först under Salo, men förlagdt under Limingo. då detta afsöndrades från Salo, sedermera under Uleå, när detta afskildes från Limingo. Eget pastorat 1766.

Kapellän:

Abraham Erics Bong 1630. Suspenderad 1646, men restituerad följande år (Str).

Lochteå,

annex till Gamla Karleby 1467. Eget pastorat antagligen från den ¹¹/₉ 1578 (F. S. 4754: 30 och 31, marginalanteckning). Benämnes dock äfven senare „Cappelgiel“, så i ett förläningsregister af 1593.

Kyrkoherdar:

Jacobus Erics, omn. 1579 (F. S. 4754: 30) — 1593 (F. S. 4799: 32). Genom kon. Johans bref af den ⁹/₉ 1581 fick kkh här sitt underhåll förbättradt (Lbg I: 193). Str. uppger, att han med hela sin familj, utom sonen Ericus, drunknat 1592.

Ericus Jacobi, den föregåendes son, omn. såsom kkh här 1593, då han i Åbo den ¹⁹/₆ underskref Upsala mötes beslut, — 1620 (F. S. 4929: 181, Sig. E I). Bekom den ¹⁷/₄ 1600 hertig Carls bref om tillgift på ogulden skuld.

emedan han under klubbekriget lidit stor skada af det upproriska finska partiet (Lbg I: 320). Underskref jämte öfrige pastorer från Österbottens norra prosteri år 1614 qvitto å bekommet årligt underhåll 70 tunnor spannmål (Lbg III: 286, jfr III: 232).

Laurentius Matthiæ Lochtovius l. Granberg, född i Salo 1582, skall ha blifvit 1615 ordinerad till kapellan i Limingo, kkh här 1620, † 1637 (Str). Omn. 1626 (F. S. 4958: 47, Sig. L M) och 1628 (F. S. 4961: 97). Hustru o. barn se Str.

Carolus Erici, förut kapellan här, kkh 1637. † 1640 (Str).

Kapellaner

(i 2 serier, enl. Str):

Mauritius Simonis, omn. 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut.

Petrus Johannis Prochæus, befullmäktigad 1623, blef 1641 kkh i Kelviå (Str).

Carolus Erici blef kkh här (se ofvan).

Ericus Laurentii Granberg 1638, blef kkh här 1647 (Str).

Loimijoki,

sannolikt från 1420-talet.

Kyrkoherdar:

Marcus Benedicti, omn. såsom kkh här 1554—1587. Blef 1557 prost i Nedre Satakunda prosteri. Fick den $20/2$ 1562 sitt underhåll bestämdt af hertig Johan (Lbg

I: 42). Nödgades betala 50 mk saköre för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71). Erhöll den $17/5$ 1564 kon. Eriks confirmation till kon. Gustafs åt honom meddelade collation på Loimijoki prestgäll (Lbg I: 113). För sjelfrådighet och dåligt lefverne beskylldes han i ett bref af den $2/10$ 1582 från superintendenten i Åbo stift domprosten Henricus Canuti (Arw. X 195—197). Om hans underhåll för 1582 se Asiak. sid. 119. Sistnämnda år den $20/10$ erhöll han ett kon. Johans underhållsbref (Lbg III: 58). Afled 1587 (F. S. 2386: 57).

Johannes Johannis, omn. 1588 (F. S. 2393: 46, Sig. I I) — 1622 (F. S. 2548: 35). Underskref i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut och vid kröningen i Upsala den $23/2$ 1594 trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112). Den $20/11$ 1595 bekom han frihet från gärds erläggande (Lbg III: 129). 1593 års tionderegister och 1594 års ödeshemmans register beseglade han endast med sitt bomärke, „efter — säger han — M. Erich Biscop i Åbo haffuer mitt Signett medh sigh i Swerige“ (F. S. 2423: 70 och 118). Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt).

Georgius Johannis, omn. 1624 (F. S. 2554: 87, Sig. I I) — 1638 (Str). Den $29/4$ 1624 erhöll han kon. Gustaf Adolfs confirmation till biskopens i Åbo collationsbref på Loimijoki gäll (Lbg I: 463).

Claudius Martini Brennerus, förut domkyrko-syssloman i Åbo, blef 1639 kkh här och 1640 i Töfsala.

Kapellaner:

Her **Thomas Olai**, omn. den $21/6$ 1578 (F. S. 1334: 57).

Her **Knut** före 1582 (Arw. X: 196).

Jacobus Henrici, omn. såsom kapellan här 1587, då han bestyrkte ett ödeshemmans register, „efter Gudh kallade Her Marcus kirkeherden“ (F. S. 2386: 57).

Matthias Laurentii, omn. 1593, då han i Åbo den $^{19}/_6$ underskref Upsala mötes beslut.

Samuel, omn. 1632 (Bidrag till Åbo stads hist. IV: 153).

Georgius Bartholdi, tillträdde 1635 (Str). Omn. den $^{25}/_1$ 1640 såsom vice pastor (F. S. Åbo län 1639 Afkortning, bl. 433).

Diaconer:

Georgius Pauli, omn. 1634 (F. S. 1918: 293).

Laurentius Petri, Aboënsis, omn. den $^{25}/_1$ 1640 (F. S. Åbo län 1639 Afkortning bl. 433).

Lojo,

åtminstone från 1320-talet.

Kyrkoherdar:

Thomas Gregorii l. **Jöransson**, omn. såsom kkh här 1552—1559. Han var 1555 tillika landsprost i Raseborgs prosteri (Lbg III: 4). Han hade sig 1559 af hertig Johan till underhåll efterlätet 4 pund tionde råg och 3 pund tionde korn (F. S. 3154: 4).

Jöns Martini bekom den $^{29}/_4$ 1562 collation på Lojo prestgäll (Leinberg, Hertig Johans Diarium, sid. 57). Nödgrades erlägga 50 mark i saköre för den ed han 1563

gjorde hertig Johan och omnämnes sålunda ännu 1564 (Lbg I: 71).

Petrus Nicolai Härkä, omn. här 1566—1579 (F. S. 3279: 136, 3386: 71). Den $\frac{6}{12}$ 1568 beseglade (P N ¹) han menige mans i Lojo trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 225). Den $\frac{29}{5}$ 1569 erhöll han kon. Johans confirmationsbref på Lojo prestgäll med ränta och underhåll (Lbg I: 101). Emedan han godkänt kon. Johans liturgi, förständigade domprosten i Åbo Henricus Canuti den $\frac{23}{1}$ 1579 fogden i Raseborgs län att låta kkh i Lojo obehindradt bekomma sitt underhåll (Lbg I: 170).

Thomas Olai, från Karstu by i Lojo (Str), omn. 1579, då han bekom kon. Johans collationsbref på Lojo prestgäll (Lbg I: 169)—1594. Den $\frac{31}{5}$ 1585 erhöll han grefve Axel Leijonhufvuds bref om tillgift för resterande gårdar (Hist. Ark. XV: 71). Han underskref i Åbo den $\frac{19}{6}$ 1593 Upsala mötes beslut.

Thomas Simonis, Tavast., omn. 1596 (F. S. 3473: 72, Sig. T S)—1616 (F. S. 3591: 93). Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt).

Isaacus Petri Melartopæus, tidigare Diacon i Kimito, från 1613 kkh i Rimito och från 1617 kkh här (F. S. 3591: 127, Sig. I P M ²), † omkr. 1624 (Str). Han var en broder till skolrektorn i Åbo, slutligen biskopen i Viborg Gabriel Petri Melartopæus.

Her **Klas** bekom den $\frac{15}{12}$ 1624 collation på Lojo gäll (Lbg I: 472).

1) Hans sigill se Hist. Ark. XI, tab. 10.

2) Se Hist. Ark. XI, tab. 9, hvarest tryckfel: 1628, i st. f. 1620

Matthias Laurentii, född i Nummis by af Lojo, förut skollärare i Helsingfors (Str), omn. 1625 (F. S. 3632: 14) — 1635 (F. S. 3665: 89). † såsom prost 1636 (Str).

Sveno Torchilli, förut domkyrkosyssloman i Åbo. Bekom den $23/5$ 1637 drottning Christinas confirmationsbref till Åbo domkapitels för honom utfärdade collation på Lojo prestgäll (Lbg II: 112). Han nämnes äfven såsom prost 1640, då han var tillstädes vid Åbo akademis invigning (Lbg II: 178), † 1670 (En gammal urkund om släkten Wallenius, sid. 15). Hustru och barn se Str.

Kapellaner:

Simon Nicolai Ruuth, Nyl., omn. här 1573 (Str). Blef senare kapellan i Torneå och i Kemi och slutligen kkh i Kemi.

Bertil Sigfridi, omn. 1583. då han den $13/7$ bekom kon. Johans bref om efterskänkta resterande gårdar för ett af honom upptaget hemman Paloniemi i Lojo (Lbg III: 61), och 1586, då han såsom en gammal prestman och utarmad erhöill grefve Axel Leijonhufvuds bref på frihet för resterande gårdar från ett af honom bebodt torp i Paloniemi by (Lbg III: 71). Hans enka *Agnes*, bekom den $17/10$ 1590 kon. Johans bref om efterskänkta gårdar (Lbg III: 488).

Henrik Magni, omn. 1584 (F. S. 1414: 30).

Thomas Laurentii, omn. 1593, då han i Åbo den $19/6$ underskref Upsala mötes beslut.

Ericus Thomæ, omn. 1593, då han i Åbo den $19/6$ underskref Upsala mötes beslut.

Petrus Matthiæ Taffuia, Nylandensis, tillsatt 1617 (Str), omn. äfven den $^{21}/_6$ 1624 (F. S. 216: 125). Blef sedermera kkh i Karis.

Johannes Jacobi, omn. här 1634 (Str).

Lokalaks,

kapell till Vemo från 1409, eget pastorat 1639—1690.

Kyrkoherde:

Laurentius Thomæ, tillsatt 1639. Genom bref af den $^1/_8$ 1639 tilldelade grefve P. Brahe honom prestbol (Lbg II: 146).

Löppis,

eget pastorat sannolikt mot slutet af katolska tiden. Var sedan medlet af 1500-talet annexa till Janakkala (F. S. 3746a: 3), utom i slutet af 1550-talet och början af 1560-talet, då det var kapell till Vichtis i 5 års tid. (F. S. 3968: 8). Ånyo eget pastorat 1630 (Str).

Kapellän:

Matz Ollsønn, omn. såsom Gudz Ordz Tienare här den $^{14}/_6$ 1576 (F. S. 4123: 51).

Kyrkoherde:

Abrahamus Henrici, omn. såsom kkh här den $^{20}/_7$ 1632 (F. S. 4498: 41), 1634 (F. S. 4522: 29, Sig. A H) och ännu den $^{15}/_3$ 1637.

Lumparland, se under Lemland.

Lundo,

åtminstone från 1330-talet. Var under katolska tiden sedan 1340 prebende åt domprosten i Åbo (Sv. Boken N:o 101).

Theologie lektorns i Åbo skola prebende omkr. 1617—1630. Derefter theologi inferioris vid Åbo gymnasium prebende 1630—1640 och sedan akademie prebende intill 1826.

Kyrkoherdar:

Ragvald, omn. såsom kkh här 1548, 1549 och 1554, död sannolikt 1556.

Sigfrid Martini, omn. 1557, då han den ²⁰/₁₂ bekom hertig Johans bref om efterskänkt lån (Lbg I: 23) — 1567 (Sv. Riksarkivet). Hade blifvit anklagad för tjensteförsummelse och vinningslystnad, men frikändes den ²⁶/₅ 1564 (Kon. Erik XIV:s Nämnds dombok, sid. 137).

Mathias Erics, omn. den ²⁶/₁₁ 1568, då han be-seglade (M E) bofaste bönders i Lundo trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Den ¹⁶/₅ 1569 bekom han kon. Johans confirmationsbref på klockareräntan från Lundo (Lbg I: 99). Förekommer sedan under följande år (F. S. 1320: 20, 1323: 192 och 1334: 16). Om hans underhåll 1576 och 1577 se Asiak 32. Omnämnes ännu 1579. då domprosten i Åbo Henricus Canuti till tvenne kon:s tromän aflät ett bref, hvari han rekommenderade till Lundo pastorat herr Christiern Andreæ, som väl varit 30 år i prest-tjenst, i händelse herr Mattz skulle få ett annat gäll, nämligen Euraåminne (Lbg I: 177—178), hvilket han ock erhöll och hvarest han dog 1587. — Christiern Andreæ förekommer sedan såsom kkh i Pöytis, der han omnämnes från 1581 (F. S. 1392: 102).

Bertill Henrici, omn. 1580 (F. S. 1374: 42, Sig. B H) — 1583 (F. S. 1417: 46). Den ²²/₆ 1581 utfärdades öppet kungabref för Her Bertill, kkh i Lund, att behålla klockarebolet i samma socken (Sv. Riksark. Några Conceptor, vtgångne anno 1581—1583, bl. 21).

Barthollus Erics Göös, omn. den $^{27}/_8$ 1583 (F. S. 1421: 26, Sig. B E ¹⁾)—1608 (F. S. 311: 94). Bekom den $^{5}/_2$ 1589 grefve Axel Leijonhufvuds bref om efterskänkt gård för det han „bor på en stor allmän väg och hafver stor gästning“ (Lbg III: 89). Underskref i Åbo den $^{19}/_6$ 1593 Upsala mötes beslut. Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt). Vittnesbörd af honom se F. S. Ecclesiastica. Var död 1609, då hans son *Grelss Berthillszon* undertecknade tionderegistret och beseglade det med fadrens sigill (F. S. 1705: 74). Hans enka *Cecilia Hansdotter* nämnes 1609 (Hist. Ark. XI: 336).

Simon Martini, omn. såsom kyrkoprest här 1610 (F. S. 1715: 23, Sig. S M)—1616 (F. S. 1782: 124). Omn:s här redan 1609, enl. meddelande af K. Grotenfelt.

Ericus Erics Alftanus, theologie lektor vid Åbo skola, innehade Lundo såsom prebende, omn. här den $^{11}/_1$ 1621 (F. S. 1819: 103, Sig. E E) och den $^{25}/_4$ 1622 såsom pastor Lundoensium (F. S. 1826: 49). Blef kkh i Töfsala 1623, † 1639.

Mag. **Thomas Thomæ Florinus**, theol. lektor i Åbo skola 1623. Tillika kkh i Lundo annexa, hvilken han fick behålla äfven efter det han 1628 måste lemna lektorstjensten åt Eskil Petræus. Blefven theologus inferior vid Åbo gymnasium 1630 förblef han fortfarande kkh i Lundo, tills han den $^{2}/_5$ 1634 utnämndes till kkh i Vasa och Mustasaari, † 1648. Hans namnteckning såsom kkh i Lundo förekommer i F. S. 1855: 40, 1873: 33, 1918: 60, Sig. T F.

Mag. **Ericus Matthiæ Bothniensis** var såsom theologus inferior vid Åbo gymnasium tillika kkh i Lundo

---

¹⁾ Se Hist. Ark. XI, tab. 33.

1634—1636, då han blef kkh i Pedersöre, † 1650. Hans namnteckning för Lundo finnes i F. S. 1898: 81.

Mag **Martinus Henrici Stodius**, född i Åbo den $\frac{9}{11}$ 1590, stud. i Rostock 1623 och i Wittenberg, der han blef magister. Conrector i Åbo skola 1628, sedermera lektor vid Åbo gymnasium, hvarest han såsom theologus inferior 1636—1640 tillika var kkh i Lundo och äfven deretter såsom professor i hebreiska och grekiska språken vid Åbo akademi hade Lundo såsom prebende till 1654, då han erhöll Nådendals pastorat, † 1675.

Kapellaner:

Sigfridus Henrici omn. 1581 och 1582 (F. S. 1386: 107, 1407: 36 och 38).

Ericus Matthiae, omn. 1593, då han den $\frac{19}{6}$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut.

Simon, omn. 1625 (F. S. 1855: 40).

Paulus Thomæ, omn. 1634 och ännu 1643 (Str). Han underskref 1634 års tiondelängd såsom Sacellanus nomine Pastoris (F. S. 1910: 162).

Den $\frac{10}{4}$ 1639 bekom **Johannes Torstani**, fordom capellan i Lundo, som då var 100 år gammal och med sin gamla hustru lefde i stor fattigdom, grefve P. Brahes bref på 2 tunnor spannmål årligen (Lbg II: 141). Han var död 1640, då hans enka **Brita Andersdotter** den $\frac{24}{4}$ bekom grefve P. Brahes bref på 2 tr spannmål årligen i 2 års tid (Lbg III: 429).

Brunkala,

äfven kalladt *Järvenoja*, kapell till Lundo 1636 (Lbg II: 109—110, jfr II: 143).

Malaks,

kapell till Mustasaari med egen prest 1603, afsöndradt till skild socken 1607 (Lbg I: 340). Solfs till kapellet hörande bönder fingo 1628 egen gudstjenst hvar tredje söndag äfvensom på stora helg- och allmänna bönedagar (Lbg II: 14, jfr III: 435 och II: 193).

Kyrkoherdar:

Johannes Magni Bureus, förut kapellan i Mustasaari, förste kkh här den $\frac{9}{10}$ 1607 (Lbg I: 340).

Gregorius Matthiæ Vazensis, förut kapellan i Vasa, omn. såsom kkh här 1609 (Lbg III: 233)—1614 (F. S. 4900: 69).

Canutus Johannis Rudnesius, omn. 1615 (F. S. 4899: 76 och 105, Sig. C I), † 1648 (Str). Hustru och barn se Str.

Kapellaner:

Michael Georgii, son till kkh Gregorius Matthæj, blef kapellan för hela socknen, äfven Solfs kapell, den $\frac{19}{8}$ 1628 (Lbg II: 15).

Matthias Enevaldi, omn. 1637, † 1659 (Str).

Masku,

åtminstone från 1230-talet, i äldre tid äfven kalladt Mander Mascho, så ännu 1625 (F. S. 1858: 16). Var under katolska tiden från 1399 prebende åt biskopen, akademie prebende 1807—1834.

Kyrkoherdar:

Paulus Johannis, omn. 1540—1560 (Sv. Riksarkivet, F. S. 854: 46). Förekommer i Agricolas register tillika såsom landsprost.

Her **Jören**, omn. 1567 (Sv. Riksark.) och 1569 (F. S. 1130: 53).

Johannes Pauli, omn. 1570 (F. S. 1153: 19, Sig. I P)—1586 (F. S. 1467: 15). Den $14/5$ 1576 erhöill han kon. Johans bref på 48 tunnor spannmål till förbättradt underhåll, emedan han bodde i en stor allmän väg och hade mycken tillsökning af vägfarande (Lbg I: 146).

Hemmingius Henrici, omn. 1587, då han den $22/9$ bekom kon. Johans underhållsbref (Lbg III: 80)—1616 (F. S. 1768: 71, 1791: 149). Han underskref i Abo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut, efter att i februari s. å. ha varit personligen tillstädes vid mötet, och vid kröningen i Upsala den $23/2$ 1594 trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112). Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt). Den $21/1$ 1608 erhöill han ett underhållsbref för det han bodde i en stor allmän väg och hade stor gästning (Lbg III: 226), och den $8/1$ samt den $12/1$ 1612 fick han på samma grunder kon. Gustaf Adolfs tvenne bref om underhåll på 48 tunnor (Lbg III: 256 och I: 346). Angående gästningen förtalad af missgymnare, som föregifvit, att han ingen tillsökning hade af krigsfolket, skaffade han sig 1614 intyg, som bevisade motsatsen (Lbg I: 383). Hans latinska bref af den $22/4$ 1615 till hofmarskalken Henrik Horn till Kankas med tacksägelse för utverkadt underhåll och anhållan om confirmation på tidigare kungabref se Lbg I: 392. Hans sigill H H i F. S. 1520: 260. Om hans literära verksamhet se Suomi 1844, sid. 255. Var i tjenst ännu 1618 och afled 1619 (medd. af K. Grotenfelt).

Josephus Hemmingii, den föreg:s son, omn. 1620, † $1\frac{1}{2}$ 1625 (Finska kkbist. samf:s protokoll o. meddelanden II: 92—94, hvarest finnes återgifvet ett epitaphium öfver honom). Den $26\frac{1}{8}$ 1624 erhöill han kon. Gustaf Adolphi confirmationsbref på underhåll (Lbg III: 342). Hans enka hette *Alitza* (F. S. 1865: 103).

Henricus Johannis Hoffman, omn. 1627 (F. S. 1871: 28) o. ff., † 1666 (Str). Den $24\frac{1}{5}$ 1631 bekom han Pfaltzgrefven Johan Casimirs och öfrige Rikens Råds bref på samma 48 tunnors spannmåls underhåll, som varit företrädarne sedan 1576 förunnadt (Lbg II: 39), hvarå sedan jämväl meddelades drottning Christinas confirmationsbref af den $31\frac{1}{7}$ 1634 (Lbg II: 67). Den $29\frac{1}{7}$ 1634 underskref han såsom pastor et præpositus riksdagsbeslutet i Stockholm, der han varit en af representanterne för Åbo stifts presterskap (Ahlqvist, a. a. sid 56). Var en af medlemmarne i finska bibelöfversättningskomitén 1638—1642 (jfr. Lbg II: 217 o. 237). Noterad för girighet och skörlefnad var han en tid 1657 suspenderad (Str, jfr Consistorii Ecclesiastici Aboensis protokoller, sidd. 98—99). Hans hustru se Str.

Kapellaner:

Her **Oleff** i Masko, omn. den $21\frac{1}{1}$ 1559 (F. S. 790: 16), var måhända kapellan.

Martinus Petri, omn. 1593, då han den $19\frac{1}{6}$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut. Den $5\frac{1}{7}$ 1618 qvitterar Marthinus Petri, „fordom Capellan i Masko“, sitt underhåll 10 tunnor (F. S. 1804: 44).

Josephus Hemmingii blef sedan kkh här (se ofvan).

Thomas Clementis, omn. 1625, då han såsom sacellanus loci beseglade tiondelängden för Mander Maskå och Ruskå kappelgiöld (F. S. 1858: 16).

Her **Henrik**, omn. 1634 (F. S. 1918: 3a).

Rusko,

åtminstone från förra hälften af 1300-talet. Var under katolska tiden från 1340 jämte Reso, Lundo och Nousis såsom prebende tilldeladt domprosten i Åbo, hvars curam gerens i Reso skötte åtminstone tidtals äfven Rusko annex. Betraktades stundom äfven såsom annex eller kapell till Reso, men afskildes derifrån genom kon. Johans bref af den $^{21}/_{12}$ 1577 och förlades då såsom annex till Masku (Lagus, Handlingar och Uppsatser V: 10—11). Kapellanterne i Masku voro sedan länge gemensamma för moderförsamlingen och Rusko.

Messuby,

i äldre tid äfven Mässeby, kapell till Birkala under katolska tiden. Eget pastorat 1636.

Kyrkoherdar:

Severinus Matthæi Birckelmann, omn. den $^{16}/_4$ 1635 såsom „Gudz Ordz Tienare j Messuby Steenkyrkije vthj Birckala sochn“ (F. S. 2586: 176), bekom den $^{6}/_8$ 1636 drottning Christinas confirmation till Åbo domkapitels förordnande för honom att blifva pastor vtj Messukylä och Teijsala [- Teisko] Cappelgeld (Lbg II: 108). Han var tillstädes vid Åbo akademis invigning 1640 (Lbg II: 178). Hade prostennamn och afgick med döden 1660 (Str). Hans hustru hette *Kirstin Johansdotter*.

Kapellaner:

Nicolaus Johannis (Str).

Petrus Kurkerus (Str).

Henricus Reuter (Str).

Severinus Matthæi, omn. 1635, blef kkh här 1636 (se ofvan).

Teisko,

eller Teiskoila, kapell till Messuby. då detta skildes från Birkala. Eget pastorat 1860.

Kapellan:

Henricus Johannis Rainenius, senare: Lilius, sedan sonen Anders i Åbo disputerat „De Liliis“, omn. den $\frac{2}{6}$ 1639 sasom Capellan i Teiskoila (F. S. Åbo län 1638, blad 213). Blef 1647 kkh i Längelmäki, † 1657 (Berg-holm, Sukukirja).

Mouhijärvi,

förut kalladt „Michels kapell“, blef, sedan kyrka uppförts på 1580-talet, 1592 regleradt kapell under Karkku. Eget pastorat 1639 (Lbg II: 154, 178, 205 och 254).

Kapellaner:

Her **Oluf** 1585.

Henricus Petri kallar sig kkh i Carkw cappelgeld 1590 och 1591 (F. S. 2418: 114, 115, Sig. H P, och 2410: 76).

Johannes Pauli tecknar sig kirkioprest vid Mouhi-jerffui cappelgeld 1597 och 1598 (F. S. 2430: 92).

Ericus Georgii, tidigare fältpredikant på krigståg både i Liffland och Preussen, antagligen kapellan här efter återkomsten från Tyskland (Lbg III: 382, 443—444 och 452—453).

Kyrkoherdar:

Ericus Georgii (se ofvan), af biskop I. Rothovius förordnad till förste kkh här, hvarå grefve P. Brahe den $\frac{8}{10}$ 1639 meddelade confirmation (Lbg II: 155). Supplice-

rade hos drottning Christina om förbättradt underhåll (Lbg III: 443 och 452), hvarpå följde drottning Chistinas bref af den $^{26}/_9$ 1643 om prestebord åt kkh (Lbg II: 254). Genom drottning Christinas bref af den $^{11}/_6$ 1649 erhöll han till behaglig tid och till vidare jörordning befrielse från gärder till kronan (Lbg II: 339), † 1661 (Str).

Muhos, se under Limingo.

Mustasaari,

från medlet af 1200-talet. Efter det Vasa stad inom socknen anlagts 1606 (privil. den $^2/_10$), benämndes pastoratet dels Mussor l. Mustasaari, dels Vaza, dels Vasa och Mustasaari, intill dess stadsförsamlingen 1867 afskildes till eget pastorat.

Kyrkoherdar:

Michael Olai, omn. 1548, då kon. Gustaf den $^5/_3$ för honom utfärdade collationsbref på Mustesäre prestgäll (Lbg II: 386), och den $^5/_9$ 1558, då han bekom kon. Gustafs bref på vederlagsspannmål (Lbg II: 393). Omn. ännu den $^{17}/_9$ 1559, då kon. Gustaf för honom utfärdade ett försvarse-bref (Arw. IX: 376).

Jacobus Philippi, omn. den $^{22}/_1$ 1561, då han var tillstädes vid en inventering på Korsholm (F. S. 3909: 34, Sig. I P). Den $^{12}/_6$ 1562 bekom han kon. Eriks underhållsbref (Lbg I: 46). Ett märkeligt bref från honom till ordinarius i Åbo Petrus Föllingius af den $^{31}/_3$ 1563, rörande prester i Österbotten, se Lbg III: 15—17. Tillsamman med kkh i Storkyro Jacobus Sigfridi aflät han den 13 februari 1564 till kungl. Maj:t en klagoskrift rörande Hans Fordells orättrådiga och våldsamma handlingar (Lbg I: 61—64). Han omn:s här ännu 1567 (Sv. Riksark.)

Martinus Matthæi Brennerus, född 1516, kkh här 1567 genom biskop Paul Iwstens collation, hvarå följde kungl. Maj:ts stadfästelse 1569 (Lbg III: 29). Å socknens vägnar inlemnade några deputerade från Mustasaari den $\frac{5}{7}$ 1571 i Stockholm en klagoskrift emot her Mårten (Lbg I: 120), hvarå kon. Johan likväl meddelade en frikännande resolution af den $\frac{8}{11}$ s. å. (Lbg I: 123). Medan kkh Mårten var anklagad, hade kkh i Wermdö socken i Stockholms län Bengt Antonii genom stämplingar och falska uppgifter lyckats erhålla kon. Johans collationsbref på Mustasaari prestgäll (Lbg III: 29), men herr Mårten återfick sedan gället genom kungabrefvet af den $\frac{8}{11}$ nämnda år (Lbg I: 123). Den slutliga ransakning beträffande klagomålen mot herr Mårten, som anställdes vid lagmanssting, hvilket den $\frac{19}{2}$ 1572 hölls med allmogen af Mustasaari socken, ledde till herr Mårtens fullständiga frikännande och upprättelse samt till ådagaläggande af herr Bengts och hans anhangs stämplingars falskhet (Lbg III: 28—34). Martinus Matthæi afled 1595 (Svenska Lit. Sällsk:s i Finland Förhandlingar och Upps:r 14: 235). Hans enka, hustru *Helga*, omnämnes 1598 (F. S. 4810: 34).

Henricus Martini Brennerus, född 1552, den föreg:s son, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1599 (F. S. 4813: 35), † 1616 (Lbg I: 407). Sig. M B i F. S 4858: 45. Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt). Hans enka hette *Margareta* (Lbg III: 317). Hans barn se Str. Sonen *Isaacus* blef kapellan och slutligen kkh i Storkyro.

Andreas Erics Frosterus, son af kkh i Carlö Ericus Frosterus, förut kapellan här, bekom kon. Gustaf Adolphs collationsbref den $\frac{23}{2}$ 1617 (Waaranen, Urkunder. V: 203). Han var gift med sin företrädares dotter och afled under sitt vistande vid riksdagen i Stockholm 1627 (Str). Hans enka *Margareta Henriksdotter* bekom den $\frac{31}{12}$ 1627

bref på 2 nådår från pastoratet (Lbg II: 10). Hustru och barn se Str.

Nicolaus Nicolaj Holmius, tidigare kon. Gustaf Adolphi hofpredikant, kkh här 1629 (F. S. 4963: 35, Sig. NIKOLAUS NIKOLAI H). Blef af domkapitlet i Åbo afsatt för sitt oskickliga och förargliga lefverne 1633 (Lbg II: 65, Str). Med anledning af Holmii besvär öfver afsättningen anbefalldes hofrätten i Åbo att om hans sak rausaka och derefter utan dom insända ransakningshandlingarna till Regeringen (Lbg II: 97—98). Sedermera benädad af drottning Christina, befordrades han 1638 till kkh i Hedesunda i Gefleborgs län. † 1683 (Str). Hans hustru se Str.

Mag. **Thomas Thomæ Florinus**, Bor., son till slottsskrifvaren i Åbo Thomas Eschilli. Studerade i Wittenberg. der han inskrefs den $^{23}/_7$ 1619, disputerade den $^{15}/_9$ 1621 och blef magister. Theol. lektor vid Åbo skola 1623. Tillika kkh i Lundo annexa, hvilken han fick behålla, då han 1628 måste vika från lektorstjensten för Aeschillus Petreus. Theologus inferior vid Åbo gymnasium 1630. Erhöll collation på Mustasaari den $^{2}/_5$ 1634 (Lbg II: 65). Med anledning af borgerskapets i Vasa och allmogens i församlingen underdåniga supplik, att deras kkh Florinus, mellan hvilken och dem rådde ett godt förhållande och god enighet, icke måtte till annan lägenhet transporteras, anbefalldes drottning Christina i bref af den $^{21}/_{10}$ 1637 Åbo domkapitel att icke förordna bemälde pastor till annan ort, derest han sjelf åstundade att förblifva i Vasa (Lbg II: 120). Han var tillika generalprost öfver södra Österbotten, † 1648. Om hans familjeförhållanden se Str.

Kapellaner

(enligt Str i 2 serier):

Olof Nicolai hade 1562 varit 16 år kapellan här, då han af menige man i Nerpes begärdes till deras kkh.

hvertill ock biskopen i Åbo efter hertig Johans befallning samtyckte. Men från denna befattning, som han också redan vidtagit, undanträngdes han af kapellanen i Björneborg Marcus Gregorii, som skaffat sig kunglig fullmakt på gället (Lbg I: 49).

Bertollus, omn. 1563 (Lbg III: 16—17).

Her **Jacob**, sacellan här 1572 (Lbg III: 31).

Her **Erich**, sacellan här 1572 (Lbg III: 31).

Matz, kapellan 1589 (F. S. 164: 9, Lbg III: 98).

Henricus Martini Brennerus bekom kon. Johans bref af den $26/9$ 1590 på klockarvackan här, med villkor att hålla klockaretjensten väl vid makt (Lbg I: 252). Underskref i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut efter att i februari s. å. ha varit personligen tillstädes vid mötet. Omn. äfven den $1/10$ 1597 (F. S. 4812: 102). Blef kkh här (se ofvan).

Gregorius Matthiæ, omn. 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut, samt den $1/10$ 1597 (F. S. 4812: 102) och den $10/9$ 1598 (4812: 106). Blef 1609 kkh i Malaks.

Johannes Magnus l. **Magni Bureus**, omn. 1604 och 1607 (F. S. 4835: 293, Sig. I M, och 4861: 13), blef förste kkh i Malaks 1607.

Benedictus Matthæi, omn. 1609 såsom Diaconus (Str).

Andreas Erics Frosterus, son till Frosterernes stamfar, kkh Ericus Henrici i Carlö (F. S. 319: 16), omn.

här 1610 och den $^{16}/_1$ 1611 såsom Diacon samt den $^{9}/_3$ 1611 och 1613 såsom Capellan (F. S. 317: 42, 4867: 125 och 4894: 171, Sig. A E F), äfvensom 1616 (Lbg I: 407, III: 313. Blef kkh här (se ofvan).

Marcus Andrea Hamnius, „predicant i Vasar“ 1625 och 1626 (F. S. 4949: 113 och 4953: 110, Sig. M A) samt 1628. Hustru och barn se Str.

Laurentius Petri 1627 (Str).

Sigfridus Olai 1628 (Str), var antagligen samme Sigfridus Olai, som 1615 var predikant vid öfverste Hans Rekenbergs Compani, hvars manskap var „hemma i Österbotten, i Södra Prosteriet“ (F. S. 4901: 17).

Nagu,

åtminstone från slutet af 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Mårten Johannis, omn. 1541—1556 (Arw. VIII: 158, F. S. 622: 29). Synes erhållit collationsbref redan den $^{15}/_9$ 1538 (Granlund, kon. Gustaf I:s Registratur XII: 100). Var någon tid äfven landsprost i Piikkis härad (F. S. 543: 1).

Her **Knut Johannis**, omn. 1557.

Oluff Olsson, omn. 1557—1558 (F. S. 662: 3, 663: 43 o. 44).

Her **Lars** omn. 1558 och 1561.

Her **Matthias**, omn. 1563 (F. S. 976: 61) och 1564 (Lbg I: 75).

Josephus Petri, omn. 1566—1587. Den ¹⁶/₁₁ 1568 beseglade (I P) han bofaste bönders i Nagu trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). För 1572 se F. S. 1234a: 36 o. 37). Om hans underhåll 1576, 1577 och 1582 se Asiak. sidd. 32 och 108.

Laurentius Canuti, omn. 1588—1622 (F. S. 1485: 68, 1819: 101, Sig. L K ¹). Underskref 1593 Upsala mötes beslut och den ²³/₂ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112). Den ²/₄ 1613 erhöll han kon. Gustaf Adolfs bref om förbättring på sitt spannmålsvederlag med 20 tunnor (Lbg I: 355 och II: 5). Emedan han bodde i en stor stråkväg och hade mycken tillsökning af krigsfolket, fick han 1614 till behaglig tid befrielse från alla utlagor för sitt hemman Högsar i Nagu (Lbg III: 283 och 290).

Jacobus Petri Petrejus eller **Petræus**, äfven kallad Liljevan omn. 1627 (Lbg II: 2) o. ff, ännu 1652 (Str). Den ⁶/₃ 1627 bekom han kon. Gustaf Adolfs bref på 16 tunnors spannmålsvederlag (Lbg II: 5) och den ²³/₁₁ 1635 drottning Christinas bref på förbättring af sitt spannmålsvederlag med 4 tunnor samt fick sig då äfven tilldeladt ett kronohemman (Lbg II: 89, jfr III: 396). Den ⁷/₄ 1635 meddelades honom försäkringsbref på fisktionde (Lbg III: 383). Om hösten 1635 var Jacobus Petræus en af Åbo stifts riksdagsmän i Stockholm (Ahlqvist, a. a. sid. 78). Utgaf 1632 i Stockholm Nagu Boars Klagevisa och 1634 Likpredikan öfver kon. Gustaf Adolph. Han efterträdde här i tur af tvenne söner *Laurentius* och *Johannes*.

Kapellaner:

Gorgonius Matthiæ, omn. 1581 (F. S. 1386: 108) och 1582 (F. S. 1407: 52, Sig. G M).

¹) Se Hist. Ark. XI, tab. 4.

Johannes, omn. såsom kapellan här 1587, då han dog och begrofs den $13\frac{1}{11}$ med alla klockor i Åbo domkyrka (F. S. 255: 10).

Ericus Laurentii, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut.

Henricus Erici, omn. 1636 och 1649 (Str). Den $26\frac{7}{7}$ 1641 bekom han grefve P. Brahes frihetsbref på ett af honom upptaget ödeshemman (Lbg II: 190).

Sjährlö

hospital, anlagdt 1619 inom Nagu socken och försedt med kyrka från 1624, hade egen prest intill 1841.

Predikanter:

Benedictus Matthiæ, omn. såsom hospitalspredikant i Åbo 1619—1622. Han flyttade med de spetelska från Åbo hospital till Sjährlö, hvarest det nya hospitalet var i ordning åtminstone den 2° 1624 (F. S. 278: 2). Var död 1628, då hans hustru *Cecilia* nämnes såsom enka. (Bidrag till Åbo stads historia IV: 36).

Carolus Olaij Pictorius, omn. 1627—1629 såsom predikant här (F. S. 278: 49, 51 och 54). Nämnes 1633—1636 såsom „fordom predikant vid hospitalet“, hvarest han dåmera jämte sin hustru njöt underhall såsom hospitals-hjon (F. S. 280: 6, 13, 23, 35, 42, Lbg III: 390).

Hieronymus Laurentii Hinnulinus, blef omkr. 1630 kkh i Halikko (Str).

Zacharias Martini, omn. här 1633 o. ff. ännu 1641 (F. S. 279: 3, 280: 13, 29, 34 o. 42, Lbg III: 390, F. S. Åbo län 1639 Afkortning, bl. 366 och 512). Antagligen densamme, som Zacharias Raumannus eller Wellerus.

hvilken härifrån blef kkh i Raumo 1658 och hvars son hette *Martinus Zachariæ*, se Str.

Nerpes,

åtminstone från 1330-talet.

Kyrkoherdar:

Matthias, omn. såsom kkh här 1554—1562 (F. S. 2046: 5, 2099: 4). Bekom den $23\frac{1}{2}$ 1558 hertig Johans underhållsbref (Lbg III: 10).

Her **Olof Nicolai**, förut kapellan i Mustasaari, blef af biskopen i Åbo satt till kkh här, men måste vika för

Marcus Gregorii, förut kapellan i Björneborg, som 1562 af kungl. Maj:t förordnades till kkh här (Lbg I: 49 o. ff.). Omn. här 1563—1576 (F. S. 2145: 65, 2287: 25). Den $24\frac{1}{10}$ 1564 bekom han kon. Eriks underhållsbref på 2 pundlester spannmål (Lbg I: 72). Om hans underhåll 1576 och 1577 se Asiak. sid. 41.

Henricus Martij, omn. 1577—1587 (F. S. 2296: 33, 2384: 35). Om hans underhåll 1582 se Asiak. sid. 118. Han var död 1587 (F. S. 2386: 73).

Eschillus Henrici, omn. 1589 (F. S. 164: 4a, Lbg III: 96)—1600, då han den $25\frac{1}{6}$ bekom ett underhållsbref (Lbg III: 147). Underskref i Åbo den $19\frac{1}{6}$ Upsala mötes beslut efter att i februari s. a. ha varit närvarande vid sjelfva mötet.

Sigfridus Aronus Forsius erhöll den $3\frac{1}{2}$ 1601 collationsbref på detta gäll (Waaranen, Urkunder, I: 164), hvilket han innehade endast 9 månader, enär han den $2\frac{1}{9}$ 1602 utnämndes till kkh i Kimito.

Laurentius Johannis Crugerus, förordnad till kkh här före den $\frac{9}{3}$ 1603 (F. S. 4831: 55). Den $\frac{9}{3}$ 1603 bekom han bref på halfparten af det vanliga underhållet och den $\frac{11}{12}$ 1608 bestämdes hans underhåll till 70 tunnor (Lbg III: 173 och 232). Den $\frac{24}{6}$ 1609 omnämnes hans hustru *Anna* såsom enka (F. S. 4858: 45).

Martinus Matthæi Wargh l. **Wargus** l. **Wargius**, tidigare kapellan i Vörå, sedan pastor vid finska församlingen i Stockholm, omn. såsom kkh här 1610 (F. S. 4878: 106, Sig. M M. 4937: 6)—1622 (4940: 62). Den $\frac{12}{7}$ 1613 befriades han af kon. Gustaf Adolph från halfparten af detta års utlagor, emedan han bodde „midt i stråkvägen och ingen drager honom förbi“ (Lbg I: 357), och den $\frac{12}{3}$ 1616 bekom han sig till hjälp 8 tunnor spannmål (Lbg I: 407). Han transporterades 1623 till Nedertorneå, der han omnämnes ännu 1637 (Lbg II: 116). Om anledningen till denna transport se Str.

Laurentius Johannis Smolandus, omn. 1624 (4949: 52, Sig. L I S) o. ff., † 1633 (Str).

Ellas Petri Holmius, från Stockholm, bekom den $\frac{7}{10}$ 1633 collation på Nerpes pastorat (Lbg II: 59), förut fältpredikant i tyska kriget. Riksdagsfullmäktig 1664. † såsom kontraktsprost 1684 (Str).

Kapellaner:

Melchior Eschilli, omn. 1587, då han bestyrkte ett ödeshemmans register, „efter Gudh hafuer kallat D. Henricus Marci minn kyrkeherde“ (F. S. 2386: 73, Sig. M E).

Simon Olaj, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut, o. ff., ännu 1601 (F. S. 2440: 29 o. 71, Sig. S O).

Matthias Laurentii (Str).

Andreas Magni Kempe tillträdde 1620. Pastor i Lappfjärd 1636 (Str).

Johannes Johannis Wazæus 1636. Blef äfven pastor i Lappfjärd (Str).

Nousis,

eget kyrkogäll, åtminstone 1232.

Kyrkoherdar:

Sigfrid, omn. såsom kkh här 1554.

Stephanus Henrici, omn. 1563—1596 (Lbg I: 69, F. S. 1557: 7, Sig. S H). Nödgades erlægga i saköre 50 mk för den ed. han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 70). Den ²⁵/₁₁ 1568 beseglade han Nousis socknemäns trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Om hans underhåll för 1576 o. 1577 samt 1582 se Asiak. sidd. 35 och 111. Bekom kon. Johans underhållsbref af den ²²/₆ 1582 (Lbg I: 198). Underskref i Åbo den ¹⁹/₆ 1593 Upsala mötes beslut.

Olaus Martini, omn. 1596 (Str), förut kapellan här.

Melchior Eschilli Kennitius, omn. 1600—1610 (F. S. 1596: 339, Sig. M E, 1732: 68). Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt). För hans enka *Valborg Mårtensdotter* utfärdade kon. Gustaf Adolph den ²⁶/₄ 1614 bref om vederlag för de 63 tunnor spannmål. dem hon försträckt till kronans behof. Men då tillgång saknades att lemna henne detta vederlag, begärde hon och erhöll i stället 1615 och 1616 bref om frihet från alla årliga utskylder från sitt egande hemman i Killais by i Nousis (Lbg III: 282, 298 och 309).

Gregorius Henrici, befullmäktigad den $1^{s} 12$ 1610 (Str), omn. 1615 (F. S. 1769: 24, Sig. G H ¹)—1630 (F. S. 1882:79)

Matthias Benedicti Ryökäs (icke: Rökäs. enl. Str), omn. den $17/12$ 1631 (F. S. 1886: 67) o. ff. $\frac{1}{4}$ 1648 (Str).

Kapellaner:

Jöns Magni, omn. 1557 sasom kapellan här, då han för sin fattigdoms skull bekom hertig Johans bref af den $2/12$ på 4 spann råg af klockareräntan (Lbg I: 23).

Olaus underskref i Abo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut. Tecknar sig senare den $15/9$ 1596: Oleff Mortensson (F. S. 1566: 67, Sig. O M). Blef sedan kkh här (Str).

Nummis = S:t Carins socken.

Nyby = S:t Mårtens socken.

Nykarleby,

afskildt från Pedersöre till eget pastorat 1607.

Kyrkoherdar:

(Om de förste kyrkoherdarne här se Lbg III: 474—476.)

Jacobus Sigfridi, förut kapellan i Pedersöre, omn. sasom kkh här 1609—1625 (F. S. 4863: 38, Sig. I S B, 4949: 114, Tilläggshandlingar 319: 22). Hade 1609 i underhall 70 tunnor, beviljade af kungl. Maj:t (Lbg III: 233). Bekom kon. Gustaf Adolphi's bref af den $19/3$ 1614 på eftergift för gärder (Lbg I: 364), men först den $7/10$ 1617 sitt collationsbref (Lbg I: 414), måhända riktigare confirmationsbref.

¹⁾ Ett annat sigill i Hist. Ark. XI, tab. 7.

Johannes Jacobi Nycarlus, den föregås son, förut kapellan här, var 1625 t. f. pastor (F. S. Tilläggs-handlingar 319: 22, Sig. I I N), blef ordinarie kkh (Lbg III: 475), † 1636 (Str). Familjeförhållanden se Str.

Jacobus Jacobi Carlman, den föregås broder, förut kapellan här, blef kkh här. Hans collationsbref är utfärdadt af drottning Christina den $31\frac{1}{5}$ 1636 (Lbg II: 101). Han afled 1653 (Str).

Kapellaner:

Johannes Jacobi Nycarlus inskrefs den $8\frac{2}{9}$ 1610 såsom student i Upsala, der han den $4\frac{1}{5}$ 1611 disputerade under Joh. Rudbecks præsidium. Blef först kapellan och 1625 kkh här (se ofvan).

Jacobus Jacobi Carlman, den föregås broder, omn. såsom kapellan här 1628 (Str), blef 1636 kkh (se ofvan).

Gustavus Canuti Witting blef pastor i Lochteå 1640 (Str).

Nykyrka,

åtminstone från början af 1400-talet.

Kyrkoherde:

Anders Persson, omn. 1554—1572 (F. S. 585: 60, 1212: 56). Nämmes 1556 och 1557 såsom prost i Vemo härads prosteri (Sv. Riksark.). Nödgades erlægga i saköre 50 mark för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71). Den $11\frac{1}{11}$ 1568 beseglade han Nykyrko sockens trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 223).

Jacobus Michaelis, omn. 1573 (F. S. 1241: 64) —1586 (F. S. 1467: 43, jfr Arw. X: 193). Om hans underhåll 1576 o. 1577 se Asiak. 36.

Matthæus Petri, omm. den $^{10}/_1$ 1588, då han beseglade 1587 års tionde register (F. S. 1479: 21, Sig. M P) —1609 (F. S. 1725: 20). Han hade tidigare varit predikant vid finska församlingen i Stockholm (Lbg I: 249—250). Den $^{3}/_{10}$ 1591 utfärdade kon. Johan bref för honom om efterskönt spannmål (Lbg I: 263). Han underskref i Åbo den $^{19}/_6$ 1593 Upsala mötes beslut och den $^{23}/_2$ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran at kon. Sigismund (Lbg III: 112). Underskref den $^{10}/_{10}$ 1595 vid riksdagen i Söderköping rådets och ständernas samfälliga svar till hertig Carl (Svenska Riksdagsakter, tredje delen II, sid. 605).

Nicolaus Erixi, omm. den $^{10}/_7$ 1610 (F. S. 1735: 13, Sig. N E). Den $^{23}/_{12}$ 1610 undertecknade han, sasom en af representanterne för Åbo stift, riksdagsbeslutet i Örebro (Ahlqvist a. a. sid. 53). Bekom den $^{20}/_5$ 1615 kon. Gustaf Adolphi collationsbref på detta gäll (Lbg I: 394). Den $^{14}/_{12}$ 1627 drabbade honom hofrättens i Åbo dom för olagligt förfarande med tvenne hemman (Lbg III: 353). Han afled 1628 (Str).

Ericus Nicolai, omm. 1628 och 1629 (F. S. 1878: 48, 78 och 79).

Henricus Andreæ, omm. 1629 (F. S. 1883: 53, Sig. H A) och ännu 1643 (Str).

Kapellaner:

Henricus Michaelis, omm. 1591, sasom kyrko-tjenare här (F. S. 1185: 98, Sig. H M).

Salomon Petri, omm. 1586, då han beseglade ett ödesregister (F. S. 1467: 78).

Nicolaus Erixi, omm. den $^{24}/_2$ 1592 (F. S. 1512: 4). Underskref i Åbo den $^{19}/_6$ 1593 Upsala mötes beslut. Blef kkh här (se ofvan).

Henricus Andreæ, omn. den $28\frac{1}{2}$ 1612 såsom „comminister“ här (F. S. 1757: 194). Blef kkh här (se ofvan).

Daniel 1632 (Str).

Ericus Nicolai, omn. 1630 (F. S. 1890: 30), 1633, då han den $11\frac{1}{12}$ bekom frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 367), och 1635 (Str).

Jonas Matthiæ Raumannus, född 1608 och son af kkh i Raumo Matthias Sigfridi Brygger. Notarie vid Åbo gymnasium 1632, collega derstädes 1633, prestvigd 1634, kapellan här före 1640. Kallades 1638 till biträde vid finska bibelöfversättningsarbetet, hvarförutom han gjort sig mycket förtjent på det kyrkliga området genom det af honom 1646 i Åbo utgifna Manuale Finnonicum. Han tog afsked från kapellanstjensten 1675, † 1683. Han var farfarsfar till erkebiskop C. F. Mennander.

Ann. Ovisst är, om till Nykyrkas presterskap hört Simon Matthiæ, „fattig blind prestman“, hvilken den $17\frac{1}{3}$ 1602 i Åbo qvitterat sitt underhåll från Nykyrka, utgörande 4 tunnor spannmål (F. S. 1622: 77).

Nystad.

Staden, anlagd 1617, blef eget pastorat 1622. Dittills betjenad af Nykyrka presterskap.

Kyrkoherde:

Josephus Georgii Lepus, Tammelensis, befullmäktigad 1622, † 1640. Omn. 1632 (F. 1897: 192, Sig. I G), 1634 (F. S. 1918: 166) och 1635 (Lbg II: 82, der han dock kallas Matthiæ?). Hans familjeförhållanden se Str.

Nådendal,

från 1400-talet med

Reso,

som hade egen curatus redan i början af 1300-talet, men sedan 1340 var prebende åt domprosten i Åbo. Sedan det 1438 i Masku anlagda Birgittinerklostret fem år senare flyttats till Reso, föranledde dettas stigande anseende, att Nådendals kyrka blef förklarad för moderkyrka, hvartill Reso lades såsom annex. Men efter reformationen, da klostret förföll, blef Reso åter moderkyrkoförsamling och Nådendal betraktades såsom dess annex intill 1577, då genom kon. Johans bref af den ²¹/₁₂ Nådendals kyrka anyo blef förklarad för moderkyrka med Reso som annex. Da för-lades äfven Rusko från Reso till Masku och dettas kapell Merimasku till Nådendals „prestegeld“. Tillika anbefalldes kyrkoherden att flytta från Reso till Nådendal (Lagus. Handlr och Uppsatser, V: 10—11).

Kyrkoherdar:

Michael Henriki, omn. sasom kkh i Reso 1554—1569 (F. S. 1086: 7. Sig. M H). Han nödgades erlægga i saköre 50 mark för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 70). Antagligen stamtar för släkten Wallenius (En gammal urkund om släkten Wallenius sid. 18).

Jören Michilsson, omn. 1571—1577 såsom kkh i Reso (F. S. 1175: 10. Lbg I: 155) och derefter såsom kkh i (Reso och) Nådendal, hvars klosters ladugard blef kyrkoherdebol, medan Reso prestgard vederkändes under kronan. Om hans underhåll för 1576 och 1577 se Asiak. 34. Den ³⁰/₅ 1577 bekom han kon. Johans bref om förbättradt underhåll, emedan han bodde i en stor allmän väg och hade mycken tillsökning af resande (Lbg I: 155). Den ⁴/₇ 1583 utfärdades åt honom frihetsbref på tvenne hemman (Lbg

I: 203) och den $^{28}/_2$ 1584 meddelades honom försvarelsesbref för de egor, som förut legat under klostret och dåmera voro lagde under kyrkoherdebolet, äfvensom ett bref om efterskänkta gårdar (Lbg I: 208 och III: 63). Den $^{15}/_5$ 1584 utfärdades för honom frihets- och underhållsbref under den tid han skulle vara den nyss utnämnde biskopen i Reval Christian Agricola följaktig dit och biträda honom i kyrkliga ärender (Lbg I: 210). Någon längre tid torde likväl Jören Michaelis icke varit aflägsnad från sin församling, enär biskop Agricola afled redan den $^{21 \frac{1}{2}}/_2$ 1586. Hans sigill (I M) i Hist. Ark., XI, tab. 32. Jören Michilsson var gift med *Maria Mattsdotter* och afled 1592. Hans enka lefde 1616 „i stor fattigdom, inhyses hos andra“ (Lbg I: 410).

Olaus Eschilli var född 1547, blef prestvigd 1568, kapellan i Reso och Nådendal, kkh här 1592. † den $^{20}/_3$ 1612 (Hist. Ark. IV: 131—132). Han underskref i Åbo den $^{19}/_6$ 1593 Upsala mötes beslut. För 1596 se hans sigill O E i F. S. 1566: 19). Hans enka *Margreta Larsdotter* bekom den $^{28}/_4$ 1614 frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 283).

Mag. **Gabriel Petri Melartopæus**, hemma från Kimito, der fadren var kkh. Hypodidasculus i Åbo skola 1602—1606. Inskrefs vid universitetet i Wittenberg 1606 och blef magister der 1608. Theol. lektor i Åbo skola 1610. Skolrektor i Åbo och tillika kkh här, omn. såsom sådan d. $^{22}/_6$ 1615 (F. S. 1768: 70, Sig. G P M¹)—1633 (F. S. 1905: 94). Afgick härifrån först 1634. Biskop i Viborg den $^{30}/_3$ 1633, † 1641.

Johannes Petri, förut kapellan i Pargas, omn. som kkh här 1634 (1916: 127) o. ff. Blef 1640 kkh i Loimijoki, der han lefde ännu 1651 (Str). Hans sigill (I P) i Hist. Ark. XI, tab. 28.

1) Se Hist. Ark. XI, tab. 16.

Kapellaner:

Oluff Eschilli omn. 1590, då han den $^{20}/_7$ bekom kon. Johans bref om befrielse fran stadens och andra utlagor, i likhet med andra stadsprester (Lbg I: 250). äfvensom 1591 (F. S. 129: 122). Blef sedan kkh här (se ofvan).

Michael Michaelis, prestvigd 1592 till kapellan här. antagligen son af kkh Michael Henrici, omn. här 1600 (F. S. 1600: 101). † 1607 (En gammal urkund om släkten Wallenius sid. 3). Han hade fyra söner, af hvilka 3 blefvo prester.

Simon Clementis 1627 (Str).

Henricus Johannis Crugerus, omn. här den $^{20}/_2$ 1634 (F. S. 1918: 28) och ännu 1639 (F. S. Masko Härads Räkning 1635, bl. 227). Den $^{17}/_1$ 1638 bekom han grefve P. Brahes frihetsbref på ett hemman (III: 401). Hans hustru hette *Anna Peersdotter* (F. S. 1918: 27).

Orivesi,

eget pastorat före 1540, ehuru det ännu 1616 kallas „Cappel geldh“ (F. S. 2524: 129).

Kyrkoherdar:

Thomas, omn. 1554—1559 (F. S. 2084: 4).

Jacobus H. Wanaeus, omn. 1563—1576. (F. S. 2271: 14, 4136: 18). Han nödgades i saköre erlægga 50 mark för den ed, han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71). Den $^{30}/_{11}$ beseglade (I H) han menige mans i Orivesi trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 225). Om hans underhåll för 1576 se Asiak. 46.

Laurentius Erics omn. den $\frac{8}{5}$ 1575 såsom Gudz ordz tienare här (F. S. 2286: 24) och såsom kkh 1576 (F. S. 2292: 11)—1615 (F. S. 2518: 141). Den $\frac{3}{4}$ 1582 hade han inför Åbo domkapitel förpliktat sig till iakttagande af kon. Johans liturgi (Lbg I: 194). Han underskref i Åbo den $\frac{19}{6}$ 1593 Upsala mötes beslut och den $\frac{23}{2}$ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran at kon. Sigismund (Lbg I: 112). Han var död 1615, då tiondelängden för Längelmä fjerding beseglades med fadrens sigill L E af sonen *Gabriel Laurentii* (F. S. 4433: 68).

Carolus Henrics, omn. 1616—1618 (F. S. 2524: 129, Sig. C H ¹), 2540: 3).

Peer Jacobi Wanæus, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1618 (F. S. 2540: 19), 1635 (F. S. 4518: 195, Sig. P I) o. ff.—1643 (Str).

Kapellaner:

Her **Jons**, kapellan här, testamenterade åt hertig Johan guld- och silfvermynt, hvarå denne utfärdade qvitto den $\frac{9}{1}$ 1558 (Lbg III: 9).

Laurentius Erics var antagligen kapellan här 1575. Blef kkh (se ofvan).

Olavus Jacobi omn. 1593, då han den $\frac{19}{6}$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut.

Laurentius Jacobi, som den $\frac{6}{1}$ 1615 tecknade sig Gudz Ordz tienare här (F. S. 2518: 18), var antagligen kapellan.

Petrus Jacobi Wanæus blef kkh här (se ofvan).

1) Se Hist. Ark. XI, tab. 18.

Josephus Petri Gummerus, omn. 1618, befordrad till Pastor här 1644 (Str).

Diacon:

Jacobus Petri omn. såsom Diaconus här den ¹⁴/₁₂ 1630 (F. S. 4501: 40, Sig. I P).

Paldamo,

i äldre tid benämndt „Uloträsk församling“ eller „Ulo erämark“, äfven „Cajaneborgs“ eller „Cajana socken“ (Lbg II: 291, F. S. 4871: 122), omn. med egen prest 1559.

Kyrkoherdar:

Her **Oluff**, sannol. **Laurentii**, Rahikka, omn. 1576 1580 (F. S. 4747: 100, 4757: 31). Han skall ha blifvit ihjälslagen vid ett ryskt infall, sannol. 1580 eller 1581 (Fontell, En blick på Österbottens tillstånd 1571, sid. 61). Prestgården var 1580 förbränd af ryssarne (F. S. 4757: 33).

Georgius Petrj, omn. 1599, då hertig Carl den ¹²/₂ för honom, hvars prestgård blifvit af fienden afbränd, utfärdade bref på 24 tumors årligt spannmålsunderhåll (Lbg I: 307). Han omnämnes här vidare ännu 1613 (F. S. 4883: 56, Sig. G P) och 1614 (Lbg III: 286). Blef sedermera kkh i Pyhäjoki, der han omnämnes 1614.

Benedictus Mathej Petraeus, omn. såsom Gudz Ordz tienare här 1614 (F. S. 4896: 91) och 1615 (F. S. 4903: 124, Sig. B M).

Simon Erici Frosterus, född den ¹¹/₁₀ 1582 och son af kapellanen i Kalajoki, sedermera kkh i Carlö Ericus Henrici Frosterus. Elev i Åbo skola 1591. Prestvigd 1609 till kapellan i Vöra. Förste skolmästare i Ulea skola den ²⁰/₄ 1611 eller, såsom han 1613 kallar sig: „Rector Gym-

nasoli Vloensis" (F. S. 4883: 156, Sig. S E). Tillika kkh i Paldamo d. $\frac{19}{7}$ 1616. Kallar sig den $\frac{2}{8}$ 1619: „Minister Cajanburgensium" (F. S. 4922: 26). Blef kkh i Uleåborg den $\frac{4}{2}$ 1620. Afsade sig rekoratet 1621. Höll den $\frac{19}{2}$ 1637 likpredikan öfver Joh. Messenius. Afled den $\frac{5}{5}$ 1647.

Mansuetus Jacobi Fellman, tidigare kapellan här, sedermera kkh i Ijo 1616. Omn. såsom kkh här 1620 (F. S. 4935: 78). Blef suspenderad 1628, men 1630 förste kkh i Sotkamo (Str).

Matthias Laurentii, Björnburgensis, förut kapellan här, blef kkh 1628, † 1644 (Str).

Kapellaner:

Mansuetus Jacobi Fellman, kapellan här till 1616, slutligen kkh här (se ofvan).

Matthias Georgii, var 1618 kapellan i „Cajane Soehn" (F. S. 4922: 26).

Matthias Laurentii Tammelén, blef kkh här (se ofvan).

Gabriel Christiani Limingius, kapellan här 1628. förflyttad till kapellan i Kemi 1641 (Str).

Cajaneborg,

anlagdt 1607 inom Paldamo socken. hade egen slottspredikant åtminstone redan 1613.

Predikanter:

Matthias Johannis, omn. 1613 (F. S. 4891: 192).

Thomas Nicolai (Str).

Pargas,

atminstone från 1320-talet. Var från 1630 provisionelt och 1661—1684 definitivt annex åt biskopen Åbo.

Kyrkoherdar:

Lars Johannis, omn. här 1546—1556. Var tillika landsprost i Piikkis härads prosteri 1552—1556 (Sv. Riksarkivet, Lbg III: 4).

Clemet Larsson, omn. 1556 (F. S. 622: 29) och 1557 (F. S. 663: 44). Bekom hertig Johans underhållsbref af den $^{26}_{11}$ 1557 (Lbg III: 8). Var afliden före den $^{12}_{8}$ 1558 (F. S. 663: 43).

Elias Simonis, omn. 1558—1583 l. 1584 (F. S. 1432: 65). Den $^{26}_{11}$ 1568 beseglade (E S) han bofaste bönders i Pargas trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Hans qvitto på vederlag för kosthåll af den $^{10}_{9}$ 1577 se Lbg III: 41. Hans enka *Agnes Clemetsdotter* bekom den $^{10}_{9}$ 1586 kungabref om ersättning för en skuta (F. S. Ecclesiastica) och den $^{17}_{7}$ 1594 kon. Sigismunds frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 120).

Petrus Johannis, omn. 1584—1617 (F. S. 1450: 80, Sig. P I, 1782: 139). Han underskref i Åbo den $^{19}_{6}$ 1593 Upsala mötes beslut och den $^{23}_{2}$ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112). Den $^{16}_{3}$ 1596 bekom han frihetsbref på ett ödes hemman (Lbg III: 130). Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt). Den $^{2}_{4}$ och den $^{29}_{4}$ 1614 erhöll han kon. Gustaf Adolfs bref, det förra om förbättradt underhåll, det senare ett frihets- och underhållsbref (Lbg III: 280 och 284).

Thomas Simonis Corvinus, omn. sasom kkh här 1620—1630 (F. S. 1819: 118, Sig. T S, och 1879: 104).

Nödgades till följd af kon. Gustaf Adolphi's bref af den ⁹/₁ 1630 afstå pastoratet åt biskop Rothovius, som okunnig i finskan fick på underdanig anhallan mot denna svenska församling utbyta Röntämäki finska församling, hvilken varit biskopens i Åbo prebende (Lbg II: 26, 28, 31 och 322). Enligt samma kungabref skulle den förre kyrkoherden i Pargas blifva förflyttad till Röntämäki, men Thomas Simonis synes ha föredragit att såsom Rothovii vicepastor kvarstanna i Pargas. Hans enka *Agneta Eliadotter* supplicerade 1634 om frihet från utlagor af ett sitt torp i Pargas, hvilket henne äfven beviljades (Lbg III: 373 o. 490).

Biskop **Isaak Rothovius** innehade Pargas såsom prebende från 1630 till sin död den ¹⁰/₂ 1652, hvarunder han för vården om församlingen biträddes af vice pastorer, först af Thomas Simonis och sedan af

Johannes Petri, antagligen en son af kkh Petrus Johannis, tidigare kapellan här, omn. såsom vicepastor 1631 (F. S. 1891: 61). Blef 1634 kkh i Nådendal och 1640 kkh i Loimijoki.

Kapellaner:

Her **Peder**, omn. 1581 (F. S. 1386: 108) och 1584 (F. S. 1432: 65), blef kkh (se ofvan).

Georgius Sigfridi, omn. 1593, då han den ¹⁹/₆ i Åbo underskref Upsala mötes beslut.

Johannes Michaelis, omn. 1611—1615 (Bidrag till Åbo stads historia I: 1, sidd. 72—74 och 80).

Matthæus Bartolli, omn. 1614 (F. S. 1765: 134), 1615 o. 1616 (F. S. 1782: 129, Sig. M B).

Johannes Petri, omn. 1625 (F. S. 1855: 33) och 1627 (F. S. 1868: 47), senare vicepastor (se ofvan).

Thomas Lindbackius, omn. såsom sacellanus här 1633 o. ff. (F. S. 1902: 187, 1918: 45, Sig. T T L), ännu 1651 (Str). Hans enka *Brita Persdotter* förmäldes den $17/4$ 1653 med Paulus Rennemannus, som tillföre var comminister i Korpo (Diarum Gyllenianum, sid. 203).

Pedersöre,

från medlet af 1200-talet.

Kyrkoherdar:

Henrik Nicolai, omn. här 1543—1569 (Sv. Riksarkivet, F. S. 3909: 39 och 329: 5). Han skänkte åt kungl. Maj:t 50 engelska gyllen (Sv. Riksark.). Bekom den $8/6$ 1562 kon. Eriks och den $5/3$ 1569 kon. Johans underhållsbref (Lbg I: 44 och 98). Var gift med *Catharina Sursill* (Str).

Ericus Johannis, Tenalensis, förut kapellan här. bekom den $21/7$ 1569 kon. Johans confirmationsbref på detta kyrkogäll (Lbg I: 107). Hans sigill för 1574: E I se F. S. 4739: 130. Nämnas här ännu 1600 (F. S. 4817: 29). Den $26/2$ 1589 utfärdade grefve Axel Leijonhufvud för honom bref om efterskänkta gårdar för det han bodde i en stor, allmän väg och hade stor gästning af resande (Lbg I: 240). Han underskref i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut. Hustru *Magdalena Sursill* och barn se Str.

Canutus Henrici, född 1555 och son af ofvannämnde Henricus Nicolai, prestvigd i Strengnäs 1578, emellan någon biskop då ej fanns i Finland, kapellan här, omn. sasom kkh 1601 och ännu 1621 (F. S. 4822: 44, Sig. K H 4933: 48). Den $14/12$ 1608 fick han sig af kungl. Maj:t efterlåtet i underhåll 70 tunnor spannmål (Lbg III: 232). Familjeförhållanden se Str.

Magnus Matthæi Gammal, son af kkh i Vöro Mattheus Jacobi Gammal och svärson till föregående

Canutus Henrici, blef kapellan här 1601. Begaf sig till Upsala akademi och disputerade der den $25/5$ 1611 under Johan Rudbecks præsidium. Blef sedan kapellan i Vörå 1614 och kkh här 1622. † 1636 (Str). Menige man i Pedersöre hade hos rikskanslern A. Oxenstierna och Riksens Råd 1621 anhållit om hans utnämning till deras kkh (Lbg I: 442), och den $10/1$ 1622 utfärdades jämväl collationsbref för honom på detta gäll (Lbg I: 450). Hans sigill för 1630 M M G se F. S. 4963: 63. Efter hans frånfälle supplicerade åter menige man hos drottning Christina, att till kkh erhålla lektorn vid Åbo gymnasium Andreas Neocleander (Lbg III: 393), som sedan blef kkh i Raumo. men deras anhållan bifölls icke. Familjeförhållanden se Str.

Mag. **Ericus Matthiae** Bothniensis eller **Fortelius**, bondson från Pedersöre, der han var född 1602. Blefven theologie lektor vid Åbo gymnasium, erhöll han den $26/4$ drottning Christinas collationsbref på Pedersöre kyrkogäll (Lbg II: 100). Se mera om honom ofvan bland capitulares. Familjeförhållanden se Str.

Kapellaner

(enl. Str i 2 serier):

Johannes Henrici Fordell, son af kkh Henricus Nicolai, kapellan här 1558. † 1580 (Str, Biografinen Nimi-kirja, s. 212).

Ericus Johannis, Tenalensis, blef kkh här (se ofvan).

Jacobus Sigfridi, Borgensis, kapellan 1585. omn. 1589 (F. S. 164: 9) och 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut. Blef kkh i Nykarleby 1607 (Str).

Canutus Henrici, omn. 1587 (F. S. 4780: 139). 1589 (F. S. 164: 9) och 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut. Blef kkh här (se ofvan).

Magnus Matthæi Gammal, kapellan här 1601 och i Vörå 1614. Blef kkh här (se ofvan).

Isaacus Erici Sursill 1607—1628, son till kkh Ericus Johannis Tenalensis och dennes hustru Magdalena Sursill, hvars slägtnamn han antog (Str).

Carolus Canuti Westzynthius 1623. blef kkh här 1654 (Str).

Ericus Isaaci Sursill, son af ofvannämnde Isaacus Erici. kapellan här 1628 † 1651 (Str). Hustru och barn se Str.

Lappajärvi,

kapell till Pedersöre 1637, erhöll egen prest 1638.

Kapellan:

Pictorius, en målare son från Nykarleby, förordnad hit 1638, men sinnesrörd kort derpå återfördes han till sin födelsestad, hvarefter

Gustaf Pelander var interims predikant här (Str).

Pemar,

åtminstone från förra hälften af 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Michael, omn. 1554 (Lbg I: 16)—1558. Den ²²/₁ 1558 bekom han hertig Johans bref på efterskänkta 9 pund råg, dem han föregående år tagit till laus af kronans uppbörd (Lbg I: 27).

Andreas, omn. 1563 o. 1564. Nödgades erlægga i saköre 50 mark för den ed. han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71).

Martinus Johannis, omn. 1568. da han den 26_{11} beseglade (M I) befaste bönders i Pemar trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224)—1588 (F. S. 1485: 8, Sig. M I). Om hans underhåll för 1576 och 1577 se Asiak. 33.

Henricus Martini, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1589—1612 (F. S. 1496: 8, 1743: 49, Sig. H M). Han underskref i Åbo den 19_6 1593 Upsala mötes beslut. I en jordträta mellan honom och ståthållaren i Finland Henrik Claesson Horn till Kankas afläts dom den 31_8 1594 (Lbg III: 121). Den 29_{11} 1604 meddelades honom ett års frihet på utlagor för ett hemman (Lbg III: 196).

Matthias Sigfridi, omn. 1622—1627 (F. S 1825: 71, 1870: 46).

Jacobus Florinus, omn. 1629 (F. S. 1875: 40) och ff., † 1658 l. 1659 (Str). Bekom den 17_{12} 1629 bref om ersättning för förtäring under skatt- och mantalsskrifning (Lbg III: 359).

Kapellaner:

Henricus Martini, omn. såsom kapellan 1580 och 1581 (F. S. 1349: 43, 1386: 107). Blef kkh här (se ofvan).

Simon Martini, omn. 1593, då han den 19_6 i Åbo underskref Upsala mötes beslut. Den 13_4 1605 bekom han bref om förskoning på gärder från ett kronohemman (Lbg III: 196). Omn:s ännu 1609 (F. S. 1704: 87, Sig. S M).

Jakob, omn. 1625 (F. S. 1855: 14). Männe han sedan blef kkh här?

Sigfridus, förut fältpredikant, omn. såsom kapellan här, var död 1632, da hans enka *Agneta Andersdotter* hos

drottning Christina supplicerade om frihet på ett hemman (Lbg III: 362).

Matthias Florinus blef kkh här 1659 (Str).

Piikkis,

åtminstone från 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Jakob, omn. 1548—1558 (F. S. 660: 3). Han var död före den $^{24}/_7$ 1562.

Petrus Matthiae, omn. 1566 (F. S. 1044: 18)—1591 (F. S. 1512: 5). Den $^{26}/_{11}$ 1568 beseglade (P M) han bofaste bönders i Pickie socken trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Om hans underhåll för 1576 och 1577 samt 1582 se Asiak. 32 och 109.

Henricus Olai, omn. den $^3/_1$ 1593 (F. S. 1532: 8)—1609 (F. S. 1696: 14, Sig. H O). Han underskref i Åbo den $^{19}/_6$ 1593 Upsala mötes beslut och den $^{23}/_2$ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112). Underskref den $^{10}/_{10}$ 1595 vid riksdagen i Söderköping rådets och ständernas samtällda svar till hertig Carl (Svenska Riksdagsakter. Tredje Delen II, sid. 605). Den $^{25}/_{10}$ 1595 bekom han hertig Carls bref om förbättrade underhåll, emedan han satt i en stor allmän väg och esom-offast blef betungad med mycken gästning (Lbg I: 291 och III: 128). Den $^{27}/_1$ 1596 fick han af samma anledning sin spannmålsskuld efterskänkt och den $^2/_12$ 1598 erhöll han bref om underhållsvederlag (Lbg III: 130 och 143). Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt). Den $^{30}/_{11}$ 1608 meddelades honom bref på underhåll och efter hans fraufälle utfärdades ännu den $^{18}/_6$ 1610 bref om godtgörelse för qvittenser på gästning hos honom (Lbg

III: 230 och 251). Efter att tidigare ha varit gift med en vid namn *Karin* (F. S. 1541: 21), öfverlefdes kkh Henrik af enkan *Margareta Johansdotter* (F. S. 1715: 197).

Ericus Matthiae, förut kapellan här, omn. såsom kkh den $17/5$ 1611 (F. S. 318: 79, Sig. E M)—1628 (F. S. 1868: 43). Han bekom den $23/4$ 1614 kon. Gustaf Adolphis bref om förbättradt underhåll (Lbg I: 368).

Sigfridus Henrici Raumannus, omn. 1628—1630 (F. S. 1873: 80, 1884: 60, Sig. S R).

Sigfridus Bartholli Brunnerus, t. f. pastor här 1630—1633. Senare kapellan i Åbo.

Gregorius Matthæi Favorinus, förut regementspastor, sedan kapellan i Åbo, omn. såsom kkh här 1633 (F. S. 1902: 193) och ff. flyttad till Hattula 1651 (Str). Hans hustru *Alitz Jakobsdotter* omnämnes 1634 (F. S. 1918: 55). Han bekom den $22/10$ 1638 och den $22/1$ 1640 grefve P. Brahes bref om efterskänkta taxeringspenningar (Lbg II: 133 och 162). Var tillstades vid Åbo akademis invigning (Lbg II: 178). Han tillhörde finska bibelöfversättningskomitén och bekom för sitt arbete härvid för sig och sin hustru, om hon öfverlefde honom, frihetsbref på ett hans egande hemman i Saaris by af Pemar socken (Lbg II: 225). Afled 1660 (Str).

Kapellaner:

Ericus Matthiae, omn. 1579 (Str) och 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut, samt den $18/6$ 1610 (F. S. 1715: 197). Blef kkh här (se ofvan). Mahända samme herr Erich, hvilken i ett bref af den $1/4$ 1612 tituleras „predikant i Pijcke“ (Lbg III: 258).

Ericus Henrici, omn. 1627 (Str) och ännu 1640 (F. S. Åbo län 1639 Afkortningsbok bl. 361). Hans hustru *Valborg Eriksdotter* nämnes 1634 (F. S. 1918: 55).

Pojo,

åtminstone från medlet af 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Laurentius, omn. såsom kkh här 1554 (Lbg I: 15). Blef af kon. Gustaf befordrad till ett annat pastorat (Lbg I: 24).

Nicolaus Simeonis, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1558—1571 (F. S. 3325: 30). Den $^{10}/_{12}$ 1568 beseglade (N S) han menige mans i Pojo trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 225). Lagus i Finska adelns gods och ätter, sid. 237, förmodar, att han varit gift med länsman Olof Hanssons dotter *Karin*.

Urbanus Laurentii, omn. 1574 (F. S. 3349: 55) —1595 (F. S. 3469: 59). Han bekom den $^{29}/_6$ 1576 kon. Johans confirmationsbref på den collation biskop Paul Iwsten meddelat honom (Lbg I: 148). Emedan han godkänt kon. Johans liturgi, utfärdade domprosten i Åbo Henricus Canuti den $^{28}/_2$ 1579 för honom anvisning till fogden i Raseborgs län att obehindradt utbetala hans underhall (Lbg I: 173). Den $^{15}/_9$ 1586 bekom han bref om befrielse från gärder med anledning af honom öfvergången eldsvada (Lbg I: 219) och den $^{10}/_{11}$ 1588 meddelades honom bref om tillgift på resterande gärder, emedan han hade en ganska ringa inkomst af Pojo prestgäll. Den $^{19}/_6$ 1593 underskref han i Åbo Upsala mötes beslut. Hans enka *Ingeborg Andersdotter* lefde ännu 1606 (Waaramen, Urkunder, II: 232). Hans Sigill (V L S) i Hist. Ark. XI, tab. 22.

Olaus Georgi l. Oloff Jörenssohn, omn. 1596 (F. S. 3473: 80, Sig. O I) 1618 (F. S. 3602: 51). Den $^{30}/_1$ 1616 bekom han kon. Gustaf Adolfs skyddsbref för egor, som hörde under Pojo prestbord (Lbg I: 400).

Carolus Simonis Nurcherus, son af kkh i Storkyro Simon Johannis Nurka l. Nurcherus, blef student i Upsala den 7° 1610, disputerade der under Joh. Rudbeckii præsidium den 11° 1611, blef kkh här och afled 1626 (Str). Hans hustru hette *Hebla Eschilli*. Sonen *Simon Caroli Nurka* l. *Anglenius* blef skolrektor i Vasa.

Pedher Petri, omn. 1627 (F. S. 3642: 29, Sig. P P) o. ff., 1648 (Str).

Kapellaner:

Nicolaus Nicolai, 1556 (medd. af K. Grotenfelt).

Nicolaus Simeonis, omn. kort före 1558 (Lbg I: 24), blef kkh här (se ofvan).

Martinus Simonis, omn. 1593, da han underskref Upsala mötes beslut.

Henricus, omn. 1640 (Str).

Antskog

jernbruk i Pojo socken, anlagdt i början af 1600-talet. Ehuru bruket i början saknade kyrka, förrättades här dock gudstjenst redan 1613 af en prestman

Canutus Jona Kylander, som förmenas ha varit brukspredikant härstädes.

Pudasjärvi,

i äldre tid kalladt: „Öfver Ijo“, afsöndradt från Ijo till eget pastorat 1639 (jfr Lbg II: 197).

Kyrkoherde:

Josephus Josephi Palmannus, förut kapellan här, blef 1639 förste kkh. Drunknade med hela sin familj på hemvägen från kyrkan pingstdagen 1666 (Str).

Kapellaner:

Josephus Josephi Palmannus, kapellan här. blef kkh (se ofvan).

Josephus Palmannus junior, den föregående son, kapellan här 1639. Drunknade tillika med sin fader 1666 (Str).

Pungalaitio,

kapell till Hvittis efter 1541. Eget pastorat 1639.

Kyrkoherde:

Ericus Henrici Ilonius, förut kkh i Lappfjärd. hvarest han blifvit suspenderad. Blef förste kkh här 1639 och bekom den 1° s. å. grefve P. Brahes understödsbref på 6 tunnor spannmål. I qvittenset härpå kallar sig Ericus Henrici endast: „Ecclesiastes in Pungalaitio“ (Lbg III: 415). Han blef omkr. 1644 transporterad till Urdiala (Str).

Pyhäjoki,

i äldre tid äfven „Petajoki“, afskildt till eget pastorat från Salo åtminstone 1573.

Kyrkoherdar:

Henricus Eriki, omn. 1573 (F. S. 4735: 36)—1576 (F. S. 4747: 99). Den 24°/₂ 1573 bekom han kon. Johans underhållsbref på en pundlest spannmål (Lbg I: 130) och i stället minskades genom kon. Johans bref af den 2° 1575 kkh:s i Salo underhall från två lester till en lest spannmål (Lbg I: 141). Om hans underhall för 1576 se Asiak. 40. Hans Sigill (H E) i Historiallinen Arkisto XI, tab. 2.

Lüingo Thomae, omn. här 1576—1581 (F. S. 4747: 99, 4760: 37). Blef 1581 transporterad till Salo

och derifrån 1593 till Kalajoki. Se mera om honom under Kalajoki.

Johannes Michaelis, förut kapellan här, erhöll collationsbref den $^{24}/_6$ 1581 (Lbg I: 191). Bekom den $^{10}/_7$ 1590 kon. Johans underhållsbref (Lbg I: 250) och omnämnas ännu 1591 (F. S. 4792: 31).

Johannes Clementis, omn. 1592 (F. S. 4795: 1) —1613 (F. S. 4883: 39, Sig. I C). Han underskref i Åbo den $^{19}/_6$ 1593 Upsala mötes beslut. Blef afsatt (Str).

Georgius Petri Hordelius, förut kkh i Paldamo, omn. här 1614—1620 (F. S. 4891: 207, Sig. G P, 4929: 173).

Georgius Johannis, förut kapellan i Kalajoki, omn. här 1622 (F. S. 4944: 33)—1628 (F. S. 4961: 84), enl. Str. ännu 1629. Om dottren *Margareta* se Str.

Ericus Georgii Montanus, Aboënsis, blef skolrektor i Uleåborg 1628, kkh här 1631, i Ijo 1636, † 1640. Se mera om honom under Ijo.

Henricus Johannis Alholm eller **Corvinus** hade blifvit kkh i Ijo 1634, men flyttades för sin lösaktiga lefnad hit 1636. Var 1638 en af Åbo stifts riksdagsmän i Stockholm (Ahlqvist a. a. sid. 93). Omn:s i ett bref från biskop Rothovius af den $^{8}/_3$ 1639 (Lbg II: 139). Afled om våren 1651, efterlemnande enka och flere studerande söner, af hvilka en hette *Florentz* (Lbg III: 483). Familjeförhållanden i öfrigt se Str.

Kapellaner:

Henricus Erici Röd, omn. 1574 (Sig. H E¹), blef predikant vid finska församlingen i Stockholm 1577.

1) Se Hist. Ark. XI, tab. 2.

Jöns Michaelis, omn. 1578, då han den ⁶/₉ bekom kon. Johans bref på förbättradt underhåll (Lbg I: 167).

Henricus Laurentii, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut, och 1604 (F. S. 4828: 96. Sig. H Li).

Sigfridus Pauli Jeronius, omn. 1627, da han den ²/₈ bekom dåvarande domaren Gabriel Pählsons dom och tillåtelse at optaga för sig och de sina ett hemman, benämndt Kittilä af ¹/₄ skatt, der i socknen beläget (Sv. Riksark.). Sonen *Sigfrid* blef kapellan i Pyhäjärvi och *Paulus* collega scholæ i Nykarleby samt magister och slutligen kkh i Kumlinge.

Josephus Michaelis Hourenius eller **Hoffrenius**, en svärson till kkh Henricus Alholm, omn. 1637 (Str).

Pyhämaa,

afsöndradt 1639 från Letala till eget pastorat, hvarpa drottning Christinas confirmationsbref utfärdades den ²³/₃ 1641 (Lbg II: 188).

Kyrkoherde:

Matthias Johannis Melander bekom den ¹⁴/₅ 1639 Abo domkapitels collationsbref på detta gäll och den ¹⁴/₁₂ 1639 grefve P. Brahes bref om upplåtande af ett hemman till kyrkoherdebol (Lbg II: 144 och 161). [†] 1675 (Str).

Pälkäne,

åtminstone från början af 1400-talet.

Kyrkoherdar:

Bartholomæus Johannis, omn. 1553—1574 (F. S. 4113: 16). Den ²³/₁₀ 1568 beseglade han menige mans

i Pälkäne trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Var äfven prost i Sääksmäki och Hattula härad (F. S. 3776a: 6, Lbg III: 4).

Ericus Benedicti, omn. 1575 (F. S. 4124: 16).

Eskil Henrici, omn. 1576—1585 (F. S. 4136: 17, 4240: 22) och ännu den $27/7$ 1587, då för honom utfärdades konung Johans bref om frihet från utskylder af tvenne hemman (Lbg III: 79). Måhända kom dock detta bref icke honom tillhanda under lifstiden, emedan han år 1587 nämnes såsom „fordom“ kkh här (F. S. 1458: 52) och efterträdaren omnämnes redan från 1586.

Josephus Johannis, omn. 1586—1615 (F. S. 4249: 25, 2518: 142). Underskref såsom pastor et præpositus i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut och den $23/2$ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112). Hans Sigill i Hist. Ark. XI, tab. 4.

Ambrosius Matthiae, omn. 1616 (F. S. 4446: 20, Sig. A M)—1630 (F. S. 4501: 35). Den $24/4$ 1632 underskrefs tiondelängden af hans son, kapellanen *John Ambrosii* (F. S. 2586: 85, Sig. I A).

Andreas Matthæi, omn. 1634 och 1635 (F. S. 4518: 165 och 4525: 80).

Clemens Clementis, förut kapellän i Åbo, omn. 1636—1648 (Bidrag till Åbo stads historia II: 5, sid. 59).

Kapellaner:

Her ***Jören*** omn. 1560 (F. S. 3898: 58) och 1576 (F. S. 4132: 50).

Matthias Petri, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut.

Laurentius Erii, omn. 1604 (Str).

Johannes Matthai, omn. 1615 (F. S. 4440: 49).

Johannes Ambrosii, omn. 1631 (Str) och 1632 (F. S. 1897: 251). Blef kkh här 1650 å 1653 (Str).

Pöytis,

åtminstone från 1360-talet med Yläne kapell från katolska tiden.

Kyrkoherdar:

Anders, omn. 1554.

Johannes l. Jöns, afgått 1555 (Str).

Andreas Henrii, omn. 1557 (F. S. 695: 2. 698: 62)—1560 (F. S. 854: 46).

Philippus Olai Rinder, tidigare 1539—1556 kkh i Eura, omn. såsom kkh här 1562 (Str) o. ff. Nödga- des erlægga 50 mark saköre för den ed han 1563 gjorde hertig Johan. Var 1572 icke mera kkh, men hade såsom blind sig af kungl. Maj:t efterlåtet ett skattegods i Eura socken, qvitt och fritt för alla ärliga utskylder (F. S. 483: 115. jfr F. S. 2259: 78). Hans hustru *Margareta Hansdotter* hade omkr. 1590 varit enka i 5 år. Hennes man miste sin syn i Pöytis och dog der (Lbg III: 99—100).

Her **Ions Siffredsson**, omn. 1567 (F. S. 1086: 3. Sig. I S.)—1579 (F. S. 1362: 4). Den ²⁹/₁₁ 1568 beseglade han Pöytis socknemäns trohetsförsäkran åt kon. Johan

(Svenska Riksdagsakter II: 225). Om hans underhåll för 1576, 177 och 1582 se Asiak. 34 och 109.

Christianus Andreae, omn. 1581 (F. S. 1392: 102) —1589 (F. S. 1520: 254, Sig. C A). Bekom den $^{13}/_1$ 1581 fältöfversten Pontus Delagardies bref på ett års kyrkotionde från Pöytis, derför att han föregående höst fått missväxt på sin säd och emedan han satt i en stor gästväg (Lbg III: 5).

Nicolaus Petri, förut kapellan, bekom den $^{11}/_9$ 1591 biskop Eriks collationsbref på detta gäll (Lbg I: 262) och var kkh här ännu 1628 (F. S. 1876: 34). Han underskref i Åbo den $^{19}/_6$ 1593 Upsala mötes beslut och den $^{23}/_2$ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt kon. Sigismund. Den $^{25}/_9$ 1619 bekom han frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 330). Han torde varit död 1629, då tiondelängden underskrefs af kapellanen Matthias Henrici.

Gregorius Olai, Björneburgensis, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1630 (F. S. 1886: 46)—1654 då han i mars månad afled (En gammal urkund rörande släkten Wallenius, sid. 11).

Kapellaner:

Nicolaus Petri, omn. den $^{12}/_{10}$ 1584 (F. S. 1446: 17), blef 1591 kkh här (se ofvan).

Michael Johannis, Brunkalensis, omn. 1593, då han den $^{19}/_6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut, samt 1600 (F. S. 1600: 22) och 1612, då han den $^{28}/_1$ bekom frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 257).

Sigfridus Lemoensis (Str).

Henricus Thomæ, Rimitoensis (Str).

Gregorius Olai omkr. 1628 (Str). blef kkh här (se ofvan).

Matthias Henrici, Hvittensis. 1628, † 1662 (Str).

Raseborg, se under Karis.

Raumo,

åtminstone från förra hälften af 1400-talet. Dermed synes Lappo (Lappi) socken i Åbo län tidtals varit förenad, såsom 1574, 1588, 1611 och 1616 (F. S. 1241: 77, 1479: 85 och 1747: 5, Waaranen, Urkunder V: 82—83)

Kyrkoherdar:

Johannes Jacobi Wenne, kkh här 1544 o. ff. Omn. såsom kkh i Eura 1557—1572 (se ofvan för Eura). Enligt F. S. 54: 2 och 70: 4 skänkte han (1559) Härmälä gods i Masku „vår nådige Herre Hertig Erich“ och enl. F. S. 54: 16 Vroila gård i Vårfrukyrkosocken Vår nådige herre (hertig Johan). Lagus uppger dock i Finska Adeln's Gods och Ätter. sid. 9, sannolikt oriktigt, att han skänkte Härmälä gods 1557 åt hertig Johan för det han fått Raumo pastorat.

Michill Andersson, omn. 1557 och 1558 (F. S. 704: 4, 19, 754: 21, Sig. M A).

Martinus Olavi, omn. 1558 (Asiak. 15. F. S. 755: 10)—1576 (F. S. 1308: 75). Han hade 1559 sig efterlåtet ett gods Ottila (F. S. 69: 5). Om detta gods se Leinberg. De finska klostrens historia sid. 120. Bekom den $\frac{6}{10}$ 1562 hertig Johans underhållsbref på en lest spannmål från Raumo socken (Lbg III: 14). Nödgades erlägga 50 mark saköre för den ed han gjorde hertig Johan 1563 (Lbg I: 71). Erhöll den $\frac{15}{11}$ 1564 kon. Eriks underhållsbref (Lbg I: 73) och den $\frac{8}{12}$ 1568 1568 underhållsbref af kon. Johan (Lbg I: 93).

Michael Stephani, omn. 1577, då han bekom kon. Johans collationsbref (Lbg I: 156)—1592 (F. S. 1529: 2). Bekom den $^{13}/_6$ 1581 kon. Johans underhållsbref och den $^4/_6$ 1585 samme konungs bref om befrielse från borgläger och andra pålagor samt försäkran att åtnjuta samma villkor som kyrkoherdarne i Finlands städer (Lbg I: 189 o. 215). Den 15 och 23 december 1590 utfärdade kon. Johan ännu för honom tvenne frihetsbref (Lbg III: 106). Han var död 1593, då tionderegistret beseglas med den aflidnes signet M S. Hans enka *Malin* omnämnes 1600 (F. S. 1599: 163).

Matthias l. **Matthæus Sigfridi Brücher**, förut kapellan i Virmo (se Str II: 56. not), omn. såsom kkh här 1593 (F. S. 1539: 28)—1609 (F. S. 1725: 1, Sig. M S). Han underskref i Åbo den $^{19}/_6$ 1593 Upsala mötes beslut. Den $^{14}/_3$ 1594 utfärdade kon. Sigismund för honom ett dylikt frihetsbref, som hans företrädare erhållit den $^4/_6$ 1585 (Lbg I: 276). Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt). Hans enka *Kirstin* bekom den $^6/_5$ 1609 bref om resterande spannmåls utbetalande till henne (Lbg III: 238). Sonen *Jonas* blef kapellan i Nykyrka (Str).

Martinus Laurentii, omn. 1610 (Str)—1614 (F. S. 1772: 95). Hans sigill M L i F. S. 1755: 26. Hans enka *Birgitta Jakobsdotter* bekom den $^6/_3$ 1616 kon. Gustaf Adolfs bref om efterskönt gärd (Lbg III: 309).

Gregorius Clementis, född 1568 (Str), omn. såsom kkh här 1615 (F. S. 1770: 63) o. ff. † 1639 (Str). Om hans underhåll 1616 se Waaranen, Urkunder V: 82. Hans sigill för samma år G C förekommer i F. S. 1785: 90. Hans enka *Elisabet Nilsdotter* omn:s den $^{22}/_{12}$ 1639 (F. S. Åbo Län 1639, Afkortningsbok, bl. 274).

Kapellaner,

tillika skolmästare i Raumo pedagogi:

Henricus Martij l. **Martini**, omn. 1568—1578.

Andreas Henrici Rawtherus, omn. 1578—1588. Den $\frac{5}{6}$ 1578 utfärdades för honom kon. Johans fullmakt och underhållsbref (Leinberg, Handl:r rör. finska skolv:s hist. I: 198). Han blef kkh i Euraåminne 1588, se mera om honom under Euraåminne.

Thomas Jacobi, omn. 1588—1594. Hans underhållsbref af den $\frac{22}{6}$ 1588 se Leinberg, a. a. III: 13. Underskref i Abo den $\frac{19}{6}$ 1593 Upsala mötes beslut. Konung Sigismund utfärdade för honom den $\frac{18}{3}$ 1594 underhållsbref och fullmakt (Leinberg, a. a. III: 18).

Matthias Georgii Mathesius, omn. 1594—1604. blef kkh i Salo 1604, † 1622.

Gregorius Clementis, Aboensis, hade inskrifvits den $\frac{16}{9}$ 1601 och studerat i Upsala Collegio på egen bekostnad samt derigenom blifvit fattig (F. S. 1653: 40). Omn. här 1604—1610. Hans böneskrift till kungl. Maj:t af den $\frac{18}{1}$ 1607 se Leinberg a. a. I: 199—201. Han begärdes af Nykyrka sockens inbyggare till deras kkh 1609, då tjensten var ledig, men afböjde detta och fick så qvarstanna här (Waaranen, Urkunder, III: 44). Han blef kkh i Raumo (se ofvan).

Gregorius Bartholomæi, omn. 1615— $\frac{26}{2}$ 1627.

Johannes Ephraemi Wojolanus, omn. 1628—1634. Blef kkh i Euraåminne 1634, † 1659.

Olaus Johannis Iisthenius l. **Leistenius** blef student i Upsala den $\frac{2}{11}$ 1625, kapellan och pedagog här efter 1634. Kkh i Raumo 1657, † 1658 före tillträdet. Hans enka hette *Anna Mårtensdotter*.

Rengo, se under Wånå.

Reso,

se under Nådendal.

Rimito,

åtminstone från slutet af 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Ericus Johannis, omn. 1554—1577 (Arw. VIII: 159, F. S. 1327: 16, Sig. E I). Han nödgades erlægga 50 mark saköre för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 70). Den ²⁵/₅ 1571 bekom han kon. Johans bref på förbättradt underhåll (Lbg I: 119). Om hans underhåll för 1576 och 1577 se Asiak. 34.

Henricus Andreæ, omn. 1578 (F. S. 1343: 61, Sig. H A)—1600 (F. S. 1594: 90). Han underskref i Åbo den ¹⁹/₆ 1593 Upsala mötes beslut, efter att i februari s. å. ha varit tillstädes vid sjelfva mötet, och den ²³/₂ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112).

Benedictus Thomæ Melartopæus ankom till prestgället om Johannis Baptistæ 1600 (F. S. 1600: 3). Blef spetelsk. Omn. ännu 1611 (F. S. 178: 32, Sig. B T H), hvilket år han torde ha dödt. Under en längd för 1611 (F. 1733: 31) är med annan han tillagdt: „Presten Spittälsk“. Hans enka bekom den ¹⁶/₁ 1612 frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 257).

Isaacus Petri Melartopæus, tidigare diacon i Kimito, omn. såsom kkh här 1613—1617 (F. S. 1828: 66, Sig. I P M ¹). Blef kkh i Lojo 1617, † 1624.

---

¹) Se Hist. Ark. XI, tab. 16.

Simon Andree, omm. 1617 (F. S. 1801: 65)—1621 (F. S. 1820: 88).

Simon Matthæi, förut kapellan, var 1612 curam gerens här (Str). Omm. såsom kkh 1623 (F. S. 1836: 55, Sig. S M) o. ff., † 1639 (Str). Hans hustru hette *Elin Johansdotter* (F. S. 1918: 32).

Henricus Nicolai Kålk, förut choralis i Åbo, kallar sig 1640 vice pastor i Rimito, der han 1641 var kkh, † 1658.

Kapellaner:

Johannes Erasmi, omm. 1593, då han den 19/6 i Åbo underskref Upsala mötes beslut.

Simon Matthæi, omm. 1612, då han underskref hjonelagslängden och tionderegistret (F. S. 1745: 75 och 1758: 51, Sig. S M), samt 1620 (F. S. 1828: 114). Blef kkh här (se ofvan).

Henricus, omm. 1634 (F. S. 1918: 32) och 1638, då grefve P. Brahe den 3/1 för honom utfärdade ett förlämnings- och frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 400). Hans hustru hette *Margareta* (F. S. 1918: 32).

Ann. En Dominus **Matthias** synes 1625 ha varit tjänstgörande prest i Rimito (Lbg I: 472).

Ruovesi,

i början kalladt *Äremarcken*, betjenades åtminstone från 1560 af egen prest, som kallades kyrkoherde.

Kyrkoherdar:

Olaus Marthini Sarck l. **Sarcki** l. **Sarcken**, omm. 1560 sasom kkh i Äremarcken (F. S. 2108: 26) eller

(sedan 1569) Rouesi socken (F. S. 2220: 14)—1603 (F. S. 2452: 49, Sig. O M). Han underskref Upsala mötes beslut 1593 och bekom den $\frac{4}{2}$ 1601 bref om underhåll (Lbg III: 152).

Sigfridus Petri, omn. 1605 och 1606 (F. S. 2464: 36, Sig. S P, 2472: 114).

Thomas Marcusson, förut kapellan i Åbo, omn. här 1609 (F. S. 2494: 1, Sig. T M)—1612 (F. S. 2509: 65).

Johannes Johannis, omn. 1614 (F. S. 2512: 79, Sig. I I)—1632 (F. S. 1897: 219). Den $\frac{1}{2}$ 1625 utfärdade Åbo hofrätt dom i en jordträta mellan honom och hans granne (Lbg III: 345).

Henricus Erici Frosterus, förut kkh i Carlö, omn. här 1634 (F. S. 2595: 115) o. ff., † 1648 (Str).

Kapellaner:

Casparus, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut.

Johannes Jacobi, omn. 1597, 1598 och 1608 (F. S. 2428: 140, 2430: 79, 2484: 45, Sig. H I).

Johannes Thomæ, omn. 1603 (F. S. 2452: 68).

Thomas Sigfridi, omn. 1630 (F. S. 2583: 25).

Laurentius Johannis var pro tempore vice pastor den $\frac{5}{12}$ 1632 (F. S. 1908: 239) och 1633 (Str).

Keuru,

tidigare kalladt *Lapinsalmi*, kapell till Ruovesi 1628, afskildt derifrån till eget pastorat 1643 (Lbg II: 205).

Kapellan:

Axillus Theodorici, Kyroënsis, förut huspredikant hos grefvinnan Sigrid Tott på Liuksiala, kallar sig pastor Keurensis den $1/10$ 1630 (F. S. 2583: 27). Kallas den $9/12$ 1632 kkh här (F. S. 1897: 257). Drunknade i sjön Tarjanne 1646. Var Palanderska släktens stamfader (Berg-holm, Sukukirja), Hans Sig. A i F. S. 1897: 219.

Rusko, se under Masku.

Räntämäki = S:t Marie.

Sagu,

åtminstone från förra hälften af 1300-talet. Var Åbo gym-nasii prebende 1630—1640.

Kyrkoherdar:

Her ***Knut*** l. ***Kanutus Johannis***, omn. 1554, 1557 (F. S. 663: 44) och 1567 (Sv. Riksark.). Han nöd-gades erlægga 50 mark i saköre för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71).

Sigfridus Martini, omn. 1568, då han den $26/11$ beseglade (S M) bofaste bönders i Sagu trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224), och 1573.

Canutus Johannis, förut domkyrkosysselman i Åbo, omn. 1575—1594. Den $23/9$ 1575 utfärdade kon. Johan för honom collationsbref på detta gäll (Lbg III: 38) och den $5/2$ 1589 bekom han bref om efterskönt kostgård (Lbg III: 89). Den $25/5$ 1590 utfärdade kon. Johan för honom frihetsbref på hemman (Lbg I: 248). Han under-skref i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut och bekom den $27/6$ 1594 kon. Sigismunds bref om befrielse från årliga

utlagor af sina hemman för sin återstående lifstid, emedan han dåmera icke förmådde förestå sitt kall, utan nödgats för sjukdom, skuld och svag lägenhet uppsäga prestgället (Lbg III: 118). Hans enka „välbördig qvinna“ *Brita Nils-dotter* gifte sig den $22\frac{1}{2}$ 1596 med Nils Stiernkors, som jämte andra af kon. Sigismunds anhängare halshöggs på hertig Carls befallning 1599 (Lagus, Finska adelns gods och ätter, sidd. 264 och 265).

Johannes Thomæ l. **Hans Thomasson**, omn. 1595 (F. S. 1553: 37, Sig. H T)—1612 (F. S. 1743: 80) å 1613 (Str).

Simon Sigfridi Fårskål, omn. 1614 (F. S. 1765: 136, Sig. S S)—1628 (F. S. 1873: 28, Sig. S F¹) och 1629, då sonen, som hette Sigfridus Simonis Forsskäll, underskref en qvittens „nomine Patris“ (F. S. 1873: 83). Den $3\frac{1}{3}$ 1616 utfärdade kon. Gustaf Adolph bref för honom att njuta det året befrielse från en del af utlagorna (Lbg I: 405).

Mag. o. theol. licentiat **Aeschillus Olai Petræus**, innehade som theologus superior vid Åbo gymnasium detta pastorat såsom prebende 1630—1634 (se mera om honom under Åbo stadsförsamling).

Då Sagu pastorat blef ledigt efter Petræus besökte bitr. lektorn i grekiska vid Åbo gymnasium, mag. Martinus Henrici Stodius Riksens Råd i Stockholm och anhöll att blifva befordrad till kkh i Sagu, hvilket ärende genom drottning Christinas bref af den $18\frac{1}{3}$ remitterades till biskop Rothovius (Lbg II: 65). Denne utverkade emellertid, att till Petræi efterträdare såsom theologus superior vid Åbo gymnasium utsågs Rothovii svärson.

---

¹) Såsom i Hist. Ark. XI, tab. 8.

Mag. **Sveno Laurentii Vigelius**, hvilken i denna egenskap tillträdde Sagu annexa samt bibehöll detta prebende äfven sedan han 1640 befordrats till andre theologie professor vid Åbo akademi. Se mera om honom bland Capitulares, sid. 28.

Kapellaner:

Henricus Johannis, omn. 1571 (F. S. 1164: 31) —1585 (F. S. 1463: 90, Sig. H I G).

Her **Oluf**, omn. 1592 (F. S. 1512: 71).

Simon Sigfridi underskref 1593 Upsala mötes beslut, blef senare kkh här (se ofvan).

Georgius l. Jöran Matthiae Thauvonius, omn. 1614 (Str) och 1625 (F. S. 1855: 37),¹ blef 1633 kkh i Halikko (se mera om honom under Halikko).

Sigfridus Simonis Forsskåll var 1629 „Adjunctus i Saghw“ (F. S. 1879: 63, Sig. S S F), sedermera kapellan 1633—1636 (F. S. 1902: 189, 1916: 164, Str).

Sahalaks,

kapell till Pälkäne före 1559, eget pastorat 1581.

Kapellan och Kyrkoherdar:

Johannes Martini Sasse, förste kapellan från 1560, kkh här 1581 (Handl'r till upplysning i Fins kyrkohistorie, VIII: 43, not). Den $\frac{3}{4}$ 1582 förpliktade han sig inför Åbo domkapitel att antaga kon. Johans liturgi (Lbg I: 194). Den $\frac{19}{6}$ 1593 underskref han i Åbo Upsala mötes beslut. Den $\frac{13}{2}$ 1605 bekom han bref om frihet från årliga utlagor för en jordparcell, som han inköpt det lilla prestbolet till hjälp (Lbg III: 193). Omns ännu 1616 (F. S. 4446: 22), † omkr. 1618 (Str).

Martinus Erii l. **Mårthen Erichsson**, omn. 1620 (F. S. 4459: 100, Sig. ME B)—1628 (F. S. 4488: 50).

Josephus Petri, förut kapellan i Åbo, omn. här 1630 (F. S. 4501: 38, Sig. I P) o. ff.—1643 (Str).

Salo,

åtminstone från förra hälften af 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Petrus Simonis, omn. såsom kkh här 1550—1560 (Hist. Ark. X: 355). Var 1554 prost i Norra Finlands prosteri af Österbotten (Lbg III: 4).

Henricus Laurentii Svart, omn. 1561 (Str) och 1564. då kon. Erik den $\frac{21}{8}$ utfärdade åt honom stadfästelsebref på det spannmålsvederlag, som varit hans företrädare efterlåtet (Lbg I: 72).

Henricus Olaj Rödh, omn. 1566, då han den $\frac{3}{7}$ bekom kon. Eriks likartade confirmationsbref på vederlagsspannmål, som det, hvilket utfärdats åt hans företrädare (Lbg I: 82). Genom kon. Johans bref af den $\frac{5}{3}$ 1575 minskades hans underhåll från 2 pundlester spannmål till en pundlest, emedan kkh i Pyhäjoki från Salo 1573 afskilda kyrkogäll fått sig till underhåll efterlåten en pundlest spannmål (Lbg I: 241). Han omn:s här ännu 1581 (F. S. 4760: 38). Hans sigill (H O) se Hist. Ark. XI, tab. 18.

Lüüngo Thomæ l. **Thomesson**, förut kkh i Pyhäjoki, omn:s här 1582 (F. S. 4764: 142, Sig. L T)—1592 (F. S. 151: 1 och 2). Den $\frac{11}{9}$ 1582 bekom han kon. Johans bref om tillskott af fyra pund spannmål till sitt underhåll, emedan han hade stor tillsökan af krigsfolket och andra konungens tjenare (Lbg I: 200), och den $\frac{28}{7}$ 1587 erhöll

han kon. Johans bref om efterskönt spannmål (Lbg I: 226). Blef sedermera kkh i Kalajoki (se mera om honom under Kalajoki).

Johannes Marci, Tammelensis, omn. 1593 (F. S. 4799: 32)—1604, då han blef transporterad till Storkyro (Str). Han underskref i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut.

Matthias Georgii Mathesius, förut skolmästare i Raumo, hvarest han omn:s från 1594, blef kkh 1604, från hvilken tid han förekommer här (F. S. 4837: 19) och ännu 1623 (F. S. 4947: 56). Enl. Str afled han dock redan 1622. Den $14/12$ 1608 hade k. Maj:t beviljat honom, liksom andra kyrkoherdar i Österbotten till underhåll 70 t:or (Lbg III: 232). Hans hustru hette *Margareta*. Deras dotter *Anna* blef gift med efterträdaren. Om Mathesiska släktförhållanden se Str.

Johannes Thomæ Londinus l. *Tonttinen*, var först adjunkt här i 7 år, sedan kapellan 1621, slutligen kkh 1624, † 1668 (Bergholm, Sukukirja. s. 854).

Kapellaner

(enl. Str i 2 serier):

Jacobus Marci Finno hade varit här i 60 år (Str). Omn. 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut.

Philippus, † i Salo (Str).

Johannes Thomæ Londinus 1621, blef kkh här 1624 (se ofvan).

Andreas Matthiae Mathesius, omn. 1628 (Str).

Laurentius Jacobi 1628 eller något senare, afsatt 1636 (Str).

Marcus Jacobi, Saloënsis, född 1608. Ordinerad 1629 till Coadjutor i Siikajoki, kapellan här 1632, kkh i Carlö 1648, † 1672 (Str).

Siikajoki,

kapell till Salo med kyrka före 1591.

Kapellan:

Laurentius Jacobi, förste prest här 1595 (Str).

Marcus Jacobi, ordinerad 1629 till Coadjutor här. blef kapellan i Salo 1632 (se ofvan).

Salo kapell, se under Uskela.

Saltvik,

åtminstone från början af 1300:talet.

Kyrkoherdar:

Martinus, omn. 1553—1557. För 1556: F. S. 2664: 45, Sig. M T.

Jöns Petri, omn. 1558, då han den $\frac{4}{3}$ bekom hertig Johans bref om efterskönt spannmålsån (Lbg I: 31), 1561 (Hausen, Bidrag, II: 156) och 1562 (F. S. 2741: 36 Sig. I P).

Her **Matts**, omn. 1563 (Sv. Riksark.) och 1564, (Hausen, a. a., II: 175).

Michael Andreae, omn. 1565 (F. S. 2760: 10, Sig. M A)—1581 (2809: 32). Var en af de 5 kyrkoherdar från Åland, som den $\frac{20}{10}$ 1568 beseglade (M A) trohetseden åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 222).

Michael Gregorii Stwt l. **Stwthe**, omn. 1585 o. ff. (F. S. 2813, 4, 6 o. 24, Sig. M G). Han underskref

i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut. Omn:s äfven 1598 (F. S. 2816: 106) och ännu 1606 (F. S. 2838: 72, Sig. M G).

Simon Eestho var 1605 fältpredikant (F. S. 1657: 195), omn. såsom kkh här 1607 o. ff. För 1608: F. S. 2851: 53, Sig. S E. Var 1609 i Stockholm riksdagsfullmäktig för Ålands presterskap (Waaaranen. Urkunder, III: 20). Lidande af sina blessyrer från kriget i Livland bekom han den $14/6$ 1615 kon. Gustaf Adolfs bref om frihet för tvenne hemman, som han egde i Masku (Lbg III: 299). Han blef 1624 afsatt för obevisad hordom (Str, anteckning i F. S:s exemplar).

Johannes Magni Boræus, omn. 1625 (Str). 1628 (F. S. 2907: 41), 1631 (F. S. 2911: 55) och 1634 (F. S. 2916: 55). Blef afsatt 1635 (Str), men erhöll 1639 ett hemman i Reso till uppehälle för sig, sin hustru och sina barn (Lbg II: 158).

Boëtius Olai Muureninus l. **Muur**, äfven benämnd **Boo Mureninus**, Arosiensis, blef student i Upsala den $2/3$ 1620 och sedermera matheseos lektor vid Åbo gymnasium. Den $11/5$ 1636 utnämndes han till kkh i Saltvik och blef sedan kontraktsprost för Åland äfvensom 1639 inspektör för den i Saltvik af grefve P. Brahe s. å. inrättade pedagogin. Genom grefve Brahes bref af den $28/9$ 1639 tillförsäkrades honom prostetunnan från kontraktets pastorater (Lbg II: 153). Han närvar vid Åbo akademis invigning (Lbg II: 178). Den $26/5$ 1651 bekom han för sina förtjenster gr. P. Brahes förlänings- och frihetsbref på ett ödeshemman Fremmanby nära till prestgården (Lbg III: 479). Efter en mycket nitisk verksamhet afled han 1670. Se mera om honom bland Capitulares. Hans familjeförhållanden se Str.

Kapellaner:

Her *Mårthen*, omn. 1605 o. 1606, sannolikt här (F. S. 2839: 9).

Simon Eestho, förut fältpredikant, blef kkh här 1607 (se ofvan).

Michael Henrici Stigelius, omn. 1631—1651 (Str).

S:t Bertils kapell, se under Uskela.

S:t Carins 1. Nummis,

ett af de äldsta kyrkogäll i Finland. Var 1616—1812 såsom annex förenadt med Åbo domkyrko (svenska) församling och derefter ännu intill 1830 akademie prebende.

Kyrkoherdar:

Olof, omn. 1554.

Matthias Henrici, omn. 1556 (Str), 1557 (F. S. 695: 2)—1588 (F. S. 1483: 52). Den ²⁶/₁₁ 1568 beseglade (M H) han bofaste bönders i S:t Carins sockens trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Om hans underhåll för 1576 och 1577 se Asiak. 32.

Jacobus Ericsi, omn. 1590 (F. S. 1507: 91)—1603, då han afled i pestilentia (F. S. 1641: 43). Han underskref i Åbo den ¹⁹/₆ 1593 Upsala mötes beslut och den ²³/₂ vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112). Var 1600 tillstädes vid riksdagen i Linköping (medd. af K. Grotenfelt). Begärdes af menige man i Kumo till deras kyrkoherde.

Efter Jacobi Ericsi fränfalle tjenstgjorde såsom curam gerens här under pestilenti tiden domprosten i Åbo Petrus

Henrici Melartopæus (F. S. 1641: 44, Sig. P M ofvanför devisen: DEUS PETRA MEA). Se mera om honom ofvan under domprostas. Men bönderne af Hulkis och Auvais nattbol, hvilka under denna tid icke ville besöka kyrkan, hade då sin egen prest i Woivala by: *D. Laurentius Riuku* (F. S. 1641: 41 o. 43). Den $27/4$ 1605 utförde domprosten M. Peter i Åbo talan för några oförmögna hemman i S:t Carins (F. S. 1661: 196).

Simon Andreæ, förut kapellan, synes såsom sådan varit curam gereus åtminstone från 1605 (F. S. 1661: 82) och derefter blifvit kkh—1614 (F. S. 1765: 139, Sig. S A), men kallar sig under hela denna tid endast: Gudz Ordz tienare, äfven då han är bosatt å Nummis prestgård (F. S. 1765: 18).

Mag. *Joachimus Matthiæ Stutæus*, kkh i Åbo 1615 och dess annexa S:t Carins socken 1616 (F. S. 1782: 141, Sig. I M S)—1633 (se mera om honom under Åbo stadsförsamling). Han afled 1633.

Mag. o. theol. lic. *Aeschillus Olai Petreus*, kkh i Åbo 1634 och dess annexa S:t Carins — 1652, då han blef biskop i Åbo (se mera om honom under Åbo stadsförsamling).

Kapellaner:

Jacobus Erixi, omn. 1586 (F. S. 1462: 70, Sig. I E), blef kkh här (se ofvan).

Simon Andreæ, omn. 1603 (F. S. 1634: 60, Sig. S A) och kallande sig Cappelan 1608 (F. S. 1696: 13), blef kkh (se ofvan).

Her *Olof* var 1617—1618 M. Jochims capellan här (Sv. Kammararkivet).

Johannes Eriçi, omn. 1633 (F. S. 1902: 191), 1634 (F. S. 1910: 168) och 1636 (Str).

S:t Marie 1. Vårfrukyrkosocken 1. Räntämäki,

ett af Finlands äldsta kyrkogäll. Var biskops- eller kanik-annex från äldsta tid till 1660, med få afbrott, hvarunder här fanns särskild kkh (se Waaranen, Urkunder V: 106 o. ff).

Kyrkoherdar:

Mag. **Michael Olavi Agricola** innehade såsom biskop i Åbo detta annex 1554—1557 (se mera om honom bland biskopar).

Johannes 1. **Jöns Sigfridi**, omn. 1558 (F. S. 738: 48), 1559 (F. S. 793: 17) och 1560 (Sv. Riksarkivet).

Mag. **Paul Petri Twsten** innehade såsom biskop i Åbo detta annex 1563—1576. Den ²⁷/₁₂ 1568 beseglade han, „hafvandes kyrkherredöme i Rändemäcki sockn“, menige mans härstädes trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 225). För 1572 se F. S. 1212: 34, Sig. P I, (se mera om honom bland biskopar).

Jakob Petri Finno 1. **Suomalainen** var skolrektor i Åbo 1568—1578, då han nödgades öfverlemna rektoratet åt mag. Christianus Michaelis Agricola. I stället utnämndes Finno af kon. Johan den ¹²/₁₀ 1578 till poenitentiarus vid domkyrkan och theologiæ lector i Åbo skola samt kkh i S:t Marie. Han kallar sig 1581 „predikant i Åbo och kkh i Vårfrukyrkosocken“ (F. S. 1394: 56). Efter omkring 5 års förlopp, då Christian Agricola befordrades till biskop i Reval, blef Jakob Petri ånyo skolrektor i Åbo 1583 och qvarstod i denna befattning jämte det han förblef kkh i S:t Marie intill sin död i september 1588 (F. S. 1483: 51). Se mera om honom under Capitulares. sidd. 21—22.

Mag. *Gregorius Martini Teitt* l. *Teittus* l. *Teettus* blef skolrektor i Åbo den $^{31}/_{10}$ 1588, efter att ha vunnit magistergrad vid universitetet i Wittenberg. Se mera om honom under Åbo stadsförsamling. Af generalguvernören grefve Axel Leijonhufvud lyckades han utverka för sig collationsbref af den $^{25}/_5$ 1589 på S:t Marie pastorat, hvilket sålunda ännu frångick biskop Ericus Erics. Denne ansåg emellertid Teitts giftermål med Finnos enka ha medverkat härtill (Waaranen, a. a. V: 107). 1590 kallar sig Teitt „Scholmestare i Åbo och Gudz ordz tienare i Rendemäki“ (F. S. 1520: 34, Sig. G M T). Blefven kkh i Åbo den $^{22}/_{10}$ 1595 fick han fortfarande behålla S:t Marie pastorat intill sin död 1615, hvarefter det omsider lyckades biskop Ericus Erics att återbörda detta annex åt biskopsstolen.

Mag. *Ericus Erics* innehade såsom biskop detta annex 1615—1625. Om befrielse från utlagor från detta, liksom från andra biskopsannexer i riket, vexlades skrivelser 1618 (Lbg III: 321 ¹). Se mera om honom bland biskopar.

Mag. *Isaacus Birgeri Rothovius* innehade såsom biskop detta annex 1627—1630. Såsom okunnig i finskan sökte han få detta biskopsannex utbytt mot Pargas pastorat, hvilket honom äfven beviljades genom kon. Gustaf Adolfs bref af den $^9/_1$ 1630 (Lbg II: 26). Se mera om honom bland biskopar.

Thomas Simonis Corvinus, förut kkh i Pargas, befullmäktigades den $^{30}/_5$ 1630 att i stället blifva kkh här (Str), men synes ej ha tillträd, utan föredragit att kvarstanna i Pargas såsom Rothovii vice pastor (se mera om honom under Pargas).

Anm. 1631 års tiondelängd är undertecknad af „Nicolaus Magni Rändemäkjensis“.

¹) I akten N:o 426 står *S. Karins*, men bör vara: *Vårfrukyrko* socken.

Magnus Andreæ Schroederus, förut kkh i Kumlinge, omn. här 1633 (F. S. 1905: 106) o. ff. Underskref såsom en af Åbo stifts representanter den ¹⁵/₂ 1640 riksdagsbeslutet i Nyköping (Ahlqvist, a. a. sid. 95), † 1640 (Str).

Kapellaner:

Nicolaus Michaelis, omn. 1576 (F. S. 1309: 6, Sig. II M, sic!)—1582 (Asiak. 109). Ett bref från honom om hans klena underhåll af den ¹¹/₇ 1578 se Lbg I: 164.

Magnus Thomæ, omn. 1593, då han den ¹⁹/₆ i Åbo underskref Upsala mötes beslut, 1610 (F. S. 1733: 57, Sig. MT) o. 1611 (F. S. 1744: 87).

Clemens Michaelis Stigæus, omn. 1615 (F. S. 1768: 76, Sig. C M S) — 1628 (F. S. 1876: 25), skötte såsom vice pastor detta prebende.

Johannes Johannis Somerus, omn. 1635, blef kkh i Kemi 1649, † 1672 (Bergholm, Sukukirja, sid. 1314).

S:t Mårtens 1. Nyby,

åtminstone från början af 1400-talet.

Kyrkoherdar:

Henricus Johannis, omn. 1548—1556 (F. S. 622: 29).

Her **Jören**, 1557 (F. S. 660: 4).

Simon Canuti Paljaspää, omn. 1563, då han åt hertig Johan gjorde ed, för hvilken han fick i saköre erlægga 50 mark (Lbg I: 71),—1585 (F. S. 1447: 91). Den ²⁶/₁₁ 1568 beseglade (S K) han bofaste bönders i S:t Mårtens socken trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdags-

akter II: 224). Den $23/7$ 1573 erhöill han frihetsbref på ett kronohemman (Lbg I: 131). Hans enka *Magdalena Marcus-dotter* bekom den $19/6$ 1588 kon. Johans bref om villkorlig tillgift på gårdar och den $12/7$ 1594 kon. Sigismunds frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 82 och 119).

Thomas Henrici, omn. 1587 (F. S. 1474: 37, Sig. T H) och 1589 (Lbg III: 95), † 1592 (Str).

Matthias l. Matheus Nicolai Ryngen, omn. 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut, och den $23/2$ 1594, då han vid kröningen i Upsala underskref trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112). Sannolikt samme person, som för 1597 omn:s i Bidrag till Åbo stads hist. I: 52. Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt). Han omn:s ännu 1613 (F. S. 323: 54, Sig. M II sic!), † 1614 (Str).

Jacobus Matthie Platessa, omn. 1615 (Str) o. ff.—1630 (F. S. 1885: 19). För 1626: F. S. 1825: 72, Sig. I M L. Den $19/12$ 1629 utfärdades åt honom bref om ersättning för förtäring under skatt- och mantalsskrifning (Lbg III: 359). Han afled i pesten 1631 (Str).

Laurentius Petri, omn. såsom vicepastor 1634 (F. S. 1918: 132).

Henricus Georgi, förut kapellan i Korpo, omn. här 1634 (F. S. 1918: 131) o. ff., ännu 1645 (Str).

Kapellaner:

Her **Raguald Hindrichsson** synes varit kapellan här 1556 (F. S. 622: 29).

Her **Knuth**, omn. 1581 (F. S. 1386: 107).

Laurentius Johannis, omn. 1585 (F. S. 1450: 66)
—1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes
beslut.

Benedictus, omn. 1604 (F. S. 353: 49).

Thomas Marci, omn. 1632 (F. S. 1897: 117, Sig.
T M)—1636, då han kallar sig „Comminister Nybyensis“
(F. S. 1903: 155). Hans hustru hette *Anna Mattsdotter*
(F. S. 1918: 131).

Siikajoki, se under Sälö.

Sjundeå,

åtminstone från 1400-talet.

Kyrkoherdar:

Petrus Erici, omn. 1539—1567 (F. S. 3290: 147).
Den $12/12$ 1556 bekom han hertig Johans bref om eftergift
af smör för den gästnings skull, som han alltid hafver
(Lbg I: 22).

Thomas Olai, omn. 1568, då han den $8/12$ beseg-
lade (T O) menige mans i Sjundo trohetsförsäkran åt kon.
Johan (Svenska Riksdagsakter II: 225). Den $29/5$ 1569 be-
kom han kon. Johans confirmations bref på Sjundeå prestgäll
(Lbg I: 101). Om hans underhåll för 1576 och 1577 se
Asiak. 39. Den $23/1$ 1579 tillskref domprosten i Åbo Henri-
cus Canuti fogden i Raseborgs län, att han skulle låta herr
Thomas i Sjundeå obehindradt bekomma sitt årliga under-
håll, enär han antagit kon. Johans liturgi (Lbg I: 169 o.
171). Han omn:s ännu 1580 (F. S. 1369: 41).

Andreas Iohannis, omn. 1581 (F. S. 3398: 61)
—1596 (F. S. 3472: 57). Den $24/1$ 1589 bekom han greve

Axel Leijonhufvuds bref om frihet från halfparten af alla gärder, emedan han bodde i en stor allmän väg och ofta besöktes af kungl. Maj:ts undersåter och tjenare (Lbg III: 88). Han underskref i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut och den $23/2$ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt konung Sigismund (Lbg III: 112). Den $1/7$ 1594 bekom han kon. Sigismunds underhålls- och frihetsbref för det han hade stor tillsökning af vägfarande (Lbg III: 118).

Martinus Eschilli Helsing, förut kapellan här, omn. 1600 (F. S. 3487: 57, Waaranen, a. a. I: 90)—1616 (F. S. 3581: 86). Den $6/11$ 1603, den $20/1$ 1607 samt den $6/1$ och $1/2$ 1609 utfärdades för honom bref om underhålls utbetalande (Lbg III: 179, 206 och 238). Den $24/5$ 1614 bekom han ännu kon. Gustaf Adolphs confirmationsbref på hans förra underhåll 4 tunnor spannmål (Lbg III: 285). Hans sigill (M E) i Hist. Ark. XI, tab. 31.

Johannes Martini Forsius, den föreg:s svärson förut kapellan här, omn. såsom kkh 1617 (F. S. 3591: 121, Sig. I M) o. ff. — 1641 (Str).

Kapellaner:

Martinus Eschilli, omn. 1593, då han i Åbo den $19/6$ underskref Upsala mötes beslut. Blef kkh här (se ofvan).

Henricus Matthiæ, omn. 1600 (Waaranen, a. a. I: 90) och 1602 (F. S. 212a: 144).

Her **Hans**, omn. 1604, då för honom den $22/3$ utfärdades bref om åtnjutande af företrädarens villkor (Lbg III: 186). Sannolikt var han samme man, som

Johannes Martini Forsius, hvilken nämnes såsom kapellan här 1607 (F. S. 3538: 22) och sedan blef kkh (se ofvan).

Sigfridus Andreæ, omn. 1625 och 1633 (Brenners anteckn:r i F. S.), blef kkh här 1642 (Str).

Sjährlö, se under Nagu.

Somero,

atminstone från medlet af 1400-talet. I äldre tid betraktades dock Somero tillsamman med Tammela såsom ett gäll. benämndt „Portas“, hvilket på 1580-talet „skiftades i Tu“ (Lbg III: 75). Benämningen Portas för Somero förekommer i F. S. 4223: 24 och 3969: 47.

Kyrkoherdar:

Johannes, omn. 1554 (Lbg I: 16), 1557 (Lbg III: 8) o. ff., ännu 1563 (F. S. 3969: 47).

Berthollus Johannis l. **Bertil Jönsson**, omn. 1567 (Sv. Riksark.)—1597 (F. S. 4331: 75). Han underskref i Åbo den ¹⁹/₆ 1593 Upsala mötes beslut. Hans sigill (B I) i Hist. Ark. XI, tab. 24.

Hans, omn. 1598 (F. S. 4335: 66)—1600 (F. S. 4346: 62). Måne densamme? som

Johannes Bartholli l. **Hans Bertilson**, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1602 (F. S. 1616: 18)—1612 (F. S. 4420: 40, Sig. H P). Om allmogens i Somero klagomål hos kon. Carl öfver herr Hans' egen nytta se Waaranen, a. a. III: 106. Johannes Bartholdi var riksdagsman i Sverige mot slutet af 1610 och dröjde der in på följande år (Ahlqvist, a. a. sid. 53 och F. S. 4412: 76).

Thomas Marci Brygger, omn. 1613 (F. S. 323: 120) — 1622 (F. S. 1834b: 76, Sig. T M).

Simon Thomæ Patur, tidigare kapellan i Åbo, (F. S. 263: 41 o. 42), omn. såsom kkh här 1628 (F. S. 4493: 20) — 1640. Antagligen var han den Someroensis Past. et p., som var tillstädes vid Åbo akademis invigning (Lbg II: 178). Hans sigill S T S i F. S. 4525: 79. Den $^{11}/_3$ 1635 gaf landshöfding Rålamb befallning om utbetalning af vinkorn åt honom (Lbg II: 80).

Kapellaner:

Her **Simon**, omn. 1560 (F. S. 3894: 2).

Johannes Bartholdi, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut. Blef kkh här (se ofvan).

Ericus Sigfridi, omn. 1611 (F. S. 4412: 76. Sig. E S). Omnämnes senare 1627 o. 1628 såsom Diaconus här (F. S. 1870: 32).

Clemens Raicoi, omkr. 1620 (Str.).

Ericus 1636 (Str.).

Storkyro l. Kyrobominne,

äfven „Kyrö i Österbotten“, åtminstone från början af 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Jacobus Sigfridi Geet, son af borgaren i Näden-dal Sigfrid Geeth (Arw. V: 225), blef kkh här 1550. Var tillika prost i södra Finlands prosteri af Österbotten (Lbg III: 4). Såsom rik, praktälskande och kostfri benämndes han af sin motpart Hans Fordell „Storfursten i Kyrö.“ — Den $^{11}/_6$ 1553 bekom han kon. Gustafs bref om lättnad i gärder och den $^{23}/_5$ 1558 fick han samme konungs förläningsbref på tionde (Lbg II: 388 och 391). Den $^{9}/_6$ 1561

erhöll han kon. Eriks confirmationsbref på kon. Gustafs åt Jacobus Sigfridi gifna collation på Kyrobominne prestgäll med Lappo och Alastaro kapellgäll (Lbg II: 395) och den $\frac{6}{10}$ 1565 fick han ytterligare kon. Eriks confirmationsbref på Kyrobominne prestgäll (Lbg I: 77). Tillsamman med kkh i Mustasaari Jacobus Philippi aflät Jacobus Sigfridi den $\frac{13}{2}$ 1564 till kungl. Maj:t en klagoskrift rörande fogden Hans Fordells våldsamma vinningslystnad och utbad sig däremot konungens hägn och försvar (Lbg I: 61—62). Till svar härå utfärdade kon. Erik den $\frac{5}{3}$ s. å. för Jakob Sigfridi ett skyddsbref, hvori denne skärskildt toges i konungens hägn mot allt öfvervåld af Hans Fordell och dennes anhang (Lbg II: 399). Den $\frac{20}{6}$ 1568 bekom han kon. Eriks bref om höskatt (Tengström, Afhandling om presterl. tjenstg. III: 173). Klagomål hos ordinarius i Åbo äfvensom hos kungl. Maj:t öfver hans förargliga lefverne, frosseri, girighet, försummelse i tjensten och våldsamma uppförande på visitations resor och annars anfördes vid skärskilda tillfällen: 1563 (Lbg III: 15—16), 1568 (Lbg I: 89—91, III: 24) och 1578 (Lbg I: 162—163), men synes ej ha för honom medfört svårare följder. — Den $\frac{5}{3}$ 1569 erhöll han kon. Johans confirmationsbref på sitt föregående underhåll af 6 lester spannmål (Lbg I: 96), men den $\frac{22}{4}$ 1572 aflät kungl. Maj:t afböjande svar på herr Jakobs begäran att fortfarande få till fyllest åtnjuta sitt underhåll, oakadt konungen befallt att igenkalla hälften deraf (Lbg I: 129). Genom kon. Johans bref af den $\frac{10}{7}$ 1574 ökades dock herr Jakobs underhåll med $\frac{1}{2}$ lest till de 3 lester honom näst förut voro efterlättna (Lbg I: 136). — Till följd af kon. Johans befallning hade Jacobus Sigfridi såsom kontraktsprost 1579 affordrat menige presterskapet i Österbotten en edsvuren förbindelse med underskrifter och besegling att antaga kon. Johans liturgi, hvilken „obligation“ han samma år inlemnade till konungen. På en visitationsresa till Norrbotten i början af 1580-talet fann han samtliga prester ha i nämnda afseende fullgjort konungens befallning (Arw.

X: 184). — Den $^{26}/_7$ 1586 utfärdades för honom kon. Johans bref om villkorlig befrielse från utskylder för ett hemman (Lbg III: 71). Snart derefter måtte han ha afgått från sin kyrkoherdebefattning, ty den $^3/_1$ följande år är collationsbrevet utfärdadt för hans efterträdare. Her Jakobs sigill (I S) se Hist. Ark. XI, tab. 18.

Simon Johannis Nurka l. Nurcherus, omn. den $^3/_1$ 1587, då för honom utfärdades kon. Johans collationsbref (Lbg III: 72). Han bekom den $^{26}/_6$ 1591 kon. Johans bref med anvisning på höskatt af hans socknebönder (Tengström, Afhandl. om presterl. tjenstg. III: 175). I februari 1593 var han personligen tillstädes vid Upsala möte, hvars beslut han underskref i Åbo den $^{19}/_6$ s. a. Underskref den $^{10}/_{10}$ 1595 vid riksdagen i Söderköping rådets och ständernas samfällda svar till hertig Carl (Svenska Riksdagsakter, Tredje Delen II, sid. 605). Under klubbekriget sköflades hans egendom af Claes Fleming (Grönblad, Urkunder, Första Flocken I, sid. 8). Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt). Han omnämnes här ännu 1604 (F. S. 4841: 21). Hans son *Carolus Simonis* blef kkh i Pojo. Om hustru och barn för öfrigt se Str.

Johannes Marci Urus, transporterad hit från Salo pastorat 1604, omnämnes här 1607, 1608 (Lbg III: 225 och 232) samt ännu 1610 (F. S. 4870: 87, Sig. I M V).

Mathias l. Matthæus Georgii Dubblare, omn. 1611 (F. S. 4873: 49, Sig. M G)—1621 (F. S. 4941: 90).

Cristophorus Johannis var vicepastor här 1622 (F. S. 4940: 55). Sedermera kkh i Lappo i Vasa län.

Georgius Thomæ Patur, förut kapellan i Ilmola, omn. såsom kkh här 1622, † 1644 (Str). Antagligen var han broder till kapellanen i Åbo, sedermera kkh i Somero Simon Thomæ Patur.

Kapellaner

(2 samtidigt, enl. Str):

Bernhardus Petri, omn. 1580. förekommer sedermera 1585—1593 såsom kkh i Lappo i Vasa län.

Jacobus Olai förekommer såsom kkh i Ijo 1581—1615.

Henricus, omn. 1589 (Lbg III: 98).

Casparus Martini Alstadius, omn. 1589 (Lbg III: 98), 1593, då han underskref Upsala mötes beslut, 1602 (F. S. 4830: 72) och 1606 (F. S. 4847: 64). Förekommer såsom kkh i Lillkyro 1607.

Michael Simonis Nurka, son till kkh här Simon Johannis (Str).

Jacobus Pauli Peldonius till 1628 (Str).

Isaacus Henrici Brennerus, född 1603 och son af kkh i Vasa Henricus Martini Brennerus, efter hvars frånfälle 1616 sonen undervisades i 2 år af Johan Messenius på Cajaneborgs slott tillsammans med dennes son Arnold Messenius. Kapellan här 1628, kkh här 1644, † 1670 (Str).

Laurentius Petri, Vasensis. Ordin. 1623 till biträde åt biskop Ericus Erics för dennes finska postillas renskrifning. Sockneadjunkt i Storkyro 1625, kapellan här 1628, † 1678 l. 1679 (Str).

Sund,

sannolikt från förra hälften af 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Simon, omn. 1553—1555.

Mårten Canuti bekom den $3/2$ 1558 hertig Johans underhållsbref (Lbg I: 28).

Eschillus Johannis l. **Eskil ionsson**, förut kapellan här och på Kastelholm, blef kkh, i hvilket värf han nämnes den $27/1$ 1563 (Lbg III: 15). Var en af de 5 kyrkoherdar, som från Åland den $20/10$ 1568 beseglade (E I¹) trohets-eden åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 222). Förekommer tillika såsom prost på Åland 1572 (F. S. 2807: 96)—1582 (Asiak. 135). Var tillstädes vid riksdagen i Stockholm 1574 (medd. af K. Grotenfelt).

Laurentius Magni Echeroterus, omn. 1583 (F. S. 2808: 66)—1629 (F. S. 2908: 103, Sig. L M). Han underskref 1593 Upsala mötes beslut. Bekom den $10/7$ 1597 enkedrottning Catharina Stenbocks bref på 8 tunnor spannmål (F. S. 2817: 23, Lbg III: 153). Den $17/3$ 1600 fick han bref på ett torp Sibby i Sund (Lbg II: 146). På ståthållaren Wulfstorps befallning lyste han i Sunds kyrka 1613 okända tjuftar i bann (Lbg III: 266).

Barthollus Hordelius, omn. 1632 (F. S. 2911: 70, i Sig. ingå dessa namn fullständigt)—1634 (F. S. 2913: 228).

Martinus Clementis, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1635 o: ff., † 1655 (Str).

Kapellaner:

a) I Sund och Vårdö, äfven kalladt „Sundskär“, kapell till Sund, sannolikt från senare delen af 1500-talet.

Ericus Erici, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut. Kallas af Str Ericus Martini.

¹) Se Hist. Ark. XI, tab. 21.

Matthias Simonis, omn. 1615 och 1616 (F. S. 2878: 42 och 2887: 59).

Martinus Clementis, omn. såsom kapellan i Sund 1630—1634 (F. S. 2910: 42 och 2916: 57). Blef kkh här (se ofvan).

Olaus Michaelis, omn. 1635 (Str).

Olaus Nicolai, omn. 1637 (Str) och den $\frac{3}{3}$ 1639 såsom comminister här.

b) å Kastelhoms slott, hvarest redan 1484 fanns ett kapell.

Eskil Johannis, omn. 1550 (F. S. 2626: 28)—1562 (F. S. 2742: 7). Den $\frac{16}{3}$ 1558 bekom han hertig Johans underhållsbref (Lbg I: 32). Blef kkh här (se ofvan).

Andreas Henrici Alandus hade tjenstgjort här före den $\frac{20}{6}$ 1637, då drottning Christina i bref till biskop Rothovius i Åbo rekommenderade honom till erhållande af en hans meriter motsvarande lägenhet (Lbg II: 114). Antagligen var han samme man, som den Andreas Henrici Alanus hvilken 1650 blef kkh i Hammarland, kontraktsprost 1671 och aflöd 1684 (Str).

Ann. Den $\frac{8}{4}$ 1635 aflät drottning Christina öppet bref på 6 tunnor spannmål för Her Pär Magni i Sundh hvilken blifvit utarmad genom 2 gånger liden brandskada (Lbg II: 81). Hvilken tjenst han innehaft i Sund, kan tillsvidare ej utredas.

Säkylä, se under Eura.

Sääksmäki,

åtminstone från 1330-talet.

Kyrkoherdar:

Paulus Nicolai, son af borgmästaren i Åbo Nils Persson och broder till den finske reformatorn kaniken Peder Särkilaks, omn. såsom kkh här 1536 (Arw. I: 232) —1565 (F. S. 4000: 12) och antagligen intill sin död, som inträffade i januari 1566. Han var tillika en tid landsprost i Hattula och Sääksmäki härad. Under hans långvariga sjukdom i 13 år intill hans död var kapellanen Dionysius Matthæi curam gerens (Arw. VI: 343).

Dionysius Matthæi hade varit tjänstgörande prest i 24 år, då han blef kkh här 1566 (Arw. VI: 343, F. S. 4016: 21). Såsom sådan omn:s han ännu 1578 (F. S. 4159: 24).

Nicolaus Erici, omn. 1579 (F. S. 4172: 18)—1600 (F. S. 4346: 60). Han underskref i Åbo den ¹⁹/₆ 1593 Upsala mötes beslut. Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt).

Sigfridus Sigfridi, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1602 (F. S. 4362: 3)—1634 (F. S. 4518: 164). Hans sigill S S för 1631 i F. S. 4506: 162.

Nicolaus Sigfridi Montanus omn. 1635 (F. S. 4525: 54, Sig. N S).

Thomas Canuti Palthenius bekom den ¹⁴/₇ 1636 drottning Christinas confirmation på det honom af Åbo domkapitel confererade pastoratet i Sääksmäki (Lbg II: 105). I oktober 1649 erhöi han samma drottningens bref om vederlag för presterad rusttjänst (Lbg III: 469). Blef 1661 på någon tid suspenderad, † 1685 (Str).

Kapellaner:

Dionysius Matthæi synes varit kapellan här redan 1553 (Arw. VI: 343). Omn. 1560 (F. S. 3898: 53). Blef kkh (se ofvan).

Georgius Matthæi, omn. 1575.

Sigfridus Sigfridi, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut. Blef kkh (se ofvan).

Carolus Henrici, omn. 1603 (F. S. 212 a: 140).

Nicolaus Sigfridi, vicepastor. Respondens vid prestmötet 1632 (Str). Blef kkh (se ofvan).

Gabriel var här redan 1635, † 1658 (Str).

Tammela,

åtminstone från förra hälften af 1500-talet. I äldre tid betecknades dock Tammela tillsamman med Somero såsom ett gäll, benämndt „Portas“, hvilket på 1580-talet „skiftades i tu“ (Lbg III: 75). Benämningen „Portas“ för Tammela, som deraf var en fjerding, förekommer t. ex. 1573 (F. S. 4104: 17) och 1587 (F. S. 4261: 2).

Kyrkoherdar:

Thomas Nicolai, omn. 1548—1554, var 1557 afliden (Sv. Riksarkivet).

Matthias Johannis Mulli, omn. 1560 (i Portas F. S. 3894: 38)—1575 (F. S. 4122: 19).

Johannes, omn. såsom **Jönns** 1576 (F. S. 4134: 19),—1581 (F. S. 4196: 23), men äfven derefter till och med 1588 (F. S. 4268: 30).

Georgius Marthini Lepus, ofta benämnd **Jörenn**, omn. redan från 1581 (F. S. 4200: 19), men egenhändigt tecknad från den $\frac{2}{3}$ 1584 (F. S. 4214: 103, Sig. G M)—1621 (F. S. 4464: 177). För 1587 se Lbg III: 75. Han underskref i Åbo den $\frac{19}{6}$ 1593 Upsala mötes beslut. Den $\frac{2}{2}$ 1601 bekom han frihetsbref på ett hemman och den $\frac{18}{6}$ 1602 erhöll han bref om efterskönt resterande kyrkotionde (Lbg III: 153 och 162).

Ericus Matthiæ Abogius, omn. 1628 (F. S. 4488: 62)—1635 (F. S. 4525: 81). Str upptager honom såsom kkh här 1624—1637. Den $\frac{14}{1}$ 1628 omn:s han i Bidr. t. Åbo stads hist. I: 186.

Jacobus Matthæi, omn. 1638.

Michael Caspari Alstadius 1639, † 1647, var son af kkh i Lillkyro Caspar Martini Alstadius och måg till Ericus Mathiæ Abogius (Str).

Kapellaner:

Her **Matts**, omn. 1560 (F. S. 3894: 2), blef kkh här (se ofvan).

Laurentius Matthiæ, omn. 1593, då han den $\frac{19}{6}$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut. Han omnämnes ännu 1602 och 1603 (F. S. 212a: 130, Sig. L M).

Tavastehus

slott, anlagdt 1250 och i äldre tid kalladt Croneborg. Den derinvid småningom uppkommande köpingen erhöll sitt fundationsbref den $\frac{19}{1}$ 1639 och stadsprivilegier 1650.

Slottspredikanter eller Capellaner:

Her **Peder**, omn. 1557 (Sv. Riksarkivet).

Her **Hans**, omn. 1559—1562 (F. S. 3869: 1, 3938: 35).

Ericus Bartholdi, omn. 1563 (F. S. 3964: 1)—1571 (F. S. 4070: 1). 1563 hade kapellanen hvar helgdag predikan på svenska och finska; dessförinnan endast på svenska (Lbg III: 17).

Thomas Martini, omn. 1572 (F. S. 4084: 42, Sig. T M) — 1577 (F. S. 4132: 71). Måhända var han samme man, som omkr. 1571 hos konungen supplicerade om Kyrkslätt pastorat (Lbg I: 117—118).

Morthen Philippi, omn. 1578 (F. S. 4156: 2) — 1581 (F. S. 4178: 21).

Her ***Niels***, omn. 1582 (F. S. 4207: 1).

Thomas Martini, omn. 1586 (F. S. 4245: 26) — 1593 (F. S. 4310: 14). Han var 1581 predikant under Morthen Boijes fana (F. S. 4196: 21).

Matthias* l. *Matthæus Laurentj. omn. 1609 (F. S. 4392: 34, Sig. M L) och 1610 (F. S. 4400: 29).

Ericus Michaelis, omn. 1611 (F. S. 4406: 4, Sig. E M) — 1617, då han den $\frac{9}{6}$ bekom ett underhålls- och frihetsbref för sin hustru och sina barn, enär han sjelf blifvit förordnad till befästningar i Ryssland till predikant (Lbg III: 318).

Johannes Manni blef den $\frac{3}{5}$ 1639 förordnad till förste skolrektor, slottspredikant och kkh i Tavastehus.

Tavastkyro,

i äldre tid kalladt „Kyro“, sannolikt från 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Gregorius, omn. 1551 (Sv. Riksarkivet), 1554 (Lbg I: 16) och 1559 (F. S. 2084: 4). Den $^{24}{/}_{2}$ 1558 bekom han hertig Johans underhållsbref (Lbg I: 29).

Henricus Olauj, omn. 1561 (F. S. 2131: 21)—1610 (F. S. 2499: 12. Sig. H O). Nödgedes erlægga 50 mark i saköre för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71). Beseglade (H O) den $^{17}{/}_{11}$ 1568 menige mans i Kyrå trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Han underskref i Åbo den $^{19}{/}_{6}$ 1593 Upsala mötes beslut. Den $^{27}{/}_{3}$ 1601 erhöill han bref om anstånd med gårdar, för det han blifvit sköflad af det finska [bonde]partiet (Lbg III: 154).

Abraham Henrici, den föregås son, förut kapellan här, omn. 1611 (Str)—1614 (F. S. 2518: 19).

Henricus Jacobi Finno, son af skolmästaren i Åbo Jakob Petri Finno och stjuvson till skolmästaren Gregorius Martini Teitt, blef prestvigd 1605 (Lbg III: 435) och omn:s såsom kkh här 1615 (F. S. 2524: 111)—²⁰ $^{20}{/}_{6}$ 1650, då han dog (En gammal urkund om släkten Wallenius, sid. 10). Den $^{3}{/}_{3}$ 1616 utfärdade kon. Gustaf Adolph tvenne bref till hans förmån: det ena till häradsfogden att vara herr Henrik Jacobi behjelpig, att han måtte bekomma sin rättighet af bönderne i församlingen, det andra ett skyddsbref för Henrik Jacobi och hans husfolk (Lbg I: 403). År 1632 framställde Henrik Jacobi inför rätta i Åbo arfsanspråk efter sin moder (Åbo stads historia IV: 126 och 131). Var åtminstone från 1634 landsprost i Öfra Satakunda, hvarför ock den $^{7}{/}_{9}$ 1636 bref utfärdades från Åbo slott af Johan Eriksson till tvenne fogdar om prosttunnans levererande till kkh Henrik i Tavastkyro (Lbg III: 398). Den $^{27}{/}_{5}$ 1641 supplicerade han om underhall, emedan Ikalis

kapell blifvit afsöndradt från Tavastkyro till egen lägenhet (Lbg III: 434). Han hade en son: *Jakob Henriksson* (F. S. 2586: 173).

Kapellaner:

Följande trenne voro tillstädes vid mötet den $19/6$ 1593 i Åbo och underskrefvo då Upsala mötes beslut, nämligen:

Ambrosius Marci.

Henricus Jacobi.

Philippus Laurentii, antagligen i Ikalis (Carlsson, entinen Ikalinen, s. 213).

Abraham Henrici, omn. 1600 och 1603 (F. S. 2436: 108 och 2452: 16), blef kkh här (se ofvan). Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt).

Georgius Erici Mojerus, omn. 1615 (F. S. 2518: 17) och ännu 1639. Hans hustru hette: *Sara Henriksson*.

Abrahamus Jacobi, omn. 1639.

Thuro Theodori, omn. 1634 (F. S. 1918: 219), 1639 och 1640, då han var tillstädes vid Åbo akademis invigning (Lbg II: 178). Blef kkh här 1652 (Str.). Hans hustru hette *Walborg Abrahamsdotter*. Deras son var den berömda professorn i fysik, metaphysik och logik vid Åbo akademi mag. *Andreas Thuronius*. Öfriga familjemedlemmar se Str.

Ikalis,

tidigare benämndt „Lactis“, kapell till Tavastkyro före 1540, afskildt till eget pastorat 1641.

Kapellaner:

Philippus Laurentii, omn. 1593 och 1619 (Carlsson, entinen Ikalinen, s. 213).

Abrahamus Jacobi, omn. här 1639—1640, befordrad till förste pastor här d. 17/7 1641 (Carlsson, a. a. ss. 203—206 och 214 samt Suomi 1851: 87).

Teisko, se under Messuby.

Tenala,

åtminstone från början af 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Iönns l. **Jörens**, omn. 1554.

Her **Lars**, omn. 1558 (F. S. 3126: 30)—1569 (F. S. 3309: 34). Han hade en dotter *Anna*, gift med hertig Johans drabant Märten Olofsson, hvilken efter intagandet af Åbo hus aflifvades i Stockholm af konung Erik (Anteckning i Svenska Riksarkivets exemplar af Strandbergs Herdaminne).

Her **Nils**, omn. 1570 (F. S. 3316: 47) och 1571 (F. S. 3325: 30).

Thomas Laurentii, Aboensis, bekom den 21/6 1571 kon. Johans collationsbref på detta gäll (Lbg I: 120). Han synes tidigare 1569—1571 ha varit chorprest i Åbo (F. S. 1134: 1 och 1175: 9 samt Lagus, Handlr och Uppsr till Finkl's kyrkohistoria II: 138—139). Han blef 1581 kkh i Åbo. † 1595 (se mera om honom under Åbo stadsförsamling).

Sigfridus Matthæi, tidigare fältpredikant (F. S. 3406: 76), omn. såsom kkh här 1582 (F. S. 3401: 111, Sig. S M)—1585 (F. S. 3314: 86). Tionderregistret för 1585 är undertecknad och besegladt af [kapellanen] Ericus Petri (F. S. 3416: 5).

Henricus Iohannis, förut kapellan under en fana ryttare, omn. här 1586 (F. S. 3420: 80)—1596 (F. S. 3472: 89). Den $25/7$ 1586 bekom han frihets- och underhållsbref (Lbg I: 218). Likaså den $6/5$ 1589, emedan han bodde i en stor allmän väg och hade stor gästning (Lbg III: 90). Han underskref i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut.

Thomas Laurentij Gunnerus, omn. 1600 (F. S. 3487: 56)—1617 (F. S. 3591: 136). Han bekom den $19/11$ 1602 bref om anslag af kyrkotionde och den $26/11$ 1605 ett underhållsbref (Lbg III: 165 och 202). Underskref presterskapets försäkran till kon. Gustaf Adolph den $2/4$ 1612 (Lagus, Finska adelns gods och ätter, sid. 288). Den $27/2$ 1616 erhöll han kon. Gustaf Adolfs bref om 10 tunnor spannmål årligen i vederlag för den stora tillsökning han hade af resande (Lbg III: 308).

Henricus Jacobi Gråå, tidigare kapellan här, derefter kapellan i Åbo (Lbg III: 301), sedan domkyrko-sysselman i Åbo och slutligen omn. såsom kkh här den $31/1$ 1618 (F. S. 3602: 48) o. ff., † 1643 (Str). Var för försummande af sjukbesök suspenderad 1623 (Lbg I: 454).

Anm. Jacobus Georgij tecknar sig 1632 såsom pastor i Tenala, likaså 1633, då han qvitterar bekommen aflöning (F. S. 3659: 38 och 59).

Kapellaner:

Ericus Petri, omn. 1585 (F. S. 3416: 5, Sig. E P) och ännu 1600 (F. S. 3490: 66). Den $21/1$ 1589 bekom

han frihetsbref på ett hemman (Lbg I: 237). Han underskref i Åbo den $19/8$ 1593 Upsala mötes beslut.

Henricus Jacobi Gråå, omn. såsom kapellan här 1608 (F. S. 311: 9) och 1612 (F. S. 3566a: 4), blef der-
efter kapellan i Åbo och något senare domkyrkosysselman
derstädes samt slutligen kkh här (se ofvan).

Arvidus Thomæ Gunnerus, son af kkh här
Thomas Laurentj, omn. 1618 och 1619 (F. S. 3596: 91,
Sig. A T G). Blef pastor och skolmästare i Ekenäs (se
under Ekenäs).

Johan Johannis, omn. 1634 (F. S. 4528: 345).

Coadjutor Pastoris:

Simon Simonis Elinius nämner sig sålunda 1634
(F. S. 4528: 345).

Tyrvis,

i äldre tid „Kalliala“. åtminstone från senare hälften af
1400-talet.

Kyrkoherdar:

Matthias Canuti, omn. 1553 (Lbg I: 15)—1564.
Han bekom den $25/2$ 1558 hertig Johans bref om befrielse
från gärdar (Lbg I: 30). Nödgedes erlägga 50 mark sak-
öre för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71).
Var en tid landsprost i Öfra häradet i Kumogårds län
(Lbg III: 4).

Mårten Olai, omn. 1564 (F. S. 2161: 14)—1573
(F. S. 2260: 13). Han beseglade (M O) den $15/11$ 1568
menige mans i Kalliala trohetsförsäkran åt kon. Johan
(Svenska Riksdagsakter II: 224). Den $16/5$ 1569 bekom

han kon. Johans underhållsbref (Lbg III: 27) och den ¹⁹/₈ 1573 samme konungs frihetsbref på ett torpställe, som hans fader Oluff i Tyrvis rödjat och brukat (Lbg I: 132). Blef sedan kkh i Björneborg. Se ofvan sid. 44.

Benedictus Erici, omn. 1574 (F. S. 2271: 15)—1578 (F. S. 2310: 14).

Her **Erik**, omn. 1579 (F. S. 2318: 16).

Casparus Olavi l. **Caspar Oluffsson**, omn. 1580 (F. S. 2331: 10, Sig. C O)—1600 (F. S. 2434: 35). Han underskref i Åbo den ¹⁹/₆ 1593 Upsala mötes beslut.

Josephus Matthiae, förut kapellan i Karkku, omn. såsom kkh här 1600 (F. S. 2436: 100)—1621 (F. S. 2543: 69). För 1608: Sig. I M se F. S. 2484: 41.

Josephus Caspari, född 1572, tidigare kapellan här, blef kkh 1626, † 1656 (Str). Hans hustru hette *Karin Thomasdotter*. Sonen *Abraham Josephi* var 1639 fältpredikant.

Kapellaner:

Eschillus Clementis, omn. 1576 (Str).

Laurentius Olavi, omn. 1593, då han den ¹⁹/₆ i Åbo underskref Upsala mötes beslut, och 1608 (F. S. 2484: 41, Sig. L O).

Josephus Caspari blef kkh här (se ofvan).

Severinus Josephi, omn. 1628 och 1630 (Str).

Josephus, omn. 1639 och 1643 (Str). Hans hustru hette: *Elin Claesdotter*.

Tyrvändö, se under Hattula.

Töfsala,

åtminstone från medlet af 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Michael Michaelis Carpelan, förut prior i S:t Olofs Dominikanerkloster i Åbo, blef den $\frac{1}{6}$ 1529 af kon. Gustaf utnämnd till kkh här (Arw. V: 276, jfr V. 246—247). Han var tillika landsprost i Vemo härads prosteri, i hvilket embete han nämnes 1541—1558 (Lbg III: 4). Sitt slägtnamn upptog han efter sin moder Anna, hvars fader var väpnaren Thord Karpelan.

Matthias Michaelis Carpelan, den föregås son, omn. här från 1560 (Str). Den $\frac{3}{6}$ 1562 bekom han hertig Johans underhållsbref (Lbg I: 44). Om hans förhållande 1563 under oenigheten mellan kon. Erik och hertig Johan se Arw. X: 87—88, Konung Erik XIV:s Nämds Dombok sid. 110 och Lbg I: 56—59. Den $\frac{2}{2}$ 1564 bekom han kon. Eriks confirmationsbref på detta gäll (Lbg I: 60). Den $\frac{8}{12}$ 1568 utfärdade kon. Johan ett bref om jordbyte med kkh Matts Michaelis (Lbg III: 22) och den $\frac{11}{12}$ s. a. meddelade kon. Johan honom ett underhållsbref (Lbg I: 94). Mot falska beskyllningar för tjenstefel erhöi kkh Matts den $\frac{23}{11}$ 1570 ett godt vittnesbörd vid lagmansting med Töfsala allmoge (Lbg I: 114) och den $\frac{7}{9}$ 1585 utfärdades för honom ett underhållsbref (Lbg III: 68). Antagligen lefde han ännu 1591, åtminstone 1590 om hösten (F. S. 1520: 113). Han var gift med *Margareta Eriksdotter Krank*, dotter af byfogden Erik Krank i Åbo. Om hans 2 älsta söner *Michael* och *Lars* se Lbg I: 245.

Jeremias Eliæ Agricola, omn. 1588 såsom hörerare l. hypodidascalus (collega) i Åbo skola (F. S. 256: 3) och såsom kkh här 1593, då han den $\frac{19}{6}$ i Åbo underskref

Upsala mötes beslut, — 1622 (F. S. 1829: 71). Den $23/2$ 1594 underskref han vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt kon. Sigismund och den $14/3$ s. å. meddelade kon. Sigismund honom confirmationsbref på Töfsala prästgäll (Lbg III: 112 och 116). Den $25/2$, den $28/9$ och den $29/10$ 1607 bekom han ad interim underhållsbref, emedan han bodde i en allmän väg och hade stor gästning (Lbg III: 207, 219 och 222). Den $13/1$ 1609 utfärdades för honom bref om befrielse från pålagor och den $18/12$ s. å. bekom han ett underhållsbref (Lbg III: 233 och 247). Den $29/6$ 1615 erhöll han kon. Gustaf Adolfs bref på allt det underhall, som hans företrädare åtnjutit (Lbg I: 394). Den $26/9$ 1618 fick han ett understödsbref för liden branskada, då Töfsala prestgård samma år nedbrann, och den $4/5$ 1619 bref om förskoning med Elfsborgs lösens erläggande (Lbg III: 325, 327 och 336). Hans euka *Karin* bekom den $31/10$ 1622 kon. Gustaf Adolfs bref om efterskönt gäld (Lbg III: 336 ¹).

Ericus Erics Alftanus, tidigare skolmästare i Borgå, sedan theologiæ lector i Åbo skola och kkh i Lundo annexa, blef kkh här 1623, † 1639. Den $4/3$ 1634 bekom han drottning Christinas confirmation på de 72 tunnor spannmåls underhåll, som han och hans företrädare åtnjutit (Lbg II: 68). Om hösten 1635 var han en af Åbo stifts riksdagsmän i Stockholm (Ahlqvist, a. a. sid. 78). Hans släktförhållanden se Str.

Claudius Martini Brennerus, tidigare domkyrkosysselman i Åbo, hade 1639 blifvit kkh i Loimijoki,

---

¹) Suomi 1844, sid. 260, omnämner en likpredikan, som Sigfridus Petri, Wiburgo Carelius, Pastor Regiminis Rigensis, hållit i Riga 1642 äfver Elisabet Jakobsdotter, conjux Dn Jeremiae Agricola, hvilken predikan blifvit tryckt i Dorpat. Synbarligen måste här nämnde Jeremias Agricola varit en annan, än ofvan nämnde kyrkoherde i Töfsala.

hvarifrån han 1640 befordrades till detta gäll. hvarå han erhöll grefve P. Brahes confirmation den ²¹ 5 och drottning Christinas confirmation den ²⁸ 10 s. å. (Lbg II: 174 och 182. † 1670 (Str).

Kapellaner:

Thomas Henrici, omn. 1580 (F. S. 1349: 95).

Petrus Andrea, omn. 1592 (F. S. 1520: 116) och 1593, då han den ¹⁹ 6 i Åbo underskref Upsala mötes beslut.

Simon 1610 (Str).

Henricus Andrea, omn. 1612 sasom „comminister“.

Zacharias Jacobi blef kkh i Vemo 1620 (Str).

Christianus Jeremie Agricola, son af kkh Jeremias Eliæ, omn. såsom Diaconus här 1622, då han i pastors ställe underskrifvit tionde längden för detta år (F. S. 1837: 69. Sig. C I A).

Ufsby,

från början af 1300-talet.

Kyrkoherdar.

Bengt Magni l. Monsson, omn. 1526 (Arw. II: 195)—1558 (För 1557: F. S. 2016: 52).

Her **Morten**, omn. 1558 (F. S. 2046: 5) och 1560 (F. S. 2099: 4).

Johannes Thomæ Rauthia bekom den ³⁰ 7 1563 collation på Ufsby och Björneborg (Lbg I: 56). Omn. ännu 1573. Se mera om honom under Björneborg.

Martinus Olai, omn. här 1574—1583. Se mera om honom under Björneborg.

Ericus Laurentii, omn. 1585 såsom kkh i Ulfaby, hvartill då hörde endast halfva socknen, medan andra hälften var förenad med Björneborg under kkh Christian Winter. Han bekom den $17\frac{1}{2}$ 1589 underhållsbref på årliga tionden af Öfra- och Kyrkofjerdingarna i Ulfaby socken samt af Koivisto ladugård, emedan han bodde i en stor allmän väg och hade hvarken åker eller äng (Lbg I: 239). I juni 1592 erhöll han, som saknade prestgård, rättighet att mot viss årlig skatt behålla det hemman vid Ulfaby kyrka, han af öde upptagit, samt 8 pund spannmål i årligt underhåll, emedan han hade blott $\frac{1}{2}$ socken i prestgäll (Lbg I: 268—269 o. III: 110). Han underskref i Åbo den $19\frac{1}{6}$ 1593 Upsala mötes beslut. Den $7\frac{1}{7}$ 1602 blef Ericus Laurentii kkh jämväl i Björneborg (Waaranen, a. a. I: 302). Synes ha affidit 1616. Se mera om honom under Björneborg.

Johannes Sigfridi Forskahl, omn. här och i Björneborg 1616—1628. Var död 1630. Se mera om honom under Björneborg. Sig. I S F se i Hist. Ark. XI, tab. 8.

Gregorius Thomæ Arctopolitanus, omn. såsom kkh här och i Björneborg 1631—1662. Se mera om honom under Björneborg.

Kapellaner:

Laurentius Erixi, omn. såsom kapellan, dels här 1583 o. 1584 (F. S. 2350: 63, Sig. L E), dels i Björneborg 1586 (F. S. 2321: 29), dels såsom predikant på Björneborgs gård 1581 (F. S. 2343: 41). Se mera om honom under Björneborg.

Her **Michill**, sacellan här 1628 (F. S. Tilläggshandl. 1870: 33).

Olaus, 1637 (Str).

Vlå

stads- och landsförsamling, afskild från Limingo till eget pastorat 1606 (Waaranen, Urkunder II: 243). — Redan tidigare fanns dock predikant vid den a en holme i elfsmynningen 1570 och mot slutet af 1590-talet anlagda Vla befästning, hvarest her Jacob omnämnes såsom predikant år 1593 (F. S. 4799: 41). — Efter detta fäste fick den 1610 privilegierade Vla stad (Waaranen, a. a. III: 101) senare namnet *Uleåborg*.

Kyrkoherdar:

Nils, förut kapellan i Piteå, erhöll kon. Carls collation af den $\frac{30}{4}$ 1606 på detta gäll. Var han, såsom sannolikt är, samme man, som den Nicolaus Andreæ, hvilken såsom kapellan i Piteå underskref Upsala mötes beslut 1593, så återvände han senare till Piteå och blef der kkh, utgaf en sångbok på lappska 1619, dedicerad till kon. Gustaf Adolph, och afled 1635 (se Hülphers Samlingar. Femte Samlingen om Westerbotten. 1 Bandet. Utdrag ur Tunæi Herdaminne, sidd. 21 och 23).

Johannes Henrici Lithovius eller Corvinus i. Limingius, omn. 1609 såsom kkoprest i Vlå stad och socken (F. S. 314: 30, Sig. I H) och ännu 1618 (F. S. 4914: 161). Den $\frac{23}{9}$ 1610 bekom han kon. Carls collationsbref att vara kkh här (Lbg I: 345). Den $\frac{24}{10}$ 1613 meddelade kon. Gustaf Adolph at bemålde kkh confirmation att njuta lika många års frihet från utskylder, utom Elfsborgs lösen, som voro beviljade borgarene i Vlå (Lbg I: 362), och den $\frac{9}{3}$ 1614 erhöll han kon. Gustaf Adolfs bref om vederlag för sin ringa lägenhet och för det han

hade stor tillsökning med gästning (Lbg III: 278). Blef sedermera kkh i Ijo (Lbg I: 434).

Simon Erici Frosterus, född den $^{11}/_{10}$ 1582 och son af kapellanen i Kalajoki, sedermera kyrkoherden i Carlö Ericus Henrici Frosterus. Ordinerad 1609 till kapellan i Vörå. Rector pædagogicæ i Ulå den $^{29}/_4$ 1611. Tillika kkh i Paldamo den $^{19}/_7$ 1616. Kkh i Vlå d. $^4/_2$ 1620. Afsade sig rektoratet 1621. Omkr. 1620 och 1624 supplicerade han hos Regeringen om förbättradt underhåll (Lbg I: 433 och III: 343). Den $^2/_{12}$ 1634 likaledes om befrielse från utlagor af ett hemman (Lbg III: 376). Han afled den $^5/_5$ 1647. Hans hustru och barn se Str.

Kapellaner:

Matthias Mansreti Montanus, omn. 1613 (Str).

Matthæus Laurentj, omn. 1618—1619 såsom kapellan i Vlo stad (F. S. 4922: 24, Sig. M L), äfvensom 1628 (Str).

Zacharias Sigfridi, stjuvson till ofvannämnde kkh Simon Erici Frosterus, omn. såsom kapellan 1623 (Str). Drunknade i Ulå elf 1643.

Mag. **Marcus Pauli Sadelerus**, Biörneburgensis, blef student i Upsala den $^{27}/_{11}$ 1631, kapellan här 1636. Conrector i Björneborg 1640. Dito i Åbo s. å. Mag. 1647. Kkh i Ulå s. å. Afsatt 1655. Rektor i Nykarleby den $^{22}/_3$ 1659. Afsatt den $^4/_4$ 1660, † före den $^{23}/_7$ 1663.

Abrahamus till 1645 (Str).

Urdiala,

i äldre tid „Oruiala“, kapell till Akkas före 1540, var eget pastorat åtminstone 1589.

Kyrkoherdar:

Sigfridus Petri, omn. 1589 (F. S. 164: 5 och Lbg III: 97), 1593 (F. S. 4305: 24)—1600 (F. S. 4346: 61).

Chanutus l. Canuthus Pauli l. Knutt Pouals-son (F. S. 4429: 59, Sig. K P), omn. 1605 (F. S. 4375: 99)—1621 (F. S. 4464: 178).

Josephus Thomæ, omn. 1627 (F. S. 4484: 63)—1634 (F. S. 4518: 159, Sig. I T).

Matthias Benedicti var vicepastor 1634 (F. S. 4525: 56). Blef senare ordinarie kkh här.

Marcus Amundi hade mot slutet af kon. Carl IX:s och i början af kon. Gustaf Adolfs regering varit 3 år Sveriges rikets krigsfolk följaktig och lidit mycket ondt (Lbg III: 392). Derefter comminister i Öfvertorneå och Kemi samt 1618—1625 pastor i Carlö, derpå åter i Kemi. Den ²⁴/₁₁ 1633 erhöll han Åbo domkapitels confirmationsbref på Eura socken med Säkylä kapell, hvarest han nämnes sasom pastor 1633—1636 (Lbg II: 90—95). Promoverades af Åbo domkapitel den ²⁰/₃ 1636 till Urdiala kyrkogäll, hvarå han på underdånig anballan och klagan deröfver, att några af socknen ville i hans ställe promovera D. Matthias, en ung man, erhöll drottning Christinas confirmationsbref den ¹¹/₆ 1636 Lbg III: 392 och II: 101).

Matthias Benedicti, tidigare vice pastor här och medtäflare till Marcus Amundi, blef efter honom ordinarie kkh här, i hvilket värf han nämnes 1638 och 1640, då han var tillstädes vid Åbo akademis invigning (Lbg II: 178). Lefde ännu 1648 (Str).

Kapellan:

Matthias Benedicti (Str). Se mera om honom ofvan.

Uskela,

sannolikt från 1200-talet.

Kyrkoherdar:

Sigfridus Martini, omn. 1552, då han den $19\frac{1}{5}$ erhöill collation på detta gäll, 1554 (Lbg I: 15) och 1556 (F. S. 622: 30).

Her **Thomas**, † 1557 (Lbg III: 8).

Olaus Petri, omn. 1557 (F. S. 671: 3) — 1592 (F. S. 1523: 16). Han nödgades erlægga 50 mk saköre för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71). Den $26\frac{1}{11}$ 1568 beseglade (O P) han bofaste bönders i Uskela trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Om hans underhåll 1576 och 1577 se Asiak. sid. 34.

Zacharias Olaui kallas Gudz ordz tienare 1593 (F. S. 1535: 17, Sig. Z O) och 1594 (F. S. 1543: 36). Torde på den tiden varit endast vice pastor eller curam gerens. Blef senare ordinarie kkh här.

Ericus Henrici, omn. 1595 (F. S. 1553: 18) — 1608 (F. S. 311: 65, Sig. E H). Fastetiden 1609 var *Brita Bengtsdotter* å Uskela prestgård enka efter herr Erik (F. S. 1704: 179).

Zacharias Olai, tidigare vicepastor här (se ofvan), omn. såsom kkh 1609 (F. S. 1705: 50) — 1621. Han bekom den $3\frac{1}{3}$ 1617 bref om understöd, emedan han låg i en stor gästväg och blef dagligen med gästning betungad (Lbg III: 317). Han var död den $25\frac{1}{5}$ 1622, då hans enka *Scholastica Jönnsdotter* undertecknade och med sin mans sigill (Z O) beseglade tiondelängden för 1621 (F. S. 1826: 31).

Joannes Jacobi, omn. 1622 (F. S. 1834b: 69), † omkr. 1625. Om hans enka *Margreta* se Str.

Christianus Simonis Agricola, f. 1593 och son af krigsöfversten Simon Christiani Agricola, som stupade i slaget vid Kerkholm 1605. Sitt dopnamn Christianus hade han fått i arf efter sin farfader biskopen i Reval Christianus Michaelis Agricola († 1586). Prestvigd 1617, blef han kkh här 1626 och erhöll collationsbref på gället den ¹²/₂ 1627 (Lbg II: 1). För 1627 förekommer hans sigill: C S i F. S. 1870: 29. Han blef äfven kontraktsprost och dog 1662, icke, såsom Str uppger, 1669, då hans son och efterträdare Christianus Christiani Agricola afled (se mera om honom i Hist. Ark. XV). Hustru och barn se äfven Str.

Kapellaner:

År 1556 fanns gemensam kapellan för Halikko och Uskela (F. S. 622: 30).

Her **Jonns**, omn. 1581 (F. S. 1381: 107).

Her **Hans** i Murla skogsbygd, omn. 1599 (F. S. 1580: 163).

Niels, omn. 1625 (F. S. 1855: 18). Männe densamme, som Caplan Dn Nicolaus, hvilken nämnes för 1632 i F. S. 1897: 151? Jfr nedanföre under S:t Bertils.

Dn Gregorius adjunctus, omn. 1632 (F. S. 1897: 149).

Anm. I Arw. X: 87 nämnes för 1563 en prest Her Nilss i Uskela, hvilken hade rymt från kungl. Maj:ts folk och gifvit sig till fursten (hertig Johan) på slottet. Lennqvist uppger i sin beskrifning öfver Abo slott, att denne Nils blifvit af konung Erik steglåd utanför Stockholm (Leinberg. Bidrag till kännedom af Vårt Land, V: 119).

Salo,

kapell till Uskela, åtminstone från 1320-talet.

Kapellän:

Henricus Simonis Skalle, omn. 1626 (Str). 1632 (F. S. 1897: 151) och 1635 (Str).

S:t Bertils,

kapell till Uskela från katolska tiden, eget pastorat 1860.

Kapellän:

Dn **Nicolaus**, om. 1636 (Str).

Daniel Andreæ, omn. 1640 (Str),

Vemo,

åtminstone från 1340-talet.

Kyrkoherdar:

Petrus Michaelis Mara, omn. såsom kkh här 1551—1580 (Arw. VIII: 161, F. S. 1378: 57, Sig. P M ¹). Han nödgades erlægga 50 mk saköre för den ed han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71). Omn:s ännu i juni 1580 (F. S. 1370: 2), men den ³¹/₁₀ 1580 erhöll hustru *Margareta*, herr Per Michaelis ensörjande enka, med några små barn kon. Johans bref om befrielse på 2 år från vissa utskylder af ett hemman (Lbg I: 188—189) och den ⁶/₁₁ s. å. bekom hon ytterligare frihetsbref på samma hemman (Lbg III: 49).

Jacob Henrichsson l. **Jacobus Henrici**, omn. 1581 (F. S. 1392: 98) — 1610 (F. S. 1735: 20). Såsom kkh i Vemo har han efteråt äfven beseglat ett ödesre-

---

¹) Se Hist. Ark. XI, tab. 6.

gister för 1578 (F. S. 1345: 63, Sig. I H). Han bekom den $\frac{2}{6}$ 1590 kon. Johans bref på 9 stänger jord i Andola by af Vemo socken, dem han af öde upptagit (Lbg I: 249). Underskref i Åbo den $\frac{19}{6}$ 1593 Upsala mötes beslut. Var tillstädes vid riksdagen i Linköping 1600 (medd. af K. Grotenfelt).

Magnus Andreæ bekom den $\frac{29}{2}$ 1612 under konungens bortavaro Riksens Råds bref till biskop Erik att meddela honom collation på Vemo gäll, så snart han dertill befundes skicklig (Lbg I: 347). Domkapitlet fråntog dock honom både det öfverhetliga brefvet och prestembetet (Waaranen Urkunder IV: 64) samt förordnade i stället till kkh

Ericus Michaelis Kurek, förut kapellan i Åbo, omn. här 1612 (Waaranen, a. a., IV: 64)—1619, då han afled (Lbg I: 432). Hans sigill E M för 1615 i F. S. 1770: 74. Den $\frac{26}{9}$ 1617 bekom han kon. Gustaf Adolfs bref om efterskänkta gårdar (Lbg III: 319).

Stephanus Henrici, kapellan här, var af domkapitlet under ledigheten efter föreg. kkh tillsatt på försök till curam gerens, men befanns „för sin svaga lärdom och lättfärdiga åthäfvors skull“ olämplig till kkh, hvarför domkapitlet den $\frac{30}{9}$ 1620 (Lbg I: 431) underdanigst anhöll om confirmation för

Zacharias Jacobi, son af kkh Jacobus Henrici (se ofvan). Han tillträdde gället 1620 (Lbg I: 436) och omnämnes här 1622 (F. S. 1837: 65) och 1623 (F. S. 1842: 95), men blef för hordomsbrott och mened afsatt från embetet 1624 (l. 1625), hvarjämte 5 prestmän: conrector Sigfrid i Åbo, kkh Märten i Virmo, kapellanen Sigfrid i Lemo, chorpresten Simon Patur i Åbo och kapellanen Jakob i Vånå, dem han öfvertalat till att aflägga falskt vittnesmål, dömdes 1625 af Åbo hofrätt till verlds-

ligt straff och af domkapitlet till afsättning från prestem-betet (Lbg III: 344 och 346).

Matthias Sigfridi Sciurus, omn. 1626 o. ff., † 1657 (Str). Han bekom den $17/6$ 1635 frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 386). Måne han var samme Dn Mat-thias, som från Rimito 1625 inträngt i Vemo, och därför af biskop Erik förbjöds att tillsvidare bruka sitt embete? (Lbg I: 472). Hans hustru hette *Margareta Georgii* (Str).

Kapellaner,

enl. Str i 2 serier:

Stephanus Henrici, omn. 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut. Var curam gerens här 1619—1620 och blef 1623 kkh i Kumo, men dog kort derefter (Lbg I: 454). Hans son var den orolige och bul-lersamme *Barthollus Stephani* (Lbg I: 447).

Ericus, sedan till 1634. Om hans enka *Elin* se Str.

Her **Jören**, omn. 1630 (F. S. 1890: 8).

Simon Sigfridi Winkelmannus tillträdde 1635, lefde ännu 1645 (Str).

Henricus, omn. 1636 (Str).

Vesilaks,

åtminstone från 1340-talet.

Kyrkoherdar:

Jöns Laurentii Torsth, omn. 1554—1567 (Sven-ska Riksarkivet). Den $23/7$ 1557 utfärdade kon. Gustaf för

honom bref om 10 pund spannmål att årligen uppbäras under 8 år såsom köpeskilling för gods och gårdar, dem han försålt åt konungen (Lbg III: 7). Tvenne af Jons Larsson härå utfärdade qvitton äro daterade den $\frac{5}{2}$ och den $\frac{22}{12}$ 1558 (Lbg III: 9 o. 12). År 1559 köpte konungen af her Jons Willilä i Masku (F. S. 70: 5). Den $\frac{3}{10}$ 1561 bekom han hertig Johans bref om efterskänt skuld (Lbg I: 41). Han var död 1567 och hade efterlemnat enka *Biritt* (F. S. 2191: 29).

Jören Person, omn. 1567 (F. S. 2199: 12) — 1578 (F. S. 2310: 14). Han beseglade (G P) den $\frac{18}{11}$ 1568 menige mans i Vesilax trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224).

Magnus Olaj, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1580 (F. S. 2331: 10) — 1611 (F. S. 2504: 45, Sig. M O). Den $\frac{3}{1}$ 1582 förpliktade han sig inför Åbo domkapitel att iakttaga kon. Johans liturgi (Lbg I: 194), men den $\frac{19}{6}$ 1593 underskref han i Åbo Upsala mötes beslut.

Jacobus Matthæi, förut kapellan här, omn. såsom kkh 1612 (F. S. 2509: 55) o. ff. — 1626 (Str).

Josephus Michaelis Wallenius, född den $\frac{10}{3}$ 1596 och son af kapellanen i Reso och Nådendal Michael Michaelis, skolgången i Åbo 1604—1619. Prestvigd den $\frac{5}{12}$ 1619 till huspredikant hos krigsöfversten Axel Kurk till Anoila och Tottijärvi. Var så huspredikant å Kurkska godset Tottijärvi i Vesilaks. Blef kapellan i Vesilaks d. $\frac{1}{5}$ 1624 och kkh här d. $\frac{1}{5}$ 1626, † $\frac{28}{5}$ 1643. Riksdagsman i Stockholm febr.—mars 1627 (En gammal urkund om släkten Wallenius, sid. 8). Var gift med kkh i Uskela Zachariæ Olai dotter *Sara* (Genealogi öfver Walleniska släkten i Finland).

Kapellaner:

Magnus Olavi, omn. 1565 och 1566 (F. S. 2191: 21). Blef kkh här (se ofvan).

Iacobus Matthiæ l. **Jacob Madzson**, omn. 1589 (F. S. 2400: 125), 1593, då han underskref Upsala mötes beslut, och 1602 (F. S. 2450: 122, Sig. I M). Han blef kkh här (se ofvan).

Josephus Michaelis Wallenius, kapellan här 1624—1626. Blef kkh (se ofvan).

Christianus Jacobi, omn. 1634 (F. S. 1918: 211) och 1639 (F. S. 2595: 224). Hans hustru hette *Elin Hansdotter* (F. S. 1918: 211).

Vichtis,

omn. 1433 såsom kapell till Lojo (Bunge, Liv-, Est- und Curländisches Urkundenbuch VIII, N:o 717), eget pastorat åtminstone i början af 1500-talet.

Kyrkoherdar:

Laurentius Petri, omn. 1554—1578 (F. S. 4158: 75). Den $\frac{2}{1}$ 1558 bekom han hertig Johans bref på underhåll (Lbg I: 25). Enligt kon. Eriks bref af den $\frac{27}{9}$ 1564 hade han försett sig mot konungen och Sveriges rike samt därför blifvit dömd från lif och ära, men benådades att försona sitt brott med 200 mark eller 16 par oxar (Arw. X: 106).

Sigfridus Petri Orava, omn. 1579 (F. S. 4170: 19) —1612 (F. S. 4420: 85). Han underskref i Åbo den $\frac{19}{6}$ 1593 Upsala mötes beslut. Hans sigill (S P) i Hist. Ark. XI, tab. 13.

Gregorius Matthiæ Forsius, omn. den $^{20}/_1$ 1615 (F. S. 4431: 154, Sig. I M)—1640.

Petrus Martini var såsom pastor designatus i Vichtis tillstädes vid Åbo akademis invigning 1640 (Lbg II: 178).

Kapellaner:

Petrus Johannis, omn. 1593, då han i Åbo den $^{19}/_6$ 1593 underskref Upsala mötes beslut.

Matthias Michaelis, omn. 1618 (F. S. 3596: 24)—1630 (F. S. 4499: 20, Sig. M M). Blef kkh i Padasjoki, der han förekommer 1634—1639 (Lbg II: 92—93, Akiander, Herdaminne). Möjligen var han här redan från 1614.

Villnäs, se under Lemo.

Virmo,

åtminstone från förra hälften af 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Olof P., omn. 1550—1557 (F. S. 683: 5). Den $^{12}/_6$ 1554 lemnade kon. Gustaf honom qvitto på 16 ungerska gyllen, utgörande den af konungen bestämda taxan för Virmo socken, hvilka penningar kon. Gustaf personligen på Gripsholms slott mottagit af herr Oluff (Lbg II: 389).

Henricus Olai Karroi, omn. 1558—1573 (F. S. 1225: 15). Han nödgades erlægga 50 mark i saköre för den ed, han 1563 gjorde hertig Johan (Lbg I: 71). Den $^{22}/_{11}$ 1568 beseglade han Virmo socknemäns trohetsförsäkran åt kon. Johan (Svenska Riksdagsakter II: 224). Hans enka *Margreta* qvitterar kyrkotionden den $^{26}/_8$ 1574 (F. S. 1252: 24). Den $^{5}/_9$ 1582 bekom hon frihetsbref på ett gods

i Virmo (Lbg III: 57). Under namn *Maritt Erichsdotter* förekommer enkan ännu 1593 (F. S. 1529: 106).

Georgius Olaj l. Jören Olsson, omn. 1575 (F. S. 1280: 13)—1614 (F. S. 1769: 45, Sig. G O). Den $24/4$ 1582 bekom han frihetsbref på ett hemman i Tenala (Lbg III: 54). Den $4/2$ 1589 meddelades honom minskning på skatten från ett hemman i Virmo (Lbg I: 235 och 239). Såsom præpositus et pastor underskref han i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut och undertecknade den $23/2$ 1594 vid kröningen i Upsala trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112). Hans dotter *Elisabeth* var gift med kkh Christopher Alanus i Jomala (Str).

Nicolaus Georgii kallar sig Gudz ordz tienare och var antagligen endast vicepastor 1615 (F. S. 1768: 73, Sig. N G).

Gregorius Erixi, förut kapellan här, omn. såsom kkh den $29/1$ 1617 (F. S. 1791: 160 och 178, Sig. G E)— $18/12$ 1623 (F. S. 1836: 52).

Martinus Matthæi Rungius, omn. 1624. Blef för falsk edgång bötfälld af Åbo hofrätt och af Åbo domkapitel från prestembetet afsatt 1625 (Lbg III: 344 och 346). Mätte dock blifvit restituerad, enär han ånyo förekommer såsom kkh här 1627 (F. S. 1857: 15)—1633 (F. S. 1905: 100).

Johannes Nicolai Wenno, tidigare kapellan i Åbo, sedan domkyrkosyssloman derstädes, omn. såsom kkh här 1634 (F. S. 1905: 162, 1916: 120). Han afled d. $23/3$ 1667 (En gammal urkund om släkten Wallenius, sid. 14).

Kapellaner:

Sigfridus Brücher var kapellan här till sin död 1585 (Str).

1589 fanns här kapellan (F. S. 164: 2).

Gregorius Erici, omn. här 1593, då han underskref Upsala mötes beslut, — 1614 (F. S. 1771: 96).

Claes Jörenson, omn. 1619 (F. S. 1820: 89).

Henricus Gregorij, omn. 1634 (F. S. 1918: 15, Sig. H G), enl. Str 1627—1659.

Coadjutor:

Lambertus Matthiae, omn. den $\frac{9}{9}$ 1634, då han qvitterat affidne kkh Martini Rungii underhåll för 1633 å dennes enkas vägnar (F. S. 1905: 156). Blef sedan kapellan (Str).

Vånå,

i äldre tid äfven kalladt „Meskelä“, åtminstone från början af 1300-talet.

Kyrkoherdar:

Olof, omn. 1554.

Her **Henrik P.**, omn. 1560 (F. S. 3892: 99)—1569 (F. S. 4049: 85) och 1572 (F. S. 4089: 22). Han beseglade (H P) i december 1568 menige mans i Vånå trohetsförsäkran åt konung Johan (Svenska Riksdagsakter II: 225).

Erik Benedicti, omn. såsom kkh här 1571 (F. S. 4068: 5), 1573 (F. S. 4098: 11) och 1574 (F. S. 4111: 26)

Olaus Martini Croock, förut kkh i Lempälä, omn. här 1575 (F. S. 4122: 20)—1594 (F. S. 4319: 32). Omkring 1579 hade hans prestgård med allt bohag uppbunnit, hvarför han hos konungen supplicerade om hjälp till sitt underhåll (Lbg III: 44). I juni 1582 klagade Våna

socknemän hos konungen på kkh Krock, att han försummade sin tjänst och af snikenhet tillfogade bönderne öfvervåld och orätt (Lbg I: 197). Han nämnes 1589 såsom utfattig och boende i en stor allmän väg (Lbg III: 97). Den $\frac{6}{3}$ 1592 erhöll kkh Krock bref om ersättning för ett hemman i Vånå, hvilket blifvit taget under kronan (Lbg III: 110). Han underskref i Åbo den $\frac{19}{6}$ 1593 Upsala mötes beslut.

Her **Jacob**, omn. 1600 (F. S. 4344: 37).

Ericus Michaelis, omn. 1603 (F. S. 4372: 86, Sig. E M)—1606 (F. S. 4379: 118).

MichaEl Bartholdi Gunnærus, omn. såsom kkh 1606 (F. S. 4377: 22, Sig. M B G). Den $\frac{5}{12}$ 1609 kallade han sig kkh i „Meskelä socken med Rengo Cappelgeld“ (F. S. 4403: 48). Förekommer ännu 1634 (F. S. 4522: 25) och enl. Str 1636.

Samuel Gunnærus, omn. 1638 såsom vicepastor, synes såsom pastor 1643, † 1658. Hustru och barn se Str.

Kapellaner:

Olaus, omn. 1560 (F. S. 3892: 99).

Jöran Henrici, omn. 1578—1582 (F. S. 4219: 30).

Jacobus Simonis, omn. 1593, då han den $\frac{19}{6}$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut.

Johannes Jacobi, omn. 1604 (F. S. 4375: 162).

Johannes Nicolai, omn. 1612 (F. S. 4414: 22) — 1617 (F. S. 4447: 60).

Her **Jacob**, omn. 1625, då han för falsk edgång bötfälldes af Åbo hofrätt och från prestembetet afsattes af Åbo domkapitel (Lbg III: 344 och 346).

Ericus Henrici, omn. 1627 (Str), 1630 (F. S. 4499: 8) och 1635 (Str).

Rengo,

kapell till Vånå från katolska tiden.

Kapellaner:

Johannes Jacobi (se ofvan) var kapellan i Meskelä och Rengo (Str).

Laurentius Simonis Figulus. anställd antingen här eller i Lehijärvi 1626 (Str).

Vårdö, se under Sund.

Vårfrukyrko socken = S:t Marie.

Vörå,

åtminstone från början af 1500-talet.

Kyrkoherdar:

Canutus l. **Knut**, tidigare kanik i Åbo, sedermera kkh i Vörå, der han omnämnes 1553 och 1554 (Lbg I: 15—16).

Ericus Canuti, omn. 1558, då han den $\frac{20}{8}$ bekom kon. Gustafs underhållsbref (Lbg I: 35).

Peder Henrici Granulus, omn. 1562, då han den $\frac{22}{6}$, och 1566. då han den $\frac{4}{7}$ bekom kon. Eriks underhållsbref (Lbg I: 45 och 83)—1573 (F. S. 4735: 28). Den $\frac{5}{3}$ 1569 erhöll han kon. Johans confirmationsbref på underhållet (Lbg I: 97). Hans sigill (P H) i Hist. Ark. XI. tab. 14.

Jacobus Martini Viloides, Aboensis, omn. 1573. då han den $\frac{6}{4}$ bekom kon. Johans underhållsbref (Lbg I: 130)—1601 (Str). Den $\frac{19}{6}$ 1593 underskref han i Åbo såsom præpositus och pastor Upsala mötes beslut. Familjeförhållanden se Str.

Matthæus l. **Matthias Jacobi Gammall**, omn. 1602, då han, såsom nyss kommen till Vörå prestgäll, fick penningegården efterskänkt (Lbg III: 166)—1630 (F. S. 4963: 64). Den $\frac{18}{8}$ 1616 bekom han kon. Gustaf Adolphs bref om förökadt underhåll, emedan han bodde utmed en stor allmän väg och hade mycken tillsökning af krigsfolket (Lbg I: 408). Han var äfven prost öfver södra Österbotten (Str). Familjeförhållanden se Str.

Gabriel Matthæi Gammal, den föreg:s son, omn. såsom kkh här 1633—1664 (Str). Familjeförhållanden se Str.

Kapellaner:

Petrus Henrici, omn. 1576 (Lbg I: 150—152).

Matthias Jacobi Viloides, son af kkh Jacobus Martini, omn. såsom kapellan här 1589 (F. S. 164: 9)—1600 (Str). Han underskref i Åbo den $\frac{19}{6}$ 1593 Upsala mötes beslut.

Johannes Viloides, 1600, † 1613 (Str). Jämte honom var

Simon Erici Frosterus, son af kkh i Carlö Ericus Frosterus, kapellan här, ordinerad dertill 1609, rector pædagogicæ i Vlå 1611.

Martinus Matthiæ Wargus l. **Wargius**, omn. här d. $\frac{9}{11}$ 1608 (F. S. 4863: 25, Sig. M M). Blef sedan kkh vid finska församlingen i Stockholm, derefter 1610 i Nerpes och 1623 i Nedertorneå.

Magnus Gammal, omn. här 1614. Blef kkh i Pedersöre 1622 (Str).

Gabriel Matthæi Gammal, befordrad till kkh här (se ofvan).

Martinus Matthæi Gammal, blef äfven kkh här 1666 (Str).

Åbo stadsförsamling.

Kyrkoherdar:

Mester **Canutus Johannis** var född i Euraåminne. Inskrifven vid universitetet i Wittenberg 1532, blef han magister derstädes den $29/8$ 1536 samt efter återkomsten till hemlandet kanik och kkh i Åbo åtminstone 1540. Sedan biskop Martin Skytte blifvit oförmögen till tjenstgöring och under biskopsledigheten efter honom anställde mester Knut tillsammans med Michael Agricola visitationer i stiftet. I maj 1554 öfvervarade han Agricolas och Iwstens biskopsvigning i Strengnäs. Af kon. Gustaf sändes han 1556 i ett politiskt uppdrag till ryske storfursten, hvarifrån han lyckligen atervände samma år. Bekom den $25/3$ 1557 ett underhållsbref af hertig Johan (Lbg III: 6). Han blef af kon. Erik afsatt från kyrkoherdeembetet den $18/9$ 1562, emedan han „ther till icke så tjänligh ware skall, såsom nödtorffteligen thett krefwer“ (Lbg I: 47). Men icke långt derefter, om sommaren 1563, utnämnde konungen honom till biskop i Viborg, i hvilket embete han afled redan 1564. Han öfverlefdes af sin dotter *Karin* och 4 andra barn (Lagus, Haudler och Uppsatser till Finlands kyrkohistoria II: 134). Den $27/7$ 1565 bekom dottren Karin kon. Eriks frihetsbref på Kärsmäki hemman i S:t Marie (Lbg III: 18).

Mester **Henricus Jacobi** blef efter i Tyskland idkade studier (Lbg I: 23) skolrektor i Åbo den $18/5$ 1559,

i hvilket embete han aflöstes af mag. Ericus Herkepä den $29/7$ 1562, men erhöill kort derpå den $18/9$ s. å. konung Eriks collationsbref på kyrkoherdeembetet i Åbo (Lbg I: 47). Var tidigare antagligen prebendat och hade en kapellan Oluff (Lbg I: 23). Kallas 1569 kanik (F. S. 1130: 54). Från kyrkoherdeembetet afsattes äfven han 1580 eller 1581 till följd af sin efterträdare M. Thomas Laurentii intriger, för det Henrik Jacobi ej ville „vedertaga liturgin“ (Wer-ving, Konung Sigismunds och Carl IX:s historia I: 150). Henrik Jacobi var afliden före den $30/6$ 1588. Hans enka *Brita Olofsdotter* hade förut varit enka efter biskop Michael Agricola. Genom detta giftermål hade han blifvit stjuffader till slutligen biskopen i Reval Christianus Michaelis Agricola (Hist. Arkisto XV: 43—44).

Mester **Thomas Laurentii**, Aboensis, förut kkh i Tenala, till hvilket prestgäll han hade erhållit kon. Johans collationsbref af den $21/6$ 1571 (Lbg I: 120), omn. såsom kkh i Åbo 1581—1595. Antagligen var han samme Thomas Laurentii, hvilken förekommer såsom chorprest eller kapellan i Åbo åren 1569—1571 (F. S. 1134: 1 och 1175: 9 samt Lagus, H:r och Upps:r II: 138—139). Nitiskt tillgifven kon. Johans liturgi, hade Thomas Laurentii lyckats från kyrkoherdeembetet i Åbo uttränga sin företrädare Henricus Jacobi och blef såsom pastor Aboensis af kon. Johan utsedd att i sällskap med biskop Ericus Erics afgå till patriarken i Constantinopel för att åstadkomma en för-
ening mellan svenska och grekiska kyrkan samt utverka patriarkens godkännande af den i Sverige antagna liturgin. Men för att kunna fullgöra detta uppdrag sändes Thomas Laurentii af konungen först till Tyskland att hos professor Crusius i Tübingen lära sig nygrekiska. Den tilltänkta unionsplanen gick emellertid om intet. Men efter en kort studiiresa år 1585, hvarunder han äfven inskrefs vid universitetet i Helmstädt, återvände Thomas Laurentii såsom promoverad magister (Handl:r till Finlands kyrkohistoria

VIII: 49- -50). Han var en af de tre prester från Finland, som underskrifvit originalakten af Upsala mötes beslut d. $20\frac{2}{3}$ 1593. Vid den räfst, som under riksmötet i Upsala 1593 anställdes med alla dem bland de närvarande, som hyllat kon. Johans liturgi, anklagades äfven kkh i Åbo Thomas Laurentii af fältmarskalken Carl Henriksson Horn till Kankas för det han för liturgins skull undanträngt sin företrädare Henrius Jacobi och eljest uppfört sig illa. Thomas genmälde Horn med hetsighet, men måste göra afbön inför mötet (Finls minnesvärde män II: 13). Thomas Laurentii afled 1595 (En gammal urkund om släkten Wallenius i Finland, sid. 5).

Mag. *Gregorius Martini Teitt* eller *Teittus* I. *Teettus*, hemma från Perno, inskrefs i oktober 1586 vid universitetet i Wittenberg och blef der magister. Återkommen till hemlandet blef han den $31\frac{1}{10}$ 1588 skolrektor i Åbo och fick derjämte den $25\frac{1}{5}$ 1589 collation på S:t Marie pastorat, som han bibehöll intill sin död (Waaranen, Urkunder V: 107). Sasom rektor och capitularis underskref han originalakten af Upsala mötes beslut den $20\frac{2}{3}$ 1593. Den $22\frac{1}{10}$ 1595 blef han kkh i Åbo. Tvenne ganger blef han sedan af Sveriges regent Carl, den $20\frac{1}{5}$ 1600 och den $28\frac{1}{5}$ 1606, i fråga satt till biskop i Åbo (Waaranen, a. a. I: 58 och II: 246). Förordnades den $4\frac{1}{6}$ 1602 till medlem af finska bibelöfversättningskomitén (Waaranen, a. a. I: 298). Om hans enskilda förhållanden se Waaranen, a. a. II: 129, 366 och IV: 204, 263. Hans sigill (G M T) i Histor. Arkisto XI, tab. 24. Han afled 1615. I april 1590 hade han firat bröllep med *Margareta Henriksdotter*, som förut varit gift med Teitts företrädare i rektoratet Jakob Petri Finno. Genom detta äktenskap blef han stjuffader till sedermera kyrkoherden i Tavastkyro Henrius Jacobi Finno. Teitts syster *Ingeborg* var gift med oeconomus templi och capitularis i Åbo, sedermera kkh i Halikko Martinus Martini.

Mag. *Joachimus Matthiæ Stutæus*, Österbottning och son af kkh i Ilmola Matthias Laurentii Stuthæus l. Stuu. Var bland förstlingarne, som inskrefvos vid Upsala akademi efter dess återupprättelse 1595. Studerade sedermera i Tyskland. För att befrämja hans studier derstädes „tog biskop Erik af Åbo kyrkas medel den $\frac{13}{6}$ 1599 10 daler“ (Bidrag till Åbo stads historia I, 1, sid. 55). Den $\frac{27}{9}$ 1599 inskrefs Stutæus vid universitetet i Wittenberg och år 1600 vid universitetet i Jena samt den $\frac{13}{8}$ 1602 vid universitetet i Helmstädt. Vorden magister i Tyskland och återkommen till sitt hemland förekommer Stutæus såsom theologie lektor vid Åbo skola åtminstone från början af 1606 och blef den $\frac{24}{5}$ 1609 rektor för samma skola. Vid riksdagen i Örebro 1610 var han en af representanterne för Åbo stifts presterskap (Ahlqvist, a. a. sid. 53). År 1615 blef han kkh i Åbo. Efter biskop Erics fränfalle var han åren 1625—1627 ordförande i Åbo domkapitel. Hans sigill (I M) se Hist. Arkisto XI, tab. 10. Han afled 1633. Var tvenne gånger gift: 1) med *Anna Eriksdotter*, dotter af kkh i Pedersöre Ericus Johannis, med hvilken han hade sonen *Joachim*, † såsom student 1644, och 2) med *Brita Henriksdotter*, hvilken lefde såsom enka 1636 (F. S. Masku härads räkning 1633: 128). — Efter Stutæi fränfalle supplicerade i underdanighet den $\frac{2}{1}$ 1634 Åbo stadsbor att till sin kkh erhålla mag. Mårten Stodius och den $\frac{5}{1}$ s. å. Åbo finske borgare att få en kkh, som vore mäktig finska språket (Lbg II: 61—63).

Mag. och D:r *Aeschillus Olai Petræus* var född i Vermland 1593 och son af kkh i Filipstad Olaus Aeschilli. Student i Upsala 1617 och magister der 1619, aflade han sedan vid tyska universiteter flera lärdomsprof: disputerade i Wittenberg 1622 och i Jena 1626. Blef filosofie adjunkt vid Upsala universitet 1624 och 1628 förordnad till theologie professor i Upsala, hvilket embete han dock ej kunde tillträda, enär ingen sådan tjänst var ledig. I stället utnämndes

han den $21/3$ 1628 till theologie lektor vid Åbo skola. Blef samma år theologie licentiat i Upsala, som han lemnade 1629 för att tillträda sitt embete i Åbo ¹⁾. Blef sedermera 1630 theologus superior vid det nyinrättade gymnasiet i Åbo, hvartill Sagu pastorat hörde såsom prebende. Utnämndes 1633 till kkh i Carlstad, men afsade sig tjensten. Underskref såsom herredagsman riksdagsbeslutet i Stockholm den $29/7$ 1634 (Ahlqvist, a. a. sid. 57). Den $2/9$ 1634 erhöll han drottning Christinas collation att vara kkh i Åbo och dermed såsom annex förenade S:t Carins landsförsamling (Lbg II: 71). Var deputerad vid Riksens ständers utskotts möte i Stockholm 1636 samt vid riksdagarne i Stockholm 1638 och i Nyköping 1640 (Ahlqvist, a. a. sidd. 80, 93 och 95). Blef 1640 förste theologie professor och rektor vid Åbo akademi. Theologie doktor i Upsala s. å. Biskop i Åbo 1652, † den $27/9$ 1657. Om hans literära verksamhet och familjeförhållanden se Str.

Chorales, Chorprester l. Kapellaner:

Simon Sigfridi, omn. 1557 (F. S. 1698: 61)—1561 (F. S. 899: 43).

Jören Mattsson, omn. 1559 (F. S. 793: 16) och 1560 (F. S. 843: 31).

---

¹⁾ Hvilket anseende Petræus hunnit tillvinna sig vid akademien i Upsala, framgår af en skrift, som med anledning af hans afresa från Upsala trycktes der 1629 med följande titel: „Acclamationes Piæ et votivæ Quas ex Regiâ Svecorum Universitate Upsaliensi Abogiam abiturienti Reverendo ac Excellentissimo viro *Aeschillo O. Petræo* ad Scholam prænominatæ Civitatis S. S. Theol. Lectori vocato. Pro felici itineris, bono cum Deo ingressu, feliciori successu, felicissimo autem insessu, merito et libentissime posuere ejusdem Reverendi viri quondam discipuli congratulantes, Upsalia Anno 1629“. — Skriften, omfattande utom titelblad 5 blad 4:o, innehåller latinska och hebreiska verser af bland andra: Ericus Matthiæ Bothniensis (lat.), Johannes Elai Terserus (hebr.), Bergerus Isaaci Rothovius (lat.) och Abraham Isaaci Rothovius (lat.).

Olaws Olai Jordan(us) Lång, äfven benämnd **Jordh, Jordhen, Jårss**, l. **Jors**, l. **Jorssen**, omn. 1559 (F. S. 793: 17)—1565 (F. S. 1044: 15). Måhända åsyftas dermed äfven den **Olof Fortzee**, för hvilken hertig Johan utfärdade ett underhållsbref af den ²⁰/₄ 1559 (Lbg I: 38).

Matthias Erics, omn. 1559 (F. S. 72: 17)—1565 (F. S. 1021: 7).

Dionysius Henrici, omn. 1561 (F. S. 899: 44)—1565 (F. S. 1021: 7).

Olof Henriksson, omn. 1561 (F. S. 899: 46)—1565 (F. S. 1022: 66).

Olaus Aron(is), omn. 1565 (F. S. 1021: 7).

Georgius Henrici, omn. 1565 (F. S. 1021: 7).

Grels Bertilsson, omn. 1566. då han underdånigst supplicerade om klockaredömet i Nurmijärvi kapell (Lbg I: 78—79).

Marthinus, omn. 1566—1567 (Lbg I: 87).

Johannes Erics,¹⁾ omn. 1569 (F. S. 1134: 1).

Thomas Laurentii,¹⁾ Aboensis, omn. 1569 (F. S. 1134: 1)—1571 (F. S. 1175: 9). Var antagligen densamme, som 1571 blef kkh i Tenala och 1581 i Åbo.

Henricus Andreæ,¹⁾ omn. 1569 (F. S. 1134: 1)—1577 (F. S. 1329: 91).

---

¹⁾ Nämnas under ett bref i Arw. X: 214, men med oriktig uppgift om tiden för brefvets affattande.

Urbanus Laurentii, omn. 1571 (F. S. 1175: 9) och 1572 (F. S. 1193: 7).

Abrahamus Bernardi, omn. 1572 (F. S. 1193: 7) —1576 (F. S. 1301: 38).

Ludovicus Petri, omn. 1574 (F. S. 1268: 9).

Christianus Henrici, omn. 1575 (F. S. 1291: 15).

Jacobus Olavi, omn. 1576 (F. S. 1295: 3) och 1578 (F. S. 1343: 87).

Johannes Stephani, omn. 1576 (F. S. 1301: 38) —1578 (F. S. 1345: 30).

Theophilus Martini, omn. 1576 (F. S. 1295: 6) —1582 (F. S. 1411: 66).

Canutus Sigfridi, omn. 1577 (F. S. 1329: 91) och 1578 (F. S. 1345: 30).

Stephanus Petri, omn. 1578 (F. S. 1349: 5)—1582 (F. S. 1411: 66).

Nils Nicolai, omn. 1578 (F. S. 1334: 65)—1587 (F. S. 1458: 59).

Olof Jacobi, omn. 1579 (F. S. 1349: 49 o. 77).

Jören Jacobi, omn. 1579 (F. S. 1349: 49).

Bartollus Henrici, omn. 1579 (F. S. 1363: 56) —1583 (F. S. 2348: 58).

Ericus Laurentii, omn. 1580 (F. S. 1379: 64).

Olauus Georgi, omn. 1580, då han i ett bref till konungens sekreterare Johan Henriksson anhöll om skydd mot förtal (Lbg I: 186—187). Kallas 1581: „fordom Capellan i Åbo“ (F. S. 1383: 59). Han förekommer i stället då såsom „predikant“ (F. S. 1394: 56).

Andreas Petri, omn. 1581 (F. S. 1394: 56)—1584 (F. S. 1414: 29).

Matthias Michaelis kallar sig den $13/9$ 1582: „fordom Capellan i Åbo“ (F. S. 1397: 40).

Ericus Matthiæ, omn. 1583 (F. S. 1425: 6)—1588 (F. S. 1482: 57).

Nicolaus Haijan, omn. 1584 (F. S. 1414: 29) och 1587 (Bidr. till Åbo stads historia I: 140).

Nicolaus Erixi, omn. 1584 (F. S. 1414: 29).

Thomas Marci, omn. 1585 (F. S. 1455: 68) och 1586 (F. S. 1468: 37).

Johannes Matthiæ, omn. 1585 (F. S. 1455: 68) och 1586 (F. S. 1468: 37).

Jören, omn. 1587 (F. S. 1471: 19) och 1590 (F. S. 1507: 26 och Bidr. t. Åbo stads hist. I: 145).

Clemett, omn. 1588 (F. S. 1482: 29).

Georgius Michaelis, omn. 1588 (Bidr. t. Åbo stads hist. I: 142), 1590 (Svenska Riksarkivet) och 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut, samt ännu 1595 (F. S. 1539: 40). Den $11/3$ 1597 begrofs her Jörenn, chorprest i domkyrkan (Bidr. t. Åbo stads hist. I: 152).

Henrik, omn. 1589 (F. S. 1493: 26) och 1590 (Svenska Riksarkivet).

Mårten, omn. 1590 (F. S. 1507: 25).

Melchior Eschilli, omn. 1590 (Svenska Riksarkivet o. Bidr. till Åbo stads hist. I: 50) samt 1593, då han den $19/6$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut. Han var enl. Str svensk kapellan.

Matthias Nicolai, omn. 1592 (F. S. 1529: 105).

Johannes Marci, omn. 1592 (F. S. 1529: 105).

Christofferus Sigfridi, Sacellanus Aboensis, underskref i Åbo den $19/6$ 1593 Upsala mötes beslut. Omn:s ännu 1599, då hans hustru den $3/11$ begrofs i Åbo domkyrkas nykor (Bidr. t. Åbo stads hist. I: 156).

Johannes Matthiae, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut.

Jacobus Matthiae, omn. 1597—1602 (Åbo stads historia, II: 5, sid. 57) och 1608 (F. S. 261: 2)—1613 (Str). Förordnades 1602 till ledamot i finska bibelöversättningskomitén (Waaranen, Urkunder I: 298).

Benedictus Thomæ, omn. 1599—1600 (F. S. 1585: 139).

Johannes Canuti, omn. 1599—1606 (F. S. 1585: 139 o. 1672: 72). Förordnades 1602 till ledamot i finska bibelöversättningskomitén (Waaranen, a. a. I: 298). Blef 1606 kkh i Kumo.

Matthias Sigfridi, omn. 1600—1602 (Bidr. t. Åbo stads hist. II: 5, sid. 58). Förordnad 1602 till ledamot i

finska bibelöfversättningskomitén (Waaranen a. a. I: 298). Domkyrkosyssloman 1603—1608. Blef kkh i Kumo 1609.

Salomon Christophori, archidiaconus, † 1602. Var enl. Str svensk kapellan.

Matthias Martini, omn. 1601 (F. S. 276: 2)—1608 (Bidr. t. Åbo stads hist. a. st.). Hans sigill för 1606 M M T i F. S. 1692: 137, för 1607: M M i Tilläggs-handlingar 201: 24).

Thomas Marci, omn. 1606 (F. S. 1692: 137)—1608 (Bidr. t. Åbo stads hist. a. st.). Hans sigill för 1607: T M i F. S. Tilläggs-handl:r 201: 24. Blef kkh i Ruovesi 1609.

Ericus Michaelis Kurek, omn. 1606 (F. S. 1692: 137)—1611 (F. S. 1749: 33, jfr Bidr. t. Åbo stads hist. I: 78). Hans sigill för 1607 (E MK) i F. S. Tilläggs-handl:r 201: 24. Blef kkh i Wemo 1612 (Waaranen, a. a. IV: 64), † 1619 (Lbg I: 432).

Johannes Dionysii, omn. 1606 (F. S. 1663: 188) och 1610 (F. S. 318: 120)—1616 (F. S. 1791: 120) samt 1617, 1618 o. 1620 (Bidr. t. Åbo stads hist. I: 86, 90 o. 94), † 1621. Hans enka nämnes 1621 (a. a. sid. 95).

Michael Matthæi, omn. 1608 (F. S. 261: 20) och 1609 (F. S. 314: 22).

Henricus Dionysii, omn. 1610—1619. Bevistade herredagen i Örebro 1617. Begrofs i Åbo domkyrka den $\frac{3}{6}$ 1619 (Bidr. till Åbo stads historia, I: 174).

Henricus Jacobi Gråå, tidigare kapellan i Tenala, omn. såsom kapellan här 1615 (Lbg III: 301 och Bidrag till Åbo stads hist. I: 168) och sedermera såsom domkyrkosyssloman 1616—1618. Blef kkh i Tenala.

Andreas Judas, omn. 1615—1618 (Bidr. t. Åbo stads hist. a. st.), blef kkh i Kangasala 1618.

Andreas Jacobi, omn. 1616 (F. S. 1791: 120).

Ericus Johannis Lepus, omn. 1619—1621 (Bidr. t. Åbo stads hist. a. st.).

Timotheus Melchioris, omn. 1619—1623. Blef domkyrkosyssloman 1623 och kkh i Hvittis 1624. Sakfällades af Åbo hofrätt till böter 1625 (Lbg III: 339). Afsatt 1626 (jfr Lbg II: 11).

Simon Thomæ Patur, omn. 1621—1625. Herredagsman 1621. För 1623 o. 1624 se F. S. 263: 41 o. 42. Blef 1625 afsatt såsom falsk edgårdsman för kkh Zacharias Jacobi i Vemo (Lbg I: 477—478 o. III: 344—347), men blef sedermera restituerad och förekommer såsom kkh i Somero 1628—1640 (F. S. 4493: 20 och Lbg II: 80). Hans hustru afled i pestilentien i Åbo den ²⁵/₁₀ 1630 (Bidr. t. Åbo stads hist. I: 196).

Sigfridus Olai, omn. 1622—1626 (Bidr. t. Åbo stads hist. II: 5, sid. 59). En Dom. Sigfridus Olai nämnes i Åbo redan 1617 (Bidr. till Åbo stads historia I: 171).

Marthinus Mathæi, omn. 1623 (F. S. 263: 3).

Christianus Simonis Agricola, född 1593, prestvigd 1617, omn. såsom kapellan här 1623 (F. S. 263: 40)—1624. Kkh i Uskela den ¹²/₂ 1627 (Lbg II: 1), † 1662.

Josephus Petri Gummerus, omn. 1624—1628 (F. S. 1870: 76) och 1629 (Bidr. t. Åbo stads hist. I: 195). Blef kkh i Sahalaks 1630.

Johannes Nicolai Wenno, omn. 1625 (F. S. 263: 3)—1630. Domkyrkosyssloman 1630—1634. Blef kkh i Virmo 1634, † 1667.

Ericus Georgii, omn. 1627—1637 (F. S. Halicko härads räkning pro Anno 1636: 119 o. 120). Blef kkh i Lampis medelst collationsbref af den ²⁵/₉ 1643 (Lbg II: 254, III: 446—447 o. 451—452).

Gregorius Matthæi Favorinus, bondson från Tyrvändö, var 1625 regementspastor (Lbg I: 476 och III: 441—442) och förestod 1625—1627 Hattula pastorat. Omn. såsom kapellan i Åbo 1628—1632 (F. S. 1891: 124). Blef kkh i Piikkis 1633. Medlem af finska bibelöfversättningskomitén 1638—1642. Kkh i Hattula 1651, † 1660.

Josephus Sacellanus, omn. den ⁵/₆ 1633 (Bidrag till Åbo stads historia I, sid. 193).

Clemens Clementis, omn. 1629—1636, kkh i Pälkäne 1636, ännu 1648. Erhöll 1630 af domkapitlet 50 daler för det han besökte de pestsmittade sjuka (Bidr. till Åbo stads historia, I: 121).

Henricus Nicolai Kålk, omn. 1629—1635. Blef kkh i Rimito, † 1658.

M. **Joachim**, svensk kapellan, afiden 1635 (Str).

Andreas Matthiæ, omn. 1632—1641, kkh i Kjulo 1643 (Bidr. t. Åbo stads hist. a. st.), der omn. 1663 (Lbg IV: 218), † 1676.

Jacobus Nicolai Myttyr, omn. 1633 och 1634 (F. S. 1903: 101) såsom finsk choralis och vice pastor, kkh Stutæi enkas nådårspredikant. Förekommer här redan 1631 äfvensom 1636 (Bidr. till Åbo stads hist. a. st.).

Laurentius Petri Aboicus, omn. 1634—1641. Kapellan i Loimijoki 1641. Kkh i Tammela 1648, † 1671 (Str).

Thomas Paltu, omn. 1633—1635, då han afsattes. Möjligen densamme, som af Str upptages såsom svensk kapellan (Bidr. t. Åbo stads hist. a. st.), och måhända samme man, som Thomas Canuti Palthenius, hvilken var kkh i Sääksmäki 1636—1675, † 1685 (Lbg II: 105 och IV: 391).

Mag. **Henricus Henrici Carstenius**, född d. $23\frac{3}{5}$ 1612 och son af justitieborgmästaren i Helsingfors Henrik Carstens, inskrefs vid universitetet i Rostock 1633. Blef vicepastor i Åbo under kkh Stutæi enkas nådår, svensk kapellan här 1635. Kkh i Borgå den $14\frac{1}{5}$ 1639 (Lbg III: 411). Magister i Åbo 1653. Domprost i Viborg 1667 och derjämte theol. lektor derstädes 1670. Biskop i Viborg 1679, † $6\frac{5}{5}$ 1683. Om hans literära verksamhet se Suomi 1844, sidd. 264—265.

Ericus Matthiæ Falander, född i Falun 1608, studerade i Vesterås, Gefle och Åbo. Prestvigd 1632 till huspredikant hos presidenten Jöns Kurek 1632—1636. Skolkollega vid Åbo gymnasium 1632 och director cantus 1635. Svensk kapellan här 1639. Domkyrkosysselman och domkapitlets notarie 1651. Kkh i Gamla Carleby 1655, † den $25\frac{1}{12}$ 1672. Blef stamfar för Falanderska släkten.

Sigfridus Bartholli Brunnerus, omn. 1635—1659, af domkapitlet ofta varnad för otidighet i sina predikningar. Hade förestått Piikkis pastorat 1630—1633. Kkh i Nykyrka (Åbo län) 1659. Förekommer ej mera efter 1666.

Predikanter:

Förutom andra presterliga embetsmän i Åbo förekommer under senare delen af 1500-talet såsom särskildt angifne „predikanter“ i bemälda stiftsstad följande personer:

Sigfrid Laurentii, omn. 1558 (Asiak. 12, F. S. 722: 18)—1561 (F. S. 896: 91). Han erhöill den $\frac{1}{5}$ 1559 af hertig Johan förläningsbref på ett hemman Koskennurmi i S:t Marie (Lbg I: 39).

Henricus Canuti, omn. från 1568 såsom predikant och från 1570 såsom predikant och domprost i Åbo. Enligt kungl. Maj:ts bref af den $\frac{15}{6}$ 1570 innehade han ett prebendegods Ingois i Reso (F. S. 1239: 38).

Matthias Petri, omn. 1571 såsom predikant i Åbo (F. S. 1173: 30).

Olaus Georgii, omn. 1581 såsom predikant (F. S. 1394: 56). Var förut kapellan.

Jacob Petri Finno, omn. såsom predikant i Åbo och kkh i S:t Marie 1581—1583.

Herr **Erich**, omn. såsom finsk predikant 1611 (F. S. 1749: 33). Synes dock varit densamme, som kapellanen Ericus Michaelis Kurck.

Åbo slottsförsamling,

från katolska tiden.

År 1555 fanns här cappelan (F. S. 576: 3).

Lars Jonsson var 1556—1558 slottskapellan eller Hertig Johans kapellan (Svenska Riksarkivet, Handlingar rörande Hertig Johans hertigdöme, Asiak. sid. 13, F. S. 642: 5 och 8).

Jöns Thomasson var 1557—1561 (Asiak. sid. 12, F. S. 896: 91) hertig Johans kapellan eller predikant. Den $\frac{16}{5}$ 1560 meddelade hertig Johan honom ett under-

hållsbref (Lbg I: 40). Hans hustru *Carin* omn:s 1559 (F. S. 793: 15). Den ³⁰/₇ 1563 bekom herr *Jöns Thomæ Rauthia* kon. Eriks collationsbref på Björneborg och Ulfaby (Lbg I: 56). Se mera om honom ofvan, sid. 44.

Philippus Andreæ, omn. 1559—1561 (F. S. 896: 91) såsom predikant eller slottskapellan här. Den ²/₅ 1559 meddelades honom ett underhållsbref af hertig Johan (Lbg I: 39).

Ericus efterträdde 1561 Philippus Andreæ (Lagus. Handl:r och Upps:r III: 153).

Dessutom nämnes i en mantalslängd från början af 1560-talet i Svenska Riksarkivet (Handl:r rörande Hertig Johan af Finland) såsom anställd vid hertig Johans hof i Åbo följande predikanter, hvaraf 2 Capellaner:

Her ***Albrecht***.

Her ***Wincentius***.

Johan Clerica, måhända endast klockare.

Eschillus Olaj omn:s den ²⁶/₄ 1565 såsom „tillförene kapellan“ här (F. S. 1021: 8).

Johannes Grindhenn, omn. 1566 (F. S. 1040: 13)—1568. Blef sedermera kkh i Bjerno, der han omnämnes 1572—1585.

•

Johannes Erics, omn. 1571 (F. S. 1189: 2)—1575. Den ¹⁹/₁₁ 1573 erhöill han ett underhållsbref af kon. Johan (Lbg III: 33).

Christiernus Henrici, omn. 1575 (F. S. 1293: 20) — 1576 (F. S. 1301: 38).

Knut Johannis, omn. 1576.

Jacob Olavi, omn. 1577 (F. S. 1312: 41).

Henrik Andreæ, omn. 1577 (F. S. 1312: 41).

Lodwich Petri, omn. 1581—1583 (F. S. 1398: 2).
Han efterträddes 1583 af

Matthias Nicolai Biur, omn. den $\frac{2}{1}$ 1582 såsom predikant under Hof Baneret (F. S. 1419: 24), blef sedan slottspredikant här och omn:s 1583 och 1587 (Bidr. till Åbo stads hist. I: 140, F. S. 1428: 19) — 1589 (F. S. 1492: 72, 1493: 55). Han blef den $\frac{8}{6}$ 1590 kkh i Eura (F. S. 2404: 131).

Nicolaus Magni, omn. 1588 (F. S. 1482: 64 och 79).

Ericus Jacobi, omn. 1589 (F. S. 1507: 1).

Mårten Erics, omn. 1589 (F. F. 1507: 69) — 1596. Han underskref 1593 Uppsala mötes beslut, afled 1596 och begrofs i domkyrkan den $\frac{18}{8}$ s. å. (Bidrag till Åbo stads historia I: 151). Hans enka *Kirstin Philipsdotter* omn:s 1598 och 1602 (Lbg III: 136 o. 162).

Michael Nicolai, omn. 1597 (F. S. 1574: 74 — 1600 (F. S. 1602: 11). Måhända derefter domkyrkosysselman.

Johannes Petri, omn. 1601 och 1602 (F. S. 1613: 1 och 115).

Laurentius Johannis, omn. 1602 (F. S. 1628: 1).

Påffuel Jonsson, omn. 1603 (F. S. 1639: 1).

Simon, omn. 1604 (F. S. 1656: 1). Blef sedan fältpredikant och led stor skada i krig, blef beröfvad all sin egendom och sjelf svårt blesserad, hvarför underhållsbref för honom utfärdades den $9/1$ 1606 (Lbg III: 203).

Johannes Laurentii Gestricius I. Suecus, tidigare huspredikant hos riksamiralen Claes Fleming (F. S. 1574: 67), omn. här 1606 (F. S. 1657: 175) — 1612 (F. S. 1736: 21). Den $17/4$ 1607 bekom han frihetsbref på ett hemman och den $20/4$ 1610 meddelades honom ett underhållsbref (Lbg III: 213 o. 250). Erhöll den $4/1$ 1614 kon. Gustaf Adolphi collationsbref på Korpo kyrkogäll (Lbg III: 275).

Ericus, omn. 1612, såsom finsk predikant vid slottet (F. S. 1749: 43).

Thomas Simonis, omn. 1614 (F. S. 1771: 108, Sig. T S, och 109) — 1618 (F. S. 4445: 95, Lbg III: 290).

Johannes Laurentii, omn. 1619 (Svenska Riksarkivet).

Petrus Bartholinus, som af Lennqvist (se Leinberg, Bidrag till kännedomen af vårt land, V: 203) uppgifves ha varit slottspredikant omkr. 1640, efter att tidigare ha varit fältpredikant, och som var kkh i Letala 1628—1639, var möjligen slottspredikant före 1628.

Jacob, omn. 1632 (Bidrag till Åbo stads historia IV: 150).

Michael Eriici, omn. 1634—1635 (F. S. 1905: 184 och 1916: 184).

Anders Esserius, f. d. krigsprest under Otto Schulmans regemente, blef måhända här anställd till följd af drottning Christinas bref till biskopen i Åbo af den $27/8$ 1636 (Lbg II: 108).

Laurentius Sigfridi, omn. den $9/1$ 1638 (F. S. Åbo län 1637, bl. 62). Blef kkh i Letala.

Andreas Jonæ Orræus, omn. 1641 (Str), erhööll d. $16/9$ drottning Christinas collation på Hollola pastorat efter sin aflidne svärfader Severinus Marci (Lbg II: 253 och III: 449—451).

Åbo Hospital

från 1300-talet ¹⁾

Laurens Petri l. **Larentz Persson** omnämnes 1563 och 1564 såsom de fattiges kappelan i Spitalet och såsom Gudz ordz tienare i spitelske huset (F. S. 972: 4 och 959: 4).

Oluff var 1568 „the fattiges prest“ i S:t Jörens Spetall (F. S. 270b: 5).

Thomas Eriçi, omn. 1577 (Str).

Andreas Bartholdi, omn. 1578 (F. S. 1334: 63) — 1580 (F. S. 1370: 4) såsom de fattiges predikant.

Dionisius var de fattiges predikant här 1598 (F. S. 274: 9). Med hospitalet var då redan sammanslaget Helgeands huset, och bildade de då blott hvar sin sida („Spetals sida“ och „Helgeands sida“) af samma inrättning.

---

¹⁾ I F. S. 275: 3 upptages bland uppbörd till Åbo Hospital för 1600: „Aff 21 socknar uthi Åbo Sticht Sancte birgittes peningar, som lengden förmåler. Peningar — 21 Daler 4 öre“.

Erik, omn. 1606 (F. S. 1657: 78)—1612 (F. S. 1749: 40) såsom hospitalspredikant. Måhända var han densamme som

Ericus Bartholli, hvilken förekommer 1614 (F. S. 1769: 122, Sig. E B)—1617 (F. S. 1782: 123) såsom „pastor xenodochiensis“ (de fattiges prest och syssloman). Han begrofs i Åbo domkyrka den $^{23}/_{12}$ 1617 (Bidr. t. Åbo stads historia I: 172). Hans hustru *Margareta Ludowichsdotter* nämnes såsom enka den $^6/_{12}$ 1617 (F. S. 1783: 118) och 1618 (F. S. 2534: 11).

Benedictus Matthæi l. Matthiæ, omn. 1619 (F. S. 2537: 92)—1622 (F. S. 2543: 41). Han flyttade med de spetelske i hospitalet till Sjählö i Nagu, hvarest det nya hospitalet den $^2/9$ 1624 (F. S. 278: 2) nämnes upprättadt. Före sistnämnda datum hade han dock aflidit, ty han begrofs i Åbo domkyrka den $^{29}/_2$ 1624 (Bidr. t. Åbo stads hist. I: 180). Hans hustru *Cecilia* lefde såsom enka 1628 (Bidrag till Åbo stads historia IV: 36).

(Mats Tyske var 1626—1632 de fattiges föreståndare. Männe densamme? som)

Matthias Jonæ, „the befängdes predikant“, omn. 1630 (Bidrag till Åbo stads historia I: 121, 189 och 196).

Thomas Matthiæ, som förut varit fältpredikant, blef den $^{12}/_{10}$ 1630 af kon. Gustaf Adolph förordnad att vara „the fattiges föreståndare j Åbo Hospitaal“ (Lbg II: 37).

Åbo Helgeandshus

med kyrka från 1300-talet.

År 1569 fanns i Helgeandshuset en aflönad prest (F. S. 272: 34).

Åtminstone från 1598 var Helgeandshuset samman-
slaget med Åbo hospital, och bildade de sedan hvar sin
sida — „S:t Jörens sijdhon“ och „Helgands sijdhon“ —
af samma inrättning (F. S. 274: 13 och 276: 2).

Tillägg.

Under den tid, detta arbete omfattar, tillhörde Torneå
församling Upsala erkestift, men öfverflyttades senare till
Åbo biskopsstift, hvarför jämväl denna församling här upp-
tages. Torneå omnämnes såsom kapell 1347 och såsom
pastorat åtminstone 1477.

Inom Torneå vidsträckta socken blef redan under
katolska tiden ett kapell anlagdt, som 1482 benämndes
„Sarkilax“ l. „Serkelax“ och var beläget vid elfven 6 1/2
mil norrut från hafvet. Detta kapell, som redan 1530 erhö-
ll egen prest och då afsöndrades från Torneå (Granlund, Kon.
Gustaf I:s Reg. VII: 198), men sedermera torde återför-
enats med moderförsamlingen, afskildes definitivt af kon.
Carl IX 1606 till eget pastorat med namnet „Öfvertorneå“
(Waaranen, Urkunder II: 258). Antagligen blef då äfven
namnet „Nedertorneå“ vedertaget för den återstående delen
af socknen. I denna del anlades på Swensarön (Suunsaari)
Torneå stad, som af kon. Gustaf Adolph erhö-ll privile-
gier 1621.

Torneå, från 1606 Nedertorneå.

Kyrkoherdar:

Her **Anders**, omn 1562 (Hist. Arkisto, X: 400).
Måhända densamme, som Andreas Andreæ Essevius hos Str.

Eskil Andersson, omn. 1564—1578 (Lbg I: 166)
och 1593, då han underskref Upsala mötes beslut.

Knut Martini, utnämnd den $15/8$ 1599 till kkh i Torneå (Riksregistratur för 1599, Pars II, fol. 90).

Hans Petri, omn. den $23/1$ 1600 (Lbg I: 312).

Herr **Knutt**, omn. 1607 (Waaranen, a. a. II: 332). Var antagligen samme „Herr Knuth, kkh i Thörne“, som omnämnes 1614 (Waaranen, a. a. IV: 238—239). Hos Tunæus och Str: Canutus Canuti.

Martinus Matthæi Wargh l. **Wargius** Viburgo-Carelius, tidigare kapellan i Vörå, sedan pastor i finska församlingen i Stockholm, omn. såsom kkh i Nerpes 1610—1622, transporterad 1623 till Nedertorneå, der han den $29/3$ 1625 och den $9/4$ 1629 erhöll kon. Gustaf Adolfs bref på rättigheter af tiondelax och vederlagsspannmål, hvarpå yttermera confirmationsbref utfärdades af drottning Christina den $17/7$ 1637 (Lbg II: 19 och 116). Han torde ha affidit 1638. Dottern *Anna* blef gift med kkh i Lappfjärd Andreas Magni Kempe (Str).

Johannes Martini Wargh, Tornensis, den föregående son, student i Upsala i juli 1625, var här någon tid vicepastor.

Mag. **Johannes Jonæ Tornæus**, student i Upsala den $16/2$ 1625, mag. 1632. Reste med grefve Bengt Oxenstierna under flera år utrikes, besökte derunder Asien ända till China samt hade förvärfvat sig stor färdighet i orientaliska språk. Den $27/1$ 1640 utfärdade drottning Christina för honom collationsbref att vara kkh i Neder Törne stadh och sochn, hvartill han efter församlingens begäran blifvit förordnad af erkebiskopen och consistoriales i Upsala (Lbg II: 165). Mycket nitisk för Lapparnes omvändelse och förkofran i kristendom, utgaf han flera kyrkliga skrifter

på lappska språket samt dessutom en beskrifning öfver Torneå och Kemi Lappmark (jfr Lbg II: 243, 294, 326, 330, 331, 374).

Kapellaner,

i 2 serier, på hvar sin sida af Torneå elf.

1:a serien på vestra sidan:

Laurentius Henrici, hade den $1\frac{1}{8}$ 1578 i 14 års tid varit kapellan i Torneå, då han bekom sin pastor Eskil Anderssons rekommendation till kyrkoherdeembetet i Kemi (Lbg I: 166), hvilket han ock erhöll.

Simon Nicolai Ruuth Nyl. uppgifves af Str ha varit kapellan här i 7 år före 1586. Blef senare kapellan och slutligen kkh i Kemi.

Laurentius, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut.

Laurentius Jonæ Bothniensis, student i Upsala i febr. 1623, omn. här 1629 (Tunæi Herdaminne, sid. 39).

2:dra serien på östra sidan:

Georgius, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut.

Simon Olai Mylander, Österbottning, omn. 1629 (Tunæus, a. a., sid. 40), † omkr. 1634 (Str).

Andreas Andreæ, Bothniensis, student i Upsala i november 1626. Kapellan här 1635. Blef af erkebiskop Laurentius Paulinus Gothus 1640 anbefalld att stundom hålla gudstjenst i Torneå Lappmark (Str).

Öfvertorneå.

Kyrkoherdar:

Henricus Michaelis, förste kkh här, erhöll kon. Carls collations bref af den $^{25}/_9$ 1606 (Waaränen, a. a., II: 258), † 1613 (Lbg II: 90).

Marcus Thomæ, förut comminister i Nedertorneå, kkh här från 1614.

Nicolaus Theod. Falk, omn. 1618, † 1638 (Tunæus, a. a. sid. 42).

Nicolaus Nic. Ulopolitanus, Österbottning från Uleå, förut comminister, företrädarens måg, blef kkh här 1637 † 1676 (Tunæus, a. st.).

Comministrar:

Marcus Amundi, här omn. 1609—1613. Sedan comminister i Kemi 1614—1618 och pastor i Carlö 1618—1625, hvarefter han åter synes varit anställd i Kemi. I senare tid pastor i Eura och sedan ännu i Urdiala (Lbg II: 90 o. ff.).

Samuel Simonis Mylander, son af kapellanen i Nedertorneå Simon Olai Mylander, student i Upsala den $^{8}/_2$ 1631, comminister här 1637, hade tillika uppsigt öfver Kemi Lappmark och reste dit vissa tider af året, † 1650 (Tunæus, a. a. sid. 43).

Lappmarken.

Kon. Johan III anbefallde i bref af den $^{15}/_5$ 1574 biskop Paul Iwsten att förordna prester, kunnige i lappska språket, att vissa tider af året resa upp till *Kemi* Lappmark för att i kristendomen undervisa lapparne (Lbg I: 133).

Derefter utfärdade riksföreståndaren hertig Carl den 25/10 1602 öppet bref för herr **Grels Henrici** att blifva predikant och själasörjare för lapparne i *Torneå* och *Kemi* Lappmark, hvartill han blifvit förordnad af erkebiskopen och capitulares i Upsala (Waaranen, a. a. I: 356).

Tjensteförsummelse, hvartill den för lapparne särskildt tillsatte predikanten gjort sig skyldig, föranledde kon. Gustaf Adolph att genom bref från Uleåborg af den 9/3 1614 förordna kkh i Nedertorneå herr Knut att mot särskildt vederlag uppehålla gudstjänsten i Torneå Lappmark, såsom tillföre af kkh dersammastädes skedt är (Waaranen, a. a. IV: 238—239), hvarförutom samme konung i bref af den 20/3 1614 anbefallde rikskanslern Axel Oxenstierna att låta erkebiskopen tillse, det lapparne blifva försörjde med sådane predikanter, som med flit förkunna dem Guds ord till deras salighet (Waaranen, a. a. IV: 242).

Om kkh i Kemi Johannes Olai Pictorii verksamhet bland lapparne på 1630-talet se under Kemi.

Fältpredikanter I. Krigsprester.

Förutom de i det föregående omnämnde prester, hvilka före sin befordran till fast lägenhet tjenstgjort såsom fältpredikanter, ha följande prestmän observerats anställde vid militien:

Laurentius Johannis Frese, Capellanus cohortis Sagittariorum Ostrogothorum, hade från tyskan till svenska öfversatt ett arbete om militärväsendet och krigshären samt tillegnat det åt kon. Erik XIV 1563 (Suomi 1844, sid. 244).

Her **Nils** i Uskela omn:s 1563 såsom „rymd från kungl. Maj:ts folk och gifvit sig till hertig Johan“ (Konung Erik XIV:s nämnds dombok, sid. 110). Jfr ofvan sid. 224.

Thomas Martini, predikant under finska fanan I. Morthen Boijes fana, omn. 1581 o. 1582. hade fått kungabref på ett skattehemman i Memola i Rengo (F. S. 4191: 37 o. 4196: 21 samt Asiak. sid. 105). Blef sedan slottspredikant i Tavastehus, der han förekommer 1586—1593.

Her **Brynolf**, omn. såsom predikant under finske ryttare 1581 (F. S. 4191: 37).

Ericus Olavi, omn. den $^{30}_{10}$ 1582 såsom predikant på Wittensteins fästning¹⁾ (F. S. 1415: 49). Måne sedermera kkh i Hammarland?

Martinus Petri, omn. den $^{15}_1$ och den $^{5}_2$ 1584 såsom predikant på Wittenstein, dit han då synes varit på väg enligt befallning af den till biskop i Reval utnämnde mester Christianus Agricola, som då ännu var i Åbo (F. S. 3411: 77).

Andreas Sigfridi, omn. den $^{16}_8$ 1589 såsom krigsöfversten Jöran Boijes predikant (F. S. 3444: 77).

Her **Simon Matthiæ**, som en tid lång varit predikant för en fänika finske knektar och vid belägringen af Narva blifvit blind, bekom den $^{12}_5$ 1591 underhållsbref af kon. Johan (Lbg III: 108). Omn:s såsom blind ännu den $^1_5$ 1596 och den $^8_6$ 1597 (F. S. 1558: 60 och 1566: 79).

Jakob Gregorii, som några år varit predikant bland finske knektarne, bekom den $^2_{10}$ 1595 kon. Sigismunds bref om understöd för det han vid senaste Åbo brand lidit skada (Lbg III: 126).

¹⁾ *Weissenstein*, stad och slott i Estland ungefär vid midten af en linie, som drages rakt mellan Reval och Dorpat. Eröfradt af ryssarne 1573, återtog det åt Sverige af Göran Boije 1581.

Paulus Andreæ, prestman, omn. den $^{28}/_{10}$ 1595, då riksföreståndaren hertig Carl för honom utfärdade ett underhållsbref på 6 tunnor spannmål årligen, emedan han för några år sedan blifvit fången af rikets fiender och af dem sedan hållits 6 år fängslig (Lbg III: 128). Detta hans underhåll på 6 tunnor spannmål confirmerades sedan af kon. Gustaf Adolph genom bref af den $^{18}/_6$ 1614 (Lbg I: 375).

Erik Jacobi, som varit predikant för en fana landsknektar och senare tituleras krigsprest, omn:s 1596. då hertig Carl, och 1614, då kon. Gustaf Adolph tillskref biskopen i Åbo att förhjelpa honom till något prestgäll i Finland (Lbg I: 299 och 378).

Henrik Matthæi, omn. såsom fältpredikant 1597, då han bekom den $^{29}/_3$ Claes Flemings och den $^{12}/_{10}$ ståthållaren i Finland Arvid Eriksson Stålarms förlänings- och frihetsbref på hemman (Lbg III: 133 och 135). Måhända tillhörde han dock Viborgs stift.

Her **Morten**, predikant under Ambrosius Henrikssons fänika, hade tjent en tid lång och på alla tåg och resor brukat sin egen häst, hvarför ståthållaren Arvid Eriksson Stålarm den $^6/_3$ 1598 meddelade honom förlänings- och frihetsbref på en half skatt jord i Randasalmi (Lbg II: 418). Hörde måhända till Viborgs stift.

Andreas Sigfridi, omn. såsom fältpredikant, hvilken länge varit krigsfolket följaktig, bekom härför den $^{30}/_4$ 1598 bref på underhåll och den $^{13}/_2$ 1600 frihetsbref på ett hemman (Lbg III: 139 och 145). Hörde måhända till Viborgs stift.

Martinus Philipus, en fattig prestman, som i alla sina lifsdagar varit krigsprest, begrofs i Åbo den $^{26}/_{11}$ 1599 (Bidr. t. Åbo stads hist. I: 156).

Josephus Michaelis, som många år låtit bruka sig såsom fältpredikant under Axel Kurcks fana, bekom härför den $13/5$ 1598 frihetsbref på jord i Bjerno (Lbg III: 141).

Philippus Ambrosii, omn:s såsom fältpredikant den $18/11$ 1599, då hertig Carl för honom utfärdade frihetsbref på ett hemman i Storkyro (Lbg III: 144).

Laurentius Andreae, omn. den $23/5$ 1601 såsom predikant i Björneborg under Anders Erikssons fänika från Westerbotten (F. S. 2432: 245 och 2440: 128, Sig. L A G).

Henrik Hansson, omn. den $1/11$ 1602 såsom predikant under Nils Bengtssons fana (F. S. 2448: 41).

Henrik Erics, som varit predikant under Sten Monssons fänika, omn:s den $26/1$ 1603, då han begärde frihetsbref på ett hemman, som han ville upptaga i Wårnäsby i Kyrkslätt. Den $9/4$ 1614 utfärdade kon. Gustaf Adolph underhållsbref för samme Henrik Eriksson, fordom prestman, som bodde i Wårnäsby och dåmera var blind (Lbg III: 168 o. 281).

Petrus Arctophilax, omn. såsom predikant under Lars Nilssons fänika den $22/9$ 1603, då krigsöfversten Arvid Eriksson Stålarb för honom utfärdade förläningsbref på ett gods i Laihela (Lbg III: 177). Antagligen samme man, som Petrus Michaelis Arctophilacius, hvilken efter att ha varit kapellan i Kalajoki blef kkh der 1610.

Her **Joust**, omn. den $26/1$ 1604 såsom fältpredikant under krigsöfversten Anders Larsson, hvilken förskaffade honom frihetsbref på ett hemman i Perno (Lbg III: 182). Hörde måhända till Viborgs stift.

Erik Simonius Borgensis, omn. den $^{22}/_7$ 1607 såsom predikant under finska adelsfanan (F. S. 3534: 130).

Matthias Laurentj var den $^{15}/_7$ 1609 predikant på Wittenstein. Hans hustru uppbar då underhåll från Borgå län (F. S. 3540: 3). År 1611 var han predikant under Richert Isakssons fana och bekom då den $^{29}/_3$ Jakob Delagardies frihets- och försvarelsesbref på ett hemman: Hvittisbofjärd i Ulfby (Lbg III: 253).

Matthias Michaelis, omn. den $^{17}/_3$ 1614, då kon. Gustaf Adolph tillskref biskopen i Åbo, att till något gäll förhjelpa bemålde prestman, som en tid låtit bruka sig i Liffland för en fältpredikant (Lbg I: 371).

Simon Eschilli, fordom krigspredikant, omn. den $^{11}/_{11}$ 1614, då bref afläts till biskopen i Åbo, att åt her Simon inrymma Virmo prestgäll, så framt han dertill är skicklig och tjenlig (Lbg I: 382). Han erhöll dock ej detta gäll.

Paulus Johannis, hvilken en tid lång låtit bruka sig i Liffland för en predikant under en fana ryttare, bekom den $^{13}/_{12}$ 1614 frihetsbref på ett hemman i Reso (Lbg III: 294).

Mårten Aronis, hvilken en tid lång låtit bruka sig som fältpredikant, bekom den $^{13}/_9$ 1615 kon. Gustaf Adolphs frihetsbref på hemman i Randasalmi och Sääminge (Lbg III: 302). Hörde måhända till Viborgs stift.

Anders Martini, omn. såsom fältpredikant under Linduit Claussons fana, då kon. Gustaf Adolph den $^6/_{10}$ 1615 åt honom utfärdade frihetsbref på ett hemman i Äyräpää (Mola) socken (Lbg III: 302). Tillhörde måhända Viborgs stift.

Sigfrid Olaij, omn. den $\frac{5}{11}$ 1615 såsom predikant vid öfverste Hans Rekenbergs kompani, som med honom var förordnad till Jama och Coporie, men var hemma från Österbottens södra prosteri (F. S. 4901: 17).

Matthias Thomæ, omn. såsom predikant under Henrik Flemings lifkompani den $\frac{29}{7}$ 1618, då för bemälda predikant ett förläningsbref utfärdades på ett hemman i Säckjärvi socken (Lbg III: 324). Hörde måhända till Viborgs stift.

Canutus Henrici Biernoensis, antagligen son af kkh i Bjerno Henricus Georgii Kaskas, omn. den $\frac{16}{4}$ 1625 såsom predikant vid öfverste Christoffer Asserssons regemente.

Gregorius Matthiæ, omn. såsom regementspredikant under öfverste Assersson den $\frac{18}{11}$ 1625. då kon. Gustaf Adolph för honom utfärdade frihetsbref på en gård i Tyrvändö och dertill på Hattula prestbord (Lbg I: 476).

Sigfridus Bartholli, omn. den $\frac{13}{2}$ 1626. då Capitulares i Åbo tillskrefs att till någon lägenhet förhjelpa denne finske prestman, som låtit bruka sig under krigsfölket (Lbg I: 479).

Josephus Matthiæ var den $\frac{4}{8}$ 1626 öfverste Gustaf Horns predikant (F. S. 1864: 59). Den $\frac{12}{12}$ 1629 anbefallde kon. Gustaf Adolph i bref gubernatorn öfver Finland Nils Bielke att tilldela regementspresten Josephus Matthiæ ett regalt prestbol i det län, han sjelf begärde (Lbg II: 25).

Hieronymus Laurentij hade samfärdt i 20 år tjent för en krigspredikant och sedan några år legat sjuk, då kon. Gustaf Adolph i bref af den $\frac{23}{4}$ 1627 anbefallde gubernatorn öfver Finland Nils Bielke att inrymma åt denne

prestman ett hemman i Lemo socken, intill dess den nye biskopen M. Isaak skulle åt honom inrymma ett prestgäll (Lbg II: 8).

Henricus Matthiæ Bock var den $\frac{3}{2}$ och den $\frac{16}{7}$ 1628 predikant under Hans Bengtssons eller Bagges compagnie (F. S. 1864: 60 och 2570: 60).

Bertil Hordelius bekom den $\frac{9}{5}$ 1629 kon. Gustaf Adolphs collationsbref att vara det till Trosa förlagda finska sjöfolkets kkh och själasörjare (Lbg II: 21).

Sigfridus Petri, omn. den $\frac{12}{12}$ 1629, då kon. Gustaf Adolph i bref anbefallde gubernatorn öfver Finland Nils Bielke att tilldela regementspresten Sigfridus Petri ett regalt prestgäll i det län han sjelf begärde (Lbg II: 25).

Jacob Stephani, omn. den $\frac{9}{10}$ 1630, då kon. Gustaf Adolph antog honom för en regementspredikant öfver allt krigsfolket i Norra Finland både till häst och fot, såväl det hemma varande som det i fält befintliga (Lbg II: 37).

Anders Andreæ blef 1632 antagen till compagnie predikant och var det ännu 1634 under Mauritz Horns fana (F. S. Masku härads räkning 1635, bl. 228).

Claes Martini, omn. 1633, då han på fjärde året hade tjent under det finska rytteriet för en fältpredikant, men nödgats för sin sjukdom och ohelsa sig derifrån begifva, hvarför drottning Christina i bref af den $\frac{13}{7}$ s. å. anbefallde biskop Rothovius att med någon lägenhet försörja bemälda prestman, eftersom han kunde vara skickelig till (Lbg II: 57).

Sveno Andreæ var den $\frac{9}{3}$ 1636 vestergoters krigspredikant för öfverstelöjtnant Yxkulls ryttare (F. S. Masku härads räkning 1635, bl. 122).

Erik Nicolai, omn. såsom prest för ett regemente till fot i Österbotten den $\frac{4}{7}$ 1636, då drottning Christina i bref anbefallde biskop Rothovius att försörja bemälde prestman med någon lägenhet, som hans meriter likmätig är (Lbg II: 101).

Her **Mårthen Johannis**, omn. 1637 och 1638 såsom predikant vid öfverste Thure Bielkes compagnie (F. S. Åbo län 1639).

Abraham Josephi Tyrfrenius, son af kkh i Tyrvis Josephus Caspari, har den $\frac{5}{12}$ 1640 uppburit och qvitterat aflöning för 1639, då han var predikant under ryttmästaren Carl Bechs compagnie (F. S. Åbo Län 1639. Afkortningsbok, bl. 446).

Huspredikanter:

Förutom några i det föregående omnämnde prestmän, hvilka någon tid tjenstgjort såsom huspredikanter, ha följande prestmän observerats såsom adelige personers enskilde predikanter:

Her **Erik**, omn. 1560 såsom friherre Lars Flemings till Sundholm kapellan (Hausen, Bidrag II: 147).

Her **Thomas Simonis**, omn. såsom Fru Karin Månsdotters predikant på Liuxala i Kangasala 1584 (F. S. 1428: 41) o. ff.—1593, då han den $\frac{19}{6}$ i Åbo underskref Upsala mötes beslut. Måhända blef han sedermera (1596) kkh i Lojo.

Her **Johannes Thomæ**, omn. 1585 såsom fältherren och riksrådet, friherre Pontus Delagardies predikant (F. S. 1450: 20).

Her **Madz**, omn 1587, såsom grefve Axels (Leijonhufvuds) kapellan (F. S. 1482: 8).

Jören Michelsson, omn. d. $14/6$ 1587 såsom ståthållaren på Åbo slott Carl Henriksson Horns till Kankas predikant (F. S. 2387: 64).

Her **Josep**, omn. den $12/6$ 1591 såsom ryttmästaren Axel Kureks till Anola predikant (F. S. 2414: 106).

Henricus Henrici underskref såsom „minister in aula Mälckelä“ den $19/6$ 1593 i Åbo Upsala mötes beslut. — Mälkilä gods i Bjerno innehades på den tiden af sedermera ryttmästaren Claes Eriksson Slang (Lagus, Finska adelns gods och ätter, sid. 137).

Anders Johansson, omn. den $4/5$ 1598 såsom f. d. huspredikant hos riksamiralen Claes Fleming (Lbg III: 140).

Johannes Laurentii Gestricius kallar sig den $19/9$ 1598 „fordom S. Her Claus Flemings Predicanth“ (F. S. 1574: 67). Blef sedermera slottspredikant i Åbo.

Elias, omn. 1633 såsom hans nådes gubernatorns (Nils Bielkes) predikant (Bidr. t. Åbo stads hist. I: 193).

Biskops Kapellaner:

Her **Dionysius**, bispens capellan, omn. omkring 1577 (Asiak. sid. 84 och 96).

Simon Kämerä, bispens cappelan, begrofs i Åbo domkyrka den $3/12$ 1589 (Bidrag t. Åbo stads hist. I: 144).

Olaus Laurentii, Sacellanus Episcopi, omn. 1593, då han underskref Upsala mötes beslut. Måhända senare kapellan i Kimito och slutligen kkh derstädes.

Prestmannen **Paulus Johannis Paulinus**, omn. 1605 såsom biskop Eriks ombud (Lbg III: 195).

Episcopi Capellan omnämnes äfven 1607 (F. S. 356: 30), utan att namnet uppges.

Förutom biskopskapellaner, hvilka förekommit från äldre tid, finnes äfven namngifven en enskild prestmans kapellan. Sedermera skolmästaren och slutligen kkh i Åbo Henricus Jacobi var antagligen tidigare prebendat och hade såsom sådan en kapellan, herr **Oluff**, hvilken omnämnes 1557 på den tid, herr Henrik Jacobi studerade i Tyskland (Lbg I: 23).

Prester utan känd lägenhet:

Her **Per**, en gammal prest i Åbo omn:s 1558 (F. S. 717: 17).

Martinus Canuti, omn. 1566 såsom hafvande i 25 år tjent för en kapellan på Åland (Lbg I: 80).

Eskil Olavi, prestman omn. 1567 (Lbg I: 86).

Henrik Johannis, omn. den $\frac{1}{12}$ 1568, då kon. Johan för honom utfärdade ett underhållsbref (Lbg I: 93). Ovisst är, om han var den Henrik Hansson, till hvars studier utrikes hertig Johan den $\frac{13}{10}$ 1561 utlofvat årligt understöd (Lbg I: 41), eller den Henrik Johannis, hvilken förekommer såsom kkh i Tenala 1586—1596.

Thomas Martini, omn. 1571 (Lbg I: 117—118), se under Kyrkslätt och Tavastehus.

Peer Montanus 1581—1583 (F. S. 1398: 12, 15, 22, 27, 34 och 1414: 14, 23, 46). Synes om söndagarna ha officierat vid gudstjensten på Åbo slott.

Eskil Olai, omn. 1582 (i Söderfinland), då kon. Johan den ¹⁷/₇ utfärdade bref om hjälp åt hans enka *Gertrud Knutsdotter* (Lbg III: 56).

Her **Matz Michaelis**, omn. den ²⁹/₆ 1588 såsom en blind prest, hvilken bekom grefve Axels förskrift till Jören Olsson på Tw pund spannmål (Axel Leijonhufvuds diarium i Hist. Arkisto XV: 79).

Nicolaus Magni, omn. den ⁷/₈ 1588, då åt honom utfärdades bref om ersättning för tjenstgöring i Narva för åren 1585 och 1586 (Lbg III: 84). Dessförinnan hade han tjenstgjort der redan 1583 och 1584 (F. S. 1479: 149).

Johannes, deras predikant, som lågo sjuke i pestilential, begrofs i Åbo domkyrka den ³/₁₁ 1589 (Bidr. till Åbo stads hist. I: 144).

Simon Magni, en finsk prest, uppbar 1598 underhåll från hospitalet i Åbo (F. S. 274: 13).

Morthen Aronis, prestman, omn. den ⁹/₈ 1601, då hertig Carl aflät bref till ståthållaren på Åbo om understöd åt honom (Lbg I: 323).

Erik Jacobi, prestman, omn. den ⁹/₈ 1601, då hertig Carl utfärdade bref till ståthållaren på Åbo om understöd för honom (Lbg I: 323).

Johannes Clementis, omn. den ²³/₄ 1617, då biskop Erik i Åbo tillskrefs att låta bemålde prestman blifva promoverad till första gäll, som kunde blifva ledigt, så framt han dertill tjenlig är (Lbg I: 413).

Barthollus Stephani, son af kapellanen i Vemo, sedan kkh i Kumo Stephanus Henrici, omn. 1621 o. ff. såsom en mycket orolig och bullersam prestman (Lbg I: 442 446, 454, 457, 461, 484; III: 339, 340; II: 11).

Canutus Clementis, prestman, omn. den $9/7$ 1622, då biskopen i Åbo tillskrefs att försörja bemälde prestman med ett stycke bröd (Lbg I: 453).

Hieronymus Laurentii, prestman, omn. den $24/7$ 1628, då för honom utfärdades förläningsbref på ett hemman i Lemo (Lbg III: 357).

Dn **Jacobus Petri**, Notarius (sannol. vid domkapitlet), omn. 1630, då han begrofs i Åbo domkyrka (Bidr. t. Åbo stads hist. I: 189 o. 195).

Joachim Henriksson, omn. såsom en gammal och förlamad kapelian den $28/7$ 1634, då bref utfärdades, att han och hans hustru skulle blifva intagne i Sjählö hospital (Lbg III: 372).

Her **Carl Olai**, utfattig och sjuklig prestman, omn. den $30/8$ 1634, då drottning Christina utfärdade bref för honom att jämte hustru bekomma månadskost i Åbo hospital. Med anledning af klagomål öfver månadskostens långsamma utgående tillskref drottning Christina den $29/10$ 1638 grefve P. Brahe att tillhålla vederbörande att i rätt tid leverera månadskosten (Lbg II: 90 och 134).

Johannes Boræus, en gammal prestman, hvilken för brott och förseende blifvit straffad med remotion af officio och beneficio, omn. den $19/11$ 1638, då drottning Christina tillskref grefve P. Brahe, att låta honom blifva beneficierad med något hemman, af hvars ränta han med sin hustru kunde sig uppehålla och nära (Lbg II: 135).

Skollärare:

Förutom de vid Åbo cathedralskola och vid Åbo gymnasium anställde lärare, hvilka i det föregående intagits såsom capitulares eller medlemmar af domkapitlet, ha, för så vidt känt är, ännu följande lärare varit under åren 1554—1640 anställde vid Åbo skola och gymnasium äfvensom vid stiftets pedagogier, hvarför äfven åt desse skolmän, såsom i sitt embete lydande under stiftsstyrelsen, plats syns böra beredas i Åbo stifts herdaminne för nämnda tid.

Åbo skola.

Hypodidascali l. *hörare* (= förhörare) l. *colleger*:

(Såsom hypodidascali vid Åbo skola hade tidigare tjänstgjort *Paul Petri Ivsten* och mag. *Ericus Matthæi Herkepä*, se ofvan sidd. 3 och 21).

Mester **Peder Larsson**, omn. $\frac{22}{6}$ 1569 (Kon. Johans Diarium i Svenska Riksarkivet).

Enligt Finlands Statsarkivs N:ris 1334 och 1349 ha följande fyra hörare officierat vid gudstjensterna på Åbo slott åren 1578 och 1579:

Andreas Petri.

Simon Martini.

Sigfrid Michaelis.

Erik.

Johannes Johannis förekommer såsom dylik officiant 1581 (F. S. 1383).

Såsom hörare och prestmän förekomma ännu:

Johannes Petri 1583 (F. S. 1398: 65 och 57).

Johannes 1587 (F. S. 1458: 53).

Jeremias Eliæ Agricola, omn. d. $10/9$ 1588 (F. S. 256: 3), sedermera kkh i Töfsala (se ofvan sid. 216).

Andreas Thomæ, omn. 1590 (Bidrag t. Åbo stads historia I, 1, sid. 50).

Her **Marcus**, omn. 1591 (F. S. 1512: 72).

Följande fem colleger i Åbo underskrefvo Upsala mötes beslut:

Matthias Georgii.

Gregorius Martini.

Martinus Laurentii.

Matthias Georgii.

Johannes Clementis, sedermera skolrektor i Björneborg, slutligen kkh i Kumo (se ofvan sid. 106).

Josephus Canuti l. **Knutsson** förekommer någon tid före 1594 (F. S. 1583: 30).

Gabriel Petri Melartopæus var hypodidascalus här 1602—1606 (se mera om honom ofvan sid. 24).

Eschillus Johannis, omn. såsom prest och collega scholæ, begrofs i Åbo den $23/5$ 1613 (Bidr. t. Åbo stads historia, I: sid. 165).

Michael Jacobi, omn. såsom collega, död ogift 1627 (Länsi Suomi III: 97 not.).

Af de vid Åbo gymnasium anställde colleger äro kände:

Mag. *Jacobus Pauli Raumannus* kallas 1632 collega primarius, se mera om honom ofvan, sid. 40.

Ericus Matthiæ Falander var född i Falun 1608. Hade studerat i Vesterås, Gefle och Åbo. Prestvigd 1632. Collega i Åbo skola s. å. Se mera om honom ofvan, sid. 248.

Jonas Matthiæ Raumannus, omn. såsom collega 1633, se mera om honom ofvan, sid. 155.

Nicolaus Andreæ, omn. såsom collega 1638—1639.

Björneborgs pedagogi.

Skolmästare:

Martinus Olai, förut kkh i Tyrvis, omn. såsom kkh i Björneborg och Ulfsby 1574—1583. Var tillika skolmästare här. Se mera om honom ofvan, sid. 44.

Christianus Henrici Winter, kkh i Björneborg 1584. Sannolikt tillika skolmästare. Var död 1587. Se mera om honom ofvan, sidd. 44—45.

Laurentius Johannis, omn. såsom skolmästare här 1590—1595. Underskref Upsala mötes beslut 1593.

Johannes Clementis Mentzius, „Rector Scholæ Biörneburgensis“, omn. 1598 o. 1600. Blef sedan kkh i Kumo. Se mera om honom ofvan, sidd. 106—107.

Jacobus Canuti, omn. 1601—1612. (Jfr Waaranen, Urkunder I: 302).

Henricus Clementis, omn. 1614—1626. Blef kkh i Hvittis 1627. Se mera om honom ofvan, sid. 71.

Gregorius Thomæ Biornburgensis l. Arctopolitanus, omn. 1628 och 1630 samt äfven senare såsom „Rector Scholæ Björneburgensis“ (F. S. 2574: 85). Var 1631 kkh i Björneborg och Ulfaby. Se mera om honom ofvan, sid. 46.

Martinus Thomæ Stenius, omn. här 1635. Conrector i Björneborgs trivialskola 1640. Blef kkh i Vesilaks 1644, † 1693.

Ekenäs pedagogi.

Skolmästare:

Arvidus Thomæ Gunnerus, förut kapellan i Tenala, omn. här 1626 o. 1636. Se mera om honom ofvan, sid. 51.

Henricus Petri, kapellan här 1635, kallas senare „Sacellanus et Rector“. Se mera om honom ofvan, sid. 52.

Nådendals pedagogi.

Då kapellanterne tillika voro stadens pedagoger, så finnas desse för denna tid angifne ofvan å sid. 158.

Raumo pedagogi.

Då kapellanterne i Raumo tillika voro stadens pedagoger, så finnas desse för denna tid angifne ofvan å sidd. 179—180.

Tavastehus pedagogi.

Rector:

Johannes Manni, tillsatt den $\frac{3}{5}$ 1639. Se mera om honom ofvan, sid. 209.

Collega:

Johannes Eliæ, tillsatt den $\frac{3}{5}$ 1639.

Uleåborgs pedagogi.

Skolmästare:

Simon Eriçi Frosterus, rector här den $\frac{29}{4}$ 1611. Blef kkh i Ulå. Se mera om honom ofvan, sid. 221.

Mag. **Jeremias Matthæi Cronbäck**, Börneburgensis, rector här 1621. Blef kkh i Kronoby. Se mera om honom ofvan, sid. 103.

Ericus Georgii Montanus, Aboensis, rector här 1628. Blef kkh i Pyhäjoki 1631, i Ijo 1636. Se mera om honom ofvan, sidd. 73 och 173.

Paulus Marci Bohm, f. i Arboga, rector här 1631, i Nykarleby 1640. Kkh i Vasa och Mustasaari 1649, i en församling i Sverige 1659.

Anm. Före 1640 äro inga lärare kände vid Gamla Carleby, Nystads, Torneå och Ålands redan dessförinnan existerande pedagogier.

Rättelser och Tillägg.

- Sid. 23 rad. 5 nedifrån står: *Granberg*, bör vara: Gunborg Pauls-dotter.
- „ 31 „ 12 tillägges för Neocleander: Hans enka hette *Anna Arendtsdotter* (Svenska Riksarkivet).
- „ 35 „ 4 tillägges: Männe sedan kkh i Lundo?
- „ 49 „ 2 nedifrån står Batholomæus, bör vara: Bartholomæus.
- „ 54 „ 6 står: prebendet, bör vara prebendat.
- „ 68 efter rad. 4 tillägges: *Gregorius Matthiæ Favorinus* vice pastor 1625—1627.
- „ 93 rad. 8 nedifrån tillägges för Marcus Amundi: Senare ater här.
- „ 99 „ 9 nedifrån står: Gullenhjelm, läs: Gyllenhjelm.
- „ „ Uppgifterna under rubriken Kapellaner öfverföras till föregående sida 98 och inpassas der i behörig tidsföljd under rubriken: Kapellaner för Kjulo.
- „ 131 rad. 13 nedifrån tillägges för kkh Thomas Olai, att han vid kröningen i Upsala underskref den $23\frac{1}{2}$ 1594 trohetsförsäkran åt kon. Sigismund (Lbg III: 112).
- „ 155 „ 9 står Brygger, hvarefter tillägges: l. Brücher.
- „ 161 „ 7 „ Mausuetus, bör vara: Mansuetus.
- „ „ 9 „ 1630, bör vara: tjänstgörande prest i Sotkamo utkant af Paldamo socken och 1647.
- „ 224 „ 8 står: blef han, bör vara: blef han kap. i Åbo, sedan.
- „ 265 „ 7 tillägges: Antagligen senare kap. i Bjerno.
- „ „ 10 tillägges: Antagligen sedan kkh i Sund.
- „ 267 „ 8 nedifrån tillägges: Slutligen kkh i Korpo.
- „ 270 Den här nämnde Hieronymus Laurentii var sannolikt den prestman med samma namn, som förekommer å sid. 264.
- „ „ rad. 6 nedifrån: Johannes Boræus förekommer tidigare å sid. 90 såsom kkh i Saltvik.

Ur Ahlqvist, Bidrag till Svenska kyrkans och Riksdagarnes historia må ännu följande tilläggas rörande finske presters deltagande i riksdagsbeslut:

- Sid. 4. Riksdagsbeslutet i Stockholm 1560 har beseglats jämväl af ordinarius i Åbo *Petrus Follingius*.
- „ 5. I biskoparnes och de förnämste presters försegling af riksdagsbeslutet den 26 januari 1569 deltog: *Paulus Justen Aboensis*, *Ericus Herckepä Wyburgensis*, *Henricus Jacobi Aboensis*.
- „ 18—20. Presterskapets, Borgerskapets och Allmogens Obligation och Försäkring, datum Upsala den 19 februari 1594, har från Åbo stift undertecknats af: *Thomas Laurentii Pastor Aboensis*, *Petrus Arvidi in Jomala*, *Jacobus Henrici P. Biörneburgensis*, *Matthias Sigfridi Raumensis*.

Personlista.

(M. betecknar magister, D. — doktor, kkh — kyrkoherde,
kap. — kapellan).

Abogius, Ericus Matthiæ, kkh
i Tammela, sid. 208.

Abraham Henrici, kap., sedan
kkh i Tavastkyro, 210, 211.

Abrahamus, kap. i Ulå, 221.

M. Abrahamus Andreæ Angermannus, kkh i Finström, slutligen erkebiskop († 1608), 59.

Abrahamus Bernardi, kap. i
Åbo, 242.

Abrahamus Henrici, kkh i
Loppis, 133.

Abrahamus Jacobi, kap., sedan
kkh i Ikalis, 211, 212.

Abrahamus Matthiæ, kap. i
Karkku, 88.

Achrelius, Erik, medicine professor i Åbo († 1670), 12.

Agnes, enka efter kap. i Lojo
Bertil Sigfridi, 132.

Agnes Clemetsdotter, enka efter
kkh i Pargas Elias Simonis,
162.

Agneta Andersdotter, enka efter
kap. i Pemar Sigfridus, 167.

Agneta Eliædotter, enka efter
kkh i Pargas Thomas Simonis
Corvinus, 163.

Agneta Hansdotter, enka efter
kkh i Kyrkslätt Sigfridus
Johannis, 112.

Agricola, Barthold Georg, son
af biskop Christian Agricola,
sid. 23.

Agricola, Birgitta, dotter af biskop
Christian Agricola, 23.

Agricola, Christianus Christiani,
kkh i Uskela († 1669), 224.

Agricola, Christianus Jeremiæ,
diaconus i Töfsala, 218.

M. Agricola, Christianus Michaelis,
skolrektor i Åbo, sedan
biskop i Reval († 1586), 2,
22—23, 157, 193, 224, 260.

Agricola, Christianus Simonis,
kap. i Åbo, sedan kkh i
Uskela († 1662), 224, 246.

Agricola, Jeremias Eliæ, col-
lega i Åbo, sedan kkh i
Töfsala, 216, 272.

Agricola, Johannes Henrici, kap.,
sedan kkh i Kangasala, 83,
84.

M. Agricola, Michael Olavi,
biskop i Åbo († 1557),
1, 3, 4, 19, 22, 106, 193,
236.

Agricola, Simon, son af biskop
Christian Agricola, krigs-
öfverste († 1605), 23, 224.

Agricola (adlad Leijonmarck),
Sven, vicepresident i Åbo
hofrätt († 1728), 23.

- Alanus, Christophorus Sigfridi*, kkh i Jomala († 1636), 32, 79, 231.
- Alanus, Claudius Christophori*, domkyrkosyssloman, sedan kkh i Korpo, 37.
- Alanus, Christianus Christophori*, comminister, sedan kkh i Jomala, 79.
- M. och D. *Alanus, Georgius Christophori*, gymnasiilektor i Åbo, sedan professor och domprost († 1664), 32.
- Albilacovius, Sigfridus Henrici*, predikant i Kauhajoki, 75.
- Albrecht*, slottspredikant i Åbo, 250.
- Alftanus, Ericus Erici*, theol. lektor i Åbo, sedan kkh i Töfsala, 25, 135, 217.
- Alholm*, se Corvinus.
- Alitz Jakobsdotter*, hustru till kkh i Piikkis Gregorius Matthæi Favorinus, 169.
- Alitza*, enka efter kkh i Masku Josephus Hemmingii, 139.
- Ambrosius Marci*, kap. i Tavastkyro, 211.
- Ambrosius Marcussonn*, kap. i Janakkala, 78.
- Ambrosius Matthiæ*, kkh i Pälkäne, 175.
- Anders*, kap. i Eura, 56.
- Anders*, kkh i Hvittis, 70.
- Anders* (mähända: Essevius, Andreas Andreæ), kkh i Nedertorneå, 255.
- Anders*, kkh i Pöytis, 176.
- Anders*, predikant på Raseborg, 86.
- Anders Andreæ*, fältpredikant, 265.
- Anders Johansson*, huspredikant, 267.
- Anders Martini*, fältpredikant, 263.
- Anders Nilsson*, pastor i Östra Husby, 11.
- Anders Persson*, kkh i Nykyrka, 153.
- Andreas*, kkh i Pemar, 166.
- Andreas Andreæ*, kap. i Nedertorneå, 257.
- Andreas Andreæ*, kkh i Kimito, 95, 96.
- Andreas Bartholdi*, hospitalsprest i Åbo, 253.
- Andreas Henrici*, kap. i Esbo, 53.
- Andreas Henrici*, kkh i Esbo, 52.
- Andreas Henrici*, kkh i Pöytis, 176.
- Andreas Henrici* (Alandus), kap. på Kastelholm, sedan antagligen kkh i Hammarland, 205.
- Andreas Iohannis*, kkh i Sjundeå, 197.
- Andreas Jacobi*, kap. i Åbo, 246.
- Andreas Judas*, kap. i Åbo, sedan kkh i Kangasala, 83, 246.
- Andreas Laurentii*, erkebiskop i Upsala († 1591), 6.
- Andreas Matthæi*, kkh i Pälkäne, 175.
- Andreas Matthiæ*, kap. i Åbo, sedan kkh i Kjulö, 247.
- Andreas Olai*, kap. i Letala, 124.
- Andreas Olaj*, kkh i Hvittis, 71.
- Andreas Petri*, hörare i Åbo skola, 271.
- Andreas Petri*, kap. i Åbo, 243.
- Andreas Petri*, kkh i Kyrkslätt, 110.

Andreas Petri, kkh i Lempälä, 121.

Andreas Sigfridi, fältpredikant, 260.

Andreas Sigfridi, fältpredikant, 261.

Andreas Sigfridi, kap. i Hatula 68.

Andreas Thomæ, hörare i Åbo skola, 272.

Angnis Michelsdotter, dotter af kkh i Lempälä Michael Martini Mæxmontanus, 121.

Anna, dotter af kkh i Salo Matthias Georgii Mathesius, 188.

Anna, dotter af kkh i Tenala Lars, 212.

Anna, enka efter kkh i Björneborg Johannes Sigfridi Forskåhl, 46.

Anna Bertilsdotter, hustru till kap. i Korpo och Houtskär Johannes Arvidi, 103.

Anna Eriksdotter, biskop Rothovii första hustru, 11.

Anna Eriksdotter, hustru till kkh i Ilmola Petrus Eriki, 74.

Anna Eriksdotter, kkh i Åbo Joachimus Matthiæ Stutæi första hustru, 239.

Anna Halvarsdotter, hustru till domprosten i Vesterås Salomon Birgeri, 9.

Anna Henriksdotter, hustru till kkh i Kemi Simon Nicolai Ruuth, 92.

Anna Larsdotter, enka efter kap. i Kemi Josephus Matthiæ, 109.

Anna Larsdotter, enka efter kkh i Ekenäs Sigfridus Aronus Forsius, 51.

Anna Mattsdotter, enka efter domprosten Henricus Canuti, 5, 14.

Anna Mattsdotter, hustru till kap. i S:t Mårtens Thomas Marci, 197.

Anna Peersdotter, hustru till kap. i Nådendal Henricus Johannis Crugerus, 158.

Anna Sigfridsdotter, biskop Iwstens hustru, 4—5.

Arctophilacius l. *Arctophilax*, *Petrus Michaelis*, fältpredikant, sedan kap. och slutligen kkh i Kalajoki, 81, 82, 262.

Arctopolitanus, se Gregorius Thomæ.

Aroi l. *Aro*, sacristan, 37.

Aurelius, *Johannes Gregorii*, kkh i Lappi, 116.

Axillus Theodorici, huspredikant på Liuksiala, sedan kap. i Keuru, 184.

Balk, *Sigfridus*, kkh i Kalajoki, 80.

Barbro, enka efter kkh i Korpo Simon Sigfridi, 100.

Barbro, hustru till kkh i Kronoby Morthen Jacobj Viloi, 103.

Bartholdus Sigfridi, kkh i Euraåminne, 57.

Bartholinus, *Petrus*, slottspredikant i Åbo, 252.

Barthollus Eriki, domkyrkosyssloman, 34.

Barthollus Eriki, kkh i Lundo, 135.

Barthollus Stephani, orolig prestman, 108, 227, 270.

Bartholomæus Johannis, kkh i Pälkäne, 174.

- Barthollus Henrici*, kap. i Åbo, 242.
- Benedictus*, kap. i S:t Mårtens, 197.
- Benedictus Erics*, kkh i Tyrvis, 215.
- Benedictus Mathej* (Petræus), kkh i Paldamo, 160.
- Benedictus Matthæi*, diaconus i Mustasaari, 145.
- Benedictus Matthiæ*, hospitalspredikant i Åbo, sedan predikant på Sjählö, 148, 254.
- Benedictus Thomæ*, kap. i Åbo, 244.
- Bengt*, kap. i Halikko, 64.
- Bengt Antonii*, kkh i Vermdö i Stockholms län, någon tid kkh i Mustasaari, 143.
- Bengt Magni* l. *Monsson*, kkh i Ulfsby, 218.
- Beren Nilsson*, kkh i Janakala, 77.
- Bernhardus Petri*, kap. i Storkyro, sedan kkh i Lappo, 116, 203.
- Bero* l. *Björn Laurentii*, kap. i Geta, 61.
- Berthollus*, kap. i Mustasaari, 145.
- Berthollus Johannis*, kkh i Somero, 199.
- Bertil*, stadspredikant i Ekenäs, 49.
- Bertil Pauli*, klockareprest i Lempälä, 122.
- Bertil Sigfridi*, kap. i Lojo, 132.
- Bertill Henrici*, kkh i Lundo, 134.
- Bielke, Nils*, friherre till Sahlstad, president i Åbo hofrätt och gubernator öfver Finland († 1636), 10, 96, 97, 264, 265, 267.
- Birckelmann, Severinus Matthæi*, kap. i Birkala (Messuby), sedan kkh i Messyby, 41, 140.
- von Birckholtz, Hieronymus*, kungl. fullmäktig, 50.
- Birger Larsson*, biskop Rothovii fader, 9.
- Biritt*, enka efter kkh i Vesilaks Jöns Laurentii Torsth, 228.
- Birgitta Eriksdotter*, dotter af biskop Ericus Erics, 9.
- Birgitta Jakobsdotter*, enka efter kkh i Raumo Martinus Laurentii, 179.
- Birgitta* l. *Brita Olofsdotter*, enka efter biskop Michael Agricola och sedan efter kkh i Åbo Henricus Jacobi, 1, 22, 237.
- Bjur*, se Matthias Nicolai.
- Björn, Josephus Jacobi*, kap. i Ijo, 73.
- Björn Larsson*, l. *Bero Laurentii*, kkh i Hammarland, 65.
- Björn, Olaus Olauj*, kkh i Kangasala, 82.
- M. Blackstadius, Laurentius Nicolai*, lektori Vesterås, 17.
- Bock, Henricus Matthiæ*, kap. i Bjerno, antagligen tidigare fältpredikant, 44, 265.
- Bohm, Paulus Marci*, skolmästare i Uleåborg, senare i Nykarleby, sedermera kkh i Vasa och Mustasaari, 275.
- Boije, Göran*, krigsöfverste († 1615), 260.
- Borg, Abraham Erics*, kap. i Muhos, 127.
- Boræus, Johannes Magni*, kkh i Saltvik, 190, 270.

Borg, se Sigfridus Matthiæ.
Bothniensis, se Forthelius.

Brahe, Per, grefve, generalguvernör öfver Finland († 1680), 11, 32, 64, 94, 105, 118, 123, 141, 148, 158, 172, 174, 182, 190, 218, 270.

Brennerus, se Martinus Matthæi.

Brennerus, Claudius Martini, domkyrkosyssloman, sedan kkh i Loimijoki, sist i Töfsala, 36, 129, 217.

Brennerus, Henricus Martini, kap., sedan kkh i Mustasaari, 143, 145, 203.

Brennerus, Isaacus Henrici, kap., sedan kkh i Storkyro, 143, 203.

Brennerus, Jacobus Henrici, kkh i Kronoby, 103.

Brennerus, Johannes Martini, kkh i Esbo, 53.

Brita, hustru till kkh i Hvittis Henricus Nicolai, 70.

Brita Andersdotter, enka efter kap. i Lundo Johannes Torstani, 136.

Brita Bengtsdotter, enka efter kkh i Uskela Ericus Henrici, 223.

Brita Hansdotter, enka efter kkh i Pedersöre Ericus Matthiæ Forthelius, 30.

Brita Henriksdotter, enka antagl. efter kkh i Kumlinge Ericus Martini, 105.

Brita Henriksdotter, enka efter kkh i Åbo Joachimus Matthiæ Stutæus, 239.

Brita Nilsdotter, enka efter kkh i Sagu Canutus Johannis, omgift med Nils Stiernkors, 185.

Brita Persdotter, enka efter kap. i Pargas Thomas Lindbackius, 164.

Britha Thomasdotter, enka efter kkh i Eura Joachimus Melchioris, 55.

Brunnerus, Sigfridus Bartholli, t. f. pastor i Piikkis, sedan kap. i Åbo, sist kkh i Nykyrka, 169, 248.

Brücher, Matthias Sigfridi, kkh i Raumo, 115, 179.

Brücher, Sigfridus, kap. i Virmo, 231.

Bryggjer, Thomas Marci, kkh i Somero, 199.

Brynolf, fältpredikant, 260.

Bulgrin, Joachim, befallningsman på Åbo slott, 2.

Bureus, Johannes Magni, kap. i Mustasaari, sedan kkh i Malaks, 137, 145.

Busk, Herman Petri, kap. i Willnäs, 120.

Bångh, Johannes, kap. i Brändö, 105.

Calajokius, senare *Calamnius*, Gabriel Petri, kap. i Kalajoki, senare kkh i Kemi, 82.

Canna, se Matthias Marthini.

Canutus l. Knut, kkh i Vörå, 234.

Canutus Clementis, prestman, 270.

Canutus Henrici, fältpredikant, 43, 264.

Canutus Henrici, kap., sedan kkh i Pedersöre, 164, 165.

Canutus Johannis, coadjutor i Hvittis, 72.

Canutus Johannis, domkyrkosyssloman, sedan kkh i Sagu 34, 184.

- Canutus Johannis*, kap. i Kumo, 109.
- M. *Canutus Johannis*, kkh i Åbo, 19, 236.
- Canutus Johannis* (Rudnesius), kkh i Malaks, 137.
- Canutus Sigfridi*, kap. i Åbo, 242.
- Canutus Sigfridi*, kkh i Hattula, 67.
- Cardiaster, Gregorius Bartholomæi l. Bartholli*, kkh i Hattula, 68.
- Cardiaster* (l. Göös), *Simon Bartholdi*, kkh i Kumo, 108.
- Carl Olai*, prestman, 270.
- Carlander, Henricus Simonis*, kap. i Kalajoki, sedan kkh i Ijo, 82.
- Carlenius*, se *Josephus Josephi*.
- Carlman*, se *Jacobus Jacobi*.
- Carolus Erics*, kap., sedan kkh i Lochteå, 128.
- Carolus Henrici*, kap. i Sääksmäki, 207.
- Carolus Henrici* (Limingius), kap. i Haukipudas, 74.
- Carolus Henrici*, kkh i Orivesi, 159.
- Carolus Jacobi*, kap. i G. Karleby, 90.
- Carolus Simonis* (Nurcherus), kkh i Pojo, 171, 202.
- Carpelan, Matthias Michaelis*, kkh i Töfsala, 216.
- Carpelan. Michael Michaelis*, kkh i Töfsala, 216.
- Carpis, Olof*, kap. i Kumo, 108.
- M. *Carstenius, Henricus Henrici*, kap. i Åbo, sedan kkh i Borgå, slutligen biskop i Viborg († 1683), 248.
- Carstens, Henrik*, justitieborgmästare i Helsingfors, 248.
- Casparus*, kap. i Ruovesi, 183.
- Casparus Martini* (Alstadius), kap. i Storkyro, sedan kkh i Lillkyro, 125, 203, 208.
- Casparus Olani*, kkh i Tyrvis, 215.
- Cecilia*, enka efter hospitalspresten i Åbo *Benedictus Matthæi*, 254.
- Cecilia Hansdotter*, enka efter kkh i Lundo *Barthollus Erics*, 135.
- Chanutus Pauli*, kkh i Urdiala, 222.
- Christianus l. Christiern Andreæ*, kkh i Pöytis, 134, 177.
- Christianus Henrici*, kap. i Åbo, 242.
- Christianus Henrici* (Lithovius), kap. i Limingo, 127.
- Christianus Jacobi*, kap. i Vesilaks, 229.
- Christiernus Andreæ*, kap. i Lappi, 115.
- Christiernus Erics*, kap. i Kemi, 93.
- Christiernus Henrici*, slotts-predikant i Åbo, 250.
- Christofferus Sigfridi*, kap. i Åbo, 244.
- Christopher l. Christophorus Johannis* (Gronovius), vice-pastor i Storkyro, sedan kkh i Lappo, 117, 202.
- Claes l. Nicolaus*, kkh i Letala, 123.
- Claes Jörenson*, kap. i Virmo, 232.
- Claes Martini*, fältpredikant, 265.
- Clemens Clementis*, kap. i Åbo, sedan kkh i Pälkäne, 175, 247.

- Clemens Georgii*, kap. i Föglö, 62.
- Clemens Laurentii*, kkh i Korpo, 100.
- Clemens Magni*, kap. i Willnäs, 120.
- Clemens Severini*, kap. i Korpo, 102.
- Clemet Larsson*, kkh i Pargas, 162.
- Clemett*, kap. i Åbo, 243.
- Collinius* l. *Collinus, Johannes Matthiæ*, kap. i Karkku, 88.
- Corpenius*, se *Korppenius*.
- Corvinus* l. *Alholm, Henricus Johannis*, kap., sedan kkh i Ijo, slutligen kkh i Pyhäjoki, 73, 173, 174.
- Corvinus, Thomas Simonis*, kkh i Pargas, sedan i S:t Marie, slutligen vicepastor i Pargas, 162, 163, 194.
- Corvinus*, se *Lithovius*.
- Creutz, Ernst*, ståthållare i Norrlanden († 1635), 114.
- Crock* l. *Crook, Olaus Martini*, kkh i Lempälä, sedan i Vånå, 120, 232.
- M. Cronbäck, Jeremias Matthæi*, skolmästare i Uleå, sedan kkh i Kronoby, 103, 275.
- Crugerus, Henricus Johannis*, kap. i Nådendal, 158.
- Crugerus, Laurentius Johannis*, kkh i Kumlinge, sedan i Nerpes 104, 150.
- Crusius*, professor i Tübingen, 237.
- Daniel*, kap. i Nykyrka, 155.
- Daniel Andreæ*, kap. i S:t Bertils, 225.
- Delagardie, Jakob*, friherre, senare grefve, härförare och riksmarskalk († 1652), 67, 263.
- Delagardie, Johan*, friherre, riksråd († 1642), 68.
- Delagardie, Pontus*, friherre, fältöfverste, riksråd († 1585), 59, 177, 266.
- Dionisius*, hospitalprest i Åbo, 253.
- Dionisius Henrici*, kkh i Kalajoki, 80.
- Dionysius*, biskops kapellan, 267.
- Dionysius Henrici*, kap. i Åbo, 241.
- Dionysius Matthæi*, kap., sedan kkh i Sääksmäki, 206, 207.
- Echeroterus, Laurentius Magni*, kkh i Sund, 204.
- Eestho, Simon*, kap., sedan kkh i Saltvik, 190.
- Elias*, huspredikant, 267.
- Elias*, kap. i Kumo, 109.
- Elias Petri*, kkh i Nerpes, 150.
- Elias Simonis*, kkh i Pargas, 162.
- Elin Claesdotter*, hustru till kap. i Tyrvis Josephus, 215.
- Elin Hansdotter*, hustru till kap. i Vesilaks Christianus Jacobi, 229.
- Elin Johansdotter*, hustru till kkh i Rimito Simon Matthæi, 182.
- Elinius, Simon Simonis*, coadjutor pastoris i Tenala, 214.
- Elisabet Nilsdotter*, enka efter kkh i Raumo Gregorius Clementis, 179.
- Elisabeth*, dotter af kkh i Virmo Gregorius Olaj och gift med kkh i Jomala Christopher Alanus, 231.

Elsa Knutsdotter, enka efter kap. i Korpo Clemens Severini, 102.

Elsa Salomonsdotter, enka efter superintendenten Petrus Henrici Melartopæus, 15.

Erich, kap. i Akkas, 39.

Erich, kap. i Letala, 124.

Erich, kap. i Mustasaari, 145.

Erich, kkh i Gamla Karleby, 89.

Erich, kap. i Kökar, 62.

Ericus, kap. i Somero, 200.

Ericus, kap. i Vemo, 227.

Ericus, slottspredikant i Åbo, 250.

Ericus, slottspredikant i Åbo, 252.

Ericus Andreæ (Härkäpæus?), kap. i Geta, sedan kkh i Finström, 60, 61.

Ericus Bartholdi, slottspredikant i Tavastehus, 209.

Ericus Bartholli, hospitalsprest i Åbo, 254.

Ericus Benedicti, kkh i Pälkäne, 175.

Ericus Beronis, domkyrkosysselman, antagligen sedan kkh i Korpo, 35, 100.

Ericus Canuti, kkh i Vörrå, 234.

Ericus Canutj, kap. i Eura, 56.

Ericus Erics, kap. i Sund, 204.

M. *Ericus Erics*, biskop i Åbo, († 1625), 5—9, 11, 14, 64, 67, 86, 100, 123, 129, 194, 203, 226, 237, 239, 269.

Ericus Erics, Aboensis junior, son af biskop Ericus Erics, i Rom kallande sig Ericus Flaminius di Sorola, 9, 107.

Ericus Georgii, kap., sedan kkh i Mouhijärvi, 141.

Ericus Georgii, kap. i Åbo, sedan kkh i Lampis, 247.

Ericus Gregorii, kap. och vice pastor i Letala, 123, 124.

Ericus Henrici, kap. i Kyrkslätt, 111.

Ericus Henrici, kap. i Piikkis, 169.

Ericus Henrici, kap. i Willnäs, sedan kkh i Lemo, 119, 120.

Ericus Henrici, kap. i Vånå, 234.

Ericus Henrici, kkh i Uskela, 223.

Ericus Jacobi, kkh i Letala, 5, 123.

Ericus Jacobi, kkh i Lochteå, 127.

Ericus Jacobi, slottspredikant i Åbo, 251.

Ericus Johannis, diaconus i Akkas, 39.

Ericus Johannis, kap., sedan kkh i Pedersöre, 164—166, 239.

Ericus Johannis, kap. i Åbo, 246.

Ericus Johannis, kkh i Rimito, 181.

Ericus Johannis, prestman i Lempälä, 122.

Ericus Kanuti, kkh i Kjulo, 99.

Ericus Laurentii, kap. i Nagu, 148.

Ericus Laurentii, kap. i Åbo, 242.

Ericus Laurentii, kkh i Akkas, 38.

Ericus Laurentii, kkh i Björneborg och Ulfby, 45, 219.

Ericus Laurentii, kkh i Föglö, 62, 104.

Ericus Laurentii (Granberg), kap., sedan kkh i Lochteå, 128.

Ericus Martini, kkh i Kumlinge, 105.

Ericus Matthæi, kkh i Kjulo, 99.

Ericus Matthiæ, kap., sedan kkh i Kyrkslätt, 110, 111.

Ericus Matthiæ, kap. i Lundo, 136.

Ericus Matthiæ, kap., sedan kkh i Piikkis, 169.

Ericus Matthiæ, kap. i Åbo, 243.

Ericus Michaelis, kkh i Vånå, 233.

Ericus Michaelis, slottspredikant i Tavastehus, 209.

Ericus Nicolai, kap. i Föglö, 62.

Ericus Nicolai, kap. i Nykyrka, 155.

Ericus Nicolai, kkh i Nykyrka, 154.

Ericus Olai, kkh i Hammarland, 65.

Ericus Olavi, fältpredikant, 260.

Ericus Petri, kap. i Tenala, 213.

Ericus Sigfridi, kap. i Somero, 200.

Ericus Thomæ, kap. i Lojo, 132.

Ericus Thomæ, kkh i Janakala, 78.

Erik, hospitalsprest i Åbo, 254.

Erik, huspredikant, 266.

Erik, hörare i Åbo skola, 271.

Erik, kap. i Hattula, 68.

Erik, kkh i Finström, 60.

Erik, kkh i Tyrvis, 215.

Erik Benedicti, kkh i Vånå, 232.

Erik Eskilsson, kkh i Laihela, 112.

Erik Jacobi, fältpredikant, 261.

Erik Jacobi, prestman, 269.

Erik Larsson, borgmästare i Nyköping, biskop Rothovii svärfader, 11.

Erik Mårtensson, ryttare, gift med biskop Iwstens enka, Anna Sigfridsdotter, 5.

Erik Nikolai, fältpredikant, 266.

Erlandus Andreæ, kap. på Eckerö, 66.

Eschill, kap. i Kökar, 62.

Eschillus Clementis, kap. i Tyrvis 215.

Eschillus Clementis, kap., sedan kkh i Kjulo, 98. 99.

Eschillus Henrici, kkh i Kimito, 95.

Eschillus Henrici, kkh i Nerpes, 149.

Eschillus Johannis, collega i Åbo skola, 272.

Eschillus Johannis, kap. på Kastelholm, sedan kkh i Sund, 204, 205.

Eschillus Olaj, slottskapellan i Åbo, 250.

Eskil Andersson, kkh i Nederorneå, 92, 255.

Eskil Henrici, kkh i Pälkäne, 175.

Eskil Olai, prestman, 269.

Eskil Olavi, prestman, 268.

Eskilus Mateij, kap. i Halikko, 64.

Essevius, Anders, slottspredikant i Åbo, 253.

- Fabricius, Canutus Theobaldi*, student i Rostock, 63.
- Fabricius, Philippus Theobaldi*, kkh i Halikko, 63.
- Falander, Ericus Matthiæ*, skolcollega, sedan kap. i Åbo, slutligen kkh i Gamla Karleby, 248, 273.
- Falck*, se Nicolaus Martij.
- Falk, Nicolaus Theod.*, kkh i Öfvertorneå, 258.
- Favorinus, Gregorius Matthæi*, kap. i Åbo, sedan kkh i Piikkis och slutligen i Hattula, 169, 247.
- Fellman, Josephus Jacobi*, kap. i Ijo, 73.
- Fellman, Mansuetus Jacobi*, kap. i Paldamo, kap., sedan kkh i Ijo, senare kkh i Paldamo och slutligen i Sotkamo, 72, 73, 161.
- Figulus, Laurentius Simonis*, kap. i Hattula, eller måhända i Rengo, 69, 234.
- Finno, Anna Jakobsdotter*, dotter af skolrektorn Jakob Petri Finno, 22.
- Finno, Henricus Jacobi*, kkh i Tavastkyro, 22, 210.
- Finno, Jakob Henriksson*, son af kkh i Tavastkyro Henricus Jacobi Finno, 211.
- Finno l. Suomalainen, Jacobus Petri*, skolrektor i Åbo och kkh i S:t Marie († 1588), 5, 16, 17, 19, 21—22, 24, 193, 210, 238, 249.
- Finno, Josef Jacobi*, son af skolrektorn Jakob Petri Finno, 22.
- Fleming, Claes*, friherre till Vik, riksråd, riksmarsk, riksamiral († 1597), 80, 202, 252, 261, 267.
- Fleming, Elin Pehrsdotter*, enka efter biskop Christian Agricola, omgift med Hans Johansson Stålarms till Dregsby, 23.
- Fleming, Lars*, friherre († 1562), 266.
- Florinus, Jacobus*, kkh i Pemark, 167.
- Florinus, Johannes*, kap. i Kalajoki, 82.
- Florinus, Martinus Thomæ*, kap. i Hattula, sedan i Koskis, slutligen kkh i Lampis, 69.
- Florinus, Matthias*, kap., sedan kkh i Pemark, 168.
- M. Florinus, Thomas Thomæ*, theol. lektor i Åbo och kkh i Lundo, sist kkh i Vasa och Mustasaari († 1648), 25—26, 29, 30, 46, 135, 144.
- Follingius, Karin*, dotter af ordinarius i Åbo, 3.
- M. Follingius, Petrus Nicolai*, ordinarius i Åbo († 1565), 3, 94, 142.
- Fordell, Hans*, den äldre, fogde, († 1579), 142, 200, 201.
- Fordell, Hans*, den yngre, länsman, 103.
- Forsius, Gregorius Matthiæ*, kkh i Vichtis, 230.
- Forsius, Johannes Martini*, kap., sedan kkh i Sjundeå, 198.
- Forsius, Nicolaus Laurentij*, kkh i Ingå, 76.
- Forsius l. Fors, Sigfridus Aro-nus*, kkh i Nerpes, sedan i Kimito och sist i Ekenäs, 50, 95, 149.

- Forsköhl, Johannes Sigfridi*, domkyrkosyssloman, sedan kkh i Björneborg och Ulfaby, 35, 46, 219.
- Forsskäll, Sigfridus Simonis*, kap. i Sagu, 185, 186.
- M. Forthelius, Ericus Matthiae Bothniensis*, theol. lektor i Åbo, sedan kkh i Pedersöre († 1650), 29—31, 135, 165, 240.
- Fortzee, Olof*, måhända kap. i Åbo, 241.
- Frese, Laurentius Johannis*, fältpredikant, 259.
- Frosterus, Andreas Erici*, kap., sedan kkh i Mustasaari, 143, 145.
- Frosterus, Ericus Henrici*, kap. i Kalajoki, sedan kkh i Carlö, 48, 81, 143, 160, 221, 235.
- Frosterus, Henricus Erici*, kap. i Kalajoki, sedan kkh i Carlö, slutligen i Ruovesi, 48, 82, 183.
- Frosterus, Michael Erici*, kkh i Kisko, 97.
- Frosterus, Simon Erici*, kap. i Vörå, sist kkh i Uleåborg, 160, 161, 221, 235, 275.
- Fårskål, Simon Sigfridi*, kap., sedan kkh i Sagu, 185, 186.
- Gabriel*, kap. i Sääksmäki, 207.
- Gabriel Christiani (Limingius)*, kap. i Paldamo, senare i Kemi, 161.
- Gabriel Laurentii*, son af kkh i Orivesi Laurentius Erici, 159.
- Galle, Ericus Nicolai*, kkh i Gamla Karleby, 90.
- Galle, Haquinus Nicolai*, kkh i Laihela, 113.
- M. Gallius l. Galle, Stephanus*, gymnasii-lektor i Åbo, sist kkh i S:t Clara i Stockholm († 1647), 32—33.
- Gammal*, se Skepperus.
- Gammal, Gabriel Matthæi*, kap., sedan kkh i Vörå, 235, 236.
- Gammal, Magnus Matthæi*, kap. i Vörå, sedan i Pedersöre, slutligen kkh i Pedersöre, 164—166, 236.
- Gammal, Martinus Matthæi*, kap., sedan kkh i Vörå, 236.
- Gammall, Mathæus Jacobi*, kkh i Vörå, 89, 164, 235.
- Geet, Jacobus Sigfridi*, kkh i Storkyro, 142, 200—202.
- Geeth, Sigfrid*, borgare i Nådendal, 200.
- Georgius*, kap. i Torneå, 257.
- Georgius Bartholdi*, kap. i Loimijoki, 130.
- Georgius Eschilli*, Guds ords tjenare i Korpo, 100.
- Georgius Hendrici*, kkh i Lemland, 118.
- Georgius Henrici*, kap. i Åbo, 241.
- Georgius Henrici*, kkh i Kangasala, 82.
- Georgius Johannis*, kap. i Kalajoki, sedan kkh i Pyhäjoki, 81, 173.
- Georgius Johannis*, kap., sedan kkh i Kisko, 87, 97, 98.
- Georgius Johannis*, kkh i Loimijoki, 129.
- Georgius Marthini (Lepus)*, kkh i Tammela, 208,

- Georgius Matthæi*, kap. i Sääksmäki, 207.
- Georgius Matthiæ* (Markarus l. Crapp), kkh i Lappo, 117.
- Georgius Michaelis*, kap. i Kisko, 98.
- Georgius Michaelis*, kap. i Åbo, 243.
- Georgius Olaj*, kkh i Virmo, 231.
- Georgius Pauli*, diaconus i Loimijoki, 130.
- Georgius Petri*, kkh i Lemo, 119.
- Georgius Petrj* (Hordelius), kkh i Paldamo, sedan i Pyhäjoki, 160, 173.
- Georgius Sigfridi*, kap. i Pargas, 163.
- Georgius Sigfridi*, kkh i Akkas, 38.
- Gertrud*, hustru till kkh i Eura Matthias Marthini, 55.
- Gertrud Knutsdotter*, enka efter prestmannen Eskil Olai, 269.
- Gertrud Larsdotter*, enka efter domkyrkosysslomannen Steno Christophori, 34.
- Gertrudh Jakobsdotter*, hustru till kkh i Lempälä Michael Mæxmontanus, 121.
- M. *Gezelius, Johannes*, den äldre, biskop i Åbo († 1690), 32.
- Gorgonius Matthiæ*, kap. i Nagu, 147.
- Grabbe, Tynne l. Tönne*, kkh i Kyrkslätt, 109.
- Gregorius*, adjunctus i Uskela, 224.
- Gregorius*, kap. i Limingo, 126.
- Gregorius*, kkh i Tavastkyro, 210.
- Gregorius Bartholomæi*, kap. i Raumo, 180.
- Gregorius Clementis*, kap., sedan kkh i Raumo, 179, 180.
- Gregorius Erics*, kap., sedan kkh i Letala, 123, 124.
- Gregorius Erics*, kap., sedan kkh i Virmo, 231, 232.
- Gregorius Henrici*, kkh i Nouis, 152.
- Gregorius Johannis*, kap. i Euraåminne, 59.
- Gregorius Martini*, collega i Åbo skola, 272.
- Gregorius Matthiæ*, fältpredikant, 264.
- Gregorius Matthiæ*, kap. i Vasa, sedan kkh i Malaks, 137, 145.
- Gregorius Olai*, kap., sedan kkh i Pöytis, 177, 178.
- Gregorius Thomæ* (Arctopolitanus), skolmästare och kkh i Björneborg och Ufsby, 46, 219, 274.
- Grels Bertilsson*, kap. i Åbo, 241.
- Grels Henrici*, predikant i Lappmarken, 259.
- Grelss Berthillszon*, son af kkh i Lundo Barthollus Erics, 135.
- Grindenn, Johannes*, slottsprekikant i Åbo, sedan kkh i Bjerno, 42, 250.
- Grym*, se Taiterus.
- Gråå, Henricus Jacobi*, kap. i Tenala, sedan i Åbo, deretter domkyrkosyssloman, slutligen kkh i Tenala, 36, 213, 214, 245.
- Gummerus*, se Josephus Petri.
- Gunborg Paulsdotter*, enka efter skolrektorn i Åbo Mar-

- cus Henrici Helsingius, omgift med M. Gabriel Petri Melartopæus, 23.
- Gunila*, hustru till kkh i Kelviå Johannes Simonis Nurka, 91.
- Gunnærus, Michaël Bartholdi*, kkh i Vånå, 233.
- Gunnærus, Samuel*, pastor i Vånå, 233.
- Gunnerus, Arvidus Thomæ*, kap. i Tenala, sedan kkh och skolmästare i Ekenäs, 51, 214, 274.
- Gyllenhjelm, Julius*, naturlig son af kon. Johan III, 99.
- Gyllenius, Petrus Magni*, hemma från Vermland, student i Åbo, 101.
- Göös, se Cardiaster.
- Haijan, Nicolaus*, kap. i Åbo, 243.
- Hamnius, Marcus Andreæ*, predikant i Vasa, 146.
- Hans*, kap. i Hammarland, 66.
- Hans*, kap. i Sjundeå, 198.
- Hans*, kap. i Uskela, 224.
- Hans*, kkh i Somero, 199.
- Hans*, slottspredikant i Tavastehus, 208.
- Hans Antonii*, kkh i Kyrkslätt, 109.
- Hans Hansson* till Monikkala i Janakkala, en af hertig Carls förnämste tjenare († 1605), 80.
- Hans Petri*, domprost i Åbo († 1547), 13.
- Hans Petri*, kkh i Nedertorneå, 256.
- Hare, Erik*, ståthållare öfver Uleå och Cajaneborgs befestningar och län, 81, 91.
- Hebla Eschilli*, hustru till kkh i Pojo Carolus Simonis Nurcherus, 171.
- Helga*, enka efter kkh i Mustasaari Martinus Matthæi Brennerus, 143.
- Helsing, Martinus Eschilli*, kap., sedan kkh i Sjundeå, 198.
- Helsing, Sigfridus Jacobi*, domkyrkosyssloman, sedan kkh i Kimito, 36, 95.
- M. Helsingius, Marcus Henrici*, theol. lektor, sedan skolrektor i Åbo († 1609), 23, 24.
- Hemmingius Henrici*, kkh i Masku, 138.
- Hendrich*, kap. i Hattula, 68.
- Hendricus Olaj*, kap. i Birkala, 40.
- Henricus*, kap. i Kronoby, 103.
- Henricus*, kap. i Pojo, 171.
- Henricus*, kap. i Rimito, 182.
- Henricus*, kap. i Storkyro, 203.
- Henricus*, kap. i Vemo, 227.
- Henricus*, kkh i Finström, 59.
- Henricus Amundi*, kkh i Karislojo, 86.
- Henricus Andreæ*, kap., sedan kkh i Nykyrka, 154. 155.
- Henricus Andreæ*, kap. i Töfsala, 218.
- Henricus Andreæ*, kap. i Åbo, 241.
- Henricus Andreæ*, kkh i Rimito, 181.
- Henricus Arvidi*, kkh i Kangasala, 83.
- M. Henricus Canuti*, domprost i Åbo († 1595), 5, 13—14, 18, 19, 52, 76, 110, 123, 129, 131, 134, 170, 197, 249.

Henricus Canuli (Sylvanus), kap., sedan kkh i Bjerno, 43.
Henricus Clementis, skolmästare i Björneborg, sedan kkh i Hvittis, 71, 274.
Henricus Dionysii, kap. i Åbo, 245.
Henricus Erics, kap. i Kangasala, 83.
Henricus Erics, kap. i Nagu, 148.
Henricus Erics, kkh i Pyhäjoki, 172.
Henricus Erics (Röd), kap. i Pyhäjoki, 173.
Henricus Francisci, kkh i Kjulo, 99.
Henricus Gabrielis, kap. i Kyrkslätt 111.
Henricus Georgii, kap. i Ekenäs, 51.
Henricus Georgii, kap., sedan kkh i Kangasala, 83, 84.
Henricus Georgii, kap. i Korpo, sedan kkh i S:t Mårtens, 102, 196.
Henricus Georgii (Kaskas), kap., sedan kkh i Bjerno, 43, 264.
Henricus Gregorij, kap. i Virmo, 232.
Henricus Henrici, huspredikant, 267.
Henricus Henrici, kkh i Ingå, 77.
Henricus Johannis, kkh i Tenala, 213, 268.
Henricus Jacobi, kap. i Tavastkyro, 211.
M. Henricus Jacobi, skolrektor, sedan kkh i Åbo, 1, 19, 21, 236—238.
Henricus Jacobi (Strigelius), kkh i Ilmola, 74.

Henricus Johannis, kap. i Bir kala, 41.
Henricus Johannis, kap., sedan kkh i Ingå, 76, 77.
Henricus Johannis, kap. i Sagu, 186.
Henricus Johannis, kkh i S:t Mårtens, 195.
Henricus Johannis, ståthållare på Åbo slott, 27.
Henricus Laurentii, kap. i Pyhäjoki, 174.
Henricus Laurentii (Lithovius), kkh i Limingo, 125.
Henricus Laurentii (Svart), kkh i Salo, 187.
Henricus Martij, kkh i Nerpes, 149, 150.
Henricus Martij l. *Martini*, kap. i Raumo, 179.
Henricus Martini, kap., sedan kkh i Pemar, 168.
Henricus Martini, kkh i Janakkala, 77.
Henricus Mathei, kap., sedan kkh i Karis, 84, 85.
Henricus Matthiae, kap. i Sjun-deå, 198.
Henricus Michaelis, kap. i Nykyrka, 154.
Henricus Michaelis, kkh i Öfvertorneå, 258.
Henricus Nicolai, kap., sedan kkh i Hvittis, 71.
Henricus Olai, kap. i Eura-åminne, 58.
Henricus Olai, kkh i Piikkis, 168.
Henricus Olaj (Rödh), kkh i Salo, 187.
Henricus Olauj, kkh i Tavastkyro, 210.
Henricus Petri, kap. och skolmästare i Ekenäs, 52, 274.

- Henricus Petri*, kap. i Lappfjärd, 114.
- Henricus Petri*, kap. i Mouhijärvi, 88, 141.
- Henricus Petri*, kkh i Letala, 123.
- Henricus Simonis* (Skalle), kap. i Salo kapell, 225.
- Henricus Thomæ*, kap. i Pöytis, 177.
- Henricus Thomæ*, kkh i Ingå, 76.
- Henricus Thomæ* (Winterus), kap., sedan kkh i Kisko, 98.
- Henrik*, kap. i Masku, 139.
- Henrik*, kap. i Åbo, 244.
- Henrik Andreæ*, slottspredikant i Åbo, 251.
- Henrik Erici*, fältpredikant, 262.
- Henrik Georgii*, kap. i Halikko, 64.
- Henrik Hansson*, fältpredikant, 262.
- Henrik Johannis*, prestman, 268.
- Henrik Magni*, kap. i Lojo, 132.
- Henrik Matthæi*, fältpredikant, 261,
- Henrik Nicolai*, kkh i Pedersöre, 164, 165.
- Henrik P.*, kkh i Vånå, 232.
- Hercke, Ericus Stephani*, kkh i Esbo, 52.
- Herkepä, Anders Larsson*, kkh i Hattula, 67.
- Herkepä, Ericus*, skolrektor i Åbo, sist biskop i Viborg († 1578), 6, 20—21, 237, 271.
- Herkäpeus, Henricus Stephani*, kkh i Esbo, 52.
- Hermainen, Abraham Olai*, kap., sedan kkh i Kyrkslätt, 110, 111.
- Hieronymus Laurentii*, fältpredikant, 264, 270.
- Hieronymus Laurentii*, kkh i Esbo, 53.
- Hüsi*, se *Jacobus Jacobi*.
- Hindrich*, kap. i Karislojo, 87, 97.
- Hinnulinus, Hieronymus Laurentii*, predikant å Sjählö, sedan kkh i Halikko, 64, 148.
- M. Hiort, Daniel Theodori*, kunglig fullmäktig, 50.
- Hoffman, Henricus Johannis*, kkh i Masku, 139.
- Holmius, Nicolaus Nicolaj*, kkh i Mustasaari, slutligen i Hedesunda i Gestrikland, 144.
- Hordelius, Barthollus*, kkh i Sund, antagligen förut fältpredikant, 204, 265.
- Horn, Carl Henriksson*, fältmarskalk († 1601), 238, 267.
- Horn, Henrik Carlsson*, hofmarskalk († 1618), 138.
- Horn, Henrik Claesson*, ståt-hållare i Finland († 1595), 167.
- Horn, Karin Henriksdotter*, gift med Hans Björnsson till Lepas, 68.
- Hourenius l. Hoffrenius, Josephus Michaelis*, kap. i Pyhäjoki, 174.
- Håkan Laurentii*, kkh i Gamla Carleby, 89.
- Ilonus, Ericus Henrici*, kkh i Lappfjärd, sedan i Punga-

laitio, slutligen i Urdiala,
114, 172.

Ingeborg, hustru till domkyr-
kosysslomannen, sedan kkh
i Halikko Martinus Martini,
35, 63, 238.

Ingeborg Andersdotter, enka
efter kkh i Pojo Urbanus
Laurentii, 170.

Isaacus Josephi (Lithovius),
kap. i Limingo, 127.

Isak Martini (Buscherus),
kap. i Lumparland, 118.

Iwsten, Hans, son af bisko-
pen, 5.

Iwsten, Kasper, son af bisko-
pen, 5.

M. Iwsten, Pauval Petri, bi-
skop i Viborg, senare i
Åbo († 1576), 1—5, 13,
19, 42, 64, 70, 143, 193,
271.

Iwsten, Peder, son af bisko-
pen, 5.

Jönns l. Jörens, kkh i Tenala,
212.

Jacob, kap. i Mustasaari, 145.

Jacob, kap. i Vånå, 226, 234.

Jacob, kkh i Vånå, 233.

Jacob, slottspredikant i Åbo,
252.

Jacob Erics, kap., sedan kkh
i S:t Carins, 107, 191,
192.

Jacob Henriksson, kkh i Vemo,
225, 226.

Jacob Olavi, slottspredikant i
Åbo, 251.

Jacob Stephani, fältpredikant,
265.

Jacobus, kap. i Letala, 126.

Jacobus Andreæ, kkh i Ingå,
76.

Jacobus Bartholdi, kap. i Vill-
näs, 120.

Jacobus Canuti, skolmästare i
Björneborg, 273.

Jacobus Erics, kap., sedan kkh
i S:t Carins, 107, 191,
192.

Jacobus Erics, kkh i Lochteå,
127.

Jacobus Eschilli, kap., sedan
kkh i Laihela, 112, 113.

Jacobus Georgij, pastor i Te-
nala, 213.

Jacobus Henrici, kap. i Kumo,
108.

Jacobus Henrici, kap. i Loimi-
joki, 130.

Jacobus Henrici, kkh i Lill-
kyro, 125.

Jacobus Jacobi, kap. i Bjerno,
43.

Jacobus Jacobi (Carlman), kap.,
sedan kkh i Nykarleby, 153.

Jacobus Jacobi (Hiisi), kap. i
Akkas, sedan kkh i Lem-
pälä, 39, 121.

Jacobus Marci (Finno), kap. i
Salo, 188.

Jacobus Martini (Viloides),
kkh i Vörå, 235.

Jacobus Matthæi, kap., sedan
kkh i Vesilaks, 228, 229.

Jacobus Matthæi, kkh i Tam-
mela, 208.

Jacobus Matthiæ, kap. i Åbo,
244.

Jacobus Matthiæ (Platessa),
kkh i S:t Märten, 196.

Jacobus Michaelis, kkh i Ny-
kyrka, 153.

Jacobus Nicolai, kap. i Kyrk-
slätt, 111.

Jacobus Nicolai (Myttyr), kap.
i Åbo, 247.

- Jacobus Olai*, kap. i Storkyro, sedan kkh i Ijo, 72, 203.
- Jacobus Olawi*, kkh i Kemi, 92.
- Jacobus Olavi*, kap. i Åbo, 242.
- Jacobus Pauli* (Peldonius), kap. i Storkyro, 203.
- Jacobus Petri*, diacon i Orivesi, 160.
- Jacobus Petri*, kkh i Kumlinge, sedan i Finström, 60, 104.
- Jacobus Petri*, notarius, 270.
- Jacobus Philippi*, kkh i Mustasaari, 142, 201.
- Jacobus Sigfridi*, kap. i Pedersöre, sedan kkh i Nykarleby, 152, 165.
- Jacobus Simonis*, kap. i Vånå, 233.
- Jacobus Stephani*, kkh i Lemo, 119.
- Jakob*, kkh i Pemar, 167.
- Jakob*, kkh i Piikkis, 168.
- Jakob Gregorii*, fältpredikant, 260.
- Jeronius, Sigfridus Pauli*, kap. i Pyhäjoki, 174.
- Jnde, Henricus Petri*, kap., sedan kkh i Lappo, 116, 117.
- M. Joachim*, kap. i Åbo, 247.
- Joachim Henriksson*, kap. 270.
- Joachimus Melchioris*, kap. i Geta, 61.
- Joachimus Melchioris*, kkh i Eura, 55.
- Joannes Jacobi*, kkh i Uskela, 224.
- Johan l. Hans*, kap. i Laihela, 113.
- Johan Casimir*, pfaltzgrefve, riksråd, kon. Carl IX:s svärson († 1652), 139.
- Johan Clerica*, måhända klockare på Åbo slott, 250.
- Johan Johannis*, kap. i Tenala, 214.
- Johan Michelsson*, son af kkh i Euraåminne Michael Henrici, 58.
- Johannes*, hörare i Åbo skola, 272.
- Johannes*, kap. i Hammarland, 86.
- Johannes*, kap. i Kimito, 96.
- Johannes*, kap. i Nagu, 148.
- Johannes*, kkh i Kumlinge, 104.
- Johannes l. Jöns*, kkh i Pöytis, 176.
- Johannes*, kkh i Somero, 199.
- Johannes l. Jörens*, kkh i Tammele, 207.
- Johannes*, predikant, 269.
- Johannes* (Gronovius), kap. i Lappo, 117.
- Johannes* (Liljevan), son af kkh i Nagu Jacobus Petri Petrejus, 147.
- Johannes Ambrosii*, kap., sedan kkh i Pälkäne, 175, 176.
- Johannes Andreæ*, kkh i Kisko, 97.
- Johannes Andreæ*, kkh i Kumlinge, 104.
- Johannes Arvidi*, kap. i Korpo och Houtskär, 102, 103.
- Johannes Augustini*, kkh i Hallikko, 63.
- Johannes Bartholli*, kap., sedan kkh i Somero, 199, 200.

Johannes Canuti, kap. i Ilmola, sedan kkh i Saarijärvi, 75.

Johannes Canuti, kap. i Åbo, 244.

Johannes Chanuti, kkh i Kumo, 107.

Johannes Clementis, kkh i Hvit-tis, 70,

Johannes Clementis, kkh i Kumo, 108.

Johannes Clementis, kkh i Pyhäjoki, 173.

Johannes Clementis, prestman, 269.

Johannes Dionysii, kap. i Åbo, 245.

Johannes Eliæ, collega i Tavastehus, 275.

Johannes Erasmi, kap. i Rimito, 182.

Johannes Erici, kap. i S:t Carins, 193.

Johannes Erici, kap. i Åbo, 241.

Johannes Erici, slottspredikant i Åbo, 250.

Johannes Henrici (Fordell), kap. i Pedersöre, 165.

Johannes Henrici (Lithovius l. Corvinus), kap. i Limingo, sedan kkh i Uleå och sist i Ijo, 73, 126, 220.

Johannes Jacobi, kap. i Hallikko, 64.

Johannes Jacobi, kap. i Lojo, 133.

Johannes Jacobi, kap. i Ruovesi, 183.

Johannes Jacobi, kap. i Vånå och Rengo, 233, 234.

Johannes Jacobi (Nycarlus), kap., sedan kkh i Nykarleby, 153.

Johannes Johannis, hörare i Åbo skola, 271.

Johannes Johannis, kkh i Loimijoki, 129.

Johannes Johannis, kkh i Ruovesi, 183.

Johannes Laurentii, slottspredikant i Åbo, 252.

Johannes Laurentii (Gestricius), huspredikant, sedan slottspredikant i Åbo, slutligen kkh i Korpo, 101, 252, 267.

Johannes Liungonis, kkh i Lappfjärd, 114.

Johannes Marci, kap. i Åbo, 244.

Johannes Marci (Urus), kkh i Salo, sedan i Storkyro, 188, 202.

Johannes Matthæi, kap. i Pälkäne, 176.

Johannes Matthiæ, kap. i Åbo, 243.

Johannes Matthiæ, kap. i Åbo, 244.

Johannes Matthiæ, kkh i Kumo, 106.

Johannes Matthiæ (Särki), kkh i Lempälä, 121.

Johannes Michaelis, kap. i Pargas, 163.

Johannes l. Jöns Michaelis, kap., sedan kkh i Pyhäjoki, 173, 174.

Johannes Michaelis, kkh i Akkas, 38.

Johannes Michaelis, kkh i Kumo, 106.

Johannes Nicolai, kap. i Vånå, 233.

Johannes Nicolai, kkh i Janakkala, 78.

Johannes Pauli, kap. i Björneborg, 47.

- Johannes Pauli*, kap. i Mouhi-järvi, 141.
- Johannes Pauli*, kkh i Masku, 138.
- Johannes Petri*, hörare i Åbo skola, 272.
- Johannes Petri*, kap. och vice-pastor i Pargas, sedan kkh i Nådendal, sist i Loimijoki, 157, 163.
- Johannes Petri*, kkh i Finström, 59.
- Johannes Petri*, slottspredikant i Åbo, 251.
- Johannes Sigfridi*, se Forskåhl.
- Johannes Sigfridi*, domkyrko-syssloman, sedan kkh i Björneborg, 35.
- Johannes Sigfridi*, kkh i S:t Marie, 193.
- Johannes Stenonis*, kap. i Hattula, sedan kkh i Birkala, 40, 68.
- Johannes Stephani*, kap. i Åbo, 242.
- Johannes Stephani*, kkh i Akkas, 38.
- Johannes Thomæ*, huspredikant, 266.
- Johannes Thomæ*, kap. i Kimito, 94, 96.
- Johannes Thomæ*, kap. i Ruovesi, 183.
- Johannes Thomæ*, kkh i Sagu, 185.
- Johannes Torstani*, kap. i Lundo, 136.
- Jonns*, kap. i Uskela, 224.
- Jonns Olauj*, kkh i Föglö, 61.
- Jons*, kap. i Orivesi, 159.
- Jons Siffredsson*, kkh i Pöytis, 176.
- Josep*, huspredikant, 267.
- Josephus*, kap. i Birkala, 41.
- Josephus*, kap. i Tyrvis, 215.
- Josephus*, kap. i Åbo, 247.
- Josephus Canuti*, collega i Åbo skola, 272.
- Josephus Caspari*, kap., sedan kkh i Tyrvis, 215, 266.
- Josephus Georgii* (Lepus), kkh i Nystad, 155.
- Josephus Henrici* (Lithovius), kap., sedan kkh i Limingo, 126.
- Josephus Hemmingii*, kap., sedan kkh i Masku, 139.
- Josephus Johannis*, kap. i Tyrvändö, 69.
- Josephus Johannis*, kkh i Pälkäne, 175.
- Josephus Josephi* (Palman l. Carlenius), kap. i Carlö, sedan kkh i Pudasjärvi, 49, 171, 172.
- Josephus Matthæi*, kkh i Kangasala, 83.
- Josephus Matthiæ*, fältpredikant, 264.
- Josephus Matthiæ*, kap. i Karkku, sedan kkh i Tyrvis, 88, 215.
- Josephus Matthiæ*, kap. i Kumo, 109.
- Josephus Michaelis*, fältpredikant, 262.
- Josephus Michaelis*, kkh i Bjerno, 42.
- Josephus Petri*, kkh i Nagu, 146.
- Josephus Petri* (Gummerus), kap., sedan kkh i Orivesi, 160.
- Josephus Petri* (Gummerus), kap. i Åbo, sedan kkh i Sahalaks, 187, 246.
- Josephus Thomæ*, kkh i Urdisala, 222.

Joust, fältpredikant, 262.

Juusten, Catharina, hustru till kkh i Halikko Jöran Matthiæ Thauvoniuss, 64.

Juusten, Peder, biskopens fader, 3.

Jöns Magni, kap. i Nousis, 152.

Jöns Martini, kkh i Lojo, 130.

Jöns Michaelis, kap. i Pyhäjoki, 174.

Jöns Petri, kkh i Saltvik, 189.

Jöns Thomasson, se Rauthia.

Jöran Henrici, kap. i Vånå, 233.

Jören, kap. i Pälkäne, 175.

Jören, kap. i Vemo, 227.

Jören, kap. i Åbo, 243.

Jören, kkh i Masku, 138.

Jören, kkh i S:t Mårtens, 195.

Jören Eskilsson, kap. i Korpo, 102.

Jören Jacobi, kap. i Åbo, 242.

Jören Jonæ, kkh i Korpo, 100.

Jören Mattsson, kap. i Åbo, 240.

Jören Michelsson, huspredikant, 267.

Jören Michilsson, kkh i Reso och Nådendal, 22, 156.

Jören Persson, kkh i Vesilaks, 228.

Karin, dotter af kkh i Åbo Canutus Johannis, 236.

Karin, dotter af ordinarius i Åbo Petrus Nicolai Follingius, 3.

Karin, enka efter kkh i Bjerno, Nicolaus M., 41.

Karin, enka efter kkh i Töfsala Jeremias Eliæ Agricola, 217.

Karin, hustru till kkh i Piikkis Henricus Olai, 169.

Karin Mänsdotter, kon. Erik XIV:s enka († 1612), 266.

Karin Märthensdotter, enka efter kkh i Kisko Georgius Johannis, 97.

Karin Olofsdotter, förmodligen hustru till kkh i Pojo Nicolaus Simonis, 170.

Karin Thomasdotter, hustru till kkh i Tyrvis Josephus Caspari, 215.

Karl, kkh i Gamla Karleby, 89,

Karl Pedersson, gift med biskop Christian Agricolas dotter Birgitta, 23.

Karpelan, Anna, dotter af väpnaren Thord Karpelan, 216.

Karpelan, Thord, väpnare, 216.

Karroï, Henricus Olai, kkh i Virmo, 230.

Kaskas, se Henricus Georgii.

Kaskas, Josephus Henrici, son af kkh i Bjerno Henricus Georgii, 43.

Katarina, hustru till kkh i Carlö Ericus Henrici Frosterus, 48.

Katarina Andersdotter, biskop Rothovii senare hustru († 1647), 11.

Keiraskius, Gregorius Henrici, kkh i Kalajoki, 80.

Kempe, Andreas Magni, kap. i Nerpes, sedan kkh i Lappfjärd, 114, 151, 256.

Kennitius, Melchior Eschilli, kkh i Nousis, 151.

Keyoy, Thomas Francisci, skolrektor i Åbo, sedan kkh i Tavastkyro († 1546), 3.

- Kirstin*, enka efter kkh i Raumo Matthias Sigfridi Brücher, 179.
- Kirstin Johansdotter*, hustru till kkh i Messuby Severinus Matthæi Birckelmann, 140.
- Kirstin Jönsdotter*, enka efter kkh i Gamla Karleby Jacobus Matthiæ Skepperus, 89.
- Kirstin Philipsdotter*, enka efter slottspredikanten i Åbo Mårten Erics, 251.
- Klas*, kkh i Lojo, 131.
- Klöfverblad*, *Emerentia*, biskop G. Melartopæi andra hustru, 24.
- Knut*, kap. i Loimijoki, 129.
- Knut*, kkh i Ijo, 72.
- Knut* 1. *Canutus Johannis*, kkh i Sagu, 184.
- Knut Johannis*, kkh i Nagu, 146.
- Knut Johannis*, slottspredikant i Åbo, 251.
- Knut Martini*, kkh i Nederorneå, 256.
- Knuth*, kap. i S:t Mårtens, 196.
- Knutt* (*Canutus Canuti*), kkh i Nedertorneå, 256, 259.
- Korppenius*, *Petrus Thomæ*, kkh i Lappfjärd, 113.
- Krank*, *Erik*, byfogde i Åbo, 216.
- Krank*, *Jacobus*, kap. i Haukipudas, 74.
- Krank*, *Margareta Eriksdotter*, hustru till kkh i Töfsala Matthias Michaelis Carpelan, 216.
- Kurck*, *Ericus Michaelis*, kap. i Åbo, sedan kkh i Vemo, 226, 245, 249.
- Kurck*, *Axel*, krigsöfverste, († 1630), 228, 262, 267.
- Kurkerus*, *Petrus*, kap. i Messuby, 140.
- Kylander*, *Canutus Jonæ*, brukspredikant å Antskog, 171.
- Kålk*, *Henricus Nicolai*, kap. i Åbo, sedan kkh i Rimito, 182, 247.
- Kämerä*, *Simon*, biskopskapellan, 267.
- Lambertus Matthiæ*, coadjutor i Virmo, 232.
- Lars*, kap. i Kjulo, 98.
- Lars*, kkh i Föglö, 61.
- Lars*, kkh i Kangasala, 82.
- Lars*, kkh i Nagu, 146.
- Lars*, kkh i Tenala, 212.
- Lars Jeronimi*, kap. i Korpo, 102.
- Lars Johannis*, kkh i Pargas, 162.
- Lars Jonsson*, slottskapellan i Åbo, 249.
- Lars Laurentij*, kap. i Eura, 56.
- Lars Sigfridi*, kkh i Kyrkslätt, 109.
- Laurens Petri*, hospitalsprest i Åbo, 253.
- Laurentius*, kap. i Säkylä, 57.
- Laurentius*, kap. i Torneå, 257.
- Laurentius*, kkh i Pojo, 170.
- Laurentius* (Liljevan), son af kkh i Nagu Jacobus Petri Petrejus, 147.
- Laurentius Andreæ*, fältpredikant, 262.
- Laurentius Canuti*, kkh i Nagu, 147.
- Laurentius Erics*, kap. i Björneborg och Ufsby, 46, 47, 219.

- Laurentius Eriçi*, kap. i Pälkäne, 176.
- Laurentius Eriçi*, kap., sedan kkh i Orivesi, 159.
- Laurentius Henrici*, kap. i Torneå, sedan kkh i Kemi, 92, 257.
- Laurentius Henrici*, kkh i Hammarland, 65.
- Laurentius Johannis*, coadjutor i Birkala, 41.
- Laurentius Jacobi*, kap. i Orivesi, 159.
- Laurentius Jacobi*, kap. i Salo, 188.
- Laurentius Jacobi*, kap. i Siikajoki, 189.
- Laurentius Johannis*, kap. i Ruovesi, 183.
- Laurentius Johannis*, kap. i S:t Mårtens, 197.
- Laurentius Johannis*, kkh i Nerpes, 150.
- Laurentius Johannis*, skolmästare i Björneborg, 273.
- Laurentius Johannis*, slottspredikant i Åbo, 251.
- Laurentius Jonæ*, kap. i Nederorneå, 257.
- Laurentius Matthiæ*, kap. i Hammarland, 66.
- Laurentius Matthiæ*, kap. i Tammela, 208.
- Laurentius Matthiæ*, kkh i Hammarland, 65.
- Laurentius Matthiæ*, kkh i Lemland, 118.
- Laurentius Matthiæ* (Raumannus), kkh i Ijo, 72.
- Laurentius Nicolai*, kkh. i Lemland, 117.
- Laurentius Olavi*, kap. i Tyrvis, 215.
- Laurentius Petri*, kap. i Mustasaari, 146.
- Laurentius Petri*, kap. i Storkyro, 203.
- Laurentius Petri*, kap. i Åbo, diacon i Loimijoki, slutligen hkh i Tammela, 130, 248.
- Laurentius Petri*, kkh i Vichitis, 229.
- Laurentius Petri*, vicepastor i S:t Mårtens, 196.
- Laurentius Sigfridi*, slottspremikant i Åbo, sedan kkh i Letala, 124, 253.
- Laurentius Thomæ*, kkh i Lokalaks, 133.
- Leijonhufvud, Axel*, grefve, generalguvernör öfver Finland, 63, 76, 97, 112, 116, 131, 132, 135, 164, 194, 198, 267, 269.
- Leijonhufvud, Sten Axelsson*, grefve, 51.
- Leijonmarck, Sven*, se Agriicola.
- Liljevan*, se Petrejus.
- Lindbackius, Thomas*, kap. i Pargas, 164.
- Lisbetta Matzdotter*, hustru till kap. i Lempälä, Martinus Jacobi, 122.
- Listhenius* l. *Leistenius, Olaus Johannis*, kap. i Raumo, 180.
- Lithovius* l. *Corvinus, Johannes Henrici*, kkh i Uleå, sedan i Ijo, 73, 220.
- Livungo Thomæ*, kkh i Pyhäjoki, sedan i Kalajoki, sist i Salo, 80, 114, 172, 187.
- Lochtovius* (l. Granberg), *Laurentius Matthiæ*, kap. i Limingo, sedan kkh i Lochteå, 126, 128.

- Lodwich Petri*, slottspredikant i Åbo, 251.
- Londinus* l. *Tonttinen, Johannes, Thomæ*, kap., sedan kkh i Salo, 188.
- Indovicus Petri*, kap. i Åbo, 242.
- Lång, Olaws Olai Jordan* (us), kap. i Åbo, 241.
- Madz*, huspredikant, 267.
- Madz Laurentii*, kkh i Karis, 85.
- Mæxmontanus, Michael Martini*, kap. i Birkala, sedan kkh i Lempälä, 40, 121.
- Magdalena Larsdotter*, hustru till kkh i Finström Abrahamus Andreæ Angermanus, 60.
- Magnus Andreæ*, kap. i Eura, 56.
- Magnus Andreæ*, kkh i Vemo, 226.
- Magnus Andreæ* (Schroederus), kkh i Kumlinge, sedan i S:t Marie, 105, 195.
- Magnus Olaj*, kap. sedan kkh i Vesilaks, 228.
- Magnus Thomæ*, kap. i S:t Marie, 195.
- Malin*, enka efter kkh i Raumo Michael Stephanus, 179.
- Manni, Johannes*, slottspredikant och skolrektor i Tavastehus, 209, 274.
- Mara, Petrus Michaelis*, kkh i Vemo, 225.
- Marcus*, hörare i Åbo skola, 272.
- Marcus Amundi*, comminister i Öfvertorneå, derefter i Kemi, sedan kkh i Carlö, Eura och Urdiala, 48, 55, 93, 222, 258.
- Marcus Benedicti*, kkh i Loimijoki, 128, 130.
- Marcus Gregorii*, kap. i Björneborg, sedan kkh i Nerpes, 47, 145, 149.
- Marcus Jacobi*, coadjutor i Siikajoki, sedan kap. i Salo, slutligen kkh i Carlö, 189.
- Marcus Thomæ*, kkh i Öfvertorneå, 258.
- Margareta*, enka efter kkh i Mustasaari Henricus Martini Brennerus, 143.
- Margareta*, enka efter kkh i Vemo Petrus Michaelis Mara, 225.
- Margareta*, hustru till kap. i Rimito Henricus, 182.
- Margareta*, hustru till kkh i Salo Matthias Georgii Mathesius, 188.
- Margareta* l. *Margita Bertilsdotter*, enka efter kkh i Bjerno Henricus Georgii Kaskas, 43.
- Margareta Eriksdotter*, hustru till kkh i Kyrkslätt Abraham Olai Hermainen, 110.
- Margareta Georgti*, hustru till kkh i Vemo Matthias Sigfridi Sciurus, 227.
- Margareta Henriksdotter*, enka efter kkh i Mustasaari Andreas Erics Frosterus, 143.
- Margareta Henriksdotter*, enka efter skolrektorn i Åbo Jakob Petri Finno, omgift med skolrektorn Gregorius Martini Teitt, 22, 238.
- Margareta Johansdotter*, enka efter kkh i Piikkis Henricus Olai, 169.

- Margareta Ludowichsdotter*, hustru till hospitalspresten i Åbo Ericus Bartholli, 254.
- Margareta Markusdotter*, enka efter kkh i Lappo Bernhardus Petri, 116.
- Margareta Mattsdotter*, enka efter kkh i Hvittis Petrus Thomæ, 71.
- Margareta Persdotter*, enka efter kkh i Björneborg Martinus Olai, 44.
- Margreta*, enka efter kkh i Kjulo Ericus Canuti, 99.
- Margreta*, enka efter kkh i Salo Liungo Thomæ, 80.
- Margreta*, enka efter kkh i Uskela Joannes Jacobi, 224.
- Margreta*, hustru till kkh i Ingå Henricus Thomæ, 76.
- Margreta Bertilsdotter*, enka efter kkh i Ijo Ericus Georgii Montanus, 73.
- Margreta l. Maritt Erichsdotter*, enka efter kkh i Virmo Henricus Olai Karroi, 230, 231.
- Margreta Hansdotter*, enka efter kkh i Pöytis Philippus Olai, 53, 176.
- Maria Mattsdotter*, enka efter kkh i Nådendal Jören Michilsson, 157.
- Marina Svänsdotter*, enka efter kkh i Kisko Michael Erici Frosterus, 97.
- Martin Person*, kap. i Hatula, 68.
- Marthinus*, kap. i Åbo, 241.
- Martinus*, kap. i Ingå, 77.
- Martinus*, kap. i Säkylä, 57.
- Martinus*, kkh i Saltvik, 189.
- Martinus Bartholomæi*, kap. i Eura, 56.
- Martinus Canuti*, kap. på Åland, 268.
- Martinus Clementis*, kap., sedan kkh i Sund, 204, 205.
- Martinus Erics*, kap., sedan kkh i Lempälä, 121, 122.
- Martinus Erics*, kkh i Sahalaks, 187.
- Martinus Henrici* (Bovilanus), kkh i Lappo, 117.
- Martinus Jacobi*, kap. i Hatula, 69.
- Martinus Jacobi* (Lignipæus), kap. i Lempälä, 122.
- Martinus Johannis*, kkh i Pemar, 167.
- Martinus Laurentii*, collega i Åbo skola, 272.
- Martinus Laurentii*, kkh i Raumo, 179.
- Martinus Magni*, kap. i Euraåminne, 59.
- Martinus Martini*, domkyrkosysselman, sedan kkh i Halikko, 35, 63.
- Martinus Mathæi*, kap. i Åbo, 246.
- Martinus Matthæi* (Brennerus), kkh i Mustasaari, 143.
- Martinus Nicolai* (Buscherus), kap. i Lumparland, sedan kkh i Lemland, 118.
- Martinus l. Märten Olai*, kkh i Tyrvis, sedan skolmästare och kkh i Björneborg och Ufsby, 44, 214, 215, 219, 273.
- Martinus Olavi*, kkh i Raumo, 178.
- Martinus Pauli*, kkh i Kronoby, 103.
- Martinus Petri*, fältpredikant, 260.
- Martinus Petri*, kap. i Lappi, 115.

Martinus Petri, kap. i Masku, 139.

Martinus Philipus, fältpredikant, 261.

Martinus Sigfridi, kap. i Korpo, 102.

Martinus Simonis, kap. i Jomala, 79.

Martinus Simonis, kap. i Pojo, 171.

Martinus Veronis, kkh i Kronoby, 103.

Martinus Zachariæ, son af predikanten på Sjählö Zacharias Martini, 149.

Mathesius, Andreas Matthiæ, kap. i Salo, 188.

Mathesius, Josephus Matthiæ, kap., sedan kkh i Kalajoki, 81.

Mathesius, Matthias Georgii, kap. i Raumo, sedan kkh i Salo, 81, 180, 188.

Mathias Georgii (Dubblare), kkh i Storkyro, 202.

Mathias Martini, kkh i Karkku, 87.

Mathias Olavi, kap. i Bjerno, 43.

Mats Olavi, kap. i Euraåminne, 58.

Mats Tyske, fattighusföreståndare i Åbo, 254.

Matthæus Bartolli, kap. i Parogas, 163.

Matthæus Kanuti, kkh i Hatula, 67.

Matthæus Laurentij, kap. i Ulå, 221.

Matthæus Matthiæ, kkh i Karkku, 88,

Matthæus Olavi, kkh i Hatula, 67.

Matthæus Petri, kkh i Nykyrka, 154.

Matthæus Sigfridi, domkyrkosysselman, 35.

Matthæus Thomæ, kap. i Hvit-tis, 72.

Mattheus Bartollj, kkh i Laihela, 112.

Mattheus Laurentij, kap., sedan kkh i Lappfjärd, 114, 115.

Matthias, kap. i Ijo, 73.

Matthias, kkh i Nagu, 146.

Matthias, kkh i Nerpes, 149.

Matthias, prest i Rimito, 182, 227.

Matthias Andreæ, kkh i Karris, 85.

Matthias Benedicti, kap., sedan kkh i Urdiala, 222.

Matthias Canuti, kkh i Tyrvis, 214.

Matthias Canuti (Takou), kkh i Hvittis, 70.

Matthias Enevaldi, kap. i Malaks, 137.

Matthias Erics, kap. i Åbo, 241.

Matthias Erics, kkh i Euraåminne, 57.

Matthias Erics, kkh i Lappi, 115.

Matthias Erics, kkh i Lundo, 134.

Matthias Georgii, collega i Åbo skola, 272.

Matthias Georgii, collega i Åbo skola, 272.

Matthias Georgii, kap. i Paldamo, 161.

Matthias Henrici, kap. i Pöytis, 177, 178.

Matthias Henrici, kkh i Bjerno, 41.

Matthias Henrici, kkh i S:t Carins, 191.

Matthias Jacobi (Viloides), kap. i Vörå, 235.

- Matthias Johannis*, predikant på Cajaneborg, 161.
- Matthias Johannis* (Melanders), kkh i Pyhämaa, 174.
- Matthias Johannis* (Mulli), kkh i Tammela, 207.
- Matthias Jonæ*, hospitalsprest i Åbo, 254.
- Matthias Laurentii*, kap. i Kyrkslätt, 111.
- Matthias Laurentii*, kap. i Loimijoki, 130.
- Matthias Laurentii*, kap. i Nerpes, 151.
- Matthias Laurentii*, kkh i Karis, 84.
- Matthias Laurentii*, kkh i Lojo, 132.
- Matthias Laurentii* (Tammelin), kap., sedan kkh i Paldamo, 161.
- Matthias Laurentij*, fältpredikant, 263.
- Matthias Laurentij*, slottspredikant i Tavastehus, 209.
- Matthias Mansveli* (Montanus), kap. i Ulå, 227.
- Matthias Martini* (Canna), kkh i Eura, 55.
- Matthias Martini*, kap. i Kumo, 108.
- Matthias Martini*, kap. i Åbo, 245.
- Matthias Martini*, kkh i Laihela, 112.
- Matthias Matthiæ*, kkh i Lappi, 116.
- Matthias Michaelis*, fältpredikant, 263.
- Matthias Michaelis*, kap. i Vichtis, sedan kkh i Padasjoki, 230.
- Matthias Michaelis*, kap. i Åbo, 243.
- Matthias Nicolai*, kap. i Åbo, 244.
- Matthias l. Matthæus Nicolai* (Bjur), slottspredikant i Åbo, sedan kkh i Eura, 54, 251.
- Matthias Nicolai* (Ryngen), kkh i S:t Mårtens, 196.
- Matthias l. Matts Nilsson*, kkh i Hattula, 67.
- Matthias Olai*, kap. i Janakkala, 78.
- Matthias Petri*, kap. i Pälkäne, 176.
- Matthias Petri*, kkh i Karis, 84.
- Matthias Petri*, predikant i i Abo, 249.
- Matthias Philippi*, kap. i Tyrvåndö, 69.
- Matthias Philippi*, kkh i Birakala, 40.
- Matthias Sigfridi*, kap. i Hvit-tis, 71.
- Matthias Sigfridi*, kap. i Åbo, sedan domkyrkosysselman, sist kkh i Kumo, 107, 244 —245.
- Matthias Sigfridi*, kkh i Pemark, 167.
- Matthias Sigfridi*, (måhända prest) i Karkku, 88.
- Matthias Sigfridi* (Sciurus), kkh i Vemo, 227.
- Matthias Simonis*, kap. i Sund, 205.
- Matthias Simonis*, kkh i Hammarland, 66.
- Matthias Thomæ*, fältpredikant, 264.
- Matthias Thomæ*, kap. i Lappo, 117.
- Matts*, kap. i Björneborg, 47.
- Matts*, kap. i Eura, 56.
- Matts*, kap. i Tammela, 208.

Matts, kap. i Saltvik, 189.

Matts l. *Matthias Martini*, kap., sedan kkh i Eura, 54, 56.

Matts Olai, kap. i Korpo, 102.

Matts Pederszon, häradshöfding på Åland, 78.

Matts Philpusson, son af kkh i Pöytis Philippus Olai, 53.

Matz, kap. i Mustasaari, 145.

Matz Michaelis, prestman, 269.

Matz Olsson, kap. i Loppis, 133.

Mauritius Simonis, kap. i Carlö, 49.

Mauritius Simonis, kap. i Lochteå, 128.

Merijervius l. *Ristrenius, Henricus*, kap. i Gamla Karleby, 90, 105.

D. Melanchton, Philip, professor i Wittenberg (†1560), 21.

Melartopæus, Benedictus Thomæ, kkh i Rimito, 181.

Melartopæus Florentinus, son af domprostén Petrus Henrici Melartopæus, blef kkh i Strengnäs stift, 15.

M. Melartopæus, Gabriel Petri, hypodidascalus, theol. lektor, slutligen rektor i Åbo skola, sist biskop i Viborg († 1641), 15, 23—25, 27, 96, 131, 157, 272.

Melartopæus, Isaacus Petri, diacon i Kimito, sedan kkh i Rimito, sist i Lojo, 96, 131, 181.

Melartopæus, Johan, son af domprostén Petrus Henrici Melartopæus, skolcollega i Mariestad, 15.

Melartopæus, Paulus, kkh i Kimito, 14.

M. Melartopæus, Petrus Henrici, domprost i Åbo, senare superintendent i Mariestad († 1610), 5, 7, 14—15, 192.

Melartopæus, Petrus Pauli, kkh i Kimito († 1585), 24, 94, 96.

Melchior Eschilli, kap. i Nerpés, 150.

Melchior Eschilli, kap. i Åbo, 244.

Mennander, Carl Friedrich, biskop i Åbo, sedan erkebiskop († 1786), 155.

Mentz l. *Mentzius, Johannes Clementis*, skolcollega i Åbo, skolrektor i Björneborg, sist kkh i Kumo, 106—107, 272, 273.

M. Messenius, Johan, historie-skrifvare, död 1636, efter 20-årigt fängelse, 161.

Michael, kkh i Pemar, 166.

Michael Andreæ, kkh i Saltvik, 189.

Michael Caspari, domkyrkosyssloman, 36.

Michael Caspari (Alstadius), kkh i Tammela, 208.

Michael Cornelii, conrector i Åbo skola († 1615), 26.

Michael Erici, kap. i Kyrkslätt, 111.

Michael Erici, slottspredikant i Åbo, 252.

Michael Georgii, kap. i Malaks, 137.

Michael Henrici, kkh i Euraåminne, 58.

Michael Henrici, kkh i Reso, 156.

- Michael Jacobi*, collega i Åbo skola, 272.
- Michael Johannis*, kap. i Pöytis, 177.
- Michael Johannis*, kkh i Eura, 55.
- Michael Matthæi*, kap. i Åbo, 245.
- Michael Michaelis*, kap. i Reso och Nådendal, 158, 228.
- Michael Nicolai*, domkyrkosyssloman, 35.
- Michael Nicolai*, slottspredikant i Åbo, 251.
- Michael Olai*, kkh i Mustasaari, 142.
- Michael Simonis* (Nurka), kap. i Storkyro, 203.
- Michael Stephani*, kkh i Kumo, 106.
- Michael Stephani*, kkh i Raumo, 115, 179.
- Michill*, kap. i Ulfaby, 220.
- Michill Andersson*, kkh i Raumo, 178.
- Mojerus, Georgius Henrici*, kap. i Tavastkyro, 211.
- Montanus, Ericus Georgii*, skolmästare i Uleåborg, sedan kkh i Pyhäjoki och slutligen i Ijo, 73, 173, 275.
- Montanus, Nicolaus Sigfridi*, kap., sedan kkh i Sääksmäki, 206, 207.
- Montanus, Peer*, prestman, 269.
- Morten*, fältpredikant, 261.
- Morten*, kkh i Ulfaby, 218.
- Morthen Aronis*, prestman, 269.
- Morthen Philippi*, slottspredikant i Tavastehus, 209.
- Morthenn*, kap. i Hattula, 68.
- Muurenius l. Mur, Boëtius Olai*, gymnasiilektor i Åbo, sedan kkh i Saltvik († 1670), 31—32, 190.
- Mylander, Samuel Simonis*, comminister i Öfvertorneå, 258.
- Mylander, Simon Olai*, kap. i Nedertorneå, 257, 258.
- Mymmæus, Michael Marthini*, kkh i Eura, 55.
- Måns Petri*, kkh i Jomala, 78.
- Mårten*, kap. i Halikko, 64.
- Mårten*, kap. i Åbo, 244.
- Mårten*, kkh i Eura, 54.
- Mårten*, kkh i Föglö, 61.
- Mårten Aronis*, fältpredikant, 263.
- Mårten Canuti*, kkh i Sund, 203.
- Mårten Erics*, slottspredikant i Åbo, 251.
- Mårten Johannis*, kkh i Nagu, 146.
- Mårten Olai*, kkh i Kumlinge, 104.
- Mårten Olofsson*, hertig Johans drabant, 212.
- Mårthen*, kap. i Saltvik, 191.
- Mårthen*, kkh i Lempälä, 120.
- Mårthen Johannis*, fältpredikant, 266.
- Mårthen P.* kkh i Kyrkslätt, 109.
- Mölijs, Jacobus*, kap. i Kisko 98.
- Neocleander, Andreas Nicolai*, gymnasiilektor i Åbo, sedan kkh i Raumo († 1656), 30—31, 165.
- Nicolaus*, kap. i S:t Bertils, 225.
- Nicolaus Andreae*, skolcollega vid Åbo gymnasium, 273.
- Nicolaus Erics*, kap., sedan kkh i Lempälä, 121, 122.

- Nicolaus Erics*, kap., sedan kkh i Nykyrka, 154.
- Nicolaus Erics*, kap. i Åbo, 243.
- Nicolaus Erics*, kkh i Sääksmäki, 206.
- Nicolaus Georgii*, antagl. vice-pastor i Virmo, 231.
- Nicolaus Johannis*, kap. i Birkkala, 41.
- Nicolaus Johannis*, kap. i Mesuby, 140.
- M. *Nicolaus Lindormi*, t. f. gymnasii lektor i Åbo, sedan kkh i Pyttis († 1671) 33.
- Nicolaus M.*, kkh i Bjerno, 41.
- Nicolaus Magni*, prestman, 269.
- Nicolaus Magni*, slottspredikant i Åbo, 251.
- Nicolaus Martij l. Falck*, domkyrkosyssloman, 34.
- Nicolaus Michaelis*, kap. i S:t Marie, 195.
- Nicolaus Nic.* (Ulopolitanus), kkh i Öfvertorneå, 258.
- Nicolaus Nicolai*, kap. i Pojo, 171.
- Nicolaus Olai*, Bothniensis, professor i Upsala, ordförande vid Upsala möte, 1593, 14.
- Nicolaus Petri*, kap. sedan kkh i Pöytis, 177.
- Nicolaus Simeonis*, kap., sedan kkh i Pojo, 170, 171.
- Niels*, kap. i Uskela, 224.
- Niels*, slottspredikant i Tavastehus, 209.
- Nils*, kap. i Kumo, 108.
- Nils*, (Nicolaus Andreæ), kap. i Piteå, sedan kkh i Ulå, slutligen kkh i Piteå 220.
- Nils*, kkh i Tenala, 212.
- Nils Erics*, kkh i Kiikala, 94.
- Nils Laurentii*, kkh i Lempälä, 121.
- Nils Nicolai*, kap. i Åbo, 242.
- Nils Person*, slottsfogde på Åland, 104.
- Nils Persson*, borgmästare i Åbo, 206.
- Nilss*, prest i Uskela, 224, 259.
- Nurka l. Nurcherus*, se Carolus Simonis och Simon Johannis.
- Nurka, Johannes Simonis*, kap. i Gamla Karleby, sedan kkh i Kelviå, 90, 91.
- Nycarlus*, se Johannis Jacobi.
- Olaus*, kap. i Hvittis, 72.
- Olaus*, kap. i Ulfby, 220.
- Olaus*, kap. i Vånå, 233.
- Olaus*, kkh i Föglö, 61.
- Olaus Aeschilli*, kkh i Filipstad, 239.
- Olaus Andreæ*, kap. i Kyrkslätt, 111.
- Olaus Aron(is)*, kap. i Åbo, 241.
- Olaus Caspari*, kap. sedan kkh i Karislojo, 86, 87.
- Olaus l. Oluff Eschilli*, kap., sedan kkh i Nådendal, 157, 158.
- Olaus Georgi l. Oloff Jörensso*, kkh i Pojo, 170.
- Olaus Jacobi*, kkh i Lemo, 119.
- Olaus Johannis*, kap. i Kemi, 93.
- Olaus Laurentii*, biskops kapellän, 268.
- Olaus Laurentii*, kap., sedan kkh i Kimito, 95, 96.
- Olaus Martini*, kap., sedan kkh i Nousis, 151, 152.
- Olaus Michaelis*, kap. i Sund, 205.

- Olaus Nicolai*, comminister i Sund 205.
- Olaus Nicolai*, kap., sedan kkh i Gamla Karleby, 89.
- Olaus Petri*, domkyrkosysselman, 34.
- Olaus Petri*, kap. i Kyrkslätt, 111.
- Olaus Petri*, kkh i Uskela, 223.
- Olaus Sigfridi*, kkh i Föglö, 62.
- Olaus Stephani* kkh i Esbo, 52.
- Olaus Georgi*, kap., sedan predikant i Åbo, 243, 249.
- Olavus Jacobi*, kap. i Orivesi, 159.
- Oleff*, kap. i Masku, 139.
- Olof*, kap. i Kyrkslätt, 111.
- Olof*, kap. i S:t Carins, 192.
- Olof*, kkh i Kumo, 106.
- Olof*, kkh i S:t Carins, 191.
- Olof*, kkh i Vånå, 232.
- Olof Hansson*, länsman, 170.
- Olof Henriksson*, kap. i Åbo, 241.
- Olof Jacobi*, kap. i Åbo, 242.
- Olof Nicolai*, kap. i Mustasaari, sedan kkh i Nerpes, 144, 149.
- Olof P.*, kkh i Virmo 230.
- Oluf*, kap. i Mouhijärvi, 141.
- Oluf*, kap. i Sagu, 186.
- Oluff*, hospitalsprest i Åbo, 253.
- Oluff*, kapellan, 237, 268.
- Oluff Laurentii* (Rahikka), kkh i Paldamo, 160.
- Oluff Olsson*, kkh i Nagu, 146.
- Orbergius, Johannes Birgeri*, gymnasiilektor i Åbo, sedan kkh i Helsingfors († 1640). 33.
- Orræus, Andreas Jonæ*, slottpredikant i Åbo, sedan kkh i Hollola, 253.
- Oxenstierna, Axel*, grefve, rikskansler († 1654), 8, 10, 33, 52, 165, 259.
- Oxenstierna, Bengt*, grefve, riksråd († 1643), 256.
- Oxenstierna, Gabriel Bengtsson*, grefve, gubernator öfver hela Finland, sedan riksskattmästare († 1656), 30, 124.
- Oxenstierna, Gabriel Gustafsson*, friherre, riksdrots († 1640), 10.
- Oxenstierna, Kristian*, en broder till Axel Oxenstierna, studerade i Wittenberg, 10.
- Paldanius*, se Thomas Laurentii.
- Palman l. Palmannus, Josephus Josephi*, kap. i Carlö, sedan i Pudasjärvi, slutligen kkh i Pudasjärvi, 171, 172.
- Palmannus, Josephus*, junior, kap. i Pudasjärvi, 172.
- Palthenius, Thomas Canuti*, kkh i Sääksmäki, 206, 248.
- Paltu, Thomas*, kap. i Åbo, 248.
- Patur, Georgius Thomæ*, kap. i Ilmola, sedan kkh i Storkyro, 75, 202.
- Patur, Simon Thomæ*, kap. i Åbo, sedan kkh. i Somero, 200, 202, 226, 246.
- Paulinus Gothus, Laurentius*, erkebiskop i Upsala († 1646), 257.
- Paulinus, Paulus Johannis*, biskops ombud, sedan kkh i Hattula, 67, 268.
- Paulus Andreæ*, fältpredikant, 261.
- Paulus Dionysii*, kap. i Gamla Karleby, 90.

- Paulus Johannis*, fältpredikant, 263.
- Paulus Johannis*, kkh i Masku, 138.
- Paulus Nicolai*, kkh i Sääksmäki, 206.
- Paulus Thomæ*, kap. i Lundo, 136.
- Paulus Thomæ*, vicepastor i Kjulo, 99.
- Peder*, kap. i Pargas, 163.
- Peder*, slottspredikant i Tava-stehus, 208.
- Peder Henrici* (Granulus), kkh i Vörå, 234.
- M. Peder Larsson*, collega i Åbo Skola, 271.
- Peder Muttsen*, kkh i Lemo, 118.
- Peder Thomæ*, kap. i Karkku, 88.
- Pedher Petri*, kkh i Pojo, 171.
- Peitzius, Martinus Michaelis*, kap. i Gamla Karleby, sedan kkh i Kelviä, 91.
- Pelander, Gustaf*, interimspredikant i Lappajärvi, 166.
- Peldanus, Jacobus Pauli*, kap., sedan kkh i Ilmola, 75.
- Per*, kap. i Hammarland, 66.
- Per*, kap. i Lappi, 115.
- Per*, prest i Åbo, 268.
- M. o. D. Petræus, Aeschillus Olai*, theol. lektor, sedan kkh i Åbo, slutligen biskop († 1657), 25, 26, 28, 29, 135, 185, 192, 239, 240.
- Petræus, Andreas Thomæ*, kkh i Korpo, 101.
- Petreyus* l. *Petræus, Jacobus Petri* (Liljevan), kkh i Nagu, 147.
- Petrus Andreæ*, kap. i Töfsala, 218.
- Petrus Arridi*, kkh i Jomala, 78.
- Petrus Bartholomæi* l. *Bartholdi* l. *Petrus Bartholinus*, kap., sedan kkh. i Letala, 123, 124.
- Petrus Bartholomæi*, kkh i Laihela, 113.
- Petrus Birgeri*, kkh i Finström, 60.
- Petrus Eriki*, kkh i Ilmola, 74.
- Petrus Eriki*, kkh i Sjundea, 197.
- Petrus Henrici*, kap. i Vörå, 235.
- Petrus Ingemari*, gymnasii lektor i Åbo, sedan professors vikarie och slutligen kkh i Tenala († 1681), 31.
- Petrus Johannis*, kap. i Vich-tis, 230.
- Petrus Johannis*, kkh i Pargas, 162.
- Petrus Johannis*, vicepastor i Laihela, 113.
- Petrus Johannis* (Prochæus), kap. i Lochtea, sedan kkh i Kelviä, 128.
- Petrus Laurentii*, kkh i Finström, 60.
- Petrus Martini*, kap. i Esbo, 53.
- Petrus Martini*, kkh i Vich-tis, 230.
- Petrus Matthiæ*, kkh i Piikis, 168.
- Petrus Nicolai*, kkh i Birkala, 39.
- Petrus Nicolai* (Härkä), kkh i Lojo, 131.
- Petrus Thomæ*, domkyrkosyss-loman, 35.
- Petrus Thomæ*, kkh i Hvittis, 70.

Petrus Ragvaldi, decanus och kkh i Kimito 16, 19, 94.

Petrus Simonis, kkh i Salo, 187.

Philippus, kap. i Salo, 188.

Philippus, Ambrosii, fältpredikant, 262.

Philippus Andreæ, slottspredikant i Åbo, 250.

Philippus Laurentii, kap. i Ikalis, 211, 212.

Philippus Martini, kap. i Björneborg, 47.

Philpus l. *Philippus Olai* (Rinder), kkh i Eura, sedan i Pöytis, 53, 176.

Pictorius, kap. i Lappajärvi, 166.

Pictorius, Carolus Olai, predikant på Sjählö, 81, 148.

Pictorius, Johannes Olai, kap. i Kalajoki, sedan kkh i Kemi, 81, 92, 259.

M. Pratanus, Johan, professor i Åbo, sedan kkh i Kimito († 1676), 12.

Påffuel Jonsson, slottspredikant i Åbo, 251.

Pär Magni, prest i Sund, 205.

Raguald Hindrichsson, kap. i S:t Mårtens, 196.

Ragvald, kkh i Lundo, 134.

Raicoi, Clemens, kap. i Somero, 200.

Rainenius, Henricus Johannis, kap. i Teisko, sedan kkh i Längelmäki, 141.

M. Raumannus, Jacobus Pauli, skolcollega vid Åbo gymnasium, sedan kkh i Bir kala († 1678), 40, 273.

Raumannus, Jonas Matthiæ,

skolcollega vid Åbo gymnasium, sedan kap. i Nykyrka, 155, 273.

Raumannus, Sigfridus Henrici, kkh i Piikkis, 169.

Rauthia, Johannes Thomæ, slottspredikant i Åbo, sedan kkh i Björneborg och Ufsby, 44, 218, 249—250.

Rauthia, Petrus Thomæ, skolmästare i Helsingfors, 44.

Rawtherus, Andreas Henrici, kap. i Raumo, sedan kkh i Euraåminne, 57, 180.

Rekenberg, Hans, öfverste, 146.

Remannus, Nicolaus Henrici, kkh i Lappfjärd, 114.

Rennemannus Paulus, f. d. comminister i Korpo, 164.

Reuter, Henricus, kap. i Mesuby, 140.

Ringh, Ingeborg Nilsdotter, dotter af kkh i Korpo Nicolaus Magni Ringius, 101.

Ringius, Johannes Laurentii, huspredikant, sedan slottspredikant i Åbo, sist kkh i Korpo, 101, 252, 267.

Ringius, Magnus, son af kkh i Korpo, Nicolaus Magni Ringius, 101.

Ringius l. Ring, Nicolaus Magni, kkh i Korpo, 101.

Ringius Petrus, son af kkh i Korpo Nicolaus Magni Ringius, 101.

Ristrenius, se Merijervius.

Riuku, Laurentius, interimspredikant i S:t Carins, 192.

Rosenstråle, Ingeborg Palnedotter, enka efter biskop Ericus Erici, 9.

Rothovius, Abraham, son af biskopen i Åbo, 11, 30, 240.

- Rothovius, Birger*, son af biskopen i Åbo, 11, 30, 240.
- Rothovius, Elisabet*, biskopsdotter, gift med professor Sveno Vigelius, 12, 28.
- M. Rothovius, Isaacus Birgeri*, biskop i Åbo († 1652), 9—12, 25, 28—30, 46, 141, 163, 173, 185, 194, 205, 265, 266.
- Rothovius, Isak*, son af biskopen i Åbo, 11.
- Rothovius, Jonas*, son af biskopen i Åbo, 11.
- Rothovius, Jonas Birgeri*, superintendent i Kalmar († 1625), 9, 10.
- Rothovius, Karl*, son af biskopen i Åbo, advokatfiskal och revisionssekreterare, adlad Rothåf († 1676), 11, 12.
- Rothovius, Lars*, son af biskopen i Åbo, 11.
- Rothovius, Margareta*, biskopsdotter, gift med professor Erik Achrelius, 12.
- Rothovius, Maria*, biskopsdotter, gift med professor Johan Pratanus, 12.
- Rubellius l. Särki, Ericus Johannis*, kap. i Tyrvändö, 69.
- Rungius, Martinus Matthæi*, kkh i Virmo, 226, 231, 232.
- Ruuth, Eschillus Andreæ*, kkh i Kemi, 91.
- Ruuth, Helena*, gift med 1) kkh i Kemi Nicolaus Matthiæ Ryngius l. Ryngen, 2) kkh i Nykarleby Johannes Jacobi Nycarlus, 92, 153.
- Ruuth, Matthias*, kap. i Gamla Karleby, 90.
- Ruuth, Simon Nicolai*, kap. i Lojo, Torneå och Kemi, sedan kkh i Kemi, 92, 93, 132, 257.
- Ryngius l. Ryngen, Nicolaus Matthiæ*, kap. i Gamla Karleby, sedan kkh i Kemi, 90, 92.
- Ryökäs, Matthias Benedicti*, kkh i Nousis, 152.
- M. Sadelerus, Marcus Pauli*, kap., sedan kkh i Uleå, sedermera skolrektor i Nykarleby, 221.
- Salcovius, Michael*, kap. i Kisko, 98.
- Salomon Birgeri*, domprost i Vesterås, 9.
- Salomon Christophori*, kap. i Åbo, 245.
- Salomon Petri*, kap. i Nykyrka, 154.
- Samuel*, kap. i Hammarland, 66.
- Samuel*, kap. i Loimijoki, 130.
- Sara Eliædotter*, hustru till kkh i Korpo Johannes Laurentii Ringius, 101.
- Sara Henriksdotter*, hustru till kap. i Tavastkyro Georgius Erics Mojerus, 211.
- Sara Zachariædotter*, hustru till kkh i Vesilaks Josephus Michaelis Wallenius, 228.
- Sarck l. Sarcki l. Sarcken, Olaus Marthini*, kkh i Ruovesi, 182.
- Sasse, Johannes Martini*, kap., sedan kkh i Sahalaks, 186.
- Scholastica*, enka efter biskop Ericus Herkepää, 21.
- Scholastica Jönnsdotter*, enka efter kkh i Uskela Zacharias Olai, 223.

- Severinus Josephi*, kap. i Tyrvis, 215.
- Severinus Marci*, kkh i Holola, 253.
- Sigfredh*, kap. i Kyrklätt, 111.
- Sigfrid*, kap. i Lillkyro, 125.
- Sigfrid*, kkh i Lemo, 119.
- Sigfrid*, kkh i Nousis, 151.
- Sigfrid Laurentii*, predikant i Åbo, 249.
- Sigfrid Martini*, kkh i Lemo, 134.
- Sigfrid Michaelis*, hörare i Åbo skola, 271.
- Sigfrid Olaij*, fältpredikant, 264.
- Sigfridus*, kap. i Pemar, 167.
- Sigfridus*, kap. i Pöytis, 178.
- Sigfridus*, kkh i Karkkn, 87.
- Sigfridus Andreæ*, kap. i Sjundeå, 199.
- Sigfridus Antonij*, kkh i Karis, 85.
- Sigfridus Bartholdi*, kkh i Eura-
äminne, 57.
- Sigfridus Bartholli*, fältpredikant, 264.
- Sigfridus Canuti*, kap. i Limingo, sedan kkh i Carlö, 48, 127.
- Sifridus Canuti*, kap., sedan kkh i Föglö, 61.
- Sigfridus Erics*, kkh i Birkala, 39.
- Sigfridus Henrici*, conrector i Åbo skola († 1630), 26—27, 226.
- Sigfridus Henrici*, kap. i Lundo, 136.
- Sigfridus Johannis*, kap., sedan kkh i Laihela, 112, 113.
- Sigfridus Martini*, kkh i Sagu, 184.
- Sigfridus Martini*, kkh i Uskela, 223.
- Sigfridus Matthæi*, kap. i Birkala, 40.
- Sigfridus Matthæi* kkh i Tena-
la, 213.
- Sigfridus Matthæ*, kap. i Björneborg, 47.
- Sigfridus Matthæ* (Borg), kkh i Eura, 56.
- Sigfridus Michaelis*, kap. i Villnäs, 120, 226.
- Sigfridus Olai*, kap. i Birkala, 41.
- Sigfridus Olai*, kap. i Karis, 86.
- Sigfridus Olai*, kap. i Mustasaari, 146.
- Sigfridus Olai*, kap. i Åbo, 246.
- Sigfridus Petri*, fältpredikant, 265.
- Sigfridus Petri*, kap. i Karis, 86.
- Sigfridus Petri*, kkh i Ruovesi, 183.
- Sigfridus Petri*, kkh i Urdiala, 222.
- Sigfridus Petri* (Orava), kkh i Vichtis, 229.
- Sigfridus Sigfridi*, kap., sedan kkh i Sääksmäki, 206, 207.
- Sigfridus Thomæ*, kap., sedan kkh i Karis, 85, 86.
- Sigfridus Thomæ*, kkh i Lemo, 119.
- Simon*, kap. i Kyrklätt, 111.
- Simon*, kap. i Lundo, 136.
- Simon*, kap. i Somero, 200.
- Simon*, kap. i Töfsala, 218.
- Simon*, kkh i Sund, 203.
- Simon*, slottspredikant i Åbo, 252.

- Simon Andreæ*, kap., sedan kkh i S:t Carins, 192.
- Simon Andreæ*, kkh i Rimito, 182.
- Simon Canuti* (Paljaspää), kkh i S:t Mårtens, 195.
- Simon Caroli* (Nurka l. Anglenius), skolrektor i Vasa, 171.
- Simon Clementis*, kap. i Lempälä, 122.
- Simon Clementis*, kap. i Nädendal, 158.
- Simon Ericj*, kkh i Bjerno, 42.
- Simon Eschilli*, fältpredikant, 263.
- Simon Henrici*, kkh i Janakkala, 77.
- Simon Johannis*, kap. i Kumo, 107, 108.
- Simon Johannis* (Nurka l. Nurcherus), kkh i Storkyro, 91, 171, 202, 203.
- Simon Magni* prest, 269.
- Simon Martini*, hörare i Åbo skola, 271.
- Simon Martini*, kap. i Pemar, 167.
- Simon Martini*, kkh i Lundo, 135.
- Simon Matthæi*, kap., sedan kkh i Rimito, 182.
- Simon Mathiæ*, fältpredikant, 260.
- Simon Matthæi*, prestman, 155.
- Simon Michaelis*, kap. och t. f. pastor i Hattula, 67, 68.
- Simon Nicolai*, se Ruuth.
- Simon Nicolai*, kap. i Eura, 56.
- Simon Olai*, kap. i Björneborg, 46, 47.
- Simon Olaj*, kap. i Nerpes, 150.
- Simon Sigfridi*, kap. i Åbo, 240.
- Simon Sigfridi*, kkh i Korpo, 100.
- Simon Thomæ*, kap. i Birkala, 40.
- Simonius, Erik*, fältpredikant, 263.
- Skepperus l. Gammal, Jacobus Matthiæ*, kap., sedan kkh i Gamla Karleby, 89, 90.
- Skepperus. Matthiæ*, kap. i Gamla Karleby, 90.
- Skytte, Martin*, biskop i Åbo († 1550), 3, 54, 236.
- Smogrodh l. Smäräd, Jacobus Henrici*, kkh i Lempälä, sedan i Björneborg, 45, 121.
- Sofia Grelsdotter*, enka efter kkh i Jomala Matthias Laurentij Stuthæus, 74.
- Somerus, Johannes Johannis*, kap. i S:t Marie, 195.
- Stachæus, Zacharias, Johannis*, kkh i Kumlinge, sedan i Pernö, 105.
- Stenius Martinus Thomæ*, skolmästare i Björneborg, sedan kkh i Vesilaks, 274.
- Steno Christophori*, domkyrko-syssloman, 34.
- Stephanus Henrici*, kap. i Vemo, sedan kkh i Kumo, 108, 227, 270.
- Stephanus Henrici*, kkh i Nouis, 151.
- Stephanus Petri*, kap. i Åbo, 242.
- Stigæus, Clemens Michaelis*, kap. i S:t Marie, 195.
- Stigelius, Michael Henrici*, kap. i Saltvik, 191.
- M. Stodius, Martinus Henrici*, conrector i Åbo skola, sedan gymnasii lektor och

- slutligen theologie professor († 1675), 27—30, 136, 185, 239.
- Strigelius*, se *Henricus Jacobi*.
- Strigelius, Märtha*, hustru till kkh i Ilmola *Jacobus Pauli Peldanus*, 75.
- Stuthæus, Aeschillus Matthiæ*, kap. i Ilmola, sedan i Kauhajoki, 75.
- Stuthæus l. Stunt, Matthias Laurentij*, kkh i Ilmola, 74, 239.
- M. Stutæus, Joachim Matthiæ*, theol. lektor, sedan skolrektor i Åbo, slutligen kkh i Åbo († 1633), 9, 15, 23—25, 192, 239.
- Stut l. Stuthe, Michael Gregorii*, kkh i Saltvik, 189.
- Stuth, Michael Gregerson*, kkh i Föglö, 61.
- Stålarm, Arvid Eriksson*, till Lindö, ståthållare på Åbo slott († 1606?) 261, 262.
- Stålarm, Hans Johansson*, gift med biskop *Christian Agri-colas* enka *Elin Pehrson* dotter *Fleming*, 23.
- Sursill, Carolus Eri-ci*, kkh i Gamla Karleby, 89.
- Sursill, Catharina*, hustru till kkh i Pedersöre *Henrik Nicolai*, 164.
- Sursill, Ericus Isaaci*, kap. i Pedersöre, 166.
- Sursill, Isaacus Eri-ci*, kap. i Pedersöre, 166.
- Sursill, Magdalena*, hustru till kkh i Pedersöre *Ericus Johannis*, 164.
- Susanna Jönsdotter*, enka efter kkh i Korpo *Nicolaus Magni Ringius*, 101.
- Susanna Persdotter*, hustru till kap. i Kalajoki *Josephus Matthiæ Mathesius*, 82.
- Sursill, Anna Caroli*, första hustru till kkh i Gamla Karleby *Jacobus Matthiæ Skepperus*, 89.
- Sveno Andreæ*, fältpredikant, 265.
- Sveno Christofferi*, domkyrko-sysselman, 34.
- Sveno Torchilli*, domkyrko-sysselman, sedan kkh i Helsingfors och slutligen i Lojo, 36, 132.
- Sylvanus*, se *Henricus Canuti*.
- Särki, Ericus Johannis*, kap. i Tyrvändö, 69.
- Särki, Johannes Matthæj*, kkh i Janakkala, sedan i Lem-pälä, 77, 121.
- M. Särkilaks, Peder*, kanik i Åbo, sedan antagligen kkh i Töfsala († 1529), 206.
- Tackou*, se *Matthias Canuti*.
- Taffvia, Petrus Matthiæ*, kap. i Lojo, sedan kkh i Karis, 85, 133.
- Taiterus l. Grym, Martinus Georgii*, kap. i Kronoby, 104.
- M. Teitt, Georgius Martini*, skolrektor, sedan kkh i Åbo († 1615), 7, 22—24, 35, 63, 194, 210, 238.
- M. Terserus, Johan*, den yngre, eloquentiæ professor i Åbo († 1649), 31.
- M. Terserus, Joannes Elai*, biskop i Åbo, senare i Lin-köping († 1678), 31, 240.

- Thauvonius Abraham*, professor i Åbo, slutligen biskop i Viborg († 1679), 64.
- Thauvonius, Georgius Mathiæ*, kap. i Sagu, sedan kkh i Halikko, 64, 186.
- Theophilus, Martini*, kap. i Åbo, 242.
- Thomas*, kap. i Kjulo, 99.
- Thomas*, kkh i Orivesi, 158.
- Thomas*, kkh i Uskela, 223.
- Thomas Andreæ*, kap. i Hat-tula, 68.
- Thomas Clementis*, kap. i Masku, 139.
- Thomas Ericsi*, hospitalsprest i Åbo, 253.
- Thomas Eschilli*, slottsskrif-vare i Åbo, 25.
- Thomas Gregorii*, kkh i Lojo, 130.
- Thomas Henrici*, kap. i Töf-sala, 218.
- Thomas Henrici*, kkh i S:t Mårtens, 196.
- Thomas Ingonis*, kkh i Limingo, 80, 125.
- Thomas Jacobi*, kap. i Raumo, 180.
- Thomas Johannis*, kap. i Kan-gasala, 83.
- Thomas Laurentii*, kap. i Il-mola, 75.
- Thomas Laurentii*, kap. i Lojo, 132.
- M. Thomas Laurentii*, kap. i Åbo, sedan kkh i Tenala och slutligen kkh i Åbo († 1595), 212, 237, 238, 241.
- Thomas Laurentii* (Paldanius), kkh i Carlö, 48.
- Thomas Laurentj* (Gunnerus), kkh i Tenala, 51, 213, 214.
- Thomas Marci*, kap. i S:t Mår-tens, 197.
- Thomas Marci*, kap. i Åbo, 243.
- Thomas Marci*, kap. i Åbo, 245.
- Thomas Marcusson*, kap. i Åbo, sedan kkh i Ruovesi, 183, 245.
- Thomas Martini*, fältpredikant, sedan slottspredikant i Ta-vastehus, 209, 260, 268.
- Thomas Martini*, prestman i Kyrkslätt, 109, 209, 268.
- Thomas Matthiæ*, hospitalsprest i Åbo, 254.
- Thomas Nicolai*, kkh i Tam-mela, 207.
- Thomas Nicolai*, predikant på Cajaneborg, 161.
- Thomas Olai*, kap. i Loimi-joki, 129.
- Thomas Olai*, kkh i Lojo, 131.
- Thomas Olai*, kkh i Sjundeå, 197.
- Thomas Sigfridi*, kap. i Ruo-vesi, 183.
- Thomas Simonis*, huspredikant, 266.
- Thomas Simonis*, kkh i Lojo, 131.
- Thomas Simonis*, slottspredi-kant i Åbo, 252.
- Thuro Theodori*, kap., sedan kkh i Tavastkyro, 211.
- Thuronius, Andreas*, professor i Åbo († 1665), 211.
- Timotheus Melchioris*, kap. i Åbo, sedan domkyrkosyss-loman, slutligen kkh i Hvittis, 36, 71, 246.
- Tommas*, prest i Kumo, 107.
- M. Tornæus, Johannes Jonæ*, kkh i Nedertorneå, 256.

Torsth, Jöns Laurentii, kkh i Vesilaks, 227, 228.

Tott, Sigrid, kon. Erik XIV:s dotter, första gången gift med landshöfdingen i Österbotten Henrik Claesson Tott, 184.

Tyrfvenius, Abraham Josephi, son af kkh i Tyrvis Josephus Caspari, fältpredikant, 215, 266.

Tönne Jörenssohn, ståthållare på Åbo slott, 7.

Urbanus Laurentii, kap. i Åbo, 242, måhända samme person, som

Urbanus Laurentii, kkh i Pojo, 170.

Valborg Abrahamsdotter, hustru till kap. i Tavastkyro Thuro Theodori, 211,

Valborg Eriksdotter, hustru till kap. Ericus Henrici i Piikkis, 169.

Valborg Michelsdotter, hustru till prestmannen Ericus Johannis i Lempälä, 122.

Valborg Mårtensdotter, enka efter kkh i Nousis Melchior Eschilli Kennitius, 151.

Valborgh, hustru till kkh i Hattula Canutus Sigfridi, 67.

Vallenius, Josephus Michaelis, kap., sedan kkh i Vesilaks, 228, 229.

Vancæus Jacobus H., kkh i Orivesi, 158.

Vancæus, Peer Jacobi, kap., sedan kkh i Orivesi, 159.

Varg, Anna, hustru till kkh i Lappfjärd Andreas Magni Kempe, 114, 256.

Vargh, Johannes Martini, vicepastor i Nedertorneå, 256.

Vargh l. Vargus l. Vargius, Martinus Matthæi, kap. i Vörå, slutligen kkh i Nedertorneå, 150, 235, 256.

Vazæus, Johannes Johannis, kap. i Nerpes, sedan kkh i Lappfjärd, 151.

M. Venne, Jakob, den äldre, archipresbyter, 54.

M. Venne, Jakob, den yngre, 54.

Venne, Johannes Jacobi, kkh i Raumo, sedan i Eura, 54, 178.

Venne, Laurentius, kkh i Eura, 54.

Venno, Johannes Nicolai, kap. i Åbo, sedan domkyrkosyssloman, slutligen kkh i Virmo, 36, 231, 247.

Vestzynthius, Carolus Canuti, kap. i Pedersöre, 166.

M. Vigelius, Sveno Laurentii, theol. lektor vid Åbo gymnasium, sedan theol. professor i Åbo, slutligen kkh i Pedersöre († 1653), 12, 28—29, 186.

Viloi, Morthen Jacobj, kkh i Kronoby, 103.

Viloides, Johannes, kap. i Vörå, 235.

Vinkelmannus, Simon Sigfridi, kap. i Vemo, 227.

Vincentius, slottspredikant i Åbo, 250.

Vinter, Christianus Henrici, kkh och skolmästare i Björneborg, 44, 47, 273.

Vitting, Gustavus Canuti, kap. i Nykarleby, sedan kkh i Lochteå, 153.

Vojolanus, Johannes Ephraemi, kap. i Raumo, sedan kkh i Euraåminne, 58, 116, 180.

Wulfstorp, ståthållare på Åland, 204.

Zachæus, Bartholomæus, kkh i Ekenäs, sedan i Esbo, 49, 52.

Zacharias, kap. i Brändö, 105.

Zacharias Jacobi, kap. i Töfsala, 218.

Zacharais Jacobi, kkh i Vemo, 226, 246.

Zacharias Martini, predikant å Sjählö, 148.

Zacharias Olai, kkh i Uskela, 223.

Zacharias Sigfridi, kap. i Ulå 221.

Åke l. *Ocus, Ericus*, gammal prestman i Hvittis, 71.

BX

8063

F5L4

Leinberg, K.G.

Abo stifts herdaminne

337918

BX

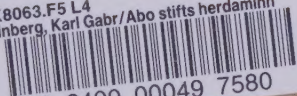
8063

F5L4

337918

GRADUATE THEOLOGICAL UNION LIBRARY

BERKELEY, CA 94709

 GTU Library
 BX8063.F5 L4
 Leinberg, Karl Gabr/Abo stifts herdaminn

3 2400 00049 7580

samma ställe förvaras Samfundets arkiv, tillgängligt genom förmedling af sekreteraren. Meddelanden af samma slag dragas på Samfundets möten, samt förvaras i biblioteket (urkunder, äldre och ny kyrkohistorisk litteratur o. s. v.) kunskapsbiblioteket eller någon annan medlen af bestyrelsen.

Samfundets bestyrelse för åren 1902—1904 består af biskop H. Råbergh (ordförande), prof. J. Gummerus (sekreterare och arkivarie), fil. dr och teol. lic. Arth. Hjelt (skattmästare), prof. E. G. Palmén, K. A. Appelberg och K. G. Leinberg samt kyrkoherden Ad. Neovius.

Seuraavat Suomen Kirkko-
historiallisen Seuran julkai-
sut ovat saatavissa kirja-
kauppojen välityksellä sekä
suoraan Seuran sihteeriltä,
prof. Jaakko Gummerukselta
(Helsinki, Uudenmaankatu
23):

Följande Finska Kyrko-
historiska Samfundets publi-
kationer kunna erhållas ge-
nom bokhandlarne samt di-
rekt från Samfundets sekre-
terare, prof. Jaakko Gumme-
rus (Helsingfors, Nylands-
gatan 23):

**Finska Kyrkohistoriska Samfundets Protokoll och
meddelanden. — Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran
Pöytäkirjat liitteineen.**

I. Vv. 1892—1897. — 3 mk. 20 p.

II. Vv. 1898—1902. — 3 mk. 20 p.

**Finska Kyrkohistoriska Samfundets Handlingar. —
Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran Toimituksia.**

I. *H. Råbergh*, Suomen Kirkkohistoriallinen Seura ja
sen työala. — *K. G. Leinberg*, Det odelade finska
biskopsstiftets herdaminne. Jyväskylä 1895. — 3 mk. 20 p.

II—III. Consistorii ecclesiastici Aboënsis protokoller
1656—1661. Utgifna af *Ad. Neovius*. Borgå
1899—1902. — 550 sid. — 7 mk. 50 p.